

GUVERNUL ROMÂNIEI

STRATEGIA FISCAL-BUGETARĂ PENTRU PERIOADA

2018 - 2020

**NOIEMBRIE
2017**

Cuprins

1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe orizontul 2018-2020

2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

2.1 PIB potențial și output – gap

2.2 Evoluția deficitului structural în perioada 2014-2020

3. Cadrul macroeconomic

3.1 Evoluții macroeconomice recente ale economiei românești

3.2 Execuția bugetară în anul 2016 și primele 10 luni ale anului 2017

3.3 Prognoze macroeconomice pe termen mediu (2018-2020)

4. Cadrul fiscal-bugetar pe orizontul 2018-2020

4.1 Realizările anului 2017 și cele estimate în anul 2018 față de măsurile asumate prin Strategia fiscal-bugetară din perioada 2017-2019

4.2 Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2018-2020, principalele obiective pe termen mediu

4.3 Efectele măsurilor fiscale asupra mediului de afaceri

4.4 Politica de cheltuieli

4.5 Politica de administrare fiscală

4.6 Buget general consolidat

4.6.1 Evoluții recente și tendințe ale veniturilor bugetare

4.6.2 Evoluții recente și tendințe ale cheltuielilor bugetare

4.6.3 Diferențe față de Strategia anterioară

4.7 Politici publice

4.8 Investițiile publice semnificative prioritizate

4.9 Politica în domeniul Fondurilor Europene

4.10 Datoria publică și finanțarea deficitului bugetar

4.11 Plafoane privind principalii indicatori bugetari în perioada 2018-2020

4.12 Potențiale riscuri fiscal-bugetare asociate Strategiei fiscale-bugetare 2018-2020

5. Cadrul de cheltuieli pe termen mediu 2018-2020

6. Declarație de răspundere

1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe orizontul 2018-2020

În contextul provocărilor care stau în fața statelor membre ale UE, care trebuie să își concentreze eforturile pe promovarea unor politici macroeconomice orientate spre stabilitate și reforme care să favorizeze creșterea economică, România **stabilește următoarele obiective ale construcției bugetare pentru anul 2018 și orizontul 2019-2020:**

- 1. Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive**, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească;
- 2. Alocarea unor sume importante pentru susținerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative** pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții, **cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;**
- 3. Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne**, pentru a crea premisa unei creșteri economice sustenabile;
- 4. Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului prin adoptarea unor măsuri salariale, sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari și categoriile cele mai vulnerabile.**
- 5. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice;**
- 6. Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernanței bugetare**, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice

FUNDAMENTAREA OBIECTIVELOR ȘI INDICATORILOR MACROECONOMICI

- 1. Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească**

Cadrul macroeconomic configurat pentru perioada 2018-2020 a luat în considerare: (i) impactul pozitiv al măsurilor prevăzute în Programul de Guvernare și adoptate de executiv asupra mediului de afaceri și asupra puterii de cumpărare al populației, (ii) evoluțiile privind contextul european și global evidențiate în prognoza de toamnă a Comisiei Europene, care relevă o creștere economică în UE din ce în ce mai puternică; (iii) realizările economico-sociale din anul 2016 și 2017, aspecte care vor sta la baza fundamentării indicatorilor bugetari pentru anul 2018 și orizontul de referință 2019-2020 asigurându-se astfel caracterul predictibil și sustenabil al acestora.

Proiecția indicatorilor bugetari pentru perioada 2016-2019					
- % din PIB					
	2016	2017	2018	2019	2020
VENITURI buget general consolidat (cash)	29,4	30,5	31,7	31,9	32,0
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	31,8	33,4	34,6	34,4	33,8
SOLD buget general consolidat (cash)	-2,4	-2,96	-2,97	-2,58	-1,89
SOLD buget general consolidat (ESA)	-3,0	-2,96	-2,96	-2,38	-1,82
SOLD structural	-2,2	-3,06	-3,17	-2,71	-2,22

Planificarea bugetară pe anii 2018 -2020 a fost stabilită pe baza:

- Măsurilor de relaxare fiscală începute în perioada 2015-2016 în scopul stimulării creșterii economice (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuate prin actele normative adoptate în anul 2017 prin care s-au reglementat măsuri în domeniul salarizării personalului din sectorul bugetar, legislația în domeniul drepturilor cu caracter social, legislația în domeniul pensiilor, cu impact suplimentar asupra cheltuielilor de personal, a celor cu asistența socială și care vor avea efect și în anul 2018;
- Măsurilor fiscal-bugetare din Programul de Guvernare, măsuri care vor avea un impact major asupra evoluției cadrului macroeconomic, precum și asupra veniturilor, cheltuielilor și deficitului bugetar pentru anul 2018 și perioada 2019-2021.
- **Veniturile bugetare** proiectate pentru anul 2018 reprezintă 31,7% din PIB, 31,9% în anul 2019 urmând ca în anul 2020 să reprezinte 32% din PIB, evoluție determinate de evoluția indicatorilor macroeconomici pe orizontul de referență, precum și de actele normative adoptate până la acest moment.
- **Cheltuielile bugetare** proiectate pentru anul 2018 reprezintă 34,6% din PIB, ajungând în anul 2019 la 34,4% din PIB și 33,8% în 2020, în condițiile în care cheltuielile cu investițiile cresc cu 0,8 puncte procentuale în 2020 față de 2018.

De remarcat că pentru anul 2016 **deficitul bugetar cash** a fost de 2,4 % din PIB, **ceea ce corespunde unui deficit ESA înregistrat de 3% din PIB și unui deficit structural de 2,2% din PIB.**

Planificarea bugetară pe anul 2018 și estimările pe perioada 2019-2020 stabilește deficitul bugetar ESA în anul 2018 la 2,96% din PIB, aproape de valoarea limită permisă de reglementările europene (3% din PIB), urmând ca ajustarea acestuia să înceapă din anul 2019.

Pe orizontul 2018-2020, politica de deficit bugetar continuă să susțină în mod direct creșterea economică, în marja permisă de Pactul de Stabilitate și Creștere, **respectiv un deficit bugetar ESA de 3% din PIB.**

Se așteaptă ca soldul bugetar raportat la PIB să revină pe o traiectorie de ajustare începând cu anul 2019 pentru ca în anul 2020 să ajungă la 1,82% din PIB.

În termeni structurali, se estimează că deviația semnificativă înregistrată în anul 2016 de la OTM stabilit pentru România (respectiv 1% din PIB) se va ajusta începând cu anul 2019.

Devierea de la OTM s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB.

Estimarea soldului bugetar structural, în pofida faptului că reflectă mai fidel poziția fiscală a unei economii, prezintă o anumită incertitudine asociată proiecției acestuia. Astfel, valoarea soldului structural este dependentă de nivelul decalajului de producție, la rândul său dependent de PIB potențial, o mărime neobservabilă care este supusă deseori unor revizuri mai mult sau mai puțin semnificative în funcție de revizuirea datelor statistice și de metodologia folosită.

Evoluția estimată pentru anul 2018 a principalilor indicatori macroeconomici și bugetari este următoarea:

INDICATORI MACROECONOMICI AI CONSTRUCȚIEI BUGETARE	
PRINCIPALII INDICATORI MACROECONOMICI - SINTEZĂ	
Indicatori	Anul 2018
PIB - milioane lei	907.852
Creștere economică %	5,5
Inflația medie anuală %	3,1
Curs mediu lei/euro	4,55
Venituri BGC - milioane lei	287.522
Pondere veniturilor totale în PIB	31,7
Cheltuieli BGC - milioane lei	314.481
Pondere cheltuielilor totale în PIB	34,6
Deficit - milioane lei	-26.960
Deficit - pondere în PIB	-2,97
Șomeri (număr total persoane)	351.000
Câștig salarial mediu net lei lunar	2.614

Contribuția componentelor de utilizare la creșterea reală a PIB		
	- procente -	
	2017	2018
PRODUSUL INTERN BRUT	6,1	5,5
Cererea internă	6,7	6,2
Consum final	5,9	4,5
- Cheltuielile cu consumul privat, din care:	5,5	4,0
-- Cheltuielile cu consumul final al populației	5,5	4,0
- Cheltuielile cu consumul guvernamental*, din care:	0,4	0,5
-- Consumul colectiv efectiv al administrației publice	0,1	0,2
Formarea brută de capital	0,8	1,7
- Formarea brută de capital fix	0,5	1,7
- Modificarea stocurilor	0,4	0,0
Exportul net	-0,6	-0,7
Exportul de bunuri și servicii	4,0	2,7
Importul de bunuri și servicii	4,6	3,4

*) Consumul guvernamental include consumul individual și consumul colectiv al administrației publice

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Contribuția ramurilor la creșterea reală a PIB		
	- procente -	
	2017	2018
Industrie	1,8	1,3
Agricultură, silvicultură, pescuit	0,2	0,1
Construcții	0,1	0,4
Total servicii	3,7	3,3
Impozite nete pe produs	0,4	0,4
PRODUS INTERN BRUT	6,1	5,5

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Creșterea economică pentru anul 2018 este estimată la 5,5% cu contribuția următorilor factori:

- ✓ **Cererea internă** va reprezenta motorul creșterii economice, iar pe latura ofertei se estimează o îmbunătățire a activității economice în toate sectoarele, în special în ramurile industriale cu potențial ridicat de export și în sectorul construcțiilor, care poate fructifica necesarul de infrastructură existent.
- ✓ **Ritmul anual de creștere a formării brute de capital fix** va fi de 7,9%
- ✓ **Cheltuielile cu consumul final al populației** se vor majora cu 6,5%.

- ✓ **Măsuri care să asigure o mai bună participare pe piața muncii** în scopul atingerii până în 2020 a unei rate de ocupare de 70% pentru populația în vârstă de 20-64 ani, în concordanță cu prioritățile Strategiei Europa 2020. Se așteaptă o majorare a numărului de salariați de 4,2%, concomitent cu reducerea ratei șomajului înregistrat la 3,9% la sfârșitul anului 2018. În același timp se estimează că și celelalte categorii de populație ocupată își vor îmbunătăți evoluția, astfel încât ținta de 70%, atinsă pentru prima dată în trimestrul II 2017 să devină o constantă anuală.
- ✓ **Planul de Implementare a Garanției pentru Tineri 2017-2020** este cadrul strategic care cuprinde reforme și inițiative ce vizează ca toți tinerii sub vârsta de 25 de ani să primească o ofertă de calitate de obținere a unui loc de muncă, de continuare a educației, de intrare în ucenicie sau de a efectua un stagiu.
- ✓ **Susținerea mediului de afaceri pentru a crea premisele unei creșteri sustenabile.**

Începutul anului 2017 a adus măsuri suplimentare care accentuează, per ansamblu, relaxarea fiscală demarată în anii anteriori, cu scopul de a stimula creșterea economică.

- În ceea ce privește fiscalitatea, o modificare importantă este *reducerea nivelului cotei standard de TVA la 19%* începând cu 1 ianuarie 2017, măsură ce a permis relansarea consumului intern, reducerii evaziunii fiscale și, implicit, crearea unui mediu concurențial adecvat, cu efecte benefice asupra mediului de afaceri.
 - În cursul anului 2017 a fost introdus un mecanism îmbunătățit de colectare a TVA (split payment), care va reduce evaziunea la TVA declarată și neplatită în prezent.
 - *reducerea cotei de impozit pe venit de la 16% la 10%*. Măsura are scopul să reducă presiunea fiscală asupra veniturilor populației și, implicit să contribuie la creșterea nivelului de trai, precum și să încurajeze mediul de afaceri, îndeosebi în ceea ce privește creșterea investițiilor.
 - *Reducerea cotei totale a contribuțiilor sociale obligatorii, per total cu 2 puncte procentuale* astfel că din totalul de 39,25% contribuții plătite la un salariu brut, se vor plăti 37,25%. Din totalul de 22,75% contribuții datorate de angajator, 20 de puncte procentuale se transferă către salariat.
 - *Reducerea numărului contribuțiilor sociale de la 9 la 3*, respectiv contribuția de asigurări sociale (CAS), contribuția de asigurări sociale de sănătate (CASS) și contribuția asiguratorie pentru muncă.
 - *Transferul sarcinii fiscale a obligațiilor privind contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator la angajat, în cazul veniturilor din salarii și asimilate salariilor.*
- ✓ **Sprijinirea sectorului IMM** - contribuitor de importanță strategică la creșterea economică și crearea de locuri de muncă, sectorul întreprinderilor mici și mijlocii va beneficia din partea statului de finanțarea programe care cumulează o serie de scheme privind ajutorul de stat după cum urmează:
- **Programul "Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții** care se aplică atât întreprinderilor mari cât și IMM-urilor având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea

realizării de investiții, creării de noi locuri de muncă, precum și modernizarea sau dezvoltarea IMM-urilor cumulează o serie de scheme de ajutor de stat, dintre care :

- *Schema de ajutor de stat privind asigurarea dezvoltării economice durabile prin care se estimează crearea a 12.291 noi locuri de muncă.*
- *Schema de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de noi locuri de muncă;*
 - *1700 de întreprinderi urmează să beneficieze de ajutor în baza acestei scheme.*
 - *Se estimează crearea de 35000 locuri de muncă.*
- *Schemă de ajutor de stat pentru stimularea investițiilor cu impact major în economie.*
 - *Numărul de întreprinderi care urmează să beneficieze de aceasta schema este de 150.*
 - *Vor fi create 2528 locuri de muncă.*

→ Programul "Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții care cuprinde schema de ajutor de stat instituită prin H.G. nr. 537/2014 *privind condițiile, procedura și termenele de restituire ca ajutor de stat a sumelor reprezentând diferența dintre nivelul standard al accizelor și nivelul accizelor diferențiat pentru motorina utilizată drept combustibil pentru motor - schemă deschisă*, pentru plata ajutorului de stat în baza deciziilor de aprobare a cererilor de restituire a accizei emise de Autoritatea Rutieră Română, până la data de 31.12.2017.

→ Programul Start-up Nation, care este un program de incurajare și de stimulare a înființării și dezvoltării IMM-urilor; obiectivul principal al schemei de minimis îl constituie stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea performanțelor economice ale acestora, crearea de noi locuri de muncă, inserția pe piața muncii a persoanelor defavorizate, șomerilor și absolvenților, creșterea investițiilor în tehnologii noi inovative;

→ Programul de susținere a internaționalizării operatorilor economici români, (OUG nr.8/2017) care vor fi sprijinite cu fonduri de la bugetul de stat: participarea individuală la târguri și expoziții internaționale, dar și la misiuni economice organizate în străinătate, crearea identității vizuale a unui IMM (marcă, siglă, slogan); realizarea unui site/a unei aplicații pentru mobil; participarea angajaților la cursuri de pregătire, în țară și/sau în străinătate, în domeniul tehnicilor de promovare a produselor/serviciilor pe noi piețe; realizarea de analize și studii de piață, etc.

Ministerul Finanțelor Publice va continua susținerea mediului de afaceri prin intermediul măsurilor de sprijin de natura ajutorului de stat, cu respectarea reglementărilor comunitare în domeniu, urmărind cu predilecție:

- **selectarea investițiilor cu real impact asupra dezvoltării regionale prin crearea de noi locuri de muncă** și, implicit, creșterea contribuțiilor întreprinderilor finanțate prin plata de taxe și impozite la bugetul general consolidat al statului, precum și la bugetele locale;
- **îmbunătățirea comunicării cu mediul de afaceri;**
- **sprijinirea tuturor întreprinderilor care realizează investiții și creează noi locuri de muncă**, participând astfel activ la reducerea decalajelor economice dintre regiuni și la scăderea șomajului;

- creșterea cifrei de afaceri, datorită dezvoltării și modernizării întreprinderilor mari și a IMM-urilor, respectiv dezvoltarea furnizorilor de active, materii prime, materiale;

→ alte măsuri pentru stimularea creșterii economice

→ **Reforme structurale în sectorul companiilor, respectiv îmbunătățirea guvernancei corporative** reprezintă o prioritate pentru guvern, vizând reforma managementului privat la companiile de stat din domenii strategice (cu contracte standard, criterii de performanță și plată în funcție de performanță). Se va avea în vedere:

- selectarea managementului profesionist, fiind monitorizate acțiunile de selectare a managementului profesionist în domenii prioritare: energie, resurse minerale și comunicații.
- s-a demarat procesul de consolidare/creare a structurilor responsabile în gestionarea întreprinderilor publice din cadrul autorităților tutelare, având ca principale obiective asigurarea transparenței și integrității în aplicarea principiilor guvernancei corporative la nivelul întreprinderilor publice, monitorizarea rezultatelor operaționale ale întreprinderilor publice din subordine, precum și asigurarea unui management stabil și eficient la nivelul acestora.
- În vederea creșterii performanțelor economice a unor întreprinderi publice din domeniul energiei, transporturilor și industriei de apărare se vor avea în vedere acțiuni pentru demararea procesului de restructurare/reorganizare și eficientizare a acestora.

→ **Consolidarea investițiilor publice, în special în infrastructură**, este esențială pentru o expansiune economică mai echilibrată. Astfel:

- În domeniul transporturilor, eforturile se vor concentra asupra punerii în aplicare a priorităților stabilite prin *Master Planul General de Transport*, inclusiv prin asigurarea premiselor necesare creșterii absorbției fondurilor europene disponibile pentru sectorul de transport și eficientizarea investițiilor în infrastructură.
- În ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii pe toate modurile de transport, FESI sprijină investițiile destinate construirii/modernizării rețelelor TEN-T rutiere și feroviare, precum și dezvoltării unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient.
- La sfârșitul anului 2016 a fost adoptat un nou act normativ în domeniul parteneriatului public-privat (Legea nr. 233/2016) prin care se urmărește implementarea unui cadru legislativ în măsură să asigure conlucrarea eficientă între sectorul public și cel privat, pentru implementarea proiectelor de lucrări sau servicii publice. Importanța acestei legi rezidă în faptul că va conduce la atragerea investițiilor străine, crearea de locuri de muncă, reducerea presiunii asupra finanțelor publice, identificarea de noi posibilități de atragere de fonduri europene.

→ **Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune**; Astfel, continuarea eforturilor de creștere a ratei de absorbție a fondurilor europene, precum și a eficienței utilizării acestora, inclusiv prin evaluarea periodică a modului de alocare a fondurilor pentru

proiectele prioritare la nivel național și regional, rămâne un imperativ pentru creșterea rolului acestor resurse financiare la dezvoltarea economică a României. În exercițiul financiar 2014-2020 alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care 22,9 miliarde euro prin Politica de Coeziune și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată, ceea ce reprezintă o soluție pentru stimularea economiei mai ales în contextul constrângerilor impuse de noul pact fiscal.

Programelor Operaționale sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate, cu finanțare din Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor cele mai Defavorizate (FEAD), cu o alocare totală de 519 milioane euro pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de aprox. 787 milioane euro din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

Guvernul își propune accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru a ajunge la o rată de 72,5% până la 31 decembrie 2020 și 100% până la 31 decembrie 2023¹.

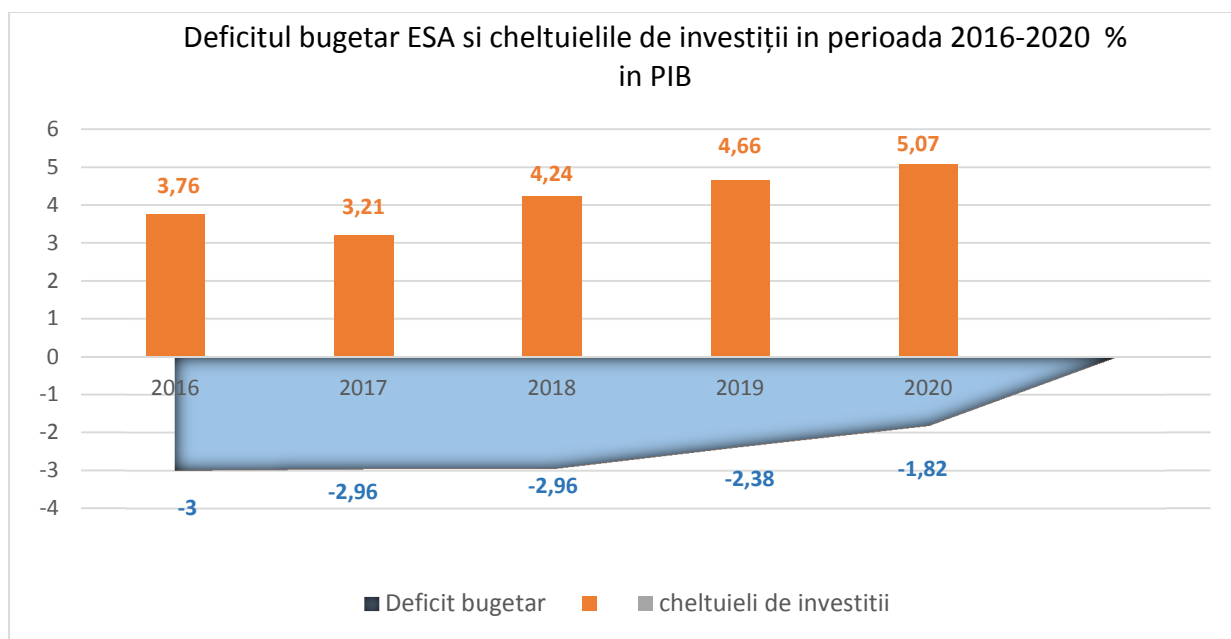
2. Alocarea unor sume importante pentru sustinerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;

Cheltuielile de investiții în perioada 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
	realizari	execuție preliminată	propuneri	estimări	estimări
Cheltuieli totale BGC (mil. lei)	242.204	281.773	314.481	336.592	355.969
- % din PIB	31,8	33,4	34,6	34,4	33,8
Cheltuieli de investiții BGC (mil. lei)	28.661	27.044	38.534	45.501	53.312
% din cheltuieli totale	11,83	9,59	12,25	13,51	14,97
- % in PIB	3,76	3,21	4,24	4,66	5,07

Notă: Cheltuielile de investiții cuprind cheltuielile aferente programelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare (FEN postaderare), cheltuieli de capital și cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă.

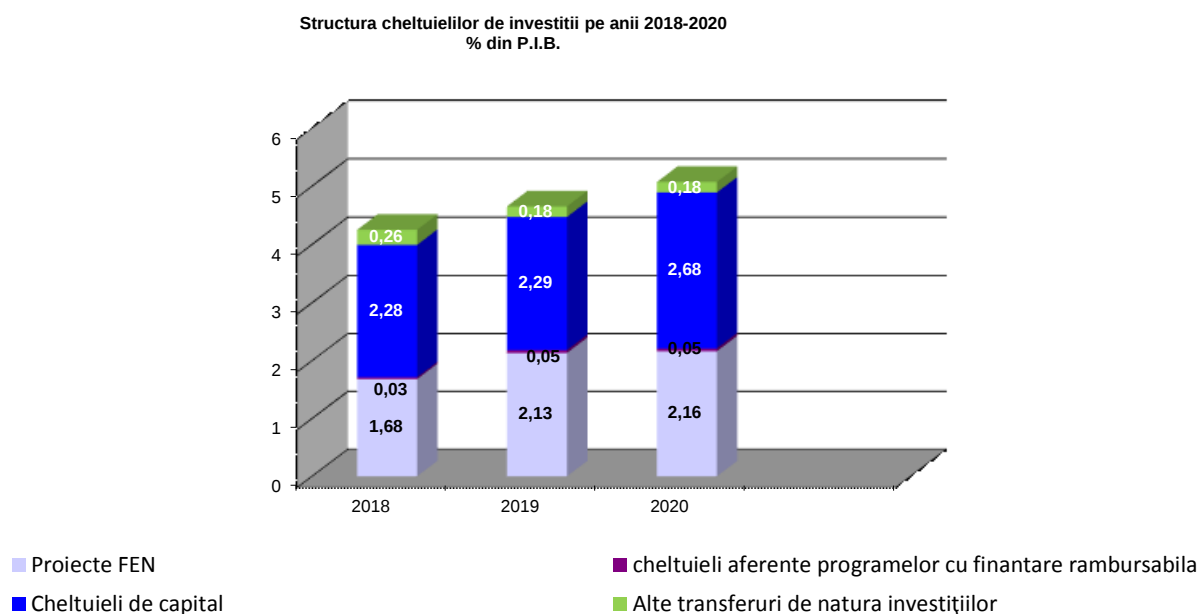
¹ Program de Guvernare 2017-2020

Sursa MFP

În perioada 2016-2020 cheltuielile de investiții s-au situat în permanență peste nivelul deficitului bugetar, deși se constată o adâncire a deficitului in anul 2016, **acesta intră pe traiectoria de ajustare începând cu anul 2019.**

O prioritate majoră a Guvernului o reprezintă îmbunătățirea procesului de evaluare, selecție, priorizare și implementare a investițiilor publice, pentru a spori absorbția fondurilor europene, în vederea descongestionării spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice.

În anul 2018 cheltuielile destinate investițiilor însumează 38,5 miliarde lei, reprezentând aproximativ 4,2% în PIB, pentru ca în anul 2019 acestea să fie estimate la 45,5 miliarde lei, în anul 2020 estimarea se situează la 53,3 miliarde lei și o pondere în PIB de 5,07% din PIB.

3. Crearea unei politici fiscale predictibile pentru sustinerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității, care să creeze premisa unei creșteri economice sustenabile;

Conform Programului de Guvernare 2017-2020 modelul economic pe care Guvernul îl va aplica începând cu 2017 este unul care vizează îmbunătățirea mediului de afaceri din România, precum și creșterea bunăstării tuturor românilor.

Principalele măsuri fiscale sunt prezentate în detaliu în capitolul 4 din Strategia fiscal-bugetară.

4. Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului prin adoptarea unor măsuri salariale, concomitent cu adoptarea unor măsuri sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari, studenți și categoriile cele mai vulnerabile.

Începând cu data de 1 iulie 2017 salarizarea personalului din sectorul bugetar este reglementată de *Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările ulterioare*.

Prevederile acestei legi se aplică etapizat, astfel:

Începând cu 1 iulie 2017:

- se mențin în plată la nivelul acordat pentru luna iunie 2017, până la 31 decembrie 2017, cuantumul brut al salariilor de bază, precum și cuantumul sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut lunar, de care beneficiază funcționarii publici, în măsura în care aceștia ocupă aceeași funcție și își desfășoară activitatea în aceleași condiții;
- prin excepție, salariile funcționarilor din cadrul aparatului propriu al consiliilor județene, primării și consilii locale și din serviciile publice din subordinea acestora, se stabilesc prin hotărâre a consiliului local, a consiliului județean sau a Consiliului General al Municipiului București.

Începând cu 1 ianuarie 2018:

- cuantumul brut al salariilor de bază, precum și cuantumul brut al sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor, premiilor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul lunar brut, de care beneficiază funcționarii publici se majorează cu 25% față de nivelul acordat pentru luna decembrie 2017. În situația în care salariile majorate cu 25% depășesc nivelul prevăzut de lege, se acordă salariile prevăzute de lege;

- salariile funcționarilor publici din cadrul aparatul propriu al consiliilor județene, primării și consilii locale și din serviciile publice din subordinea acestora, se stabilesc prin hotărâre a consiliului local, a consiliului județean sau a Consiliului General al Municipiului București.

Începând cu 1 martie 2018:

- salariile de bază ale personalului care ocupă funcțiile de medici și de asistenți medicali din unitățile sanitare publice, se majorează la nivelul salariului de bază stabilit pentru anul 2022;
- cuantumul brut al salariilor de bază, precum și cuantumul sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor, premiilor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul lunar brut, de care beneficiază personalul care ocupă funcții didactice din unitățile de învățământ preuniversitar și universitar de stat, se majorează cu 20% față de nivelul acordat pentru luna februarie 2018;

În perioada 2019 – 2022:

- se va acorda anual o creștere a salariilor de bază, fiecare creștere reprezentând 1/4 din diferența dintre salariul de bază, prevăzut de lege pentru anul 2022 și cel din luna decembrie 2018. Creșterea respectivă și data de aplicare se stabilesc prin legea anuală a bugetului de stat cu respectarea principiului sustenabilității financiare, astfel încât să se asigure respectarea plafoanelor cheltuielilor de personal ale bugetului general consolidat, stabilite în condițiile legii.
- Totodată se are în vedere acordarea de vouchere de vacanță în anul 2018 în cuantum de 1.450 lei pentru un salariat, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 46/2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009 privind acordarea voucherelor de vacanță.
- Incepând cu 1 ianuarie 2018, salariul minim va fi de 1.900;
- ✓ Asigurarea unor venituri decente, pentru pensionari care sa le permită acestora să ducă o viața demnă și decentă și după pensionare este prioritate a Programului de Guvernare 2017-2020;
 - Începând cu data de 1 iulie 2018, valoarea punctului de pensie va fi de 1.100 lei.
 - în perioada 1 iulie- 31 decembrie 2018 nivelul indemnizației sociale pentru pensionari va fi de 640 lei.
 - impozit pe venit de 10%, începând cu 1 ianuarie 2018, pentru veniturile din pensii mai mari de 2000 lei.

5. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management al datoriei publice

Pe termen mediu, în vederea îndeplinirii obiectivului de dezvoltare a pieței titlurilor de stat, finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale se va realiza în principal din surse interne și, în completare, din surse externe, prin emisiuni de titluri de stat. MFP va continua să mențină o abordare flexibilă și transparentă în realizarea procesului de finanțare, reactionând cu promptitudine la modificările contextului de piață și comportamentul investitorilor.

În cadrul instrumentelor de datorie utilizate pe piața internă, Ministerul Finanțelor Publice are în vedere continuarea emisiunilor de titluri de stat pentru populație, urmărind extinderea canalelor de distribuție ale acestora și prin intermediul unităților teritoriale ale trezoreriei statului. Astfel, se are în

vedere introducerea Programului Tezaur, prin intermediul căruia populația va putea subscrie titluri de stat prin intermediul unităților operative ale Trezoreriei Statului.

Pentru evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, Trezoreria Statului va menține ca și în anii precedenți rezerva financiară (buffer) în valută, la o valoare echivalentă care acoperă necesitățile brute de finanțare, determinate de deficitul bugetar și refinanțarea datoriei publice pentru circa 4 luni.

6. Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernantei bugetare, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice

Ministerul Finanțelor Publice acordă o atenție deosebită procesului de instituționalizare a analizei cheltuielilor publice, prin crearea unei structuri responsabile cu realizarea acestor analize și elaborarea unor recomandări pertinente pentru ministere care să conducă la o alocare optimă a resurselor. *Transparentizarea și eficientizarea cheltuielilor publice vor contribui la creșterea spațiului fiscal pentru investiții, îmbunătățirea sustenabilității finanțelor publice pe termen mediu și lung, creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene și creșterea predictibilității politicii bugetare pe termen mediu.*

Măsuri pentru limitarea cheltuielilor după caz entru respectarea țintei de deficit de sub 3% din PIB:

- numărul maxim de posturi finanțat în anul 2018 din fonduri publice de către instituțiile și autoritățile publice, indiferent de modul de finanțare și subordonare trebuie să fie stabilit astfel încât să se asigure plata integrală a drepturilor de natură salarială acordate în condițiile legii cu încadrarea în cheltuielile de personal.
- ordonatorii de credite pot aproba ocuparea unui procent de maximum 50% din totalul posturilor ce se vor vacanța după data de 1 ianuarie 2018, numai în condițiile încadrării în cheltuielile de personal aprobate prin buget.
- Continuarea aplicării și în anul 2018 a unora dintre măsurile aprobate în anii anteriori, respectiv:
 - ✓ munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru de către personalul din sectorul bugetar încadrat în funcții de execuție sau de conducere, precum și munca prestată în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează, în cadrul schimbului normal de lucru, se va compensa numai cu timp liber corespunzător;
 - ✓ neacordarea de tichete cadou, premii, a indemnizațiilor de hrană și a indemnizației de vacanță prevăzute de Legea-cadru nr. 153/2017;
 - ✓ neacordarea de ajutoare, plăți compensatorii la pensionare;
 - ✓ menținerea anumitor categorii de drepturi de care beneficiază personalul militar, polițistii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, care nu fac parte din solda lunară brută/salariul brut, la nivelul lunii decembrie 2017;
 - ✓ majorarea, după caz, a cuantumului brut stabilit pentru luna decembrie 2017 astfel încât începând cu 1 ianuarie 2018 să se mențină nivelul net în plată în luna decembrie 2017 a unor indemnizații acordate pentru anumite categorii de beneficiari

(indemnizațiile persoanelor persecutate din motive politice sau etnice, indemnizații academicieni și urmașii acestora, etc.

- în anul 2018, ordonatorii de credite ai instituțiilor și autorităților publice vor trebui să reducă cheltuielile cu bunurile și serviciile aferente întreținerii și funcționării instituției cu 10% comparativ cu plățile efectuate pe anul 2017 pentru aceste naturi de cheltuieli, cu anumite excepții.
- În anul 2018, ordonatorii de credite ai instituțiilor și autorităților publice nu vor achiziționa autoturisme și mobilier, cu anumite excepții.

2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

2.1 PIB potențial și output – gap

România își reface potențialul de creștere începând cu anul 2018, la dinamici de peste 5%. În intervalul 2018-2020, produsul intern brut potențial va crește cu un ritm mediu anual de 5,3%. Estimarea și prognoza PIB potențial se realizează conform metodologiei comune europene, agreată la nivelul tuturor celor 28 de state membre.

Având în vedere faptul că măsurile din Programul de guvernare care au vizat stimularea mediului de afaceri și creșterea competitivității firmelor românești au efect începând chiar cu anul 2017, o caracteristică importantă a potențialului României o constituie îmbunătățirea constantă a contribuției productivității totale a factorilor, în paralel cu o contribuție pozitivă a factorului muncă. Acest lucru arată faptul că creșterea economică ridicată, pe o parte generează locuri de muncă, iar pe de altă parte are un caracter sustenabil.

Trebuie menționat faptul că România are în prezent una dintre cele mai mari rate de creștere a PIB potențial din rândul statelor membre UE. Conform estimărilor Comisiei Europene din Prognoza de toamnă 2017, în anul 2017 și în perspectivă în 2018 și 2019 România are de departe cea mai mare creștere potențială din rândul statelor din afara zonei euro și se situează pe locul al treilea la nivelul UE după Malta și Irlanda.

- Contribuția factorilor la creșterea PIB potențial -

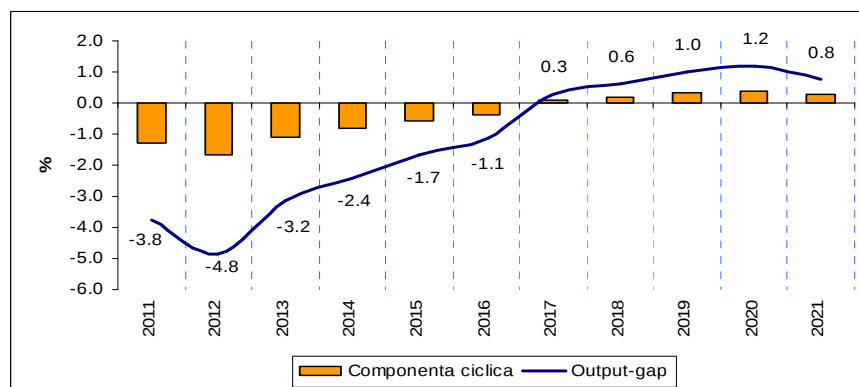
	Contribuții - % -				
	PIB potențial	Capital	Muncă	PTF	Output Gap
2016	4.2	0.7	0.1	3.4	-1.1
2017	4.6	0.7	0.3	3.6	0.3
2018	5.2	1.0	0.4	3.7	0.6
2019	5.3	1.2	0.2	3.8	1.0
2020	5.4	1.4	0.2	3.8	1.2

Notă: Diferențele la însumare, unde este cazul, se datorează rotunjirilor

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Output-gap, diferența dintre nivelurile PIB și PIB potențial exprimată ca procent din PIB potențial, se închide în anul 2017, în condițiile în care creșterea efectivă din acest an va fi una peste așteptări.

Output-gap și componenta ciclică a deficitului structural

Pe termen mediu, creșterea economică se va situa aproape de cea potențială, rezultând un output-gap ușor pozitiv îndeosebi în anii 2019 și 2020. Menționăm că în conformitate cu Prognoza de toamnă 2017 a CNP, output gap se va restrânge ușor în anul 2021, la 0,8% din PIB potențial.

2.2. Evoluția deficitului structural în perioada 2014-2020

În anul 2016 deficitul structural din România a fost de 2,2% din PIB, după ce în perioada 2013-2014 a fost de 0,9, respectiv 0,4 % din PIB, iar în 2015 de 0,3%².

Având în vedere măsurile de stimulare economică adoptate prin Programul de guvernare, măsuri care se adresează atât creșterii veniturilor și nivelului de trai al populației, cât și mediului de afaceri, creșterea PIB, mai accelerată decât PIB potențial conduce la un output gap pozitiv începând cu anul 2017.

În consecință, din cauza componentei ciclice nefavorabile, deficitul structural va fi, pe termen mediu, ușor mai mare decât deficitul ESA

Deficite bugetare în perioada 2014-2020

- % din PIB

Deficite bugetare	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Deficit ESA	-1,4	-0,8	-3,0	-2,96	-2,96	-2,38	-1,82
Deficit Structural	-0,4	-0,3	-2,2	-3,06	-3,17	-2,71	-2,22
Deficit cash	-1,7	-1,4	-2,4	-2,96	-2,97	-2,58	-1,89

sursă : prognoza de toamna a CE 2017, AMECO, MFP, CNP

² Prognoza de toamna 2017 a CE

- ✓ În perioada 2011 – 2015, țara noastră a implementat măsuri de consolidare fiscală de amploare, ce au vizat reducerea deficitului bugetar ESA cât și a celui structural, situație ce a condus la îmbunătățirea situației finanțelor publice, ajustarea realizată la nivel deficitului ESA, fiind de 4 puncte procentuale.
- ✓ Ajustarea realizată după criza economică și financiară s-a situat preponderent pe partea de cheltuieli, reformele structurale fiind promovate în special în domeniul salarizării personalului bugetar, sistemului public de pensii și programării bugetare.
- ✓ România fiind o țară care a avut dezechilibre mai mari la începutul crizei mondiale au fost necesare eforturi de ajustare mai mari decât în alte țări din regiune. Se poate aprecia că la nivelul ajustării cumulate pe întreg orizont 2008-2014, cea întreprinsă de țara noastră este una foarte ambițioasă, iar performanța realizată în ceea ce privește corectarea dezechilibrelor fiscale judecată prin prisma deficitului structural este foarte bună considerând amploarea acestora.
- ✓ În anul 2016, în România, creșterea economică a fost de 4,8%, fiind al șaselea an de creștere, ceea ce consolidează tendința de revenire din criza economică și financiară care a afectat și România în anii 2009 și 2010. Creșterea din 2016 s-a datorat, în principal, contribuției pozitive a cererii interne pentru consum, ca urmare a măsurilor de relaxare fiscală și a majorărilor salariale care au îmbunătățit puterea de cumpărare a populației. În aceste condiții, consumul privat (consumul populației + consumul IFSLSG) s-a majorat cu 7,4%, iar consumul guvernamental (consumul individual + consumul colectiv al administrațiilor publice) cu 4,5% comparativ cu anul 2015.
- ✓ În anul 2015 deficitul structural a fost de 0,3 % din PIB, nivelul înregistrat fiind în concordanță cu prevederile Tratatului fiscal.
- ✓ Având în vedere măsurile adoptate, de relaxare fiscală, precum și cele în domeniul cheltuielilor, mai sus enumerate, proiecția bugetului general consolidat se abate de la Obiectivului Bugetar pe Termen Mediu (MTO) în anul 2016 și perioada următoare, respectiv 2017-2020, deficitul bugetar structural fiind peste 1% din PIB.
- ✓ Deficitul bugetar în anul 2017, definit în termeni structurali, este de 3,06 % din PIB, față de Obiectivul bugetar pe termen mediu.
- ✓ Deși în anul 2016 se înregistrează o deviere care se menține și în anii următori, totuși începând cu anul 2019 acesta intră pe o traiectorie de ajustare, ceea ce înseamnă aplicarea unor măsuri ferme de recuperare din devierea estimată.

Devierea de la OTM s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB.

3. Cadrul macroeconomic

3.1 Evoluții macroeconomice recente ale economiei românești

În anul 2016, România a înregistrat o creștere economică de 4,8%, fiind al șaselea an consecutiv de creștere (după 1,1% în 2011, 0,6% în 2012, 3,5% în 2013, 3,1% în 2014 și 4% în 2015). Creșterea din 2016 s-a datorat contribuției pozitive a cererii interne pentru consum, ca urmare a măsurilor de relaxare fiscală și a majorărilor salariale care au îmbunătățit puterea de cumpărare a populației. În aceste condiții, consumul privat s-a majorat cu 7,4%, iar consumul guvernamental cu 4,5% comparativ cu anul 2015.

Formarea brută de capital fix a înregistrat o scădere, în termeni reali, în condițiile unei slabe accesări a fondurilor europene, dar și a reducerii semnificative a cheltuielilor de investiții publice.

Exportul de bunuri și servicii s-a majorat cu 8,3%, în timp ce importurile de bunuri și servicii au înregistrat o creștere de 9,8%, cererea externă netă având o contribuție negativă (0,7 procente), în principal pentru că sporul de cerere internă nu a putut fi acoperit în totalitate din producția internă.

Din punct de vedere al ofertei interne, s-a remarcat creșterea semnificativă a valorii adăugate brute din sectorul serviciilor cu 7,0%. Evoluții pozitive s-au înregistrat și în sectoarele industrie și construcții, unde valoarea adăugată brută a crescut cu 1,8%, în timp ce în agricultură s-a înregistrat o stagnare comparativ cu anul 2015.

În semestrul I din anul 2017, economia românească a continuat ritmul susținut de creștere început în anul 2013, majorându-se cu 5,9% comparativ cu semestrul I din 2016, situând România în primele locuri din UE din punct de vedere al performanțelor economice. Această creștere a fost susținută în principal de cererea internă a cărei contribuție la creșterea produsului intern brut de 6,2 procente s-a datorat, în principal, creșterii consumului populației (7,6% față de semestrul I 2016), fiind acoperită atât din producția internă, cât și din import.

Un factor important al creșterii economice din semestrul I l-a reprezentat exportul de bunuri și servicii, a cărui dinamică a fost apropiată de cea a importului de bunuri și servicii (10,4%, respectiv 10,8%). Aceste evoluții au făcut ca în termeni reali, exportul net să înregistreze o contribuție negativă la creșterea produsului intern brut de doar 0,3 procente.

Formare brută de capital (investiții + modificarea stocurilor) s-a majorat cu 4,2%. Pe componente, investițiile brute (formarea brută de capital fix) s-au redus cu 0,3%, în timp ce modificarea stocurilor, cea de-a doua componentă a formării brute de capital, a avut o contribuție pozitivă, de 0,9 puncte procentuale, la creșterea PIB, evoluția fiind în concordanță cu așteptările sectorului privat de creștere a puterii de cumpărare și a cererii externe, precum și a procesului de reconstituire a stocurilor după evoluțiile din anii precedenți.

Pe sectoare de activitate sunt de remarcat evoluțiile valorii adăugate brute din industrie (7,4%) și servicii (6,3%), contribuțiile lor la creșterea reală a PIB fiind de 1,7 procente, respectiv 3,8 procente. În cadrul serviciilor, creșteri spectaculoase au înregistrat „informațiile și comunicațiile” (12,7%) și „comerțul, transportul, depozitarea, hoteluri și restaurante” (8,1%). Valoarea adăugată brută din agricultură a înregistrat o creștere de 2,6%, în timp ce în sectorul construcțiilor s-a redus cu 1,9%.

Conform estimărilor „semnal” ale INS, în trimestrul III 2017 produsul intern brut s-a majorat cu 8,8% față de trimestrul III 2016; ca urmare pe 9 luni 2017 creșterea economică a fost de 7,0% față de aceeași perioadă din 2016.

- modificări procentuale față de anul precedent -

Produsul intern brut	2016	2017 estimare
Cererea internă, din care:	5,5	6,6
Consumul final	6,9	7,7
- Cheltuielile cu consumul privat	7,4	8,8
- Cheltuielile cu consumul final al populației	7,5	9,0
- Cheltuielile cu consumul guvernamental	4,5	2,9
- Consumul colectiv efectiv al administrației publice	3,3	1,0
Formarea brută de capital fix	-3,3	2,0
Exportul de bunuri și servicii	8,3	9,6
Importul de bunuri și servicii	9,8	10,8
PIB	4,8	6,1
- Industrie	1,8	7,8
- Agricultură	0,0	4,2
- Construcții	1,8	1,5
- Servicii	7,0	6,4

Sursa: Institutul Național de Statistică și Comisia Națională de Prognoză

Realizările sectoriale disponibile până în prezent susțin o creștere economică sustenabilă pentru întregul an, cifrele confirmând și chiar depășind estimările oficiale, ceea ce argumentează posibilitatea realizării unei **creșteri economice în 2017 de 6,1%**.

Numărul mediu de salariați (calculat ca media efectivelor lunare) a fost de 4.835,3 mii persoane în primele 9 luni 2017, în creștere cu 3,2% față de perioada corespunzătoare a anului 2016 (respectiv 148,2 mii persoane). Ponderea cea mai mare în total economie o reprezintă numărul mediu de salariați din industrie care a ajuns la 28,6%, respectiv 1.381,6 mii persoane .

Pe baza datelor publicate de INS cu privire la evoluția efectivelor de salariați și implicit a locurilor de muncă create și ocupate în primele 9 luni a rezultat următoarea evoluție lunară a locurilor de muncă: 48,9 mii locuri de muncă în ianuarie 2017; 12,8 mii locuri de muncă în februarie, 30,2 mii locuri de muncă în martie, 3,2 mii locuri de muncă în luna aprilie, 18,5 mii locuri de muncă în luna mai, 6,6 mii locuri de muncă în luna iunie, 6,8 mii locuri de muncă în luna iulie, 2,7 mii locuri de muncă în luna august și 7,3 mii locuri de muncă în luna septembrie. Rezultă că la sfârșitul lunii septembrie 2017 față de sfârșitul anului 2016 s-au creat **137,0 mii locuri de muncă** (cu contracte sau raporturi de serviciu).

Structura pe activități a efectivelor de salariați arată că în primele 9 luni 2017, față de sfârșitul anului 2016, cele mai multe locuri de muncă s-au creat în: industrie (+26,5 mii), hoteluri și restaurante (+21,0 mii), comerț (+17,8 mii), construcții (+13,3 mii). Semnificativ este și faptul că în **sănătate** efectivul de salariați s-a majorat cu 15,0 mii persoane, iar în **administrație** s-a majorat cu doar 3,9 mii persoane.

Câștigul salarial mediu brut pe total economie, a fost în primele 9 luni 2017 de 3.261 lei, cu 15,3% mai mare decât cel înregistrat în perioada corespunzătoare a anului 2016. Această evoluție s-a datorat majorării câștigului salarial din sectorul bugetar cu 26,7% și a câștigului salarial din sectorul concurențial cu 12,3%.

Șomajul înregistrat la nivel național a avut un trend descrescător începând cu luna septembrie 2016, astfel rata șomajului înregistrat la sfârșitul lunii septembrie 2017 a ajuns la 4,14%, mai mică cu 0,63 puncte procentuale față de luna septembrie 2016.

În anul 2016, **exporturile de bunuri** au avut o valoare de 57,4 mld. euro, în creștere cu 5,1% comparativ cu anul 2015, în timp ce creșterea înregistrată de importurile de bunuri a fost de 7,0%, valoarea acestora fiind de 67,4 mld. euro. În aceste condiții, deficitul comercial FOB-CIF a fost de 10,0 mld. euro în creștere cu 19,3% comparativ cu cel înregistrat în anul 2015.

În primele 9 luni ale anului 2017, exporturile de bunuri au atins valoarea de 46,6 mld.euro în creștere cu 9,2% față de aceeași perioadă a anului anterior, iar importurile CIF au înregistrat o valoare de 55,5 mld. euro, în creștere cu 11,8%. De menționat este faptul că în această perioadă ritmul de creștere a exporturilor românești intra-comunitare a fost superior mediei UE cu 3,1 puncte procentuale (10,1% comparativ cu 7,0%), România situându-se din acest punct de vedere pe locul 7 în rândul statelor comunitare. În intervalul ianuarie-septembrie 2017, exporturile totale ale principalilor parteneri comerciali ai României respectiv Italiei, Germaniei și Franței au înregistrat creșteri cu 7,5%, 6,4%, respectiv 4,1%.

Pe întreg anul 2017 se așteaptă ca exporturile să atingă o valoare de 62,6 mld. euro, în timp ce importurile CIF să fie de 75,1 mld. euro, în creștere cu 9,0%, și respectiv 11,5% față de anul anterior.

În anul 2016, **contul curent al balanței de plăți** a înregistrat un deficit în valoare de 3,5 mld. euro ajungând la o pondere în PIB de 2,1%. Finanțarea deficitului de cont curent s-a realizat integral prin investiții străine directe. Investițiile străine directe au atins valoarea de 4,5 mld. euro și au fost mai mari cu 30,5% față de anul 2015.

Contul curent al balanței de plăți a înregistrat în primele 9 luni ale anului 2017 un deficit în valoare de 4,2 mld. euro. El a fost finanțat în proporție de 80,0% din investiții străine directe care au totalizat 3,4 mld. euro.

- mil. euro -		
Comerțul exterior și contul curent	2016	2017
Export FOB	57.392,2	62.550
- modificare procentuală anuală, %	5,1	9,0
Import CIF	67.364,4	75.090
- modificare procentuală anuală, %	7,0	11,5
Sold Balanță Comercială FOB - CIF	-9.972,2	-12.540
Soldul contului curent	-3.496	-5.245
- % din PIB	-2,1	-2,8

Sursa: 2016 Institutul Național de Statistică și Banca Națională a României, 2017 Comisia Națională de Prognoză

În anul 2017 deficitul contului curent al balanței de plăți externe este estimat să atingă valoarea de 5,2 mld. euro, cu o pondere de 2,8% din PIB.

Inflația anuală a revenit în teritoriu pozitiv încă de la începutul anului, ajungând în luna octombrie la 2,63%. În primele 10 luni ale anului comparativ cu perioada corespunzătoare a anului anterior prețurile de consum au înregistrat o creștere de 0,95%. Majorarea cea mai pronunțată s-a înregistrat la mărfurile alimentare (+2,18%), în timp ce prețurile mărfurilor nealimentare au crescut cu 0,87%, iar tarifele la servicii au înregistrat o scădere de 0,96%.

Măsurile adoptate începând cu luna ianuarie 2017, cu efecte de reducere a inflației, respectiv scăderea cotei de TVA cu 1 punct procentual și eliminarea euro-accizei pentru carburanți, au fost compensate de trendul ascendent al cotației țițeiului pe piețele internaționale dar și de o creștere mai accentuată a prețurilor la nivelul produselor agroalimentare. Suplimentar, factorii care au acționat în sensul creșterii inflației au fost: creșterea accizelor la combustibili în două etape (15 septembrie și 1 octombrie) și majorarea tarifelor la energie electrică și gaze.

În acest context se estimează că inflația va ajunge la sfârșitul anului la 2,2%, cu o medie anuală de 1,1%.

3.2. Execuția bugetară în anul 2016 și primele 10 luni ale anului 2017

Execuția bugetară pe anul 2016

Conform datelor definitive, execuția bugetului general consolidat, în perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2016, s-a încheiat cu un deficit cash de 18,3 miliarde lei, respectiv 2,4% din PIB, față de un deficit anual prevăzut de 20,9 miliarde lei.

Comparativ cu anul anterior deficitul bugetului general consolidat în anul 2016, în bază cash, a crescut ca procent în PIB cu 1,05 puncte procentuale de la 1,35% în 2015 la 2,4%.

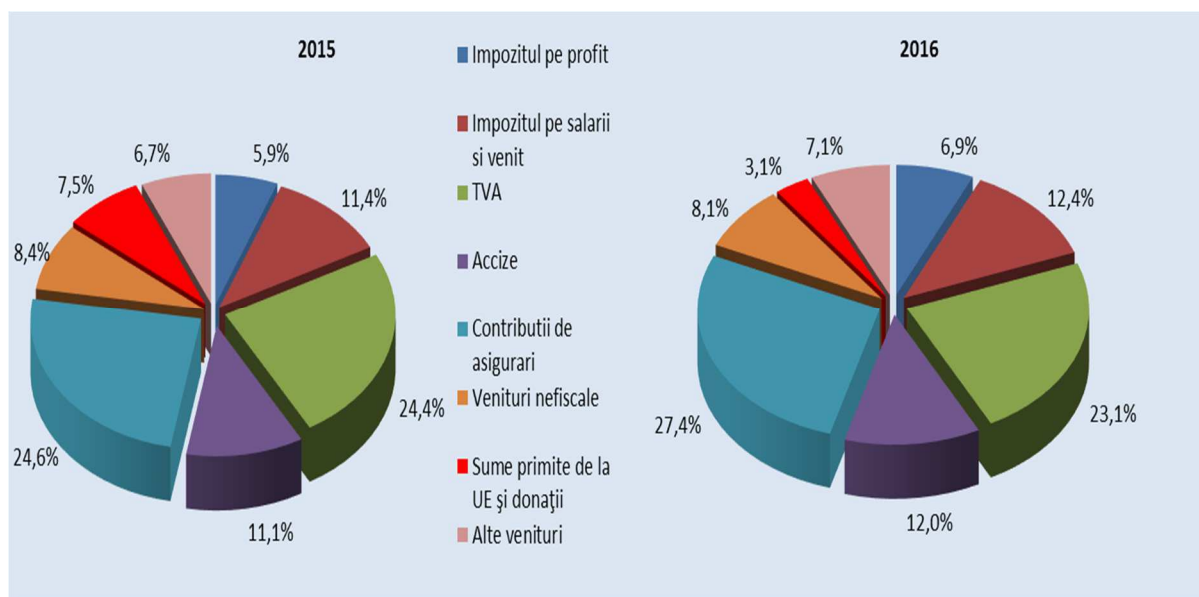
Deficitul bugetar cash

		2015	2016	Diferențe 2016 față de 2015
Deficit	mil. lei	-9.630,7	-18.304,3	-8.673,5
	% din P.I.B.	-1,35	-2,40	-1,05

III.3.1.1 Veniturile bugetului general consolidat

Veniturile bugetului general consolidat, în anul 2016, au totalizat 223,9 miliarde lei, reprezentând 29,4% din PIB.

Structura veniturilor bugetare

Comparativ cu anul anterior, **veniturile bugetului general consolidat**, în anul 2016, s-au redus cu 4,2%, iar ca procent în PIB s-au redus cu 3,5 pp de la 32,9% în 2015 la 29,4% în 2016.

Veniturile fiscale s-au redus, în termeni nominali, cu 1,4% față de anul precedent, iar ca procent în PIB s-au redus cu 1,5 puncte procentuale.

Încasările din **impozitul pe profit** au înregistrat o creștere de 11,7%, în principal ca urmare a evoluției încasărilor de la agenții economici care au crescut cu 13,9%, în timp ce încasările de la băncile comerciale ce au fost inferioare comparativ cu anul anterior cu 217,1 milioane lei.

Încasările din **impozitul pe venit și salarii** au înregistrat o creștere cu 4,2% pe fondul creșterii numărului de salariați cu 3,4%³ și al câștigului salarial mediu brut cu 13,0%⁴.

De asemenea, influențe pozitive asupra încasărilor din impozitul pe venit au mai avut-o și creșterea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată⁵, creșterea valorii punctului de pensie de la 830,2 lei în anul 2015 la 871,7⁶ lei pentru anul 2016.

Încasările din **impozitele și taxele pe proprietate** au înregistrat o creștere cu 2,8% comparativ cu anul 2015, iar ca raport în PIB s-au menținut la același procent de 0,8%.

Încasările din **TVA** au înregistrat o scădere cu 9,6%, pe fondul reducerii încasărilor din operațiuni interne cu 11,3%, a încasărilor din importurile de bunuri cu 13,5%, dar și a reducerii majorărilor de întârziere aferente taxei pe valoarea adăugată cu 7,9%.

În ceea ce privește valoarea restituirilor de taxă, în anul 2016, acestea s-au redus cu 17,4% față de aceeași perioadă a anului precedent. Astfel, valoarea taxei pe valoare adăugată restituită a fost de 15 miliarde lei, cu 3,2 miliarde lei mai puțin față de valoarea înregistrată în aceeași perioadă a anului

³perioada dec 2014 - noiembrie 2015 comparativ cu perioada dec 2015 - noiembrie 2016

⁴ perioada dec 2014 - noiembrie 2015 comparativ cu perioada dec 2015 - noiembrie 2016

⁵ conform H.G. nr. 1017/2015

⁶ conform Legii nr.340/2015

precedent. Pentru luna decembrie valoarea restituită s-a ridicat la 2 miliarde lei, fiind de circa 2 ori mai mare decât media primelor 11 luni ale anului 2016.

Diminuarea încasărilor din TVA comparativ cu anul anterior a fost determinată în principal de a măsurile fiscale adoptate în domeniul TVA cum ar fi:

- reducerea cotei standard de TVA de la 24% la 20% începând cu 1 ianuarie 2016;
- introducerea cotei reduse de TVA de 9% (față de cota standard de 24%) pentru livrările de alimente și băuturi non-alcoolice, animale și păsări vii din specii domestice, semințe, plante și ingrediente alimentare, servicii de restaurant și catering, începând cu 1 iunie 2015;
- reducerea, începând cu data de 1 ianuarie 2016, a cotei de TVA de la 9% la 5% pentru livrările de manuale școlare, cărți, ziare și reviste, cu excepția celor destinate exclusiv sau în principal publicității precum și pentru serviciile constând în permiterea accesului la castele, muzee, case memoriale, monumente istorice, monumente de arhitectură și arheologice, grădini zoologice și botanice, târguri, expoziții și evenimente culturale, cinematografe, altele decât cele scutite precum și pentru serviciile constând în permiterea accesului la evenimente sportive;
- reducerea, începând cu data de 1 ianuarie 2016, a cotei de TVA la 9% pentru livrarea apei potabile și a apei pentru irigații în agricultură.

Evoluția încasărilor din TVA a fost influențată pozitiv de creșterea volumului cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul cu excepția autovehiculelor și motocicletelor cu 13,5%⁷ dar și de creșterea importurilor din zona extra comunitară cu 8,1%⁸. Comparativ cu programul anual încasările din TVA s-au realizat în proporție de 97,3%

Încasările din **accize** au fost în sumă de 27,0 miliarde lei în creștere cu 3,6% comparativ cu anul anterior.

Evoluția încasărilor din accize, comparativ cu anul 2015, a fost determinată în principal de creșterea volumului cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul al carburanților pentru autovehicule cu 10,2%⁹, de creșterea vânzărilor de produse alimentare, băuturi și tutun cu 13,7%, dar și de o serie de măsuri de natură fiscală adoptate odată cu intrarea în vigoare, de la 1 ianuarie 2016, a prevederilor Legii nr 227/2015, privind Codul fiscal cum ar fi:

- modificarea nivelului accizelor la alcool
- creșterea nivelului accizelor la produse din tutun
- eliminarea accizelor la cafea și la alte produse (blănuri, bijuterii, arme, iahturi)

Încasările din **alte impozite și taxe pe bunuri și servicii** au scăzut cu 16,7% comparativ cu anul 2015.

⁷ Comunicat de presă INS nr.27/3 februarie 2017 evoluție an 2016 comparativ cu an 2015

⁸ Comunicat de presă INS nr.30/9 februarie 2017, evoluție an 2016 comparativ cu an 2015 în moneda națională

⁹ Comunicat de presă INS nr.27/3 februarie 2017 evoluție an 2016 comparativ cu an 2015

Diminuarea încasărilor față de anul anterior a fost influențată de asemenea și de nerealizările de la bugetul de stat determinate în principal de scăderea încasărilor din impozitul pe veniturile suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale cu 18% (-0,14 mld. lei) pe fondul scăderii producției interne de gaze în anul 2016 față de anul 2015 (-12,5%)¹⁰ determinată de prețul de achiziție mai mic la gazele din import față de prețul de extracție intern al acestora fapt ce a favorizat creșterea importurilor (+729%).

Încasările din **taxele pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități** s-au redus, comparativ cu anul anterior, cu 3,3%, în principal, ca urmare a diminuării încasărilor la bugetul de stat din taxele pe jocuri de noroc.

Încasările din **impozitul pe comerțul exterior și tranzacțiile internaționale** au crescut cu 8,2%, comparativ aceeași perioadă a anului precedent, pe fondul creșterii importurilor din zona extra comunitară cu 8,1%.

Încasările din **contribuțiile de asigurări** au crescut cu 6,3%, pe fondul evoluției pozitive a numărului de salariați, a câștigului salarial mediu brut, a salariului minim, precum și a majorărilor salariale acordate pentru unele categorii de salariați din domeniul bugetar.

Acestea au fost influențate negativ de creșterea în anul 2016 a cotei de contribuții aferentă fondurilor de pensii administrate privat cu 0,1 puncte procentuale de la 5% la 5,1%¹¹.

Comparativ cu anul 2015 s-au înregistrat creșteri la bugetul asigurărilor sociale de stat cu 2,1%, la bugetul asigurărilor pentru șomaj cu 11,9% și la bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate cu 9,6%.

Veniturile nefiscale încasate în anul 2016 au totalizat 18,0 miliarde lei (2,4% din PIB) cu 7,7% mai mici comparativ cu încasările anului 2015.

Sumele primite de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate (inclusiv donațiile), în anul 2016, au fost în valoare de 6,9 miliarde lei, cu 60,2% sub nivelul înregistrat în anul 2015.

De asemenea, ca raport în PIB, acestea au înregistrat o scădere cu 1,6 puncte procentuale de la 2,5% în anul 2015 la 0,9% în anul 2016.

Diminuarea sumelor primite de la Uniunea Europeană comparativ cu anul anterior s-a datorat faptului că perioada de eligibilitate a proiectelor cu finanțare din fonduri europene din cadrul financiar 2007-2013 s-a încheiat în anul 2015 și execuția acestora a fost reflectată până la sfârșitul anului 2015 iar demararea proiectelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile din cadrul financiar 2014 – 2020 a fost încă în faza de debut și ca urmare rambursările de sume de către Uniunea Europeană se așteaptă a fi mai consistente în anii următori pe măsură ce proiectele în cauză vor fi într-o fază de execuție mai avansată.

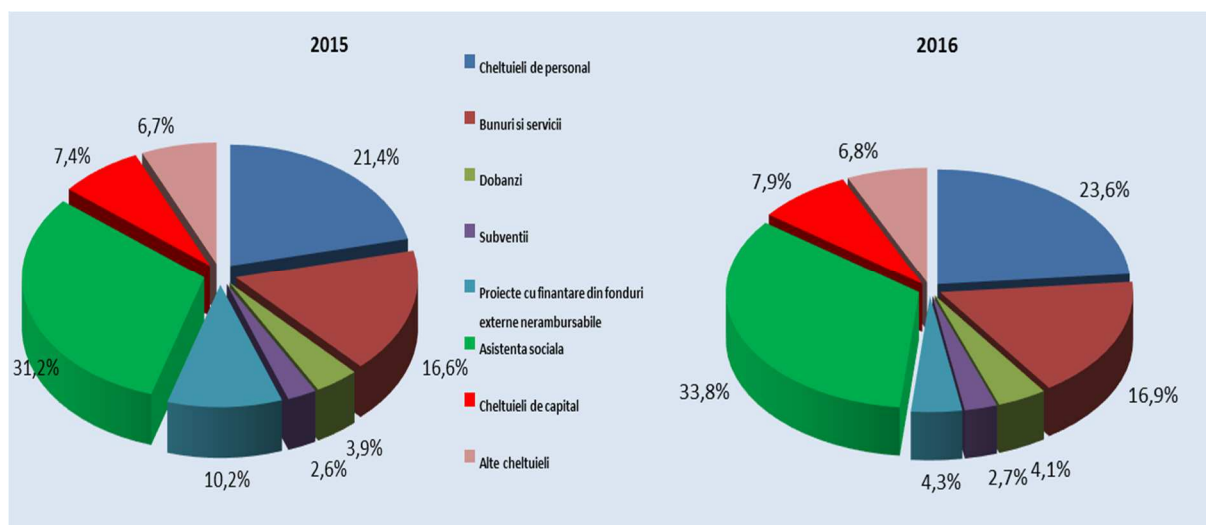
III.3.1.2 Cheltuielile bugetului general consolidat

Cheltuielile bugetului general consolidat au totalizat, în anul 2016, 242,2 miliarde lei, ceea ce reprezintă 31,8% din PIB.

¹⁰ Comunicat de presă INS nr. 37/10.02.2017

¹¹ conform Legii nr.340/2015

Structura cheltuielilor bugetare

Comparativ cu anul anterior **cheltuielile bugetului general consolidat** s-au redus cu 0,5% iar ca procent în PIB cu 2,4 puncte procentuale de la 34,2% cât au fost în anul 2015 la 31,8% în anul 2016.

În anul 2016 s-au înregistrat diminuări ale cheltuielilor bugetare față de anul precedent în cazul cheltuielilor cu transferurile între unități ale administrației publice (-34,2%), a cheltuielilor cu alte transferuri (-3,1%), a cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2007-2013 (-83,5%), a cheltuielilor evidențiate la titlul alte cheltuieli (-0,4%) dar și în cazul celor aferente programelor cu finanțare rambursabilă (13,0%).

Cheltuielile de personal ale bugetului general consolidat, în anul 2016, au crescut cu 9,6% față de aceeași perioadă a anului precedent, iar ca procent în PIB cu 0,2 puncte procentuale, fiind influențate de creșterea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, precum și de majorarea drepturilor salariale pentru unele categorii de personal bugetar.

Cheltuielile cu bunuri și servicii au înregistrat o creștere nominală de 1,1% față de anul precedent, iar ca pondere în PIB au scăzut cu 0,3 pp.

Cheltuielile cu dobânzile au crescut cu 4,6% față de anul precedent, iar ca pondere în PIB s-au situat la același nivel ca cele din anul 2015.

Cheltuielile cu subvențiile au crescut, comparativ cu anul 2015, cu 5,3%, iar ca procent în PIB sau situat la același nivel de 0,9%. Din totalul cheltuielilor cu subvențiile o pondere de 64,0% o reprezintă cheltuielile cu subvențiile ale bugetului de stat iar în cadrul acestora o pondere mai însemnată o dețin cheltuielile pentru sprijinirea producătorilor agricoli 50,38% (2.128,1 milioane lei), subvențiile pentru susținerea transportului feroviar public de călători 31,10% (1.313,8 milioane lei), subvențiile pentru transportul de călători cu metroul 7,46% (315,2 milioane lei), programe de conservare sau de închidere a minelor 8,64% (365,0 milioane lei).

Cheltuielile cu asistența socială au crescut în termeni nominali cu 7,7% comparativ cu anul anterior, dar ca pondere în PIB sau situat la același nivel cu anul 2015 de 10,7%.

Evoluția cheltuielilor cu asistență socială în anul 2016 au fost influențate de creșterea valorii punctului de pensie, de dublarea alocației de stat pentru copii începând cu 1 iunie 2015, precum și alte măsuri ce au fost aprobate cum sunt: creșterea numărului de beneficiari de ajutor social prin excluderea alocației de stat pentru copii din veniturile familiei la stabilirea ajutorului social (VMG); majorarea indemnizației acordate adultului cu handicap vizual grav prin majorarea cu 25% a salariului net al asistentului social debutant cu studii medii din unitățile de asistență socială din sectorul bugetar, altele decât cele cu paturi, și majorarea numărului de persoane încadrate în diverse tipuri de handicap; majorarea și modificarea modalității de stabilire a indemnizației lunare pentru creșterea copilului și stimulentele de inserție; pensii de serviciu pentru grefieri, personal aeronautic, funcționari publici parlamentari, auditori ai Curții de Conturi.

Cheltuielile aferente proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă s-au diminuat cu 58,3% pe fondul încheierii perioadei de eligibilitate a proiectelor cu finanțare din fonduri europene din cadrul financiar 2007 – 2013 la sfârșitul anului 2015 și a fazei de început a proiectelor eligibile aferente cadrului financiar 2014-2020.

Cheltuielile aferente proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă aferente cadrului financiar 2014-2020 au crescut, comparativ cu anul precedent, cu 5.843,0 milioane lei (1178,6%), iar ca pondere în PIB s-au majorat cu 0,7 puncte procentuale.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, în anul 2016, au înregistrat o diminuare cu 31,1% comparativ cu anul 2015, fiind efectuate în sumă de 28,7 miliarde lei, respectiv 3,8% din PIB.

Execuția bugetară pe primele 10 luni ale anului 2017

Execuția bugetului general consolidat pe primele zece luni ale anului 2017 s-a încheiat cu un deficit de 6,6 miliarde lei, respectiv 0,79% din PIB, față de deficitul de 1,3 miliarde lei, respectiv 0,17% din PIB, înregistrat la aceeași perioadă a anului 2016.

1. Veniturile bugetului general consolidat, în sumă de **207,9 miliarde lei, reprezentând 24,7% din PIB**, au fost cu 10,8% mai mari, în termeni nominali, față de aceeași perioadă a anului precedent.

S-au înregistrat creșteri față de anul trecut la încasările din **contribuțiile sociale** (+16,4%), din **impozitul pe salarii și venit** (+9,1%) și din **veniturile nefiscale** (+17,3%).

Încasările din **impozite și taxe pe proprietate** au scăzut cu 11,7% față de perioada similară din 2016, scăderea fiind determinată, în principal, de eliminarea de la 1 ianuarie 2017 a impozitului pe construcții speciale.

Încasările din **alte impozite și taxe pe bunuri și servicii** au crescut cu 60,3% față de aceeași perioadă a anului trecut, creșterea fiind determinată, în principal, de evoluția încasărilor aferente contribuției datorate pentru medicamente, precum și pentru contractele cost-volum/cost-volum-rezultat finanțate din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate.

În ceea ce privește veniturile din **TVA**, comparativ cu anul anterior, se observă o recuperare în ultimele luni a decalajului înregistrat în primul semestru la nivelul încasărilor astfel că se înregistrează

o ușoară creștere față de primele zece luni ale anului 2016, respectiv cu 0,5%, în condițiile în care încasările au fost afectate atât de reducerea cotei standard de TVA de la 24% la 20% începând cu 1 ianuarie 2016, măsură care s-a reflectat în încasările din luna februarie 2016, cât și de reducerea din februarie 2017 a cotei standard de TVA de la 20% la 19%.

Încasările din **accize** au fost cu 3% mai mici comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, fiind influențate de reducerea nivelului acestora pentru unele produse energetice începând cu 1 ianuarie 2017.

Sumele de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate sunt în sumă de 12,3 miliarde lei.

2. Cheltuielile bugetului general consolidat, în sumă de 214,5 miliarde lei, au crescut în termeni nominali cu 13,6% față de primele zece luni ale anului trecut.

Cheltuielile de personal au crescut cu 21,2% față de aceeași perioadă a anului precedent fiind determinate de majorările salariale acordate în a doua parte a anului 2016, respectiv aplicarea, începând cu luna august 2016, a prevederilor O.U.G. nr. 20/2016 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și de creșterile salariale acordate în 2017, respectiv creșterea în medie cu 15 % a salariilor din sănătate și din educație de la 1 ianuarie 2017, a personalului plătit din fonduri publice din instituțiile și autoritățile publice ale administrației publice locale care beneficiază de majorarea cu 20% începând cu 1 februarie 2017, majorarea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată de la 1.250 lei la 1.450 lei din 1 februarie 2017, majorarea cu 50% a salariului brut și a sporurilor pentru personalul din instituțiile publice de spectacole sau concerte începând cu 1 februarie 2017, majorarea cu 30% a salariilor personalului din bibliotecile naționale și muzee naționale începând cu iunie 2017, majorarea cu 15% a soldelor de funcție ale personalului militar începând cu iunie 2017, majorarea cu 10% a salariilor de funcție ale polițiștilor începând cu 1 octombrie 2017, precum și aplicarea începând cu 1 iulie 2017 a prevederilor din Legea-cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice.

Cheltuielile cu **bunuri și servicii** au crescut cu 4,2% față de aceeași perioadă a anului precedent, creșterea reflectându-se la bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și la bugetele locale și bugetele instituțiilor autofinanțate.

Dobânzile sunt cu 1,3% mai mari față de aceeași perioadă a anului precedent.

Subvențiile sunt în creștere cu 3,8% față de aceeași perioadă a anului precedent, menținându-se la același nivel ca procent din Produsul Intern Brut, respectiv 0,6%.

Cheltuielile cu asistența socială au crescut față de anul precedent cu 12,5%, fiind influențate, în principal, de majorarea cu 5,25% a punctului de pensie de la 1 ianuarie 2017, ajungând la 917,5 lei, și cu 9% de la 1 iulie 2017 a punctului de pensie, ajungând la 1000 lei, majorarea indemnizației sociale pentru pensionari de la 1 martie 2017 de la 400 lei la 520 lei precum și măsurile ce au fost aprobate în timpul anului 2016 care au contribuit la sporirea cheltuielilor sociale, majorarea și modificarea modalității de stabilire a indemnizației lunare pentru creșterea copilului și stimulentele de inserție.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și pe cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost de 14,7 miliarde lei, respectiv 1,7% din PIB.

3.3. Prognoze macroeconomice pe termen mediu (2018-2020)

Cadrul macroeconomic a luat în considerare: (i) impactul pozitiv al măsurilor prevăzute în Programul de Guvernare asupra mediului de afaceri și asupra puterii de cumpărare al populației, (ii) evoluțiile excepționale în plan economic și social din primele 9 luni 2017; (iii) redresarea creșterii economice în UE; (iv) incertitudinile privind contextul global.

Având în vedere evoluția potențialului de creștere economică, pentru perioada 2018-2020 se estimează că economia românească va continua creșterea susținută, fiind posibilă o creștere a **produsului intern brut**, în medie, cu 5,6% anual.

Creșterea economică	2018	2019	2020
<i>Modificări procentuale anuale</i>			
PIB real	5,5	5,7	5,7
PIB nominal	7,8	7,6	7,6
Componentele PIB-ului real			
Cererea internă, din care:	6,1	6,1	6,0
Consumul final	5,8	5,7	5,5
- Cheltuielile cu consumul privat, din care:	6,5	6,3	6,1
- Cheltuielile cu consumul final al populației	6,5	6,3	6,1
- Cheltuielile cu consumul guvernamental, din care:	3,2	2,9	2,8
- Consumul colectiv al administrației publice	3,0	2,8	2,6
Formarea brută de capital fix	7,9	8,4	8,6
Exporturi de bunuri și servicii*)	6,5	6,9	7,1
Importuri de bunuri și servicii*)	7,9	8,0	7,9
Contribuții la creșterea PIB (procente)			
Cererea internă finală	6,2	6,3	6,2
Modificarea stocurilor	0,0	0,0	0,0
Export net	-0,7	-0,6	-0,5

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

*) Exporturile și importurile de bunuri și servicii sunt exprimate în termeni reali (de volum)

Cererea internă (consumul și investițiile) va continua să reprezinte motorul creșterii economice. Cheltuielile cu consumul privat se vor majora, în medie, cu 6,1% anual. Formarea brută de capital fix se va accelera pe fondul îmbunătățirii finanțării din economie, cu un ritm mediu anual de 8,3%.

Exporturile și importurile de bunuri și servicii vor înregistra ritmuri de creștere, în termeni reali, cu o medie anuală de 6,8 %, respectiv 7,9%, exportul net având efect negativ, în ușoară scădere, asupra produsului intern brut, diminuându-i creșterea.

Numărul mediu de salariați se va majora în perioada 2018-2020, în medie cu 3,9% anual, iar **rata șomajului înregistrat** la sfârșitul anului se va diminua, față de cea înregistrată la sfârșitul anului 2017 cu aproape un punct procentual, ajungând la 3,4% la sfârșitul anului 2020.

Pornind de la ipoteza unor creșteri economice temperate la nivel mondial, cu efect pozitiv pe creșterea cererii externe și, implicit, a **comerțului exterior** românesc, în perioada 2018 - 2020 se estimează creșteri medii anuale ale exporturilor de bunuri cu 7,7%, iar ale importurilor cu 8,5%.

- mil. euro -

Comerțul exterior și contul curent	2018	2019	2020
Export de bunuri FOB*)	67.330	72.515	78.170
- modificare procentuală anuală, %	7,6	7,7	7,8
Import de bunuri CIF*)	81.600	88.380	95.890
- modificare procentuală anuală, %	8,7	8,3	8,5
Sold Balanță Comercială FOB - CIF	-14.270	-15.865	-17.720
Soldul contului curent	-5.180	-4.845	-4.775
- % din PIB	-2,6	-2,3	-2,1

*) Exportul și importul de bunuri sunt valori nominale exprimate în euro.

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Nivelul **deficitului de cont curent** se va situa în intervalul 2018-2020 la valori cuprinse între 5,2 – 4,8 mld. euro, ponderea în PIB diminuându-se până la 2,1% în anul 2020.

Pentru anul 2018, prin dispariția efectului de bază al măsurilor adoptate pe parcursul anului 2017 se așteaptă ca **inflația** să crească, ajungând la sfârșitul anului la un nivel de 2,6%, în timp ce media anuală se va situa la 3,1%. În perioada 2019-2020 se așteaptă ca inflația la sfârșitul anului să intre pe un trend descendent ajungând în 2020 la 2%. Ca medie anuală, creșterea prețurilor de consum va ajunge la 2,2% în 2020.

Previziunile au luat în calcul ani agricoli normali precum și o ușoară creștere pentru prețul internațional al petrolului.

- %-

Inflația	2018	2019	2020
- sfârșitul anului	2,6	2,2	2,0
- medie anuală	3,1	2,3	2,2

4. Cadrul fiscal-bugetar pe orizontul 2018-2020

4.1. Realizările anului 2017 și cele estimate în anul 2018 față de măsurile asumate prin Strategia fiscal-bugetară din perioada 2017-2019

În domeniul impozitelor directe

a) Impozitul pe profit, principalele măsuri au vizat:

Începând cu 1 ianuarie 2017:

- **susținerea investițiilor**, prin:

- ***aplicarea nelimitată în timp a facilității fiscale de scutire de impozit a profitului reinvestit.***
- **scutirea de la plata impozitului pe profit în primii 10 ani de activitate, pentru contribuabilii care desfășoară exclusiv activități de inovare, cercetare-dezvoltare.**

Măsura vizează stimularea activităților de inovare, cercetare și dezvoltare în vederea creării de locuri de muncă bine plătite, încurajarea capitalului autohton, atragerea investițiilor străine directe mai ales în sectoarele cu valoare adăugată ridicată. O astfel de măsură se înscrie, de asemenea, în obiectivele generale strategice în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării, respectiv: creșterea competitivității economiei românești prin inovare; creșterea contribuției românești la progresul cunoașterii; creșterea rolului științei în societate.

Începând cu 1 ianuarie 2018:

- combaterea planificării fiscale agresive și erodării bazei impozabile.

Prin asigurarea de condiții echitabile și eficiente de concurență pentru toți contribuabilii plătitori de impozit pe profit, aceștia sunt încurajați să își declare în mod transparent obligațiile fiscale.

Măsurile instituite împotriva erodării bazelor impozabile interne și a transferului profiturilor în afara țării, vizează situații particulare ce pot apărea în anumite domenii specifice, după cum urmează: reguli privind limitarea deductibilității dobânzii și a altor costuri echivalente dobânzii din punct de vedere economic; regimul fiscal al transferurilor de active, de rezidență fiscală și/sau de activitate economică desfășurată printr-un sediu permanent pentru care România pierde dreptul de impozitare; regula generală antiabuz; reguli privind societățile străine controlate.

Această perfecționare a cadrului legislativ de impozitare a profiturilor corespunde abordărilor de la nivelul Uniunii Europene, astfel cum au fost exprimate în cuprinsul "*Directivei 2016/1164 a Consiliului privind stabilirea normelor împotriva practicilor de evitare a obligațiilor fiscale care au incidență directă asupra funcționării pieței interne*", a cărei transpunere în legislația națională a fost, în acest fel, realizată.

În același timp, evidențiem și următoarele măsuri:

Începând cu 1 ianuarie 2017:

- **susținerea dezvoltării și implementării programelor de formare profesională în sistem dual** (învățământ profesional și tehnic), printr-un regim fiscal de deducere integrală la calculul impozitului pe profit a cheltuielilor efectuate de operatorii economici pentru organizarea și desfășurarea învățământului profesional și tehnic, potrivit reglementărilor legale din domeniul educației naționale. De asemenea, sunt considerate mijloace fixe amortizabile atât mijloacele fixe deținute și utilizate în același scop și aceleași condiții, precum și investițiile astfel efectuate.

Începând cu 1 ianuarie 2018:

- **consolidarea încasărilor** din domeniul impozitului pe profit, prin **lărgirea bazei de impozitare**, sens în care s-a restrâns deducerea cheltuielilor reprezentând valoarea creanțelor înstrăinate, potrivit legii, în limita unui plafon de 30% din valoarea creanțelor înstrăinate.

b) În domeniul impozitului pe veniturile microîntreprinderilor, principalele măsuri au vizat:

Începând cu 1 ianuarie 2017:

- **reducerea valorii capitalului social**, pentru care persoanele juridice pot aplica opțiunea pentru plata impozitului pe profit, la **45.000 lei**.

Începând cu 6 ianuarie 2017:

- **stabilirea unei cote de impozitare de 1% pentru microîntreprinderile care au unul sau mai mulți salariați și eliminarea cotei de impozit de 2% pentru microîntreprinderile care au un salariat**, măsură care vizează stimularea creării de noi locuri de muncă și pentru așezarea echitabilă a sarcinii fiscale între microîntreprinderi.

Începând cu 1 februarie 2017:

- modificarea uneia dintre condițiile ce trebuie îndeplinită de persoanele juridice române pentru **încadrarea în definiția microîntreprinderii, în sensul majorării limitei veniturilor realizate la data de 31 decembrie a anului fiscal precedent de la 100.000 euro la 500.000 euro**.

În același timp, evidențiem și următoarea măsură

Începând cu 1 august 2017

Aplicarea sistemului privind impozitul pe veniturile microîntreprinderilor de către persoanele juridice române care intră sub incidența Legii nr. 170/2016 și care la data de 31 decembrie 2016 au realizat venituri cuprinse între 100.001 euro - 500.000 euro, inclusiv, îndeplinind și celelalte condiții prevăzute la art. 47 alin. (1) din Codul fiscal.

Începând cu 1 ianuarie 2018 **revizuirea sistemului de impunere a microîntreprinderilor**, în sensul:

- majorării limitei veniturilor realizate de la 500.000 euro la 1.000.000 euro din perspectiva încadrării în acest sistem de impunere;
- eliminării condiției privind realizarea de venituri din consultanță și management;
- eliminării activităților care nu aplicau acest sistem (bănci, asigurări, extracție petrol, jocuri de noroc);
- eliminării posibilității de a opta pentru aplicarea prevederilor Titlului II-Impozitul pe profit, pentru microîntreprinderile care au subscris un capital social de cel puțin 45.000 lei.

c) Alte impozite directe:

În domeniul resurselor naturale pentru anul 2017, s-au prorogată termenele din Ordonanța Guvernului nr. 6/2013 privind instituirea unor măsuri speciale pentru impozitarea exploatarei resurselor naturale, altele decât gazele naturale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 261/2013, cu modificările ulterioare, și din Ordonanța Guvernului nr. 7/2013 privind instituirea impozitului asupra veniturilor suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare.

d) Impozitul pe venit și contribuțiilor sociale obligatorii

1 februarie 2017:

- neimpozitarea veniturilor din pensii sub 2.000 lei;
- neimpozitarea tranzacțiilor privind transferul proprietății imobiliare din patrimoniul personal cu o valoare mai mică de 450.000 lei și impozitarea venitului impozabil cu cota de 3% pentru valoarea ce depășește 450.000 lei;
- eliminarea impozitului pe venit pentru angajații persoanelor juridice române care desfășoară activități sezoniere și sunt păstrați în câmpul muncii pentru tot anul.

1 iulie 2017:

- extinderea scutirii de la plata impozitului pe veniturile din salarii și asimilate salariilor pentru angajații care desfășoară activități în domeniul cercetării - dezvoltării și inovării, pentru toate activitățile de cercetare - dezvoltare și inovare.

Contribuții sociale obligatorii

1 februarie 2017:

- suportarea din bugetul de stat a CASS datorat de persoanele care realizează venituri din pensii;
- eliminarea plafonului de 5 ori câștigul salarial mediu brut aferent bazei lunare de calcul al contribuției de asigurări sociale și al contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor;
- eliminarea plății CASS pentru veniturile obținute din investiții și din alte surse, în cazul persoanelor care au calitatea de salariați, pensionari sau a celor care desfășoară activități independente.

1 august 2017:

- asigurarea plății de către angajator a contribuției pentru pensii și sănătate la nivelul salariului minim pentru toți salariații, inclusiv pentru cei cu timp parțial de lucru și cei cu plata în acord.

Începând cu data de 1 ianuarie 2018

➤ **În domeniul impozitului pe venit**

- 1. Reducerea cotei de impozit pe venit, de la 16% la 10%;**
- 2. Majorarea nivelului salariului lunar brut în funcție de care se acordă deducerea personală, precum și majorarea nivelului deducerilor personale, în sumă fixă, acordate persoanelor care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor de până la 1.950 lei și majorarea deducerilor**

personale acordate în mod degresiv persoanelor fizice care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor până la valoarea de 3.600 lei, inclusiv.

➤ **În domeniul contribuțiilor sociale obligatorii**

1. Reducerea cotei totale a contribuțiilor sociale obligatorii, per total cu 2 puncte procentuale

Nivelul contribuțiilor scade cu 2 puncte procentuale, astfel că din totalul de 39,25% contribuții plătite la un salariu brut, se vor plăti 37,25%. Din totalul de 22,75% contribuții datorate de angajator, 20 de puncte procentuale se transferă către salariat. În total, din salariul brut, 35% vor fi contribuții reținute de angajator în numele salariatului iar contribuțiile rămase în sarcina angajatorului, respectiv 2,75% scad la **2,25%** și vor acoperi riscurile de șomaj, accidente de muncă, concediu medical, creanțe salariale. Acestea din urmă vor fi cuprinse într-o singură contribuție, care se va numi contribuție asiguratorie pentru muncă.

Totodată, menționăm că scad cotele privind contribuțiile de asigurări sociale pentru condiții deosebite sau speciale de muncă, astfel:

- ✓ CAS pentru condiții deosebite de muncă scade de la 31,3% la 29% (-2,3pp);
- ✓ CAS pentru condiții speciale de muncă scade de la 36,3% la 33% (-3,3 pp).

2. Reducerea numărului contribuțiilor sociale de la 9 la 3, respectiv contribuția de asigurări sociale (CAS), contribuția de asigurări sociale de sănătate (CASS) și contribuția asiguratorie pentru muncă. Astfel, contribuțiile sociale obligatorii sunt:

- *contribuția de asigurări sociale (CAS) în cotă de:*

a) 25 % datorată de către persoanele fizice care au calitatea de angajați și de către persoanele fizice pentru care există obligația plății contribuției de asigurări sociale, potrivit Codului fiscal;

b) 4 % datorată în cazul condițiilor deosebite de muncă, de către persoanele fizice și juridice care au calitatea de angajatori sau sunt asimilate acestora;

c) 8 % datorată în cazul condițiilor speciale de muncă și altor condiții de muncă astfel cum sunt prevăzute în Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, de către persoanele fizice și juridice care au calitatea de angajatori sau sunt asimilate acestora.

- *contribuția de asigurări sociale de sănătate (CASS) în cotă de 10% datorată de către persoanele fizice care au calitatea de angajați sau pentru care există obligația plății contribuției de asigurări sociale, potrivit Codului fiscal.*

- *contribuție asiguratorie pentru muncă în cotă de 2,25% datorată de către persoanele fizice și juridice care au calitatea de angajatori sau sunt asimilate acestora, precum și de persoanele fizice care realizează în România venituri din salarii sau asimilate salariilor de la angajatori din state care nu intră sub incidența legislației europene aplicabile în domeniul securității sociale, precum și a acordurilor privind sistemele de securitate socială la care România este parte;*

3. Transferul sarcinii fiscale a obligațiilor privind contribuțiile sociale obligatorii (CAS și CASS) datorate de angajator la angajat, în cazul veniturilor din salarii și asimilate salariilor, respectiv:

- CAS și CASS se datorează de către persoana fizică, inclusiv în cazul contractelor individuale de muncă cu normă întreagă sau cu timp parțial, pentru care CAS și CASS datorate nu pot fi mai mici decât nivelul

contribuțiilor sociale aferente salariului minim brut pe țară în vigoare în luna pentru care se datorează contribuțiile sociale, corespunzător numărului zilelor lucrătoare din lună în care contractul a fost activ;
- o cotă suplimentară de CAS pentru condiții deosebite, speciale sau alte condiții de muncă definite potrivit legii și contribuția asiguratorie pentru muncă, datorate de către angajatori;

4. Modificarea modului de stabilire a CAS și a CASS, în cazul persoanelor fizice care desfășoară activități independente sau alte categorii de venituri, în sensul că aceste persoane nu mai datorează contribuțiile sociale asupra venitului realizat, dar datorează după cum urmează:

- CAS la un venit ales, care este cel puțin egal cu salariul minim brut pe țară;
- CASS la salariul minim brut pe țară;

5. Pentru persoanele fizice pentru care, în prezent, contribuția se suportă de la bugetul de stat, se modifică modalitatea de asigurare în sistemul public de sănătate a persoanelor care au calitatea de pensionari, șomeri, persoane aflate în concedii pentru creșterea copiilor, persoane care obțin ajutoare sociale și alte categorii de persoane aflate sub protecția sau în custodia statului. **Aceste persoane vor beneficia de servicii medicale fara plata contribuției.**

➤ **Impozitul pe veniturile nerezidenților:**

iunie 2017:

- a fost aprobată participarea României ca membru asociat la Proiectul BEPS – Erodarea bazei de impozitare și transferul profiturilor – inițiat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), conform prevederilor Legii nr. 124/2017.

Proiectul BEPS este un plan de acțiune care include recomandări pentru modificări legislative atât naționale, cât și internaționale, scopul fiind acela de a contracara situațiile de erodare a bazei impozabile prin soluționarea dublei neimpozitări și prin îmbunătățirea mecanismelor de soluționare a cazurilor de dublă impozitare. Schimbările vor interveni atât în Modelul convenției de evitare a dublei impuneri al OECD, cât și în Liniile directoare privind preturile de transfer, precum și în sistemele fiscale naționale, inclusiv în cel român.

- România a devenit stat semnatar al Convenției multilaterale pentru implementarea în cadrul tratatelor fiscale a măsurilor legate de prevenirea erodării bazei impozabile și a transferului profiturilor. Ceremonia oficială de semnare a convenției a avut loc în data de 7 iunie 2017 la sediul OCDE din Paris.

Prin această convenție multilaterală se vor implementa măsurile din planul de acțiune BEPS referitoare la acordurile de evitare a dublei impuneri.

Convenția multilaterală va intra în vigoare la trei luni de la depunerea celui de-al cincilea instrument de ratificare, acceptare sau aprobare, iar pentru statele semnatare care îndeplinesc ulterior procedurile interne necesare pentru intrarea în vigoare a convenției, la trei luni de la depunerea propriului instrument de ratificare, acceptare sau aprobare. Partea română va întreprinde demersurile necesare pentru începerea ratificării Convenției multilaterale, după ce se vor definitiva rezervele și notificările.

În domeniul impozitelor indirecte:

a) În domeniul TVA au fost adoptate următoarele măsuri cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 2017:

- Reducerea la 19% a nivelului cotei standard de TVA;

- Modificarea regulilor de ajustare a TVA în cazul bunurilor de capital, în sensul renunțării la ajustarea unică și aplicarea unei ajustări anuale pentru o cincime/o douăzecime din taxa aferenta bunului de capital;
- Introducerea regimului special de TVA pentru agricultori;
- Abrogarea prevederilor referitoare la Registrul operatorilor intracomunitari;
- Suspendarea până la data de 31 decembrie 2019, a obligației depunerii a trei declarații informative (cod 392A, 392B și 393);
- Modificarea prevederilor referitoare la măsurile aplicabile contribuabililor care își recapătă codul de TVA după ce acesta a fost anulat de organele fiscale.

În cursul anului 2017 a fost introdus un mecanism îmbunătățit de colectare a TVA (split payment), care va reduce evaziunea la TVA declarată și neplatită în prezent. Acest mecanism a fost reglementat prin Ordonanța Guvernului nr. 23/2017.

Totodată, în contextul unei propuneri legislative inițiate în Parlamentul României, a fost solicitată creșterea plafonului de scutire de la plata TVA, de la echivalentul în moneda națională a 65.000 euro, calculat la cursul de schimb din ziua aderării la Uniunea Europeană, respectiv 220.000 lei, la echivalentul în moneda națională a 88.500 euro, calculat la cursul de schimb din ziua aderării la Uniunea Europeană, respectiv 300.000 lei, *începând cu data de 1 ianuarie 2018*. Măsura a fost aprobată prin Decizia Consiliului UE nr. 2017/1855 din 10 octombrie 2017 de autorizare a României de a aplica o măsură specială de derogare de la articolul 287 din Directiva TVA.

b) Accize:

În domeniul accizelor, au fost adoptate următoarele măsuri cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 2017:

- majorarea nivelului accizelor pentru țigarete, de la 430,71 lei/1000 țigarete la 435,58 lei/1000 țigarete, ca urmare a diminuării cotei de TVA de la 20% la 19% în 2017;
- Diminuarea nivelului accizelor pentru următoarele produse energetice:
 - motorină: de la 1897,08 lei/1000 litri la 1518,04 lei/1000 litri;
 - benzină fără plumb: de la 2035,40 lei/1000 litri la 1656,36 lei/1000 litri;
 - benzină cu plumb: de la 2327,27 lei/1000 litri la 1948,23 lei/1000 litri.

Ulterior, în contextul în care domeniul produselor accizabile face obiectul unei monitorizări constante și în vederea respectării prevederilor art. 10 alin. (3) din Directiva 2011/64UE, s-a impus adoptarea măsurii de creștere graduală, conform unui calendar aprobat pentru perioada 2017-2022, a nivelului accizelor pentru unele produse din tutun prelucrat, precum: țigarete, tutun de fumat fin tăiat, destinat rulării în țigarete și alte tutunuri de fumat. În acest sens, începând cu 24 iulie 2017, nivelul accizelor pentru țigarete a fost majorat de la 435,58 lei/1000 țigarete la 439,94 lei/1000 țigarete.

De asemenea, au fost majorate, în două etape, nivelurile accizelor pentru benzine și motoare cu 0,16 lei/litru începând cu 15 septembrie 2017, respectiv cu încă cu 0,16 lei/litru începând cu 1 octombrie 2017. Măsura este motivată de faptul că scăderea, la începutul anului 2017, a nivelurilor accizelor la carburanți nu și-a atins scopul, respectiv prețurile de piață ale carburanților nu au scăzut proportional cu scăderea accizelor, motivul principal fiind creșterea prețurilor fără taxe ale carburanților la cele mai ridicate niveluri din Uniunea Europeană.

4.2. Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2018-2020, principalele obiective pe termen mediu

Conform Programului de Guvernare 2017-2020 aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 53/2017 pentru acordarea încrederii Guvernului, publicată în Monitorul Oficial nr. 496 din 29 iunie 2017, modelul economic pe care Guvernul îl aplică începând cu 2017 este unul care vizează îmbunătățirea mediului de afaceri din România, precum și creșterea bunăstării tuturor românilor.

Acest model economic este constituit din măsuri ce se pot aplica economiei românești, implementate cu succes în unele state precum Polonia, Danemarca, Franța, Germania, Marea Britanie sau SUA, dar și din măsuri noi a căror adoptare va duce la conturarea României ca statul din UE cu cea mai mică povară fiscală.

Programul economic este caracterizat de o sumă de principii, printre care, din perspectiva politicii fiscale menționăm simplificarea, deschiderea, transparența, stabilitatea, predictibilitatea, prevenția, respectul și încurajarea.

Principalele obiective pe termen mediu

În domeniul ***impozitelor directe*** se are în vedere:

- Instituirea **unui impozit suplimentar pe profitul obținut din domeniul resurselor naturale**. Astfel, în ceea ce privește impozitarea profitului, o restabilire a echității o reprezintă impozitarea suplimentară a profiturilor obținute din extracția de resurse naturale și neprelucrate în România, cu cel puțin 20%.

În domeniul ***impozitului pe venit***

1. Scutirea de la plata impozitului pe venit ca urmare a desfășurării activității de creare de programe pentru calculator în cazul persoanelor cu studii medii;

2. Reintroducerea impozitului pe venitul global (IVG). În cadrul acestui impozit veniturile mai mici de 2.000 lei/lună vor fi scutite și se vor introduce mai multe deduceri care să încurajeze economisirea, investițiile și creșterea standardelor de sănătate și educație pentru populație.

În domeniul impozitului pe veniturile nerezidenților

1. Continuarea demersurilor privind ratificarea de către partea română a Convenției multilaterale pentru implementarea în cadrul tratatelor fiscale a măsurilor legate de prevenirea erodării bazei impozabile și a transferului profiturilor.

2. Cota de impunere de 5% aplicată veniturilor din dividende se menține pentru persoanele fizice nerezidente și juridice străine, rezidente în alte jurisdicții.

În domeniul impozitelor și taxelor locale

- I. Scutirea de la plata impozitului pe mijloacele de transport pentru tractoarele, utilajele agricole și alte mijloace de transport agricole care, prin construcție, sunt destinate utilizării în agricultură și sunt folosite efectiv în domeniul agricol.

- II. Scutirea de la plata impozitului pe teren pentru terenurile arabile lucrate și dublarea impozitului pe teren pentru terenurile arabile nelucrate timp de doi ani consecutiv.

În domeniul TVA

- Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european în domeniul TVA;
- Îmbunătățirea legislației privind TVA în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora.

În domeniul accizelor

- Creșterea graduală, conform calendarului aprobat, a nivelului accizelor pentru unele produse din tutun prelucrat, precum: țigarete, tutun de fumat fin tăiat, destinat rulării în țigarete și alte tutunuri de fumat.
- Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european în domeniul accizelor;
- Îmbunătățirea legislației privind accizele în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora.

4.3. Efectele măsurilor fiscale asupra mediului de afaceri:

- **Reducerea nivelului cotei standard de TVA la 19%** reprezintă o pârghe deosebit de importantă din perspectiva dezvoltării economiei naționale, prin relansarea consumului intern, ca urmare a creării premiselor necesare pentru scăderea prețurilor bunurilor și serviciilor în general.

Un alt considerent avut în vedere pentru stimularea creșterii economice îl constituie impactul unui astfel de demers prin prisma reducerii evaziunii fiscale și, implicit, prin crearea unui mediu concurențial adecvat, cu efecte benefice asupra mediului de afaceri.

Reducerea nivelului TVA contribuie totodată la creșterea productivității și, implicit, la creșterea eficienței economice. De asemenea, reducerea cotei de TVA constituie o măsură de natură a spori echitatea, prin îmbunătățirea distribuției veniturilor sau prin faptul că anumite bunuri devin mai accesibile pentru întreaga populație.

Diminuarea cotei standard de TVA generează efecte pozitive semnificative asupra mediului de afaceri și prin îmbunătățirea fluxurilor de cash flow, diminuând astfel o serie de dificultăți cu care se confruntă agenții economici din această perspectivă.

- **În ceea ce privește nivelul accizelor** aplicabil produselor din tutun prelucrat, prin adoptarea unui calendar de creștere graduală a nivelului accizelor se asigură, din perspectiva taxării, o predictibilitate pe termen mediu asupra activității desfășurate de operatorii economici.

- **În domeniul impozitelor și taxelor locale** pentru a ajuta fermierii să-și schimbe tractoarele, utilajele agricole și alte mijloace de transport care, prin construcție sunt destinate utilizării în agricultură, învechite, cu modele noi, performante, se propune scutirea acestora de la plata impozitului pe mijloacele de transport.

De asemenea, pentru a încuraja lucrarea terenurilor arabile, se propune scutirea acestora de la plata impozitului pe teren, concomitent cu dublarea impozitului pe teren în cazul terenurilor arabile nelucrate timp de doi ani consecutivi.

Proiecția **veniturilor bugetului general consolidat pe perioada 2018-2020** s-a realizat pe baza indicatorilor macroeconomici pentru orizontul de referință, precum și a reglementărilor existente în prezent în domeniul fiscal.

Pe termen mediu, pe fondul revigorării economice, veniturile bugetare se vor înscrie pe un trend ascendent în valoare nominală, dar și ca procent în PIB.

Astfel, în anul 2018 veniturile bugetare în termeni nominali sunt estimate la 287,5 miliarde lei (31,7% din PIB), în creștere în valoare nominală pe orizontul de referință, ajungând în anul 2020 la 336,1 miliarde lei (32% din PIB), respectiv o creștere nominală de 48,6 miliarde lei față de anul 2018.

Cele mai mari ponderi în totalul veniturilor bugetare în anul 2018 le înregistrează contribuțiile sociale cu 10,1 %, urmate de TVA cu 6,8 %, accize 3,3 %, impozit pe salarii și venit cu 2,3 % din PIB.

4.4 Politica de cheltuieli

Măsuri pe termen mediu

- Asigurarea unui nivel sustenabil pentru cheltuielile cu salariile și pensiile în sectorul public;
- Orientarea resurselor disponibile către investiții publice de antrenare în domeniile: infrastructură, agricultură și dezvoltarea rurală, energia și tehnologia avansată;
- Reorientarea cheltuielilor de investiții publice în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri europene;
- Accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru îmbunătățirea ratei de absorbție;
- Continuarea finanțării schemelor de ajutor de stat și în perioada 2018-2020, pentru a contribui la crearea de noi locuri de muncă, realizarea de investiții care utilizează tehnologii noi, obținerea de produse, servicii, tehnologii inovative, cu efecte asupra creșterii economice și asigurării stabilității macroeconomice;

Cheltuielile bugetare estimate pentru anul 2018 sunt în sumă de 314,5 miliarde lei, în creștere cu 32,7 miliarde lei față de anul 2017, în anul 2020 acestea ajung la 356,0 miliarde lei respectiv 33,8% din

PIB, înregistrând o tendință de scădere ca pondere în PIB pe orizontul de referință datorită necesității de reducere a deficitului bugetar.

Cea mai mare creștere pe orizontul de referință o înregistrează cheltuielile cu asistența socială datorită măsurilor adoptate pe linia punctului de pensie, a majorării indemnizației sociale pentru pensionari.

Cheltuielile de personal înregistrează o majorare în anul 2018 pe fondul aplicării Legii cadru privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, însă pe orizontul de referință se înregistrează o traiectorie descendentă.

Bunurile și serviciile înregistrează o tendință de reducere pe orizontul de referință, în timp ce cheltuielile cu datoria publică înregistrează o stabilizare pe perioada 2019-2020.

Cheltuielile cu investițiile înregistrează creșteri ale valorilor nominale pe orizontul de referință ajungând la 5,07% din PIB în anul 2020 față de 4,2 în anul 2018.

4.5 Politica de administrare fiscală

Rezultatele obținute de Agenția Națională de Administrare Fiscală în perioada ianuarie – octombrie 2017 relevă o creștere semnificativă a eficienței și dinamicii activității de administrare fiscală. Astfel, veniturile bugetare totale încasate, în sumă de 178.305,6 mil. lei, au depășit cu 6,0% încasările din perioada similară a anului 2016.

I. Realizările ANAF în perioada ianuarie – octombrie 2017

Sprijinirea conformării voluntare

În perioada ianuarie – octombrie 2017 față de aceeași perioadă a anului 2016, gradul de conformare voluntară la declarare a crescut cu 0,4 p.p. (de la 95,1% la 95,5%), iar gradul de conformare voluntară la plată a crescut cu 1,4 p.p. (de la 84,0% la 85,4%).

În vederea creșterii gradului de conformare voluntară, în perioada ianuarie – octombrie 2017 au fost emise un număr total de 11 soluții fiscale individuale anticipate, fiind emise și 13 decizii de respingere pentru cererile de emitere a unor soluții fiscale individuale anticipate. Totodată, au fost emise 4 acorduri de preț în avans unilaterale.

Activitatea de inspecție fiscală

În perioada ianuarie – octombrie 2017, organele de inspecție fiscală din ANAF au efectuat un număr de 34.289 verificări (inspecții fiscale, controale inopinate, controale încrucișate, cercetări la fața locului) la contribuabili persoane juridice și fizice, din care 20.543 inspecții fiscale, urmare cărora:

- au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 7.221,9 mil. lei, din care 6.444,2 mil. lei reprezintă obligații fiscale principale;
- au fost aplicate 6.748 amenzi în valoare totală de 18,8 mil. lei;
- au fost confiscate bunuri și numerar însumând 1,6 mil. lei;

- au fost înaintate organelor de urmărire penală un număr de 1.688 sesizări, pentru un prejudiciu total de 2.671,5 mil. lei;
- au fost instituite 1.640 măsuri asigurătorii în valoare de 2.310,8 mil. lei;
- a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 2.456,9 mil. lei;

În cadrul inspecțiilor fiscale ce au vizat verificarea dosarului prețurilor de transfer, au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 47 mil. lei și a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 305 mil. lei.

Activitatea în domeniul antifraudei fiscale

În perioada ianuarie-octombrie 2017, urmare verificării unui număr de 28.898 contribuabili, au fost stabilite/cuantificate prejudicii aferente actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală și sancțiuni contravenționale (amenzi și confiscări) în sumă totală de 1.688,6 mil. lei (echivalentul a 367,1 mil. EUR).

Din total sume stabilite, 89,4% reprezintă prejudicii aferente actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală, în timp ce sancțiunile contravenționale (amenzi și confiscări) reprezintă 10,6%.

La nivelul structurii de antifraudă fiscală au fost identificate și instrumentate, pe baza analizei de risc și în cadrul cooperării interinstituționale, fenomene de fraudă fiscală cu implicații fiscale negative semnificative asupra bugetului statului.

Urmare verificărilor specifice, în perioada de referință, au fost înaintate organelor de urmărire penală 381 acte de sesizare pentru un prejudiciu total estimat de 1.510 mil. lei (echivalentul a 328,3 mil. EUR).

Valoarea actelor de sesizare care înregistrează prejudicii mai mari de 1 milion lei, reprezintă 96,4% în total valoare prejudicii stabilite prin actele de sesizare înaintate organelor de urmărire penală, în perioada ianuarie - octombrie 2017.

Pentru asigurarea recuperării prejudiciilor aferente cazurilor investigate, au fost instituite 465 măsuri asigurătorii în sumă de 615,5 mil. lei (echivalentul a 133,8 mil. EUR).

Pe linia prevenirii evaziunii fiscale și fraudei fiscale și vamale au fost aplicate sancțiuni contravenționale în valoarea totală de 178,6 mil. lei (echivalentul a 38,8 mil. EUR), reprezentând amenzi contravenționale și confiscări de bunuri, sume de bani în numerar și venituri a căror proveniență a fost considerată ilicită.

În primele 10 luni ale anului 2017 s-a dispus suspendarea activității unui număr de 477 operatori economici, din care 293 în principal pentru abateri de la prevederile O.U.G. nr. 28/1999 privind obligația operatorilor economici de a utiliza aparate de marcat electronice fiscale (217 suspendări pentru nedotare aparate de marcat electronice fiscale, 76 suspendări pentru neutilizare aparate de marcat electronice fiscale) și 184 pentru abateri de la prevederile Legii nr. 227/2015.

Activitatea în domeniul vamal

În activitatea de control ulterior au fost derulate, în perioada ianuarie – octombrie 2017, un număr total de 10.932 acțiuni de control, suma totală stabilită suplimentar fiind de 96 mil. lei,

comparativ cu aceeași perioadă a anului 2016, având un număr de 19.030 acțiuni de control, suma totală stabilită suplimentar fiind de 82 mil. lei.

În activitatea de supraveghere în domeniul vamal și al produselor accizabile au fost derulate, în perioada ianuarie – octombrie 2017, un număr total de 100.905 acțiuni de control, suma totală stabilită suplimentar fiind de aproximativ 17 mil. lei, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2016, având un număr de 64.583 acțiuni de control, suma totală stabilită suplimentar fiind de 21,6 mil. lei.

În domeniul mișcărilor în regim suspensiv de accize, în perioada ianuarie – octombrie 2017 au fost gestionate în aplicația EMCS–RO un număr total de 152.166 documente administrative electronice e-DA (73.952 e-DA inițiate și 78.214 e-DA primite) constatându-se o creștere cu 10% față de aceeași perioadă a anului 2016 a numărului total e-DA: 137.754 din care 67.283 e-DA inițiate și 70.471 e-DA primite.

În domeniul managementului riscului începând cu trimestrul III 2016 se află în desfășurare sub egida Programului CUSTOMS 2020 proiectul CELBET care are ca scop identificarea celor mai bune practici pentru armonizarea acțiunilor de control la frontiera externă terestră a UE în vederea combaterii fraudelor vamale. La acest proiect participă 11 State Membre de la frontiera estică a UE.

De asemenea, la nivelul Comisiei Europene, a fost aprobată Strategia UE și Planul de acțiune privind Managementul Riscului în domeniul vamal care are ca termen final de implementare anul 2020. În acest sens au fost stabilite obiective și acțiuni pe domenii de activitate.

În luna septembrie 2017, s-a desfășurat o operațiune la nivel național, „E-commerce II” care a avut ca principale obiective:

- monitorizarea pe o perioadă determinată a trimiterilor poștale și prin curierat expres;
- identificarea posibilelor încălcări ale reglementărilor vamale în cazul trimiterilor poștale și curierat expres în ceea ce privește valoarea declarată a mărfurilor (în special a celor cu valoare declarată sub 10 EUR și sub 150 EUR) și felul mărfurilor;
- creșterea gradului de conștientizare a lucrătorilor vamali din cadrul birourilor vamale cu activitate postală în ceea ce privește riscul de import de mărfuri fără plata taxelor (TVA și taxe vamale) și a celor prohibite sau restricționate.

La finalul perioadei de monitorizare au fost încasate diferențe de TVA de 143,2 mil. lei și diferențe de taxe vamale de 18.624 lei.

Întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul vamal

În perioada ianuarie - octombrie 2017, reprezentanți ai Direcției Generale a Vămirilor au participat în Bruxelles la întâlniri/reuniuni/grupuri de lucru la nivel internațional pe domenii specifice, cum ar fi: legislație vamală generală, regimuri speciale, evaluarea mărfurilor, vămuirea centralizată, statut vamal și tranzit, vama electronică, orientări privind modelul de date UE, tehnologii de detecție, criteriile de risc financiare, managementul riscurilor ș.a.

De asemenea, a avut loc vizita de monitorizare a DG TAXUD – Comisia Europeană privind implementarea regulilor de origine, care a inclus o vizită la o direcție regională vamală și la un exportator autorizat.

În luna martie 2017 a fost organizată conferința internațională privind combaterea traficului ilicit cu țigarete la care au participat reprezentanți ai administrațiilor vamale din Europa, ai organizațiilor internaționale EUBAM și SELEC, cât și ai marilor producători de țigarete din România. De asemenea, reprezentanți ai Direcției Generale a Vămirilor au participat la ședința organizată de Organizația Mondială a Vămirilor în luna octombrie 2017.

Pregătirea lucrătorilor vamali și mediul de afaceri

- au fost implementate procedurile de vămuire centralizată la nivel național respectiv a declarației simplificate la export în aplicația informatică ECS; au fost organizate cursuri de pregătire profesională pentru personalul din cadrul structurilor teritoriale pe domeniul AEO (Operatori Economici Autorizați), precum și pentru personalul operator al echipamentelor de control nedistructiv și în Radioprotecție în domeniul nuclear, în vederea obținerii permiselor de exercitare nivel 1 și 2 CNCAN;
- au fost inițiate, prin intermediul direcțiilor regionale vamale, întâlniri cu mediul de afaceri, având ca scop prezentarea principalelor prevederi legislative în domeniile: aplicarea simplificărilor în declararea mărfurilor (înscrierea mărfurilor în evidențe, declarația simplificată, proceduri simplificate de tranzit), aplicarea vămuirii centralizate la nivel național, operatorul economic autorizat (AEO);
- în luna septembrie (în perioadele 20 - 22 septembrie, respectiv 27-29 septembrie) pentru funcționarii vamali din structurile teritoriale au fost organizate două activități de instruire cu tema „Utilizarea Sistemului electronic de decizii vamale al Comisiei Europene”;
- în contextul pregătirii pentru Președinția Consiliului UE ce urmează a fi deținută de România în primul semestru al anului 2019 prin Ordinul MFP 2555/2017 a fost desemnat personalul din cadrul Ministerului Finanțelor Publice și Agenției Naționale de Administrare Fiscală cu atribuții în pregătirea și derularea activităților aferente președinției și implicat în gestionarea dosarelor preconizate a se afla pe agenda Consiliului UE;
- în luna octombrie, pentru un număr de 34 funcționarii vamali din structurile teritoriale, au fost organizate două activități de instruire cu tema „Tranzitul vamal - procedura de tranzit, simplificări în cadrul regimului de tranzit, utilizarea NCTS.

Activitatea de verificare a situației fiscale personale

În perioada ianuarie – octombrie 2017 programele de îmbunătățire a conformării fiscale voluntare a persoanelor fizice cu averi mari (PFAM) și a persoanelor fizice cu risc fiscal (PFRF) au avut la bază următoarele obiective:

- continuarea și dezvoltarea programului de conformare a PFAM prin derularea unor proiecte specifice de îmbunătățire a conformării fiscale voluntare (comunicare cu contribuabilii, programe de notificare privind declararea veniturilor, întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul fiscal, comunicare publică) și efectuarea de verificări a situației fiscale personale pe baza analizei de risc;
- continuarea și dezvoltarea programului de verificare a situației fiscale personale prin utilizarea metodelor indirecte de stabilire a veniturilor la nivel național pentru toate categoriile de persoane fizice care prezintă risc fiscal (PFRF).

Pentru atingerea acestor obiective, în perioada ianuarie – octombrie 2017, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

Efectuarea verificărilor fiscale prealabile documentare cuprinse în programele trimestriale de activitate transmise serviciilor de verificări fiscale pentru punere în aplicare

În perioada ianuarie – octombrie 2017 au fost finalizate 37 verificări fiscale prealabile documentare, din care în 32 cazuri s-a dispus începerea verificării situației fiscale personale, iar în 5 cazuri procedura a încetat, nefiind îndeplinite condițiile pentru emiterea avizului de verificare și începerea verificării situației fiscale personale. De asemenea, în această perioadă au fost finalizate 130 de verificări a situației fiscale personale (pentru 99 dintre acestea fiind emise decizii de impunere, iar pentru 31 fiind încheiate decizii de încetare).

În perioada ianuarie – octombrie 2017 au fost constatate venituri suplimentare/nedeclarate în valoare totală de 245 mil. lei (44,1 mil. lei în cazul PFAM; 225,6 mil. lei în cazul PFRF).

Prin deciziile de impunere emise în această perioadă au fost stabilite obligații fiscale de plată în sumă totală de 69,6 mil. lei (42,8 mil. lei - impozit pe venit suplimentar; 26,8 mil. lei - accesorii).

În această perioadă au fost încasate obligații fiscale în sumă totală de 10,2 mil. lei.

La data de 31. 10. 2017, se aflau în curs de efectuare 163 verificări a situației fiscale personale (VSFP) și 21 verificări fiscale prealabile documentare (VFPD).

Reluarea Programului de notificare pentru veniturile obținute din străinătate

În scopul asigurării conformării PFAM la declararea veniturilor obținute din străinătate în anul 2016, pentru care există obligația de declarare până la data de 25 mai 2017, în luna mai 2017 au fost expediate 364 notificări către persoanele din grupul PFAM, prin care s-au adus la cunoștința acestora prevederile legale privind obligațiile fiscale ce le revin în cazul obținerii de astfel de venituri.

Întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul fiscal, comunicare publică

În data de 26 ianuarie 2017 a avut loc la sediul Direcției Generale Control Venituri Persoane Fizice, o întâlnire pe teme de conformare fiscală a persoanelor fizice, între reprezentanții D.G.C.V.P.F. și cei ai companiei de consultanță PricewaterhouseCoopers Tax Advisors & Accountants S.R.L.

În luna aprilie 2017 au fost efectuate pregătirile pentru comunicarea publică privind rezultatele și perspectivele programului de verificare fiscală a persoanelor fizice, ocazionată de conferința pe teme fiscale organizată de PricewaterhouseCoopers în data de 09.05.2017, la care reprezentantul Direcției Generale Control Venituri Persoane Fizice a susținut o prezentare.

În acest moment se analizează noi elemente legate de conformarea fiscală a PFAM și persoane fizice cu risc fiscal - PFRF, identificate ca urmare a activității desfășurate, care să facă obiectul următoarelor eventuale întâlniri.

II. Obiective strategice ale ANAF pe termen scurt și mediu – prezentare selectivă

Politica de administrare fiscală în anul 2018

Acțiuni prioritare

Creșterea conformării voluntare

- ✓ *Stimularea conformării voluntare la declarare și la plată*

- elaborarea unui program de conformare și monitorizare a implementării acțiunilor definite;
- promovarea posibilităților de acordare a înlesnirilor la plată.
- ✓ *Revizuirea procedurilor de administrare fiscală*
 - crearea condițiilor tehnice și procedurale pentru plata tuturor obligațiilor fiscale prin toate instrumentele bancare.

Reducerea evaziunii fiscale

- ✓ *Definirea guvernantei implementării modelului european de management al riscurilor de neconformare*
 - introducerea programului de testare aleatorie a conformării fiscale (prin controale fiscale);
 - derularea anuală a sondajelor pentru cunoașterea opiniei mediului de afaceri și a cetățenilor privind tendințele de evaziune fiscală.
- ✓ *Revizuirea procedurilor antifraudă, în conformitate cu modelul european de management al riscurilor*
 - extinderea, integrarea și îmbunătățirea analizei de risc în domeniul fraudei fiscale;
 - crearea unei baze legale pentru un sistem gradual de pedepse pentru abateri/infracțiuni variind în funcție de materialitate și nivel de declarare voluntară înaintea controlului;
 - îmbunătățirea colaborării cu Ministerul Public în vederea dezvoltării capacității de investigare și trimitere în judecată, dezideratul fiind ca ANAF să contribuie semnificativ în ariile legate de evaziune și fraudă fiscală/vamală.
- ✓ *Combaterea fraudelor vamale*
 - protejarea teritoriului vamal național și comunitar prin activități de supraveghere și control vamal în domeniul combaterii traficului ilicit;
 - dezvoltarea structurilor de echipe mobile și implementarea unui management operațional mai eficient;
 - utilizarea la întreaga capacitate a echipamentelor de control nedistructiv.
- ✓ *Îmbunătățirea cadrului metodologic și procedural necesar diminuării subdeclarării impozitelor, taxelor și contribuțiilor*
 - dezvoltarea unui program de pregătire modular pentru inspecția fiscală;
 - dezvoltarea, împreună cu MFP, a unui sistem de soluții individuale anticipate, pentru domenii fiscale complexe.

Îmbunătățirea relației cu contribuabilii

- ✓ *Creșterea calității serviciilor destinate contribuabililor*
 - implementarea unui nou concept de servicii pentru contribuabili;
 - implementarea sistemului de gestionare a cozilor și a conceptului de ghișeu unic;
 - Îmbunătățirea activității de soluționare în termen legal a deconturilor TVA negative cu opțiuni de rambursare;

- elaborarea unei noi proceduri pentru soluționarea deconturilor cu sume negative de TVA, cu opțiune de rambursare (DNOR), care să asigure reducerea semnificativă a DNOR-urilor ce se soluționează cu control anticipat.
- ✓ *Creșterea transparenței instituției și a rolului de prevenție*
 - efectuarea de campanii de dialog, îndrumare și notificare a contribuabililor cu privire la obligația de declarare și plată a obligațiilor fiscale;
 - publicarea de comunicate privind noutățile legislative din domeniul fiscal.
- ✓ *Reducerea costurilor de conformare ale contribuabililor*
 - diminuarea costurilor de conformare prin diminuarea complexității cadrului administrativ și încurajarea declarării electronice;
 - dezvoltarea funcționalităților Spațiului Privat Virtual și mediatizarea serviciului;
 - dezvoltarea serviciului Patrimven.

Creșterea eficienței colectării

- ✓ *Reducerea arieratelor fiscale*
 - elaborarea strategiei privind recuperarea arieratelor.
- ✓ *Maximizarea implicării ANAF în stabilirea cadrului legal în vederea eficientizării activității de administrare*
 - elaborarea unui plan de comunicare externă.
- ✓ *Îmbunătățirea modalității de prognozare și raportare a veniturilor fiscale*
 - dezvoltarea sistemului de monitorizare și raportare a progresului lunar.

Modernizarea agenției

- ✓ *Îmbunătățirea guvernanței agenției și întărirea cooperării internaționale*
 - promovarea acțiunilor pentru demararea proiectelor și acțiunilor care vor duce la îndeplinirea obiectivelor strategice;
 - reducerea costului colectării;
 - promovarea acțiunilor necesare întăririi cooperării internaționale și a schimbului de informații cu alte state/structuri;
 - întărirea acțiunilor necesare creșterii integrității personalului ANAF;
 - derularea corespunzătoare a activităților necesare susținerii operaționale a Agenției.
- ✓ *Îmbunătățirea managementului resurselor umane ale agenției*
 - introducerea și menținerea unui sistem eficient de planificare a forței de muncă necesară asigurării alocării optimului de angajați;
 - consolidarea politicilor și practicilor de formare și dezvoltare pentru a-i ajuta pe angajați să își dezvolte cunoștințele, abilitățile și competențele;
 - elaborarea și implementarea de programe de formare de leadership.

Acțiuni prioritare

Creșterea conformării voluntare

- ✓ *Stimularea conformării voluntare la declarare și la plată*
 - elaborarea unui program de conformare și monitorizare a implementării acțiunilor definite;
 - promovarea posibilităților de acordare a înlesnirilor la plată.
- ✓ *Revizuirea procedurilor de administrare fiscală*
 - reorganizarea Registrului Contribuabililor și efectuarea unui recensământ al acestora;
 - crearea condițiilor tehnice și procedurale pentru plata tuturor obligațiilor fiscale prin toate instrumentele bancare.

Reducerea evaziunii fiscale

- ✓ *Definirea guvernantei implementării modelului european de management al riscurilor de neconformare*
 - introducerea programului de testare aleatorie a conformării fiscale (prin controale fiscale);
 - derularea anuală a sondajelor pentru cunoașterea opiniei mediului de afaceri și a cetățenilor privind tendințele de evaziune fiscală.
- ✓ *Dezvoltarea activității de analiză a decalajului fiscal*
 - realizarea anuală a studiilor de estimare a decalajului fiscal pe domenii de activitate.
- ✓ *Revizuirea procedurilor antifraudă, în conformitate cu modelul european de management al riscurilor*
 - extinderea, integrarea și îmbunătățirea analizei de risc în domeniul fraudei fiscale;
 - îmbunătățirea colaborării cu Ministerul Public în vederea dezvoltării capacității de investigare și trimitere în judecată, dezideratul fiind ca ANAF să contribuie semnificativ în ariile legate de evaziune și fraudă fiscală/vamală.
- ✓ *Combaterea fraudelor vamale*
 - protejarea teritoriului vamal național și comunitar prin activități de supraveghere și control vamal în domeniul combaterii traficului ilicit;
 - dezvoltarea structurilor de echipe mobile și implementarea unui management operațional mai eficient;
 - utilizarea la întreaga capacitate a echipamentelor de control nedistructiv.
- ✓ *Îmbunătățirea cadrului metodologic și procedural necesar diminuării subdeclarării impozitelor, taxelor și contribuțiilor*
 - dezvoltarea unui program de pregătire modular pentru inspecția fiscală;
 - dezvoltarea, împreună cu MFP, a unui sistem de soluții individuale anticipate, pentru domenii fiscale complexe.

Îmbunătățirea relației cu contribuabilii

- ✓ *Creșterea calității serviciilor destinate contribuabililor*
 - implementarea unui nou concept de servicii pentru contribuabili;
 - dezvoltarea etapizată a call-center-ului;
 - implementarea sistemului de gestionare a cozilor și a conceptului de ghișeu unic;
 - dezvoltarea unor inițiative comune cu partenerii guvernamentali și sociali pentru introducerea standardelor de calitate în administrația publică;
 - Îmbunătățirea activității de soluționare în termen legal a deconturilor TVA negative cu opțiune de rambursare;
 - elaborarea unei noi proceduri pentru soluționarea deconturilor cu sume negative de TVA, cu opțiune de rambursare (DNOR), care să asigure reducerea semnificativă a DNOR-urilor ce se soluționează cu control anticipat.
- ✓ *Creșterea transparenței instituției și a rolului de prevenție*
 - efectuarea de campanii de dialog, îndrumare și notificare a contribuabililor cu privire la obligația de declarare și plată a obligațiilor fiscale;
 - publicarea de comunicate privind noutățile legislative din domeniul fiscal.
- ✓ *Reducerea costurilor de conformare ale contribuabililor*
 - diminuarea costurilor de conformare prin diminuarea complexității cadrului administrativ și încurajarea declarării electronice;
 - dezvoltarea funcționalităților Spațiului Privat Virtual și mediatizarea serviciului;
 - dezvoltarea serviciului Patrimven.

Creșterea eficienței colectării

- ✓ *Reducerea arieratelor fiscale*
 - implementarea strategiei privind recuperarea arieratelor.
- ✓ *Maximizarea implicării ANAF în stabilirea cadrului legal în vederea eficientizării activității de administrare*
 - implementarea unui plan de comunicare externă.
- ✓ *Îmbunătățirea modalității de prognozare și raportare a veniturilor fiscale*
 - dezvoltarea metodologiilor de prognoză pentru estimarea veniturilor fiscale;
 - dezvoltarea sistemului de monitorizare și raportare a progresului lunar.

Modernizarea agenției

- ✓ *Îmbunătățirea guvernantei agenției și întărirea cooperării internaționale*
 - promovarea acțiunilor pentru demararea proiectelor și acțiunilor care vor duce la îndeplinirea obiectivelor strategice;
 - reducerea costului colectării;

- promovarea acțiunilor necesare întăririi cooperării internaționale și a schimbului de informații cu alte state/structuri;
- întărirea acțiunilor necesare creșterii integrității personalului ANAF.

✓ *Îmbunătățirea managementului resurselor umane ale agenției*

- menținerea unui sistem eficient de planificare a forței de muncă necesară asigurării alocării optimului de angajați;
- consolidarea politicilor și practicilor de formare și dezvoltare pentru a-i ajuta pe angajați să își dezvolte cunoștințele, abilitățile și competențele;
- elaborarea și implementarea de programe de formare de leadership.

4.6 Bugetul General Consolidat

Politica de deficit bugetar continua să susțină în mod direct creșterea economică în marja permisă de Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), respectiv un deficit bugetar ESA de sub 3% din PIB.

Începând cu anul 2016 politica bugetară este influențată de (i) măsurile de relaxare fiscală începute în perioada 2015-2016 în scopul stimulării creșterii economice (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuate prin (ii) măsurile prevăzute în Programul de Guvernare, adoptate deja în anul 2017, prin care s-au reglementat măsuri în domeniul salarizării personalului din sectorul bugetar, legislației în domeniul drepturilor cu caracter social, legislației în domeniul pensiilor, legislației în domeniul impozitului pe venit și contribuțiilor sociale, toate acestea cu impact asupra bugetului.

Astfel, pe fondul măsurilor enumerate mai sus, în anul 2016 deficitul bugetar ESA a înregistrat o creștere abruptă către valoarea maximă permisă (3% din PIB), fiind estimat să rămână la acest nivel și pe anii 2017 și 2018.

Ajustarea semnificativă a deficitului bugetar este planificată a începe în anul 2019, cand soldul ESA se va îmbunătăți cu peste 0,5pp, ritm care va fi susținut și pentru anul 2020.

În termeni structurali, se manifestă o deviere de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (în engleză prescurtat: MTO) stabilit pentru România, respectiv 1% din PIB, dar cu perspectiva de **a reintra pe o traiectorie de convergență către MTO începând cu anul 2019**.

Devierea de la MTO se produce însă cu **menținerea, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB, obiectivul final al regulilor europene în materia deficitului bugetar fiind astfel asigurat**.

Bugetul general consolidat						
	- % din PIB -					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
VENITURI buget general consolidat (cash)	32,9	29,4	30,5	31,7	31,9	32,0
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	34,2	31,8	33,4	34,6	34,4	33,8
SOLD buget general consolidat (cash)	-1,4	-2,4	-2,96	-2,97	-2,58	-1,89
SOLD buget general consolidat (ESA)	-0,8	-3,0	-2,96	-2,96	-2,38	-1,82
SOLD structural	-0,3	-2,2	-3,06	-3,17	-2,71	-2,22

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca unele identități contabile să nu se verifice

4.6.1 Evoluții recente și tendințe ale veniturilor bugetare¹²

Estimarea evoluției principalelor categorii de impozite și taxe pe perioada 2018-2020 are la bază cea mai recentă proiecție a indicatorilor macroeconomici, corelată cu evoluția încasărilor precum și cu modificările legislative.

¹² Dacă nu se specifică altfel, indicatorii prezentați la această secțiune sunt calculați în metodologie cash.

În valoare nominală veniturile bugetare sunt proiectate în creștere la sfârșitul orizontului de prognoză cu peste 30% față de nivelul din anul 2017 ceea ce reprezintă o majorare de 1,5pp raportat la PIB.

Pentru anul 2018 este prognozată o majorare a veniturilor bugetare cu 1,2 puncte procentuale (la 31,7% din PIB) față de evoluția estimată în anul 2017, în principal datorită îmbunătățirii prognozate a absorbției fondurilor europene și a dinamicii încasărilor din contribuții sociale în condițiile în care veniturile fiscale sunt estimate să se diminueze la 16,0% din PIB de la 16,6% din PIB în 2017. Pe termen mediu, veniturile bugetului general consolidat vor crește ușor față de nivel programat pentru anul 2018 până la 32,0% din PIB în 2020 în contextul în care reducerea estimată a veniturilor fiscale pe termen mediu va fi compensată de avansul încasărilor din contribuții de asigurări sociale de la 10,1% din PIB în 2018 la 11,2% din PIB în anul 2020.

În structura veniturilor fiscale, veniturile din impozit pe profit sunt prognozate să se mențină la un nivel de 1,7% din PIB în perioada 2017-2020, în condițiile în care elasticitatea supraunitară a încasărilor din această sursă raportată la dinamica creșterii economice va fi afectată de impactul negativ asupra veniturilor din impozitul pe profit introdus de obligativitatea încadrării persoanele juridice cu venituri realizate de până în 1 milion euro în categoria microîntreprinderilor (Ordonanța de urgență a Guvernului nr.79/2017).

Încasările din impozitul pe venit sunt prognozate să se diminueze de la 3,6% din PIB în anul curent la 2,3% din PIB în anul 2018 ca urmare a reducerii cotei de impozit pe venit de la 16% la 10%, modificarea sistemului deducerilor personale și a pachetului de măsuri privind transferul contribuțiilor sociale (OUG nr.79/2017). Pe termen mediu, dinamica prognozată a fondului de salarii din economie (câștig salarial mediu brut și efectivul salariaților din economie) va conduce la creșterea ușoară a veniturilor din această sursă cu 0,1 pp până la 2,4% în anul 2020.

Se estimează că veniturile din impozite și taxe pe bunuri și servicii vor înregistra o creștere de 0,6 puncte procentuale la 10,8% în PIB în 2018 față de anul curent, în principal ca urmare a evoluției veniturilor din TVA. Încasările din taxa pe valoarea adăugată în anul 2018 înregistrează o creștere semnificativă față de estimările preliminare ale anului 2017, având în vedere impactul pozitiv (estimat la 4,9 miliarde lei) al introducerii mecanismului de plata defalcată a TVA și măsurilor privind îmbunătățirea colectării implementate de ANAF în perioada 2017-2018. Estimările pe termen mediu au avut la bază ipoteza că impactul acestor măsuri se va reduce în timp iar veniturile din TVA vor înregistra 6,4% din PIB în anul 2020. Pe termen mediu, încasările din impozite și taxe pe bunuri și servicii se vor menține ca pondere în PIB (11,1% în 2020).

Veniturile din accize vor înregistra o ușoară creștere în anul 2018 la 3,3% din PIB, în principal datorită creșterii nivelului de accize pentru produse energetice potrivit OUG nr. 25/2017. În perioada 2019-2020 dinamica veniturilor din accize este prognozată să reflecte ritmul de creștere reală a consumului privat iar ponderea acestora să se reducă ușor la 3,2% din PIB în anul 2020.

Încasările din contribuții de asigurări sociale în anul 2018 sunt estimate să crească cu 1,6pp din PIB față de anul 2017, fiind influențate în principal de prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.79/2017 și Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.82/2017:

- reducerea cotelor contribuției de asigurări sociale și a contribuției de asigurări sociale de sănătate,
- stabilirea în sarcina angajatorilor a contribuției asiguratorii pentru muncă în cotă de 2,25% pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor,
- transferul sarcinii fiscale a obligațiilor privind contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajator la angajat, în cazul veniturilor din salarii și asimilate salariilor,
- reducerea cotei de transfer către pilonul II la 3,75%.

Impactul bugetar asupra veniturilor generat de prevederile Ordonanța de urgență a Guvernului nr.79/2017 pentru anii 2018-2021 (milioane lei):

	2018	2019	2020	2021
Impozit pe venit	-13.538,3	-14.674,6	-15.958,3	-17.338,4
Contribuții de asigurări sociale de stat	9.175,1	12.233,6	12.891,0	14.240,0

Pe termen mediu, evoluția încasărilor din contribuții de asigurări sociale este determinată de majorarea prognozată a câștigului salarial mediu și a numărului de salariați, ponderea veniturilor din această sursă fiind prognozată să ajungă la 11,2% din PIB în anul 2020.

Veniturile nefiscale sunt estimate să se reducă în anul 2018 la 2,2% din PIB și să se mențină la un nivel similar pe termen mediu, în condițiile în care în anul 2017 sunt prognozate să se încaseze venituri suplimentare la acest capitol conform OUG 29/2017.

Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit -						
	- mil. lei -					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total, din care:	233.823	223.900	256.805	287.522	311.373	336.134
Impozit pe profit	13.824	15.442	14.526	15.020	16.354	17.602
Impozit pe venit	26.640	27.756	30.217	20.803	22.693	25.434
Impozite si taxe pe proprietate	5.738	5.898	5.430	5.824	6.361	6.930
Taxa pe valoarea adaugata	57.132	51.675	52.846	61.308	62.828	67.630
Accize	26.018	26.957	26.645	30.218	31.879	33.633
Impozit pe comerțul exterior	816	883	946	1.042	1.138	1.240
Alte venituri fiscale	8.133	7.795	9.383	10.919	9.714	11.199
Contributii de asigurari sociale	57.616	61.270	71.856	91.812	105.188	117.325
Venituri nefiscale	19.566	18.042	22.563	20.326	21.809	22.474
Venituri din capital	918	768	800	1.844	884	927
Donatii	2	2	18	3	3	2
Sume de la UE in contul platilor efectuate	17.447	6.940	21.575	28.401	32.523	31.737
Sume incasate in contul unic la bugetul de stat sau in curs de redistribuire	-29	473				

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Veniturile bugetului general consolidat

- pe tipuri de venit -

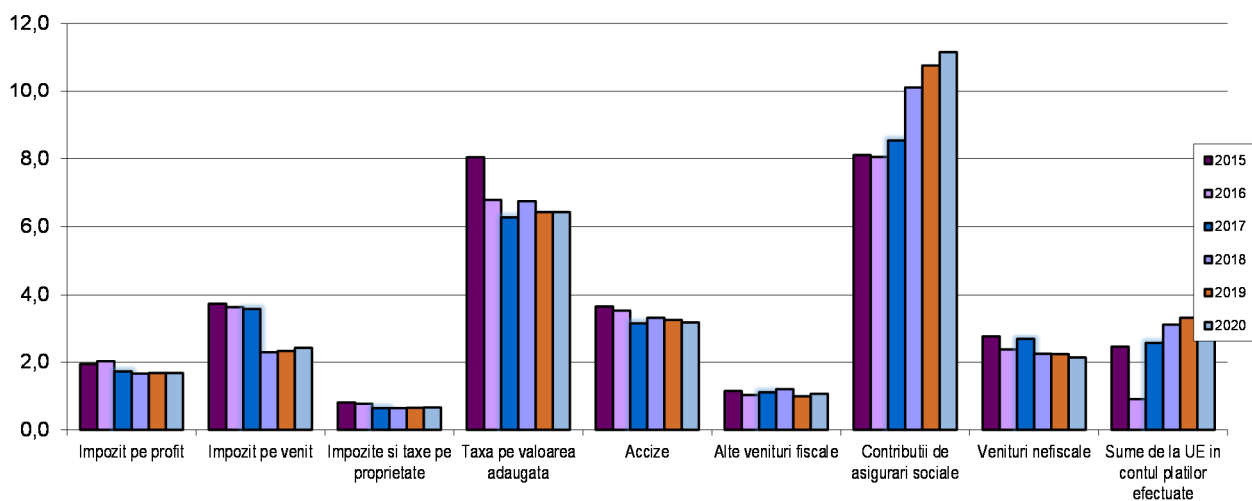
- %din PIB -

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total, din care:	32,9	29,4	30,5	31,7	31,9	32,0
Impozit pe profit	1,9	2,0	1,7	1,7	1,7	1,7
Impozit pe venit	3,7	3,6	3,6	2,3	2,3	2,4
Impozite si taxe pe proprietate	0,8	0,8	0,6	0,6	0,7	0,7
Taxa pe valoarea adaugata	8,0	6,8	6,3	6,8	6,4	6,4
Accize	3,7	3,5	3,2	3,3	3,3	3,2
Impozit pe comerțul exterior	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Alte venituri fiscale	1,1	1,0	1,1	1,2	1,0	1,1
Contributii de asigurari sociale	8,1	8,0	8,5	10,1	10,8	11,2
Venituri nefiscale	2,8	2,4	2,7	2,2	2,2	2,1
Venituri din capital	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
Donatii	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sume de la UE in contul platilor efectuate	2,5	0,9	2,6	3,1	3,3	3,0
Sume incasate in contul unic la bugetul de stat sau in curs de redistribuire	0,0	0,1				

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Evolutia veniturilor bugetare in perioada 2015-2020

% din
P.I.B.

Cea mai mare pondere în veniturile bugetului general consolidat o deține Bugetul de stat, urmat de Bugetele locale și Bugetul asigurărilor sociale de stat.

Cele mai mari subvenții de la Bugetul de stat le primesc Bugetele Locale și Bugetul asigurărilor sociale de stat pentru corectarea dezechilibrului sistemului public de pensii. Acestea din urmă sunt prognozate cu un trend descendent pe baza modificărilor legislative aplicate contribuțiilor de asigurări începând cu anul 2018, modificări care sunt așteptate să îmbunătățească treptat echilibrul Bugetului asigurărilor sociale de stat.

Veniturile bugetului general consolidat						
- pe bugete componente -						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total, din care:	233.823	223.900	256.805	287.522	311.373	336.134
Bugetul de stat	105.734	101.480	115.727	125.955	133.572	143.061
Bugetul general centralizat al unităților administrativ teritoriale	71.714	68.392	75.204	83.194	83.135	91.415
Bugetul asigurărilor sociale de stat	54.945	52.428	58.029	62.908	71.736	77.312
Bugetul asigurărilor pentru somaj	1.816	1.901	2.236	2.163	2.413	2.688
Bugetul Fondului pentru asigurări sociale de sănătate	23.317	24.950	29.239	34.014	35.969	39.778
Bugetul instituțiilor/activităților finanțate din venituri proprii	23.429	22.725	22.884	26.539	29.358	31.178
Alte componente ale bugetului general consolidat	5.727	4.617	3.727	4.606	5.071	5.415
Transferuri între bugete și operațiuni financiare (se scad)	-52.859	-52.593	-50.241	-51.859	-49.881	-54.714

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul să nu fie egal cu suma componentelor

4.6.2 Evoluții recente și tendințe ale cheltuielilor bugetare¹³

După majorarea din anul 2018, ponderea în PIB a cheltuielilor bugetare totale se înscrie pe un trend descendent pe termen mediu pentru a permite ajustarea deficitului bugetar.

Cheltuielile cu bunuri și servicii se mențin, în anul 2018, la un nivel nominal cvasi-stabil față de anul 2017, fiind influențate în acest sens de restricțiile aplicate ordonatorilor principali de credite pentru anul 2018. Traectoria acestei categorii de cheltuieli este una descendentă pe termen mediu raportat la PIB.

Cheltuielile de personal se majorează la începutul orizontului de prognoză atât în valoare nominală cât și ca pondere în PIB pe fondul aplicării Legii-cadru privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice. Către finalul orizontului de programare acestea își diminuează dinamica nominală sub cea a produsului intern brut pentru a crea mai mult spațiu fiscal pentru cheltuielile de investiții.

Cheltuielile cu asistența socială se majorează constant în valoare nominală pe fondul majorării punctului de pensie (1100 lei începând cu 1 iulie 2018) și a indemnizației sociale pentru pensionari (640 lei începând cu 1 iulie 2018). Către finele intervalului de programare și această natură de cheltuieli va înregistra o reducere ca pondere în PIB, facilitând astfel efortul de ajustare a deficitului bugetar.

Pe termen mediu cheltuielile cu dobânzile se stabilizează ca pondere în PIB la nivelul de 1,3%.

Reducerea ponderii în PIB a celorlalte naturi de cheltuieli crează spațiu fiscal pentru majorarea semnificativă a alocărilor pentru investiții de la 3,2% din PIB în 2017 la 5,1% din PIB în anul 2020 în condițiile asigurării unei ajustări a deficitului bugetar cash de aproximativ 1 punct procentual până la sfârșitul intervalului de prognoză.

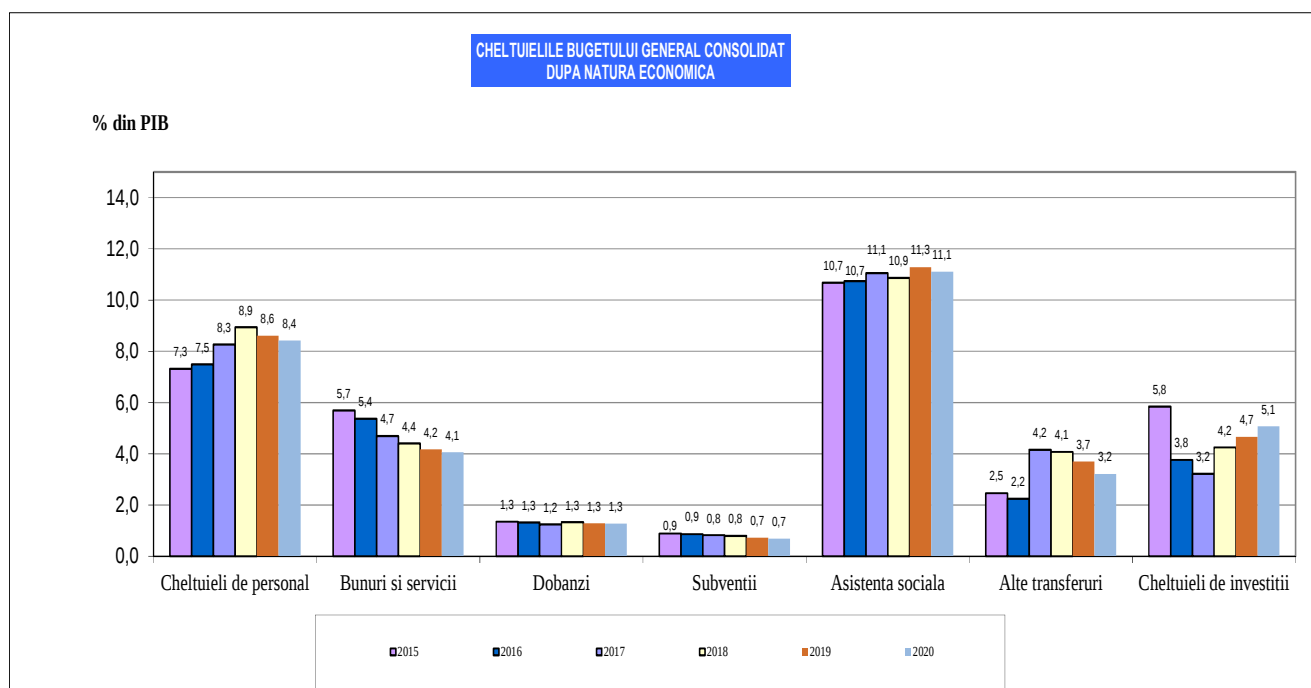
Cheltuielile bugetului general consolidat						
- pe clasificatia economica -						
- mil. lei -						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total, din care:	243.426	242.204	281.773	314.481	336.592	355.969
Cheltuieli de personal	52.070	57.068	69.637	81.176	84.148	88.613
Bunuri si servicii	40.458	40.911	39.552	39.927	40.777	42.674
Dobanzi	9.573	10.014	10.498	12.097	12.547	13.392
Subvenții	6.275	6.605	6.904	7.210	7.116	7.271
Asistența sociala	75.962	81.818	93.158	98.620	110.331	116.929
Alte transferuri	17.520	17.127	34.980	36.917	36.172	33.777
Cheltuieli de investitii	41.568	28.661	27.044	38.534	45.501	53.312

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

¹³ Dacă nu se specifică altfel, indicatorii prezentați la această secțiune sunt calculați în metodologie cash.

Cheltuielile bugetului general consolidat						
- pe clasificatia economica -						
- % din PIB -						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total, din care:	34,2	31,8	33,4	34,6	34,4	33,8
Cheltuieli de personal	7,3	7,5	8,3	8,9	8,6	8,4
Bunuri si servicii	5,7	5,4	4,7	4,4	4,2	4,1
Dobanzi	1,3	1,3	1,2	1,3	1,3	1,3
Subventii	0,9	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7
Asistenta sociala	10,7	10,7	11,1	10,9	11,3	11,1
Alte transferuri	2,5	2,2	4,2	4,1	3,7	3,2
Cheltuieli de investitii	5,8	3,8	3,2	4,2	4,7	5,1

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cea mai importantă componentă a bugetului general consolidat o reprezintă bugetul de stat care deține ponderea cea mai mare din totalul cheltuielilor bugetare. Următoarea componentă, ca pondere, este bugetul centralizat al unităților administrativ-teritoriale, urmat îndeaproape de bugetul asigurărilor sociale de stat.

La dimensiunea cheltuielilor bugetului de stat concură și sumele care se transferă din acesta către alte componente ale bugetului general consolidat, fie pentru echilibrarea acestora (bugetele de asigurări sociale) fie pentru finanțarea unor activități descentralizate la nivelul comunităților locale.

Toate transferurile care se acordă din bugetul de stat către alte bugete sunt eliminate la agregarea bugetului general consolidat pentru a evita dubla înregistrare a acestora.

Cheltuielile bugetului general consolidat - pe bugete componente - - mil. lei -						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total, din care:	243.426	242.204	281.773	314.481	336.592	355.969
Bugetul de stat	125.216	130.083	152.180	161.732	169.735	173.519
Bugetul general centralizat al unitatilor administrativ teritoriale	72.478	67.798	72.873	82.895	82.835	91.115
Bugetul asigurarilor sociale de stat	54.705	52.196	57.718	62.717	71.543	77.098
Bugetul asigurarilor pentru somaj	1.318	1.008	967	1.030	1.059	1.067
Bugetul Fondului pentru asigurari sociale de sanatate	23.490	26.106	29.239	33.769	33.736	38.163
Bugetul institutiilor/activitatilor finantate din venituri proprii	20.715	19.753	20.217	24.239	26.984	28.806
Alte componente ale bugetului general consolidat	5.348	4.117	3.665	4.545	5.023	5.378
Transferuri intre bugete (se scad)	-52.831	-52.554	-50.021	-51.855	-49.877	-54.710
Operatiuni financiare (se scad)	-7.013	-6.303	-5.065	-4.589	-4.446	-4.468

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

4.6.3 Diferențe față de strategia anterioară

Scenariul de prognoză din Strategia Fiscal-Bugetară 2018-2020 diferă de cel din varianta anterioară, în general, pe termen scurt (anul 2017) având în vedere datele statistice disponibile.

În primul rând, *în ceea ce privește creșterea economică, estimarea pentru anul 2017 diferă semnificativ față de scenariul din varianta anterioară a strategiei*. Publicarea de către INS a datelor pentru anul 2016 a evidențiat modificări în structura produsului intern brut față de estimările anterioare. Pe de altă parte, în primele 9 luni din 2017 produsul intern brut a înregistrat o dinamică de 7,0% față de aceeași perioadă din 2016. Performanțele economice din trimestrul III în sectorul industrial și agricol au determinat revizuirea pozitivă a creșterii economice în anul 2017 la 6,1%.

Având în vedere datele disponibile privind evoluțiile din anul 2017, exporturile de bunuri, numărul mediu de salariați și deficitul de cont curent au fost revizuite corespunzător.

Modificările estimării inflației medii anuale pentru anul 2017 cu 0,3 puncte procentuale se datorează, în principal, evoluției prețului pentru combustibil, care a înregistrat ritmuri mai reduse în prima jumătate a anului, fiind influențat de evoluția prețului internațional al petrolului. La aceste influențe s-a adăugat reducerea prețului la energia electrică, în luna ianuarie, cu 2,8%. În cazul inflației la sfârșitul anului, creșterea cu 0,3 puncte procentuale se datorează creșterii accizelor la combustibili în două etape (15 septembrie și 1 octombrie) și majorării tarifelor la energia electrică și gaze. Aceste majorări suplimentare de preț din ultimele luni ale anului 2017 s-au reflectat în creșterea inflației medii pe anul 2018, conducând la o diferență de 0,6 puncte procentuale față de varianta anterioară a Strategiei.

	2016		2017		2018		2019	
	SFB 2017- 2019	SFB 2018- 2020	SFB 2017- 2019	SFB 2018- 2020	SFB 2017- 2019	SFB 2018- 2020	SFB 2017- 2019	SFB 2018- 2020
Produsul intern brut (<i>modificări procentuale</i>)	4,8	4,8	5,2	6,1	5,5	5,5	5,7	5,7
Exportul de bunuri	5,5	5,1	7,3	9,0	7,6	7,6	7,7	7,7
IPC - sfârșitul anului	-0,54	-0,54	1,9	2,2	2,3	2,6	2,2	2,2
- media anuală	-1,55	-1,55	1,4	1,1	2,5	3,1	2,3	2,3
Număr mediu de salariați	3,0	3,2	4,3	3,6	4,2	4,2	4,3	3,8
Rata șomajului înregistrat la sfârșitul anului	4,8	4,8	4,3	4,2	4,0	3,9	3,7	3,7
Soldul contului curent (% din PIB)	-2,2	-2,1	-2,3	-2,8	-2,2	-2,6	-2,0	-2,3
(% din PIB)								
Venituri (metodologie cash)	29,5	29,4	31,25	30,48	32,38	31,67	32,9	31,86
Cheltuieli (metodologie cash)	31,9	31,8	34,20	33,44	35,34	34,64	35,5	34,44
Sold (metodologie cash)	-2,41	-2,40	-2,96	-2,96	-2,96	-2,97	-2,56	-2,58
Sold ESA	-2,82	-3,00	-2,98	-2,96	-2,92	-2,96	-2,53	-2,38
Sold structural	-2,57	-2,2	-2,92	-3,06	-2,97	-3,17	-2,68	-2,71

Totodată, este prezentată *situația consolidată comparativă a veniturilor, cheltuielilor și deficitului bugetului general consolidat*, aferente *Strategiei fiscal-bugetare 2017-2019* și *Strategiei fiscal-bugetare 2018-2020*.

4.7 Politici publice

Politica salarială

În anul 2017 a fost adoptată **Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice.**

Legea are ca obiect de reglementare stabilirea unui sistem de salarizare pentru personalul din sectorul bugetar plătit din bugetul general consolidat al statului. Totodată, prin *Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice*, vor fi eliminate disfuncționalitățile apărute în sistemul de salarizare.

Legea-cadru nr. 153/2017 urmează să se implementeze etapizat în perioada 2017-2022 astfel:

Începând cu 1 iulie 2017:

- se mențin în plată la nivelul acordat pentru luna iunie 2017, până la 31 decembrie 2017, cuantumul brut al salariilor de bază, precum și cuantumul sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut lunar, de care beneficiază funcționarii publici, în măsura în care aceștia ocupă aceeași funcție și își desfășoară activitatea în aceleași condiții;
- prin excepție, salariile funcționarilor din cadrul aparatului propriu al consiliilor județene, primării și consilii locale și din serviciile publice din subordinea acestora, se stabilesc prin hotărâre a consiliului local, a consiliului județean sau a Consiliului General al Municipiului București.

Începând cu 1 ianuarie 2018:

- cuantumul brut al salariilor de bază, precum și cuantumul brut al sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor, premiilor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul lunar brut, de care beneficiază funcționarii publici se majorează cu 25% față de nivelul acordat pentru luna decembrie 2017. În situația în care salariile majorate cu 25% depășesc nivelul prevăzut de lege, se acordă salariile prevăzute de lege;
- salariile funcționarilor publici din cadrul aparatului propriu al consiliilor județene, primării și consilii locale și din serviciile publice din subordinea acestora, se stabilesc prin hotărâre a consiliului local, a consiliului județean sau a Consiliului General al Municipiului București.

Începând cu 1 martie 2018:

- salariile de bază ale personalului care ocupă funcțiile de medici și de asistenți medicali din unitățile sanitare publice, se majorează la nivelul salariului de bază stabilit pentru anul 2022;
- cuantumul brut al salariilor de bază, precum și cuantumul sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor, premiilor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul lunar brut, de care beneficiază personalul care ocupă funcții didactice din unitățile de învățământ preuniversitar și universitar de stat, se majorează cu 20% față de nivelul acordat pentru luna februarie 2018;

În perioada 2019 – 2022:

- se va acorda anual o creștere a salariilor de bază, fiecare creștere reprezentând 1/4 din diferența dintre salariul de bază, prevăzut de lege pentru anul 2022 și cel din luna decembrie 2018. Creșterea respectivă și data de aplicare se stabilesc prin legea anuală a bugetului de stat cu respectarea principiului sustenabilității financiare, astfel încât să se asigure respectarea plafoanelor cheltuielilor de personal ale bugetului general consolidat, stabilite în condițiile legii.

Totodată, în anul 2018, se are în vedere acordarea de vouchere de vacanță în cuantum de 1.450 lei pentru un salariat, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 46/2017 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009 privind acordarea voucherelor de vacanță.

Salariul minim

Va crește o dată pe an, așa cum se întâmplă în toate țările dezvoltate din Europa: Franța, Germania, Italia, Olanda. Astăzi în România munca este răsplătită cu 32% - 34% din totalul valorii producției obținute, în timp ce capitalul, adică alocarea pentru profit și recuperarea investiției, primește 56% - 58%. Ținta pentru 2020 o reprezintă depășirea pragului de 40% pentru plata muncii din total producție. În Europa media este de 50% - 50%.

În anul 2018 salariului minim va fi de 1.900 lei.

Politica în domeniul muncii și justiției sociale

Viziunea guvernului României pentru sectorul muncă și justiție socială, precizată în Programul de guvernare 2017-2020 este:

„Impunerea unui nivel de trai cât mai ridicat pentru toți cetățenii trebuie să fie obiectivul fundamental al României. Ne vom continua demersurile pentru a realiza o piață a muncii incluzivă și reducerea inegalităților prin promovarea unor politici publice coerente și realiste, care să determine o piață a muncii performantă, dinamică și flexibilă, ceea ce va asigura accesul majorității cetățenilor la locuri de muncă de calitate, în funcție de competențele și abilitățile lor, la venituri decente și fără discriminare”.

Misiunea Ministerului Muncii și Justiției Sociale (MMSJ) constă în identificarea, elaborarea și promovarea strategiilor și politicilor Guvernului în domeniul muncii, familiei, protecției sociale, persoanelor vârstnice, egalității de șanse, relațiilor de muncă prin aplicarea principiului justiției sociale și în deplină concordanță cu politicile comunitare, prevederile Programului de Guvernare și principiile ordinii de drept și ale democrației. În contextul promovării principiului justiției sociale, MMJS acționează pentru asigurarea unei interacțiuni pozitive și dinamice a politicilor sociale și de ocupare a forței de muncă, în vederea îmbunătățirii calității vieții tuturor cetățenilor, asigurării coeziunii sociale și reducerii sărăciei și a riscului de excluziune socială prin asigurarea unui sistem social și de ocupare de calitate, echitabil și accesibil pentru toți cetățenii.

Principalele obiective strategice vizate de politica în domeniul muncii și justiției sociale sunt:

I. Creșterea ratei de ocupare a persoanelor în vârstă de 20-64 de ani, pe o piață a muncii incluzivă, care să susțină creșterea unei economii competitive, și care să ducă la reducerea sărăciei în muncă și ocupării informale.

II. Un sistem de pensii adecvat și sustenabil

III. Scăderea numărului persoanelor în risc de sărăcie și excluziune socială

IV. Consolidarea capacității MMJS de a-și îndeplini funcțiile de elaborare și implementare a politicilor publice și de reglementare din domeniul său de activitate

Politica în domeniul ocupării forței de muncă

Strategia Guvernului pe acest segment de politică se concentrează pe facilitarea creării de noi locuri de muncă și pe susținerea ocupării și formării profesionale a forței de muncă, cu accent deosebit pe ocuparea în rândul tinerilor, asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați și a condițiilor decente de muncă.

În acest sens Ministerul Muncii și Justiției Sociale (MMJS) are în vedere promovarea și creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă pentru a rămâne în ținta stabilită pentru anul 2020, 70% rată de ocupare de pentru grupa de vârstă de 20-64 ani, în concordanță cu Programul de Guvernare 2017-2020, cu Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020 și Strategia Europa 2020.

Planul de Implementare a Garanției pentru Tineri 2017-2020 este cadrul strategic care cuprinde reforme și inițiative ce vizează ca toți tinerii sub vârsta de 25 de ani să primească o ofertă de calitate de obținere a unui loc de muncă, de continuare a educației, de intrare în ucenicie sau de a efectua un stagiu. Documentul, prevăzut în Programul de Guvernare 2017-2020, a fost aprobat de Guvern în luna iulie 2017 și va beneficia de finanțare din mai multe surse: Bugetul Asigurărilor pentru Somaj, Bugetul de Stat, Fondul Social European și Inițiativa Locuri de Muncă pentru Tineri.

Politica în domeniul relațiilor de muncă

Combaterea muncii „fără forme legale” care să conducă la consolidarea prevenirii cazurilor de muncă nedeclarată prin campanii de conștientizare destinate schimbării mentalității populației, care să refuze să lucreze în economia nedeclarată/informală și necesitatea diminuării cazurilor de muncă nedeclarată prin transformarea acestora în muncă declarată.

Pentru realizarea acestei măsuri se au în vedere următoarele acțiuni:

- realizarea unor campanii de conștientizare a populației, angajați și angajatori, cu privire la dezavantajele muncii nedeclarate și avantajele muncii declarate, implicarea partenerilor sociali în aceste acțiuni de informare și conștientizare;
- realizarea unei Strategii Naționale, asumate la nivel guvernamental, care să implice toate instituțiile responsabile cu combaterea muncii nedeclarate;
- realizarea sistemelor informatice integrate, în scopul eficientizării activității, creșterea coerenței și corectitudinii datelor primite, prelucrate și transmise, precum și asigurarea mentenanței evolutive pentru sistemul informatic SIAMC (COLOMBO) implementat în cadrul proiectului „Combaterea muncii la negru și sporirea securității muncii în România prin îmbunătățiri de structură și proces în cadrul Inspecției Muncii”.

Politica în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați

Strategia Guvernului în domeniul promovării egalității de șanse între femei și bărbați se concentrează în special pe implementarea obiectivelor din cadrul Strategiei Naționale în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați, care include și obiectivele asumate prin Programul de Guvernare. Se are în vedere dezvoltarea de măsuri care să contribuie la prevenirea și combaterea violenței domestice prin crearea a cel puțin 20 de locuințe protejate și a 8 centre destinate agresorilor, cu finanțare externă nerambursabilă.

Politica în domeniul asigurărilor și asistenței sociale

A . Politica în domeniul pensiilor

Sustenabilitatea sistemului public de pensii pe termen mediu și lung reprezintă obiectivul principal al politicii în domeniul asigurărilor sociale și pensiilor având în vedere principiul de bază al sistemului, respectiv principiul contributivității;

Asigurarea unor venituri decente, pentru pensionari, care să le permită acestora să ducă o viață demnă și după pensionare este prioritate a Programului de Guvernare 2017-2020;

Măsurile din Programul de Guvernare 2017-2020, Capitolul Politici Publice în Domeniul Muncii și Justiției Sociale, cu referire la creșterea valorii punctului de pensie și a indemnizației sociale pentru pensionari, respectiv modificarea legislației privind sistemul public de pensii, proiectele semnificative din punct de vedere financiar sunt cele referitoare la :

- creșterea valorii punctului de pensie în perioada 2018-2020
- majorarea indemnizației sociale pentru pensionari de la 520 lei în anul 2017 la 640 lei în anul 2018

Obiective și măsuri de implementat:

- ✓ asigurarea sustenabilității sistemului public de pensii pe termen mediu și lung;
- ✓ armonizarea criteriilor medicale pentru evaluarea invalidității și dizabilității;
- ✓ Începând cu 1 iulie 2018 valoarea punctului de pensie va fi 1.100 lei;
- ✓ Impozitul pe venit va fi de 10%, începând cu 1 ianuarie 2018, pentru veniturile din pensii mai mari de 2000 lei.

B. Politica în domeniul asistenței sociale, incluziunii sociale și reducerii sărăciei

În domeniul asistenței sociale MMJS are în vedere consolidarea sistemului național de asistență socială și continuarea modernizării acestuia, în principal prin asigurarea complementarității dintre beneficii de asistență socială și servicii sociale cu accent pe încurajarea accesării serviciilor în defavoarea beneficiilor, promovând responsabilizarea individuală. Sprijinul acordat categoriilor vulnerabile se va axa pe abordarea integrată a nevoilor și instituirea de măsuri adresate familiei nu numai persoanelor, promovând incluziunea socială și crearea de șanse egale în societate, în special pentru tinerele generații.

Principalele
obiective urmărite
sunt:

1. Continuarea reformei sistemului de beneficii de asistență socială pentru a-l transforma în unul eficient, echilibrat și flexibil, corelat cu măsuri active, care să asigure prevenirea și combaterea riscurilor sau situațiilor ce pot conduce la excluziune socială;
2. Dezvoltarea cadrului legal pentru realizarea sistemului național de servicii sociale, sustenabil și eficient, oferind servicii sociale de calitate, adaptate la nevoile diferitelor categorii de persoane aflate în situații de dificultate;
3. Promovarea politicilor publice destinate asistenței sociale a persoanelor vârstnice în contextul procesului accelerat de îmbătrânire demografică;

4. Susținerea programelor de finanțare a serviciilor sociale;
5. Promovarea măsurilor de încurajare a creșterii natalității și de susținere a familiilor cu copii ai căror părinți sunt activi pe piața muncii;
6. Dezvoltarea capacității instituționale în scopul asigurării controalelor sistematice, evaluării, analizei și prognozei indicatorilor din domeniul asistenței sociale și incluziunii sociale, precum și în scopul realizării planificării strategice și stabilirii celor mai eficiente politici și programe în domeniu;
7. Creșterea performanței sistemului de asistență socială prin asigurarea personalului de specialitate și a instrumentelor tehnice și logistice necesare.

Totodată, se va pune accent pe strângerea legăturilor dintre măsurile din domeniul asistenței sociale și măsurile din domeniul educației și ocupării, pentru crearea oportunităților de ieșire a categoriilor vulnerabile din starea de dependență de beneficiile de asistență socială și focalizarea acestor forme de sprijin spre cei care sunt mai defavorizați.

Din perspectiva cheltuielilor bugetare pentru anul 2018 se va urmări, în principal :

1. asigurarea bugetului necesar plății beneficiilor de asistență socială reglementate ;
2. susținerea majorării prestațiilor destinate persoanelor cu handicap, în condițiile prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.60/2017;
3. dezvoltarea rețelei de servicii de îngrijire pentru persoanele vârstnice dependente, creșterea calității vieții persoanelor vârstnice dependente din căminele pentru persoane vârstnice, precum și amenajarea locuințelor pentru persoane vârstnice dependente;
4. consolidarea capacității serviciilor publice de asistență socială locală, inclusiv prin asigurarea în fiecare localitate a cel puțin a unui asistent social, ca măsura a Programului de Guvernare și ca obiectiv al Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015 – 2020, aprobată prin H.G. nr. 383/2015;
5. continuarea finanțării programului de subvenționare, de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii și Justiției Sociale, a asociațiilor, fundațiilor și cultelor religioase recunoscute de lege a căror activitate de asistență socială se adresează unor persoane din mai multe județe ale țării;
6. finanțarea cheltuielilor de funcționare a căminelor publice pentru persoane vârstnice din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, în proporție de cel mult 10% din necesarul stabilit anual de Ministerul Muncii și Justiției Sociale, la elaborarea bugetului de stat, în baza standardelor minime de cost aprobate prin hotărâre.

În vederea implementării obiectivelor menționate, MMJS are în vedere implementarea următoarelor Programe de Interes Național în vederea creșterii capacității SPAS și dezvoltării serviciilor sociale pentru persoanele vârstnice, respectiv:

- asigurarea de servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice dependente gr. I și II în vederea obținerii unui grad ridicat de independență și siguranță pentru persoanele cu necesități de îngrijire de lungă durată, amenajare locuințe pentru persoane vârstnice dependente, acoperirea unui procent din standardul de cost pe beneficiar în căminele publice pentru persoanele vârstnice, etc.

- acordarea de asistență tehnică acordată AAPL pentru înființarea și funcționarea SPAS în UAT unde acestea nu s-au constituit, în vederea consolidării capacității serviciilor publice de asistență socială locală.

În domeniul protecției și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități și având în vedere obligațiile reglementate de Legea nr.448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și principalele angajamente asumate, pentru anul 2017, se evidențiază următoarele direcții de acțiune:

1. Asigurarea sumelor necesare plății drepturilor la transport interurban și la subvenționare a dobânzii la credite pentru persoanele cu handicap grav și accentuat.
2. Asigurarea sumelor acordate organizațiilor neguvernamentale pentru susținerea funcționării proprii și a activităților specifice.
3. Asigurarea participării depline a persoanelor cu dizabilități în toate domeniile vieții are ca obiectiv specific „Dezinstituționalizarea și prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități, concomitent cu dezvoltarea serviciilor alternative de sprijin pentru viața independentă și integrare în comunitate”, obiectiv ce va fi implementat prin PIN „Programul de interes național în domeniul protecției și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități,, - „Înființarea de servicii sociale de tip centre de zi, centre respiro/centre de criză și locuințe protejate în vederea dezinstituționalizării persoanelor cu dizabilități aflate în instituții de tip vechi și pentru prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități din comunitate” – aprobat prin HG. Nr. 798/2016. Programul se derulează pe o perioadă de 3 ani, respectiv 2016-2018. Bugetul aferent acestui program de interes național este de 51.200 mii lei.

Politicile prioritare în domeniul protecției drepturilor copilului și adopției în perioada vizată sunt următoarele :

1. Prevenirea separării copilului de familie;
2. Educație – se urmărește identificarea și contracararea factorilor de risc care duc la abandonul copiilor, neînscrierea lor în ciclurile superioare de învățământ sau la performanțele slabe în școală;
3. Sănătate – se urmărește dezvoltarea serviciilor preventive, care sunt insuficient abordate, în contextul diferențierii problemelor și a specificului nevoilor anumitor categorii de copii pentru care creșterea accesului la servicii de sănătate de bază a devenit o necesitate.

Creșterea performanțelor sistemului de promovare și protecție a drepturilor copiilor trebuie urmărită în condițiile unei limitări severe a resurselor publice, acestea fiind semnificativ mai scăzute în România, cu aproximativ 10 puncte procentuale sub media europeană, raportat la PIB.

Priorități strategice în domeniul infrastructurii și serviciilor de transport, pentru perioada 2018-2020

Coeziunea teritorială asigurând interconectarea teritoriului național la rutele internaționale, precum și interconectivitatea regională, asigurând infrastructura de bază necesarului economiilor moderne de transport
Eficiența prin eliminarea blocajelor și întârzierilor cu impact asupra mediului economic și social
Durabilitatea prin promovarea și introducerea mijloacelor inteligente de transport, puțin poluante contribuind astfel la îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europa 2020.

Pentru a răspunde provocărilor din Acordul de Parteneriat pentru perioada 2014-2020 **obiectivul general** al Programului Operațional Infrastructura Mare (POIM) pentru domeniul infrastructura de transport este **promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore**.

Coroborat cu acesta **obiectivul general pentru domeniul transporturilor**, asumat prin Programul de guvernare 2017-2020, îl reprezintă **asigurarea infrastructurii și serviciilor, ca suport al activității economice și sociale pentru îmbunătățirea calității vieții**.

În domeniul infrastructurii de transport **politica** propusă pentru perioada 2018-2020 va avea în vedere:

Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T);

Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale;

Dezvoltarea și îmbunătățirea unor sisteme de transport care respectă mediul, inclusiv a celor cu zgomot redus, și care au emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea sustenabilă la nivel regional și local.

Alocarea resurselor financiare în domeniul infrastructurii de transport va fi focalizată, în principal, **pentru:**

Construcția de autostrăzi/drumuri expres pe TEN-T;

Reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T, prin finalizarea secțiunilor lipsă aferente coridoarelor pe TEN-T centrală, inclusiv pentru realizarea unor studii pentru linia de cale ferată de mare viteză;

Îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre și canale navigabile;

Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii porturilor maritime și fluviale;

Modernizarea și dezvoltarea rețelei de drumuri naționale, inclusiv prin construcția de variante de ocolire pentru municipiile reședință de județ;

Modernizarea infrastructurii legăturilor transfrontaliere, inclusiv prin îmbunătățirea calității serviciilor de transport feroviar și achiziția/modernizarea de material rulant;

Modernizarea infrastructurii de transport feroviar și conectarea la TEN-T, inclusiv prin achiziția de sisteme și echipamente pentru fluidizarea traficului;

Investiții în infrastructura portuară situată în afara TEN-T;

Investiții în infrastructura aeroportuară în vederea creșterii nivelului de securitate și siguranță pe toate aeroporturile și aerodromurile din România;

Dezvoltarea infrastructurii în terminalele intermodale și modernizarea echipamentelor de transfer intermodal pentru reducerea blocajelor la transferul intermodal;

Îmbunătățirea siguranței traficului și securității transporturilor pentru toate modurile de transport.

În procesul de alocare a resurselor financiare necesare construcției infrastructurii de transport Ministerul Transporturilor va urmări implementarea unei politici de *finanțare coerente, de atragere masivă a fondurilor europene nerambursabile, de creștere progresivă a participării utilizatorilor la finanțarea infrastructurilor, de încurajare a participării sectorului privat prin aranjamente de tip parteneriat public-privat.*

Master Planul

General de Transport (MPGT)

Prevede condițiile de realizare a unui sistem eficient de transporturi care să fie durabil, flexibil și sigur, fiind recunoscut drept premisă esențială pentru succesul dezvoltării economice în România.

Furnizează elementele necesare pentru prioritizarea investițiilor în domeniul transportului, pentru toate modurile de transport (rutier, feroviar, naval, aerian, multimodal), pe baza unei analize multicriteriale și totodată, evidențiindu-se alocările de fonduri necesare pe programe europene pentru perioada 2014-2020.

Fundamentează dezvoltarea transporturilor prin implementarea secțiunii corespunzătoare din Programul Operațional Infrastructura Mare pentru perioada programată 2014–2020 și susține alte decizii necesare pentru planificarea optimă a investițiilor în infrastructura de transport.

Politica în domeniul educației, formării profesionale și cercetării științifice universitare

Programul de Guvernare 2017-2020 și Cadrul strategic pentru educație și formare profesională definesc obiectivele generale și direcțiile de acțiune, pe termen mediu, din domeniul de referință al Ministerului Educației Naționale în perioada 2015-2020. Cadrul strategic menționat cuprinde 4 strategii sectoriale adoptate prin hotărâri de Guvern: *Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii, Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015 – 2020, Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015 – 2020 și Strategia educației și formării profesionale din România în perioada 2016 - 2020*. Acestea asigură suportul strategic pentru creșterea competitivității și coeziunii sociale, pentru dezvoltarea personală a tinerilor și integrarea socială precum și pentru corelarea învățământului cu cerințele angajatorilor.

Documentele programatice menționate sunt corelate cu documentele europene în domeniu (Strategia Europa 2020, Cadrul Education and Training 2020 ș.a.) și integrează țintele asumate de România pentru 2020:

- procentul celor care părăsesc timpuriu școala să fie sub 11,3%;
- cel puțin 26,7% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 30 și 34 de ani să aibă finalizate studiile terțiare;
- minim 10% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani să participe la învățarea pe tot parcursul vieții.

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
<i>3. Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic</i>	• Extinderea educației antreprenoriale la toate școlile; • Implementarea la scară națională a învățământului profesional dual; • Realizarea de studii cu privire la nevoile agenților economici în ceea ce privește asigurarea cu personal calificat, precum și la inserția absolvenților pe piața muncii; • Fundamentarea planurilor de școlarizare în funcție de nevoile pieței muncii; • Reînființarea/modernizarea atelierelor-școală pentru învățământul profesional și cel tehnologic; • Asigurarea mai multor opțiuni de formare profesională pentru elevi și de continuare a studiilor la niveluri superioare de calificare; • Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic de nivel 5 terțiar nonuniversitar, prin susținerea acestuia de către stat, în domenii cu potențial de creștere, relevante pentru dezvoltarea economică a României; • Stimularea parteneriatelor de tip public-privat; • Dezvoltarea de programe de calificare/formare continuă, în funcție de nevoile înregistrate pe piața muncii; • Creșterea gradului de calificare prin Programul <i>A Doua Șansă</i>.
	• Crearea condițiilor necesare de confort, siguranță și securitate pentru toți copiii în școli, prin reabilitarea/modernizarea clădirilor școlare, care să permită obținerea autorizațiilor de funcționare (sanitară, ISU); • Construcția a 500 de noi creșe, grădinițe și unități after-school și a încă 2.000 în perspectiva 2020, cu prioritate în zonele în care spiritul antreprenorial este mai puțin dezvoltat și în zone izolate; • Realizarea unor centre educaționale puternice (campusuri școlare) care să asigure cantină, cămin, baze sportive și pentru activități sociale și locuințe pentru cadre didactice până la nivel universitar, la standarde europene; • Conectarea tuturor școlilor la Internet; îmbunătățirea accesului la Internet prin implementarea de wirelesscampus, cu prioritate în școlile gimnaziale; • Dezvoltarea de programe educaționale, în cadrul formelor obligatorii de învățământ, privind utilizarea sigură a internetului și a echipamentelor de calcul; • Echiparea corespunzătoare a școlilor cu mobilier, dotări didactice moderne, computere; • Asigurarea accesului la Internet pentru toate unitățile de învățământ și structurilor; • Crearea Sistemului informatic pentru Managementul școlarității; • Construirea Platformei naționale E-educatie; • Implementarea unui proiect pilot privind învățământul digitalizat; • Adoptarea Strategiei privind infrastructura educațională.
<i>4. Asigurarea și modernizarea bazei materiale a învățământului preuniversitar; utilizarea noilor tehnologii</i>	

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
5. Îmbunătățirea managementului școlar și dezvoltarea carierei didactice	• Încurajarea formării continue a cadrelor didactice prin programe finanțate de la bugetul de stat și din fonduri europene; • Asigurarea autonomiei școlii, asociată cu creșterea responsabilității publice; • Consolidarea relațiilor de parteneriat între învățământul superior și cel preuniversitar, în formarea inițială și continuă pentru cariera didactică, prin care să se asigure adecvarea conținuturilor și metodelor la nevoile de formare ale cadrelor didactice, cu implicații în dezvoltarea personală și profesională a acestora și creșterea prestigiului profesional al dascălilor; • Încurajarea formării continue a cadrelor didactice prin programe finanțate de la bugetul de stat și din fonduri europene; • Regândirea modalităților de avansare în carieră pentru cadrele didactice, astfel încât aceasta să se realizeze în baza unor criterii și procese relevante.
6. Finanțarea corespunzătoare a sistemului de educație și formare profesională	• Asigurarea cofinanțării pentru derularea proiectelor finanțate din fonduri europene; • Asigurarea finanțării de bază pentru învățământul particular; • Asigurarea unui sistem de salarizare și motivare financiară corespunzător rolului pe care cadrul didactic îl îndeplinește în societate, ca principal motor al creșterii calității actului educațional; • Asigurarea activităților de monitorizare/evaluare/consiliere și control/audit; • Subvenționarea accesului la Internet a tuturor unităților de învățământ din zonele rurale/urbane; • Achiziționarea de echipamente TIC pentru școlile gimnaziale în baza unor proiecte pilot; • Operaționalizarea completă a Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România.
7. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar - ROSE	• Acordarea de granturi liceelor cu rezultate slabe, pentru reducerea ratei de abandon, creșterea ratei de absolvire și îmbunătățirea performanțelor la bacalaureat; • Asigurarea de experți mentori pentru implementarea activităților remediale și de suport; • Formarea personalului în domeniul evaluării.

II. Învățământ superior

1. Îmbunătățirea accesului și a participării

- Continuarea acordării de facilități pentru toți studenții și de burse pentru tinerii din grupuri defavorizate; implementarea programelor sociale pentru studenți;
- Stabilirea de măsuri pentru studenții proveniți din grupuri dezavantajate, în vederea creșterii participării în învățământul terțiar.
- Continuarea alocării de locuri distincte pentru tinerii romi;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
2. <i>Asigurarea calității și creșterea competitivității universităților românești</i>	• Realizarea de programe de tip "punte", în cadrul Proiectului ROSE, ce pot include activități precum: - cursuri de vară de nivel universitar pentru elevii de liceu; - parteneriate licee – universități - piața muncii, pentru a promova beneficiile învățământului terțiar și - dezvoltarea de programe de tutoriat, gestionate și coordonate de universități, pentru elevii de liceu; • Crearea, dezvoltarea și asigurarea funcționării inițiale a unor centre de învățare/laboratoare în universități, cu scopul de a crește gradul de menținere în universitate a studenților aflați în situație de risc, prin dezvoltarea de competențe specifice, și asigurarea unor servicii de sprijin academic, aliniate nevoilor studenților. • Realizarea clasificării, pe grupe, a instituțiilor de învățământ, printr-un proces transparent, pe baza unor criterii relevante; • Dotarea laboratoarelor de licență/specialitate; • Întărirea criteriilor și îmbunătățirea standardelor de asigurare a calității - astfel încât să se respecte principiul <i>dezvoltare bazată pe performanță</i>; • Implicarea universităților în elaborarea politicilor și strategiilor regionale/sectoriale/naționale; • Consolidarea bazei materiale, construcția de cămine studentești noi și reabilitarea/modernizarea sau construcția de cantine studentești.
3. <i>Asigurarea autonomiei învățământului superior corelată cu responsabilitatea publică</i>	• Asigurarea libertății comunității academice de a gestiona propriile programe de studii, și conținuturi de învățare/cercetare, precum și întărirea capacității de administrare privind structura și funcționarea internă; • Dezvoltarea capacității instituționale a universităților; implicarea tuturor factorilor implicați; • Implicarea activă a instituțiilor de învățământ superior în mediul economic regional și național.
4. <i>Corelarea programelor de studii universitare cu nevoile pieței muncii</i>	• Centrarea programelor de studii pe dobândirea unor calificări relevante pe piața muncii; • Multiplicarea stagiilor de practică de specialitate/internship; • Implementarea de proiecte comune între universități, companii private, agenții de stat; • Sprijinirea Centrelor de orientare și consiliere în carieră; • Dezvoltarea și implementarea de instrumente pentru urmărirea parcursului educațional al tinerilor și a angajabilității absolvenților de studii superioare; • Multiplicarea stagiilor de practică de specialitate/internship; • Implementarea unui program național care să promoveze proiecte comune studenți-agenți economici; • Înființarea de societăți antreprenoriale în universități, concomitent cu stabilirea unui fond național de investiții în afaceri pornite de studenți.

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
5. Dezvoltarea și integrarea de sisteme informatice pentru educație și formare profesională	- Corelarea într-un sistem informatic strategic a actualelor instrumente de colectare și raportare a datelor pentru învățământul superior (ANS, RMU, Infrastructura Cercetare, RMUR) și operaționalizarea efectivă a sistemelor existente (RMU, REI, SAPM, Study în România etc.); - Stabilirea unui set de indicatori pentru evaluarea și monitorizarea politicilor publice pentru învățământul universitar; - Consolidarea instrumentelor de monitorizare a inserției absolvenților de învățământ superior pe piața muncii; - Continuarea utilizării, în cadrul metodologiei de repartizare a finanțării suplimentare, a unor indicatori privind resursa umană; - Participarea la programul de cercetare EUROSTUDENT VI.
III. Dezvoltarea dimensiunii europene și internaționale a învățământului românesc	
1. Întărirea cooperării europene și internaționale	- Continuarea și dezvoltarea cooperării europene și internaționale în domeniul educației; consolidarea relațiilor bilaterale cu statele membre ale UE, cele din Spațiul Economic European și cu statele terțe; - Asumarea unui rol activ în cadrul inițiativelor regionale ale Uniunii Europene: Strategia pentru Regiunea Dunării, UE – Asia, UE - America Latină și Caraibe, Parteneriatul estic, America de Nord și Africa etc.
2. Sprijinirea comunităților românești din afara României	- Creșterea cu 100% a numărului de elevi participanți la cursul de Limbă, Cultură și Civilizație Românească; - Asigurarea de facilități tinerilor de origine etnică care doresc să studieze în instituții de învățământ superior din România; - Creșterea constantă a numărului de lectorate de limbă, literatură și civilizație românească înființate în universități din Europa, America Latină sau Asia.
3. Internaționalizarea învățământului superior	- Elaborarea și implementarea Strategiei de internaționalizare a învățământului superior; - Încurajarea organizării de programe de studii în limbi străine; - Multiplicarea mobilităților studentești și ale cadrelor didactice; participarea la manifestări, concursuri și târguri internaționale; - Includerea în Metodologia de finanțare a unor indicatori privind orientarea internațională a universităților; - Încurajarea internaționalizării universităților românești, prin creșterea calității, dezvoltarea programelor de studii în limbi străine și promovarea ofertei educaționale, în vederea atragerii de studenți străini, inclusiv din țări terțe (peste 20.000 pe an), precum și pentru furnizarea de forță de muncă calificată pentru companiile care operează în România.
IV. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții	
1. Încurajarea învățării pe	- Adoptarea și implementarea Registrului Național al Calificărilor; - Dezvoltarea de Centre Comunitare de Învățare Permanentă; - Evaluarea și certificarea rezultatelor învățării;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
<i>tot parcursul vieții</i>	- Dezvoltarea de programe de recalificare/formare continuă, în funcție de nevoile angajatorilor; - Elaborarea/actualizarea standardelor ocupaționale și calificărilor profesionale în concordanță cu noul Cadru Național al Calificărilor.
2. <i>Asigurarea transparenței și consultării publice</i>	Creșterea transparenței instituționale prin sporirea gradului de disponibilitate a datelor publice.

Politica în domeniul justiției

În perioada 2018 - 2020 urmărim dezvoltarea unui sistem de justiție modern, eficient, accesibil și de calitate, adaptat cerințelor societății contemporane (e-justice, reducerea duratei proceselor, jurisprudență unitară, specializare, integritate, transparență) și capabil să răspundă provocărilor viitorului.

De asemenea, vrem să ne asigurăm că, în orizontul de timp descris de Președintele Comisiei Europene, vom realiza obiectivul de finalizare a Mecanismului de Cooperare și Verificare, pe baza progreselor reale și necesare, evaluate în consecință.

Propuneri de politici perioada 2018 – 2020

Priorități strategice:

1. Consolidarea capacității administrative a instanțelor judecătorești și facilitarea accesului la justiție;
2. Consolidarea capacității administrative la nivelul aparatului propriu al Ministerului Justiției;
3. Consolidarea sistemului penitenciar românesc;
4. Dezvoltarea serviciului de probațiune;
5. Consolidarea capacității administrative a celorlalte instituții subordonate.

Principalele obiective ale politicilor sectoriale:

1. Consolidarea capacității administrative a instanțelor judecătorești și facilitarea accesului la justiție

În conformitate cu Programul de guvernare 2017 – 2020, principalele obiective ce vizează activitatea instanțelor judecătorești sunt:

- Implementarea la nivel național a proiectului *Dosarul electronic*;
- Continuarea Programului național de investiții în infrastructura instanțelor din capitalele de județ;
- Continuarea procesului de rearondare teritorială, ca formă de reducere a volumului mare de cauze de soluționat la unele instanțe, precum și identificarea împreună cu reprezentanții sistemului judiciar a unor noi forme de degrevare;

- Punerea în aplicare a mecanismului instituit prin art. II din OUG nr. 95/2016 referitor la asigurarea necesarului de camere de consiliu pentru aplicarea în condiții optime a dispozițiilor noului Cod de procedură civilă privind desfășurarea cercetării procesului și, după caz, dezbaterii fondului în camera de consiliu;
- Realizarea *Cartierului pentru Justiție – Justice District* din București pentru a soluționa problema lipsei spațiilor necesare instanțelor și parchetelor din capitală, în cadrul unui proiect de reabilitare urbană derulat în parteneriat cu Primăria Capitalei și Ministerul Culturii;
- Suplimentarea personalului din cadrul instanțelor, precum și echilibrarea, împreună cu CSM, a schemelor de judecatori, astfel încât să se ajungă la un raport de 1,5 - 2 grefieri/judecător, în acord cu standardele europene;
- Extinderea numărului de instanțe specializate în materie comercială de la 3 (Cluj, Pitești și Târgu Mureș) la 15, respectiv în București și în reședințele de județ în care funcționează curți de apel, instanțe unde își vor desfășura activitatea judecatori specializați;
- Înființarea unei instanțe pilot în materie de contencios administrativ și fiscal care să funcționeze în capitala țării;
- Constituirea la nivelul tuturor instanțelor de judecată a unor centre de informare (similar celor existente în instanțele din statele UE), conținând materiale despre principalele proceduri judiciare, precum și cu privire la principalele evoluții normative;
- Acordarea de către avocați a unei consultații anuale gratuite celor care îndeplinesc condițiile pentru ajutor public judiciar, prin revizuirea cadrului legal.

2. Consolidarea capacității administrative la nivelul aparatului propriu al Ministerului Justiției

Luând în calcul progresele României și atingerea benchmarkurilor, reperele inițiale ale MCV, Guvernul și CE vor coopera pentru ridicarea MCV în mandatul actualei Comisii. De asemenea, este importantă și transpunerea cu prioritate în legislația națională a directivelor europene care privesc sistemul judiciar.

Un alt obiectiv îl reprezintă asanarea normativă prin:

- Evaluarea legislației României și reasezarea ei pe alte baze, începând de la studiile de impact până la cunoașterea legii de către cetățeni și aplicarea de către autoritățile publice;
- Restrângerea numărului de acte normative și corelarea cu legislația europeană;
- Codificarea pe domenii de activitate și eliminarea normelor metodologice din legi.

O altă prioritate o constituie și dezvoltarea proiectului Educația juridică în școli, pornind de la Protocolul semnat în 2013 între Ministerul Justiției, CSM, Ministerul Public și Ministerul Educației Naționale.

3. Consolidarea sistemului penitenciar românesc

Sistemul penitenciar românesc este o componentă a sistemului de ordine publică și siguranță națională a României al cărui scop principal este acela de dezvoltare a unui serviciu public, transparent și sigur pentru comunitate, bazat pe garantarea siguranței locurilor de detenție și pe reintegrarea socială a persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate.

Administrația Națională a Penitenciarelor aplică în domeniile de competență sa politica Guvernului României privind executarea pedepselor și măsurilor privative de libertate pronunțate de instanțele judecătorești, propunându-și realizarea următoarelor obiective prioritare:

3.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii sistemului penitenciar

Asigurarea unor condiții de detenție în conformitate cu standardele internaționale și a activității de transport în condiții optime și de siguranță reprezintă o prioritate a sistemului administrației penitenciare. Prin Memorandumul cu tema Intenția CEDO de aplicare a procedurii Hotărârii pilot în cauzele privind condițiile de detenție aprobat la data de 19.01.2016 de Guvernul României, au fost dezvoltate direcțiile de acțiune în vederea modernizării și dezvoltării infrastructurii sistemului penitenciar în scopul asigurării unor condiții de detenție în conformitate cu standardele internaționale, după cum urmează:

- Construirea a 4 penitenciare noi: cu regim de maximă siguranță și închis, a câte 1000 locuri de cazare;
- Transformarea unor spații existente în locuri noi de deținere;
- Modernizarea spațiilor de cazare existente;
- Preluarea de noi imobile în vederea creșterii capacității de cazare;
- Continuarea obiectivului de investiții Secție de deținere oraș Pantelimon.

3.2 Garantarea siguranței sistemului administrației penitenciare și uniformizarea modului de aplicare a regimului penitenciar

Realizarea acestui obiectiv strategic este condiționată de următoarele aspecte:

- Completarea cadrului normativ ca urmare a modificării legii execuțional-penale;
- Asigurarea și respectarea drepturilor deținuților;
- Asigurarea finanțării necesare pentru ocuparea posturilor vacante și pregătirea personalului precum și pentru îmbunătățirea sistemului de pază, supraveghere și control acces;
- Calificarea deținuților în diferite meserii și includerea lor în activități lucrative prin intermediul atelierelor de producție/gospodăriilor agrozootehnice.

Acest obiectiv are ca rezultat îmbunătățirea capacității de supraveghere, control și limitarea sustragerilor de la executarea pedepselor și presupune:

- Implementarea sistemelor integrate de pază, supraveghere video (Penitenciarele Poarta Albă, Ploiești, Satu-Mare, Baia-Mare, Bistrița, Deva, Drobeta Turnu Severin, Târgu Jiu, Vaslui) și control acces (Penitenciarele Bistrița, Jilava, Poarta Albă, Ploiești și Satu-Mare);
- Dotarea adecvată a personalului care execută misiuni de pază, supraveghere, escortare și intervenție cu mijloace și echipamente specifice;
- Achiziționarea și dotarea tuturor unităților penitenciare cu mijloace pentru efectuarea controlului antiterorist și de specialitate;
- Continuarea achiziționării și dotării întregului personal cu ținută de serviciu;
- Implementarea la nivelul sistemului penitenciar a unui sistem de supraveghere electronică de la distanță a deținuților care ies din penitenciar fără supraveghere;
- Blocarea/diminuarea semnalului GSM în unitățile subordonate Administrației Naționale a Penitenciarelor în vederea eliminării/reducerii posibilității de utilizare în mod ilegal a telefoniei mobile de către deținuți;
- Încheierea și implementarea protocoalelor de colaborare cu instanțele judecătorești (citare electronică și videoconferință).

3.3 Educație, asistența psihologică și asistență socială adaptate nevoilor deținuților, în vederea creșterii șanselor de reintegrare socială a deținuților

Prin Hotărârea de Guvern nr. 389/2015 privind Strategia națională de reintegrare socială a

persoanelor private de libertate, 2015-2019 s-a creat, la nivel național, mecanismul interinstituțional de acțiune necesar pentru actorii sociali, cu rol în etapele succesive ale procesului de reintegrare socială. În acest mecanism, serviciul penitenciar are un rol esențial în pregătirea pentru perioada post-detenție și reintegrarea socială a persoanelor private de libertate.

Standardizarea domeniului de reintegrare socială este un proces continuu, care reclamă revizuirea Ofertei de programe și activități, consolidarea implementării acestora, actualizarea metodologiilor și a procedurilor, pentru a eficientiza asistența asigurată persoanelor custodiate, la nivelul fiecărei unități de deținere din sistemul penitenciar.

Demersurile specifice de educație, asistență psihologică și asistență socială sunt destinate pregătirii deținuților în vederea reintegrării socio-profesionale a acestora, sprijinul în perioada postdetenție fiind absolut necesare pentru reducerea ratei recidivei.

3.4 Asigurarea asistenței medicale de calitate, protejarea și promovarea sănătății, precum și prevenirea îmbolnăvirilor

Serviciile de sănătate în penitenciare trebuie abordate prin prisma Recomandării Comitetului de Miniștri ai Statelor Membre, referitoare la Regulile Penitenciare Europene REC(2006)2 care au la bază principiul echității în ceea ce privește accesul la îngrijiri de sănătate de calitate. Pentru a asigura un act medical de calitate și un sistem medical performant se impune: finanțarea corespunzătoare a activităților medicale din unitățile penitenciare, dezvoltarea infrastructurii medicale, asigurarea resurselor umane și a bazei materiale necesare desfășurării activității medicale, dezvoltarea programelor de prevenire a îmbolnăvirilor, de educație igienico-sanitară, precum și de promovare a sănătății atât în rândul deținuților cât și al personalului, colaborarea eficientă cu sistemul sanitar public, implementarea unor instrumente de tip e-sanatate.

4. Consolidarea sistemului de probațiune

Extinderea competențelor generată de intrarea în vigoare a noilor coduri coroborată cu reorganizarea sistemului de probațiune impune continuarea în următorii ani a procesului de reformare a sistemului de probațiune, atât la nivel local, cât și la nivel central, în conformitate cu Memorandumul cu tema: *Pregătirea intrării în vigoare a noilor coduri. Evaluarea situației actuale. Plan de măsuri*. În acest sens, este necesară luarea unor măsuri la nivel legislativ, măsuri ce vizează resursele umane și infrastructura.

Obiective la nivel legislativ:

- Promovarea statutului personalului de probațiune, în aplicarea dispozițiilor art. 121 alin.

(1) din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, cu modificările și completările ulterioare. Adoptarea noului statut al personalului de probațiune reprezintă o etapă esențială și cu caracter de urgență, în asigurarea sustenabilității procesului de reorganizare a sistemului de probațiune;

- Modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1486/2005 privind asigurarea pazei și protecției obiectivelor, bunurilor și valorilor cu efective de jandarmi, în vederea introducerii sediiilor structurilor de probațiune în categoria obiectivelor pentru care se asigură, în mod gratuit paza și protecția de către Jandarmeria Română;

- Aprobarea prin hotărâre de guvern a standardelor minime de lucru în probațiune pentru instituțiile din comunitate;

- Aprobarea prin hotărâre de guvern a Strategiei naționale de reabilitare a persoanelor față de care s-au dispus sancțiuni și măsuri comunitare, aplicată în sistemul de probațiune;
- Aprobarea prin hotărâre de guvern a Strategiei de dezvoltare a sistemului de probațiune 2017-2020.

Obiective ce vizează resursele umane si infrastructura:

- Asigurarea finanțării pentru 241 de posturi de personal de probațiune din schema de personal a serviciilor de probațiune dintre cele suplimentate prin HG nr. 328/2016 și scoaterea acestora la concurs, în a doua parte a anului în curs, pentru a asigura derularea în condiții normare a procesului de punerea în executare a sancțiunilor și măsurilor neprivative dispuse de instanțele judecătorești în cauzele penale. Conform estimărilor efectuate, rezulta că, pana în anul 2018, structurile locale de probațiune trebuie să dețină în schema 1.177 angajați dintre care 1.006 personal de probațiune și 171 personal auxiliar de suport;
- Identificarea de spații pentru a fi utilizate ca sedii ale serviciilor de probațiune, în condițiile extinderii schemei de personal (în iulie 2017 a fost finalizat concursul pentru ocuparea a 188 de posturi vacante, repartizate la nivel național);
- Asigurarea condițiilor de lucru personalului angajat, prin achiziționarea de echipamente IT și de mobilier din fondurile de la bugetul de stat, precum si din bugetul proiectului „Consolidarea capacității sistemului românesc de probațiune de a furniza servicii eficiente alternative închisorii” finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2009-2014;
- Consolidarea sistemului de probațiune ca formă de diminuare a populației din penitenciare și aplicarea Strategiei de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, elaborată pentru perioada 2015 -2019.

5. Consolidarea capacității administrative a celorlalte instituții subordonate

- Institutul Național de Criminologie se reînființează pentru ca împreună cu Ministerul Justiției, Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române, Parlamentul României, reprezentanții sistemului judiciar și facultățile de drept, să contribuie la elaborarea principalelor elemente de politică penală ale statului român.

Prin HG nr. 14/2017 din 12 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial nr. 44 din 16 ianuarie 2017 s-a înființat Institutul Național de Criminologie, organ de specialitate cu personalitate juridică în subordinea Ministerului Justiției. În prezent, se derulează procedurile necesare pentru operaționalizarea acestei instituții.

- Se urmărește simplificarea accesului la serviciile Registrului Comerțului și preluarea de către această instituție a unor proceduri, vizând societățile comerciale, derulate în prezent la nivelul instanțelor;
- În cadrul Proiectului de Îmbunătățire a Serviciilor Judiciare (PISJ), finanțat de BIRD prin acordul de împrumut nr. RO – 8695, ratificat prin Legea 173/2017, sunt planificate la finanțare și implementare următoarele: proiectarea, dezvoltarea și implementarea unui sistem IT electronic de arhivare care să fie administrat de ONRC și structurile teritoriale ale acestuia la nivel național, cu scopul de a facilita accesul mult mai rapid al cetățenilor și al instituțiilor (orice categorie de utilizatori ai serviciilor ONRC) la documente care în prezent sunt depozitate și arhivate numai în dosare de hârtie sau care nu sunt accesibile publicului decât în format hârtie și într-un termen de ordinul zilelor. Serviciul electronic va fi disponibil 24/7 iar documentele vor fi accesibile într-un termen de ordinul orelor, cu condiția implementării și finalizării cu succes a proiectului;

– De asemenea, prin PISJ se asigură finanțare și pentru realizarea unei evaluări detaliate a organizării funcționale a ONRC și a structurilor sale. Această evaluare funcțională, în funcție de rezultatul acesteia, va putea permite ONRC orice modificare de competențe funcționale, cel puțin la nivel teoretic, inclusiv posibila preluare a variatelor proceduri care se derulează în prezent la nivelul altor instituții (precum instanțe), cu condiția existenței, adaptării/modificării sau creării cadrului legal care să permită astfel de modificări;

– În vederea eficientizării activității de expertiză criminalistică, Institutul Național de Expertize Criminalistice va implementa noi specialități de expertiză criminalistică, va continua dotarea institutului cu echipamente și programe moderne, va menține acreditarea ISO/CEI 17025, va crește numărul expertizelor criminalistice efectuate prin utilizarea de echipamente performante și angajarea de experți criminaliști;

– Autoritatea Națională pentru Cetățenie vizează (1) consolidarea cadrului organizatoric și funcțional necesar prelucrării cererilor de acordare, redobândire, renunțare la cetățenia română, (2) continuarea procesului de organizare și planificare la nivelul fiecărui compartiment funcțional din structura ANC, conform atribuțiilor stabilite prin Regulamentul de organizare și funcționare și de coordonare a acțiunilor interne, inclusiv la nivel decizional, în vederea realizării obiectivelor specifice asumate, (3) asigurarea implicării/participării în/la elaborarea, actualizarea sau inițierea unor modificări/completări ale cadrului legal și de colaborare/cooperare interinstituțională, în limita competențelor proprii;

– Consolidarea și operaționalizarea integrală a Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate ca premisă pentru eficientizarea sistemului național de recuperare a creanțelor provenite din infracțiuni.

Prin înființarea ANABI, România are o abordare integrată a recuperării activelor provenite din infracțiuni combinând funcțiile suport pentru organele de urmărire penală și instanțe cu cele de cooperare internațională, de gestionare efectivă a bunurilor indisponibilizate și de reutilizare socială a bunurilor și valorilor confiscate. Scopul final al ANABI este acela de a asigura o creștere a ratei de executare a ordinelor de confiscare dispuse în materie penală, printr-o administrare eficientă a bunurilor sechestrate care sunt repartizate Agenției de procurori și judecători. Corelativ, vor crește veniturile aduse la bugetul de stat, precum și cele prin care se asigură despăgubirea victimelor infracțiunilor, inclusiv ale statului, când acesta s-a constituit parte civilă în procesul penal. Printre măsurile prioritare se numără dezvoltarea și implementarea sistemului informatic național integrat de evidență a creanțelor provenite din infracțiuni, ca un “sistem unic de monitorizare a bunurilor sechestrate, confiscate și valorificate în cadrul procesului penal” (Capitolul VI din Legea 318/2015).

Politica în domeniul afacerilor interne

În acord cu Programul de Guvernare 2017- 2020, Ministerul Afacerilor Interne va continua și în anul 2018, respectiv orizontul 2019 – 2020, demersurile inițiate în anul 2017, în vederea atingerii obiectivelor stabilite în cadrul Planului Strategic Instituțional al MAI pentru perioada 2017 – 2020, eforturi întreprinse pentru construirea unui sistem eficient de ordine și siguranță publică, orientat proactiv către nevoile de securitate și în serviciul cetățenilor.

Ministerul Afacerilor Interne acționează pentru îndeplinirea a 3 *obiective strategice* stabilite în cuprinsul Planului Strategic Instituțional 2017 – 2020:

- Asigurarea unui grad ridicat de siguranță a persoanelor și de protecție a patrimoniului;
- Creșterea capacității MAI de gestionare a evenimentelor majore;
- Creșterea eficienței și capacității administrative a MAI.

Totodată, prin implementarea Planului Strategic Instituțional al MAI pentru perioada 2017 - 2020, se trece de la alocarea bugetelor pe capitole la bugetarea pe programe.

Planul Strategic Instituțional 2017 – 2020 propune ca cele 3 obiective strategice menționate mai sus, să fie derivate într-un număr de **5 programe bugetare**, după cum urmează:

- Programul 1 “Ordine și siguranță publică ”
- Programul 2 “Siguranța frontierei de stat, migrație și azil”
- Programul 3 “ Protecție civilă și sprijin acordat comunității”
- Programul 4 “ Servicii pentru cetățeni și persoane juridice”
- Programul 5 “Capacitate administrativă și sprijin operațional”

Obiectivele programelor, care evidențiază complexitatea activității structurilor ministerului, precum și *rezultatele așteptate* prin intermediul celor 5 programe bugetare, sunt prezentate astfel:

PROGRAMUL 1 “ORDINE ȘI SIGURANȚĂ PUBLICĂ”

1.1 Obiectiv program - *Asigurarea unui grad ridicat de siguranță a persoanelor și de protecție a patrimoniului*

1.2 Acțiuni specifice întreprinse pentru atingerea obiectivului:

- Prevenirea și combaterea infracțiunilor contra persoanei;
- Prevenirea și combaterea infracțiunilor contra patrimoniului;
- Prevenirea și combaterea infracțiunilor la regimul armelor și munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive, precum și al substanțelor periculoase;
- Combaterea criminalității organizate pe linia traficului de droguri;
- Combaterea criminalității organizate pe linia traficului de persoane;
- Combaterea criminalității informatice;
- Combaterea criminalității organizate pe linia finanțării terorismului și spălării banilor;
- Prevenirea și combaterea terorismului;
- Prevenirea traficului de persoane;
- Acordarea de sprijin victimelor traficului de persoane;
- Prevenirea consumului de droguri;
- Acordarea de asistență consumatorilor de droguri;
- Prevenirea și combaterea evaziunii fiscale;
- Prevenirea și combaterea contrabandei;
- Prevenirea și combaterea criminalității în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală;
- Prevenirea și combaterea principalelor cauze generatoare de accidente rutiere;
- Prevenirea și combaterea abaterilor infracțiunilor contra siguranței circulației pe căile ferate;
- Prevenirea și combaterea abaterilor și infracțiunilor la regimul transportului naval;
- Prevenirea și combaterea infracțiunilor la regimul protejării patrimoniului cultural național;
- Prevenirea și combaterea infracțiunilor silvice;
- Prevenirea și combaterea infracțiunilor privind fondul piscicol, pescuitul și acvacultura;
- Participarea la misiuni și activități internaționale;
- Desfășurarea pregătirii inițiale în cadrul Școlii de Agenți de Poliție “Vasile Lascăr”, Câmpina și a Școlii de Agenți de Poliție “Septimiu Mureșan”, Cluj-Napoca;

- Perfecționarea pregătirii polițiștilor, în cadrul Centrului de Formare și Perfecționare a Polițiștilor “Nicolae Golescu” și a Centrului Chinologic “dr. Aurel Greblea” Sibiu;
- Asigurarea unor intervenții operative la apelurile primite în centrele operaționale ale structurilor teritoriale ale MAI;
- Asigurarea pazei, protecției, supravegherii și intervenției;
- Desfășurarea de misiuni de menținere și asigurare a ordinii publice;
- Participarea la misiuni și activități internaționale;
- Desfășurarea pregătirii inițiale la nivelul Școlii Militare de Subofițeri de Jandarmi “Grigore Alexandru Ghica”, Drăgășani și Școlii Militare de Subofițeri de Jandarmi, Fălticeni;
- Perfecționarea pregătirii continue a personalului militar în cadrul Școlii de Aplicație pentru ofițeri “Mihai Viteazul” București, Centrului de Pregătire și Perfecționare Gheorghieni, Centrului de Pregătire și Perfecționare Montan Sinaia și Centrului de Pregătire și Perfecționare Ochiuri;
- Desfășurarea de activități informativ-operative pentru indentificarea, prevenirea și contracararea amenințărilor, vulnerabilităților și a factorilor de risc care pot conduce la tulburarea gravă a ordinii publice.

1.3 Rezultate așteptate:

- Prevenirea și combaterea infracțiunilor comise contra persoanei, a patrimoniului, precum și la regimul armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și substanțelor periculoase;
- Destructurarea grupărilor infracționale organizate (trafic de persoane, trafic de droguri, criminalitate informatică, respectiv finanțarea terorismului și spălarea banilor);
- Contribuție la menținerea amenințării teroriste la un nivel scăzut;
- Creșterea capacității de autoprotecție la victimizare și revictimizare prin traficul de persoane a populației;
- Reducerea cererii și ofertei de droguri;
- Reducerea evaziunii fiscale și a altor forme ale criminalității economico-financiare;
- Reducerea abaterilor și infracțiunilor care generează risc rutier, feroviar și naval;
- Protecția patrimoniului cultural național și a ecosistemelor naturale naționale;
- Menținerea cooperării cu partenerii externi în domeniile specifice IGPR;
- Asigurarea resursei umane specializate - formarea inițială și continuă a personalului IGPR;
- Menținerea unui procent ridicat al intervențiilor cu timp de răspuns sub 10 minute la apelurile SNUAU 112;
- Reducerea incidentelor înregistrate la obiectivele, bunurile, valorile și transporturile din responsabilitatea Jandarmeriei Române;
- Reducerea numărului de fapte antisociale comise în segmentul stradal;
- Extinderea cooperării cu partenerii externi în domeniile specifice IGJR;
- Asigurarea resursei umane specializate - formare inițială și continuă a personalului IGJR;
- Asigurarea suportului decizional în activitatea de asigurare și restabilire a ordinii publice.

PROGRAMUL 2 “SIGURANȚA FRONTIEREI DE STAT, MIGRAȚIE ȘI AZIL”

2.1 Obiectiv program – *Asigurarea unui grad ridicat de siguranță a persoanelor și de protecție a patrimoniului*

2.2 Acțiuni specifice întreprinse pentru atingerea obiectivului:

- Prevenirea și combaterea trecerii frauduloase a frontierei;

- Prevenirea și combaterea traficului de migranți;
- Supravegherea și controlul trecerii frontierei de stat;
- Participarea la misiuni și activități internaționale (exclusiv cele sub egida FRONTEX);
- Participarea la operațiuni comune/proiecte/exerciții comune sub egida FRONTEX;
- Participarea IGAv la acțiuni internaționale sub egida FRONTEX;
- Pregătirea agenților de poliție de frontieră la Școala de pregătire a agenților poliției de frontieră “Avram Iancu” Oradea;
- Perfecționarea pregătirii continue a polițiștilor de frontieră în cadrul centrelor de Pregătire a Poliției de Frontieră din Iași, Drobeta- Turnu Severin și Agigea;
- Prevenirea și combaterea șederii ilegale și a muncii nedecarate a resortisanților statelor terțe;
- Acordarea de asistență pentru solicitanții de azil și beneficiarii unei forme de protecție internațională;
- Avizarea cererilor de viză și acordarea/prelungirea dreptului de ședere al resortisanților statelor terțe în România.

2.3 Rezultate așteptate:

- Reducerea numărului de infracțiuni privind frontiera de stat;
- Asigurarea trecerii frontierei de stat în condiții de legalitate;
- Menținerea cooperării cu partenerii externi în domeniile specifice IGPF și IGAv;
- Asigurarea resursei umane specializate - formare inițială și continuă a personalului Inspectoratului General al Poliției de Frontieră Română;
- Reducerea numărului de resortisanți ai statelor terțe care locuiesc/muncesc fără forme legale pe teritoriul României;
- Implementarea politicilor în domeniul azilului și protecției internaționale;
- Admisia și șederea legală pe teritoriul României a resortisanților țărilor terțe.

PROGRAMUL 3 “PROTECȚIE CIVILĂ ȘI SPRIJIN ACORDAT COMUNITĂȚII”

3.1 Obiectiv program- Creșterea capacității MAI de gestionare a evenimentelor majore

3.2 Acțiuni specifice întreprinse pentru atingerea obiectivului:

- Prevenirea riscurilor asociate situațiilor de urgență și dezastrelor și îmbunătățirea eficacității intervenției;
- Acordarea de prim ajutor calificat și asistență medicală de urgență;
- Pregătirea populației, economiei și a teritoriului pentru apărare și asigurarea rezervelor de stat;
- Desfășurarea pregătirii inițiale la nivelul Școlii de Subofițeri Pompieri și Protecție Civilă “Pavel Zăgănescu” Boldești;
- Perfecționarea pregătirii continue a pompierilor în cadrul Centrului Național de Perfecționare a Pregătirii pentru Managementul Situațiilor de Urgență Cioplani și centrelor naționale de pregătire/antrenare;
- Pregătirea reprezentanților instituțiilor prefectului și a personalului cu funcții de conducere și atribuții în domeniul situațiilor de urgență din administrația publică locală, servicii descentralizate și deconcentrate.

3.3 Rezultate așteptate:

- Asigurarea protecției populației și diminuarea efectelor asociate situațiilor de urgență, dezastrelor și conflictelor militare;

- Asigurarea resursei umane specializate - formare inițială și continuă a personalului Inspectoratului General pentru Situații de Urgență și a personalului cu atribuții în situații de urgență din administrația publică locală, servicii descentralizate și deconcentrate.

PROGRAMUL 4 “SERVICII PENTRU CETĂȚENI ȘI PERSOANE JURIDICE”

4.1 Obiectiv program- *Creșterea eficienței și capacității administrative a MAI*

4.2 Acțiuni specifice întreprinse pentru atingerea obiectivului:

- Eliberarea documentelor din competența DEPABD;
- Eliberarea documentelor din competența DGP;
- Emiterea documentelor/bunurilor din competența DPRCÎV;
- Preluarea arhivelor de la terți;
- Eliberarea documentelor din competența Arhivelor Naționale.

4.3 Rezultate așteptate:

- Creșterea eficienței procesului de eliberare a documentelor din competența Direcției pentru Evidența Persoanelor și Bazelor de Date;
- Creșterea eficienței procesului de furnizare a serviciilor publice din competența Direcției Generale de Pașapoarte;
- Creșterea eficienței procesului de emitere a documentelor și bunurilor specifice din competența Direcției Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor;
- Eficientizarea activității Arhivelor Naționale.

PROGRAMUL 5 “CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ ȘI SPRIJIN OPERAȚIONAL”

5.1 Obiectiv program- *Creșterea eficienței și a capacității administrative a MAI*

5.2 Acțiuni specifice întreprinse pentru atingerea obiectivului:

- Implementarea metodologiei privind RIA (*Regulatory Impact Assessment*) / politicile publice la nivel de minister și instituții subordonate;
- Gestionarea fondurilor alocate pentru a crea premisele desfășurării în condiții optime a activității structurilor ministerului;
- Gestionarea resurselor logistice necesare bunei funcționări a structurilor ministerului;
- Gestionarea resurselor umane necesare bunei funcționări a structurilor ministerului;
- Asigurarea de sprijin aerian pentru restabilirea ordinii publice, supravegherea frontierei și intervenția în situații de urgență;
- Accesarea de fonduri externe nerambursabile;
- Prevenirea și combaterea corupției la nivelul MAI;
- Informarea cu operativitate a mass-mediei și cetățenilor;
- Formarea de specialiști cu pregătire universitară pentru structurile MAI;
- Îmbunătățirea programelor de formare în corelare cu tendințele de dezvoltare domeniului integrând abordări inovatoare (dezvoltare personală, tehnici de investigație actualizate conform tendințelor mediului infracțional);
- Asigurarea suportului metodologic instituțiilor prefectului;
- Asigurarea participării la Consiliile JAI, la grupurile de lucru la nivelul Consiliului UE, la misiuni de evaluare Schengen și la activități de cooperare internațională derulate în cadru bi și multilateral;
- Pregătirea personalului MAI implicat în organizarea și derularea Președinției Consiliului UE în semestrul I al anului 2019.

5.3 Rezultate așteptate:

- Îmbunătățirea capacității de pregătire, fundamentare, adoptare, monitorizare și evaluare a reglementărilor;
- Eficientizarea managementului resurselor financiare, logistice și umane;
- Eficientizarea acțiunilor/intervențiilor cu sprijin aerian;
- Eficientizarea procesului de atragere a fondurilor nerambursabile;
- Consolidarea mediului de integritate la nivelul MAI;
- Eficientizarea comunicării publice a MAI cu privire la activitățile derulate de structurile MAI;
- Creșterea calității actului educațional al Academiei de Poliție;
- Corelarea cu evoluția fenomenelor din domeniul ordinii și siguranței publice (intern și internațional) pentru adaptarea curriculei structurilor de formare profesională continuă;
- Asigurarea coordonării unitare a activității instituțiilor prefectului;
- Creșterea vizibilității MAI la nivel european și internațional;
- Participarea activă a MAI la pregătirile pentru exercitarea în cele mai bune condiții de către România a Președinției Consiliului UE în semestrul I al anului 2019.

Politica în domeniul apărării naționale

Obiectivul strategic al politicii de apărare pentru perioada 2018 - 2020 îl reprezintă modernizarea și adaptarea Armatei României la riscurile și provocările specifice actualului context geopolitic cât și consolidarea profilului de partener strategic relevant al României la nivelul NATO, al UE și în parteneriatul strategic cu SUA.

A. Obiectivele politicii de apărare:

- Dezvoltarea capabilităților de apărare robuste;
- Creșterea credibilității strategice în cadrul NATO și al UE;
- Consolidarea parteneriatelor strategice, în mod deosebit cu Statele Unite ale Americii;
- Dezvoltarea relațiilor de cooperare internațională în plan bilateral, regional și în cadrul organizațiilor internaționale;
- Sprijinirea altor autorități publice în gestionarea situațiilor de urgență.

B. Direcții principale de dezvoltare a capabilităților militare:

- În scopul realizării graduale a capabilităților militare, politica de apărare trebuie să conducă la asigurarea condițiilor pentru implementarea „Programului privind transformarea, dezvoltarea și înzestrarea Armatei României până în anul 2026 și în perspectivă (AR 2026)”, în forma aprobată de CSAT prin Hotărârea nr. 019 din 21.03.2017 și cu anexa privind „Situația privind repartizarea resurselor financiare”, aprobată de CSAT prin Hotărârea nr. S-69 din 04.07.2017;
- Din perspectiva resurselor financiare alocate apărării, îndeplinirea acestui deziderat conduce la necesitatea continuării asigurării nivelului de 2% din PIB pentru perioada de referință, în conformitate cu prevederile Programului de guvernare 2017-2020;
- Capabilitățile Armatei României se dezvoltă în următoarele domenii: comandă, control și comunicații, angajare, informații, proiecția forței, protecție și susținere;

- Constituirea, dezvoltarea și menținerea capabilităților se realizează având în vedere cerințele și acțiunile cuprinzând elemente de: doctrină, organizare, pregătire, comandă, echipamente, personal, infrastructură și interoperabilitate (DOTLMPFI);
- În funcție de domeniile de acțiune, Armata României dezvoltă următoarele capabilități:
 1. **comandă, control și comunicații** de nivel strategic, operativ și tactic, centre de comunicații și informatică și unități de sprijin în domeniul comunicațiilor și informaticii/CIS ale structurii de forțe;
 2. **angajare**: mari unități și unități mecanizate, de infanterie, tancuri, vânători de munte, artilerie, forțe speciale, aviație de luptă, elicoptere de luptă, nave de luptă la mare și fluviu, infanterie marină, poliție militară și operații psihologice;
 3. **informații**: mari unități și unități de informații militare, supraveghere și cercetare;
 4. **proiecția forței**: mari unități și unități de transport aerian tactic, de nave de sprijin și de transport terestru;
 5. **protecție**: mari unități și unități de rachete sol aer, de apărare antiaeriană, de geniu de luptă, de CBRN, EOD, minare/deminare și pentru protecția demnitarilor militari români și străini pe teritoriul național;
 6. **susținere**: mari unități și unități de logistică operațională și de susținere.
- Dezvoltarea de capabilități militare se va realiza gradual cu accent pe cele critice, configurate atât pentru apărarea națională, cât și pentru cea colectivă. Astfel de capabilități critice vor viza: capabilități robuste de comandă și control; capabilități de informații, supraveghere și recunoaștere, în baza dezvoltărilor la nivelul NATO pe această dimensiune, care să asigure segmentul de avertizare timpurie; capabilități de contracarare a sistemelor A2AD. De asemenea, se va urmări dezvoltarea capabilităților necesare contracarării amenințărilor de tip asimetric sau a abordărilor ostile de tip hibrid; capabilităților de transport intra-teatru; capabilităților logistice și medicale, capabilităților de apărare cibernetică ale Armatei României și integrarea acestora în sistemul național de apărare cibernetică;
- Un accent important se va pune pe modernizarea/reconfigurarea infrastructurii militare (instrucție și cartiruire) în funcție de potențialele scenarii ale unei agresiuni militare convenționale, inclusiv cu luarea în considerare a operaționalizării structurilor aliate de comandă și control constituite pe teritoriul național, respectiv a necesităților legate de asigurarea sprijinului națiunii gazdă pentru eventuale forțe NATO dislocate în România în situația unei agresiuni militare. Un element important din această perspectivă îl reprezintă proiectele de modernizare a infrastructurii militare pe teritoriul național în cadrul Inițiativei pentru Reasigurare Europeană și în cadrul Setului de Activități Europene, respectiv continuarea colaborării în domeniul dotării prin achiziția unor echipamente declarate EDA de către SUA;
- Un alt obiectiv avut în vedere de MAPN pentru perioada de referință este creșterea calității vieții personalului militar și civil prin asigurarea de facilități locative, precum și asigurarea asistenței medicale a personalului armatei și a cadrelor militare în rezervă și în retragere.

I. MISIUNE

Sistemul nostru de îngrijire a sănătății, cu instituțiile sale și profesioniștii din sănătate, așează pacientul în centrul preocupărilor sale. Conceptul social pe care se fundamentează sistemul de sănătate este bazat pe principiile de acces universal la asistență medicală de calitate și, prin urmare, presupune aplicarea principiului solidarității în finanțare.

Trebuie redată cetățenilor încrederea în sistemul de sănătate, prin accesul civilizat la serviciile medicale de care au nevoie, precum și redarea demnității personalului medical.

II. DESCRIEREA MODULUI DE IMPLEMENTARE A POLITICILOR/REFORMELOR/ PROGRAMELOR ASUMATE PRIN STRATEGIA FISCAL-BUGETARĂ PENTRU PERIOADA 2016-2018

Respectând obiectivele de reforma asumate prin *Strategia fiscal-bugetară*, precum și prin *Programul de Guvernare*, Ministerul Sănătății a realizat până în prezent următoarele măsuri:

1. **Implementarea Strategiei Naționale de Sănătate 2014 – 2020** ca dovadă a angajamentului decidenților din sectorul de sănătate și a Guvernului României de a asigura și promova sănătatea ca determinant cheie al unei dezvoltări durabile a societății românești, inclusiv din punct de vedere social, teritorial și economic, ca motor de progres și prosperitate al națiunii.

2. **Elaborarea și coordonarea de programe naționale de sănătate**

În ceea ce privește structura programelor naționale de sănătate, menționăm că aceasta a fost în acord cu obiectivele și prioritățile politicilor de sănătate publică, reflectate atât prin obligațiile asumate în domeniul sănătății în cadrul acordurilor încheiate cu organisme financiare internaționale, cât și prin prioritățile naționale identificate în domeniul promovării sănătății, prevenirii îmbolnăvirilor și asigurării accesului pacienților cu boli cronice la tratament specific adecvat.

3. **Creșterea accesibilității populației vulnerabile la servicii medicale**

Ministerul Sănătății a acordat o atenție sporită creșterii ponderii asistenței medicale primare și ambulatorii prin încurajarea înființării centrelor de permanență, a centrelor multifuncționale și dezvoltarea asistenței medicale comunitare.

Prin adoptarea cadrului legal, s-a creat oportunitatea înființării de către comunitățile locale a centrelor multifuncționale, în prezent fiind funcționale 10 astfel de centre multifuncționale.

În cadrul proiectului RO 19.03 „Întărirea Rețelei Naționale de mediatori Romi pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației rome” desfășurat în cadrul Programului “Inițiative în domeniul sănătății publice”, finanțat prin Granturi Norvegiene, pentru care INSP este Promotor de Proiect, au fost reabilite 45 de locații în care au fost organizate și funcționează echipe comunitare.

4. **Eficientizarea rețelei spitalicești**

- a fost implementat *Planul național de paturi menit să reducă numărul de paturi din spitale*: Ministerul Sănătății a propus Planul național de paturi pentru perioada 2011-2013, aprobat prin Hotărârea Guvernului 151/2011. Numărul de paturi contractabile la nivel național a scăzut de la 136.341 în anul 2010 la 123.127 pentru anul 2013. Ca urmare a Planului național de paturi 2014-2016, în anul 2014 s-a realizat o reducere cu 1548 a numărului total de paturi aprobat pentru pacienții care se află în executarea unei măsuri educative ori de siguranță private de libertate și numărului de paturi din penitenciarele spital, care nu mai sunt incluse în Planul național de paturi, acestea fiind contractate separat cu casele de asigurări de sănătate. Pentru anii 2015 și 2016 s-a propus o scădere cu câte 1000 de paturi, ajungându-se la un număr de 119.579 paturi, pentru a se atinge media la nivel european.

Având în vedere angajamentele asumate față de organismele internaționale (Banca Mondială), privind măsurile de reforme în domeniul sănătății care prevăd finanțarea unui număr de 4,5 paturi pentru afecțiuni acute în sistemul public la 1000 de locuitori în anul 2020, pentru perioada 2017-2020, s-a menținut numărul actual de 119.579 paturi la nivel național până în anul 2019, urmând ca în anul 2020 să fie realizate corecții pentru atingerea țintei de 4,5 paturi acute, dacă va fi cazul;

- *prioritizarea finanțării spitalelor în funcție de organizarea rețelei regionale de spitale de urgență*: s-a diferențiat tariful pe caz ponderat decontat de casele de asigurări de sănătate pentru servicii spitalicești, în funcție de categoria în care se clasifică fiecare unitate;

- *în scopul reducerii utilizării excesive a internărilor în spitale*, a fost acordat un buget mai mare asistenței în ambulatoriu și asistenței medicale primare prin suplimentarea fondurilor alocate în vederea încurajării tratării pacienților în cadrul ambulatoriului de specialitate și la nivelul medicului de familie.

5. Dezvoltarea, modernizarea infrastructurii furnizorilor de servicii medicale și dotarea acestora cu aparatură/ echipamente medicale și mijloace de transport specifice.

6. Asigurarea resurselor umane din sectorul de sănătate:

Au fost organizate sesiuni naționale de examene și concursuri de promovare în gradele profesionale, a medicilor, medicilor dentiști, farmaciștilor, biologilor, chimiștilor, biochimiciștilor și a altor categorii de personal de specialitate care desfășoară activitate în sistemul sanitar public și privat, precum și concursuri de intrare în rezidențiat.

III. PRIORITĂȚI STRATEGICE PE TERMEN MEDIU

Obiectiv general

Un sistem de sănătate care sprijină și oferă posibilitatea cetățenilor să atingă o stare cât mai bună de sănătate și care contribuie la creșterea calității vieții acestora.

Obiective specifice:

Unul dintre obiectivele fundamentale pe care și le asumă și promovează Guvernul României este continuarea reformei sectorului de sănătate prin implementarea Strategiei Naționale de Sănătate 2014-2020. Acesta presupune o serie de reforme în sistemul public de asistență medicală, esențiale pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației, creșterea calității și eficienței serviciilor de sănătate și îmbunătățirea accesului populației la îngrijirile de sănătate. Politicile se vor reflecta în creșterea speranței de viață, reducerea poverii îmbolnăvirilor, dizabilității și a deceselor premature și, implicit, în creșterea calității vieții.

Stabilirea priorităților are considerente strategice și este influențată în principal de decalajele în ceea ce privește indicatorii de sănătate și inechitatea din domeniul sănătății: mortalitatea maternă și infantilă, bolile transmisibile principale (de exemplu TB, HIV/SIDA), precum și principalele cinci patologii cronice care pot fi diagnosticate și tratate de timpuriu (cancerul, bolile cardiovasculare, diabetul, tulburările mintale, bolile rare), cunoscute ca având un impact mai puternic asupra persoanelor celor mai sărace și vulnerabile. Accesul mai bun la serviciile de sănătate, îndeosebi pentru segmentele cele mai vulnerabile ale populației, împreună cu reducerea costurilor administrative, inclusiv prin măsuri de reabilitare și modernizare a infrastructurii de sănătate, și alături de capacitatea administrativă îmbunătățită reprezintă obiective strategice care vizează maximizarea potențialului sectorului sanitar de a contribui într-un mod durabil din punct de vedere financiar la promovarea coeziunii sociale prin sănătate și servicii de sănătate.

România și-a stabilit pe termen scurt, mediu și lung ariile strategice de dezvoltare pentru sectorul de sănătate astfel:

A. SĂNĂTATE PUBLICĂ

Măsurile aferente acestora vizează:

- Îmbunătățirea stării de sănătate și nutriție a femeii și copilului, inclusiv pentru grupuri dezavantajate și vulnerabile – intervenții pentru prevenirea malnutriției, obezității, a deceselor neonatale prin creșterea accesului la îngrijiri adecvate; servicii de planificare familială;
 - Elaborarea, finanțarea, implementarea programelor profilactice pentru copii pentru toate ariile terapeutice, prin introducerea consultațiilor obligatorii pentru copii de vârstă 5—9 ani prin rețeaua de medicină școlară sau prin cabinetele de medicină;
 - Creșterea capacității de screening neonatal pentru depistarea malformațiilor congenitale, risc genetic, erorilor înnașcute de metabolism, deficiențelor senzoriale și fibrozei chistice;
- Reducerea incidenței bolilor netransmisibile care constituie actualmente cauzele majore de morbiditate, dizabilitate și mortalitate - boli cardiovasculare și cerebrovasculare, cancere, bolile sistemului digestiv, aparatului respirator, diabet prin măsuri precum: evaluarea riscurilor și supravegherea activă a populației prin servicii de prevenție, depistarea în faze incipiente de boală și intervenții de screening organizat, extinderea și diversificarea serviciilor care pot fi oferite la nivelul medicinei de familie și de specialitate, dezvoltarea/îmbunătățirea rețelei de screening pentru cancer, prin crearea de centre suplimentare de screening pentru cancer, achiziționarea a trei unități mobile pentru screeningul cancerului și îmbunătățirea capacității tehnice a laboratoarelor regionale de patologie și citologie;
- Reducerea mortalității și morbidității cauzate de bolile transmisibile, a impactului lor pentru individ și societate, iar pe termen lung diminuarea semnificativă a incidenței lor;
- Creșterea capacității de screening a bolilor infecțioase transmisibile (inclusiv cu transmitere sexuală): hepatită, HIV, tuberculoză;
- Sănătatea în relație cu mediul;
- Sănătatea mintală - îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu tulburări psihice prin asigurarea accesului acestora la terapii medico-psihologice; depistarea consumului de substanțe psihoactive;
- Bolile rare - îmbunătățirea calității îngrijirii pacientului cu asemenea afecțiuni pe tot lanțul de îngrijiri și asigurarea accesului la terapia specifică;
- Introducerea unor acțiuni noi, precum: depistarea bolilor cardiovasculare cu risc major pornind de la patologia hipertensivă.

Punerea în aplicare a măsurilor sus enumerate se realizează în cadrul următoarelor programe naționale de sănătate publică finanțate din bugetul Ministerului Sănătății.

B. SERVICIILE DE SĂNĂTATE

- Creșterea gradului de interconectare a furnizorilor de servicii medicale în vederea facilitării schimbului de informații utile pacienților;
- Îmbunătățirea sistemului de raportare statistică în domeniul medical și dezvoltarea unui sistem de alertă epidemiologică precoce;

Măsurile aferente
ariei strategice
servicii de sănătate
își propun:

- Consolidarea rețelei de servicii de asistență medicală comunitară destinate grupurilor vulnerabile;
- Creșterea eficacității și diversificarea serviciilor de asistență medicală primară, incluzând creșterea ponderii serviciilor de prevenție primară, secundară și terțiară, diagnostic precoce și tratament, monitorizarea pacientului cronic (HTA, diabet) în comunitate;
- Consolidarea calitatii și eficacității serviciilor furnizate în ambulatorul de specialitate, concomitent cu scăderea numărului de cazuri de spitalizare continuă;
- Creșterea gradului de siguranță a populației prin consolidarea sistemului integrat de urgență și asigurarea accesibilității la asistența medicală de urgență adecvată în mod echitabil;
- Extinderea sistemului de telemedicină între prespital și spital, precum și între unitățile și compartimentele de primiri urgențe, la care se pot adauga și centrele de permanență;
- Regionalizarea/concentrarea asistenței medicale spitalicești și crearea de rețele regionale de referință cu spitale și laboratoare de diferite grade de competență interconectate cu sectorul de asistență primară și ambulatorie de specialitate;
- Plasarea în centrul rețelei de spitale a spitalelor regionale de urgență cu înalt nivel de performanță, cărora li se adaugă spitalele zonale, completat de restul spitalelor județene de urgență și a celor din Municipiul București, precum și institutele de specialitate;
- Îmbunătățirea unor servicii medicale selectate, prin reabilitarea/crearea și furnizarea de echipamente medicale și de alt tip pentru săli de operație, unitați de terapie intensive, unitați pentru arși, unitați de radioterapie, servicii de urgență și servicii de diagnostic (imagistică medicală);
- Creșterea accesului la servicii de reabilitare, paliative și de îngrijiri pe termen lung.

C. MĂSURI TRANSVERSALE

- Consolidarea capacității de previzionare a serviciilor medicale oferite populației prin dezvoltarea de către Ministerul Sănătății a unor sisteme informatice de analiză pentru domeniile strategice ale sistemului (resurse umane, infrastructură, resurse financiare);
- Întărirea capacității administrative la nivel național, regional și local;
- Implementarea unei politici sustenabile de asigurare a resurselor umane în sănătate;
- Implementarea unei politici sustenabile de asigurare a resurselor financiare în sănătate, asigurarea controlului costurilor și a protecției financiare a populației;
- Implementarea măsurilor strategice privind prevenirea fraudei și corupției în administrația și serviciile sistemului de sănătate;
- Dezvoltarea și implementarea unei politici a medicamentului care să asigure accesul echitabil și sustenabil la medicația bazată pe dovezi a populației;
- Promovarea cercetării și inovării în sănătate;
- Colaborare intersectorială pentru o stare de sănătate mai bună a populației, în special a grupurilor vulnerabile;
- Eficientizarea sistemului de sănătate prin accelerarea utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor moderne (E- sănătate) ;

- Dezvoltarea infrastructurii adecvate la nivel național, regional și local, în vederea reducerii inechității în accesul la serviciile de sănătate.

Rezultate așteptate:

În urma implementării acestor politici sistemul de sănătate din România va avea pe termen mediu și lung următoarele caracteristici minimale:

- furnizează, permanent, servicii de sănătate sigure și eficiente, iar pacientul primește serviciile medicale de care are nevoie, la toate nivelurile de asistență medicală (primar, secundar, terțiar);
- politicile publice de la cele de alocare a resurselor la nivel național, până la cele legate de metodele de diagnostic și tratament se vor baza pe cele mai bune cunoștințe științifice și tehnologice existente;
- asigurarea calității serviciilor medicale;
- reducerea riscului și asigurarea siguranței pacientului va fi sprijinită prin sistemele și procedurile informaționale propuse și prin sistemul de monitorizare a calității, care vor ajuta la recunoașterea, prevenirea și diminuarea erorilor;
- optimizarea sistemului se va axa pe facilitarea cooperării intersectoriale, esențială pentru abordarea determinantilor sănătății cu impact crescut asupra sănătății.

Pentru implementarea obiectivelor și măsurilor subsecvente și pentru asigurarea funcționării în condiții de calitate a sistemului sanitar sunt absolut necesare următoarele măsuri:

- creșterea graduală a resurselor alocate;
- creșterea finanțării asistenței medicale de urgență;
- susținerea financiară a programelor de sănătate;
- finanțarea reabilitării, consolidării unor unități sanitare publice;
- finanțarea construirii de noi spitale;
- finanțarea achiziționării și a dotării unităților sanitare cu echipamente medicale, cu aparatură medicală și mijloace de transport sanitar;
- acordarea de sprijin financiar îmbunătățirea infrastructurii și dotarea spitalelor publice din rețeaua autorităților administrației publice locale.

Politica în domeniul investițiilor publice

Programul de investiții al Ministerului Sănătății, se regăsește definit în strategia fiscal bugetară pe termen mediu 2017-2020 a Ministerului Sănătății, prin două principale proiecte investiționale, în cadrul cărora se regăsesc o serie de subproiecte :

- Proiectul **1. Finanțarea dezvoltării și modernizarea infrastructurii sanitare**, cu subproiectele:
 - a) Finalizarea obiectivelor de investiții începute în anii precedenți;
 - b) Continuarea programului de consolidări (și alte lucrări de intervenții) a clădirilor unităților sanitare;
 - c) Reabilitarea infrastructurii unităților sanitare prin efectuarea lucrărilor de reparații capitale;
 - d) Construirea Spitalelor Regionale de Urgență, inclusiv prin Programul Operațional Regional: 8 spitale regionale și 1 spital republican, în București;
 - e) Reabilitarea/modernizarea/extinderea: spitale județene — cel puțin 15; ambulatorii de specialitate — cel puțin 150, U.P.U. — cel puțin 25, Centre comunitare integrate medico-sociale;

g) Centre comunitare integrate medico-sociale de care vor beneficia peste 270.000 persoane.

Investițiile în infrastructura spitalelor vor fi aliniate la funcțiile și rolurile jucate de către diferitele paliere ale sistemului spitalicesc din România, pe baza revizuirii rețelei de spitale strategice efectuată de Ministerul Sănătății.

• Proiectul **2. Dotarea unităților sanitare cu aparatură medicală, echipamente și mijloace de transport sanitar specifice (ambulante, autosanitare, etc.),** cu subproiectele:

- a. Dotarea cu aparatură / echipamente medicale la nivelul spitalelor publice;
- b. Dotarea cu mijloace de transport sanitar specifice (ambulante, autosanitare, elicoptere,etc.);
- c. Dotarea cabinetelor medicilor de familie;
- d. Dezvoltarea de centre de telemedicină regionale sau naționale în funcție de specialitate.

Derularea acestor două principale proiecte și a subproiectelor aferente, au ca scop asigurarea populației cu servicii medicale performante, care să acopere nevoile acesteia și care să fie comparabile cu cele oferite în prezent de furnizorii de servicii de același tip din statele membre ale Uniunii Europene.

Prin programul de investiții ce se prezintă ca anexă la bugetul Ministerului Sănătății sunt finanțate în principal cheltuieli de natura investițiilor la nivelul unităților sanitare din rețeaua sanitară a Ministerului Sănătății. Ca urmare a descentralizării, prin trecerea unui număr de peste 370 de spitale la autoritățile locale, o componentă semnificativă în finanțarea cheltuielilor de natura investițiilor le reprezintă și transferurile din bugetul Ministerului Sănătății către bugetele autorităților administrației publice locale pentru finanțarea cheltuielilor de natura investițiilor la nivelul spitalelor din rețeaua sanitară a acestora, care pot primi astfel de fonduri în condițiile art. 198, alin. (1), (2) și (3) din legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată cu modificările și completările ulterioare, dar care nu se regăsesc evidențiate în programul de investiții anexă la bugetul Ministerului Sănătății.

Ministerul Sănătății intenționează introducerea unor criterii transparente și obiective de priorizare a investițiilor publice finanțate din bugetul său, urmând a realiza și o monitorizare activă a mecanismelor de implementare a acestora.

FONDURI EUROPENE STRUCTURALE ȘI DE INVESTIȚII

Programe operaționale

a. Proiecte finanțate prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020 (POCU)

POCU stabilește prioritățile de investiții, obiectivele specifice și acțiunile asumate de către România în domeniul resurselor umane, continuând astfel investițiile realizate prin Fondul Social European în perioada 2007-2013 și contribuind, totodată, la atingerea obiectivului general al Acordului de Parteneriat (AP 2014-2020) - implicit al Fondurilor Europene Structurale și de Investiții din România, și anume, de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială dintre România și Statele Membre ale UE.

În cadrul acestui program operațional pentru perioada 2017-2019 vor fi susținute **proiecte**, cu scopul de a crește capacitatea tehnică a personalului implicat în implementarea programelor prioritare de sănătate la nivel național și local, de a crește numărul de persoane care beneficiază de programe de sănătate și servicii orientate către prevenție, depistare precoce (screening), diagnostic

și tratament precoce, de a consolida rețeaua de asistență medicală comunitară prin furnizarea de servicii medicale comunitare adaptate nevoilor populației, inclusiv prin furnizarea de programe de formare adaptate nevoilor acestora, precum și de a operaționaliza aplicării de soluții TIC (e-sănătate, telemedicină etc.) în sectorul medical.

b. Proiecte finanțate prin Programul Operațional Competitivitate 2014 – 2020 (POC)

În corelare cu prevederile Strategiei Naționale de Sănătate (prioritatea Promovarea cercetării și inovării în sănătate), POC va sprijini prin **Axa Prioritară 1**, dezvoltarea capacității de cercetare, dezvoltare, inovare pentru aceste specializări, urmărindu-se obținerea de rezultate ce ar putea fi integrate în practică. Astfel, vor fi sprijinite proiecte de atragere a cercetătorilor români implicați în proiecte naționale și/sau internaționale din sănătate și dezvoltarea infrastructurii instituționale de cercetare în sănătate în poli de excelență în cercetare/structuri instituționale competitive pe piața cercetării/ constituirea/promovarea de clustere având ca obiectiv principal dezvoltarea de mecanisme formale de transfer al rezultatelor cercetării în practica medicală.

Cea de-a doua axă prioritară vizează susținerea infrastructurii specifice pentru a atinge următoarele obiective:

- Digitalizarea înregistrărilor în domeniul sănătății;
- Asigurarea interoperabilității și schimbului de date standardizate între spitale, medici, farmaciști, pacienți și toate celelalte instituții implicate;
- Continuarea extinderii serviciilor de telemedicină din România (schimbul de date în situații de urgență, consultarea și/sau acordarea celui de-al doilea aviz de la distanță, educație și formare profesională pentru personalul medical și sprijinirea populației prin sfaturi medicale).

c. Proiecte finanțate prin Programul Operațional Regional 2014 – 2020 (POR)

Prin Axele prioritare din POR 2014-2020 vor fi susținute operațiuni cu aplicare în domeniul de sănătate cu o estimare de **1.687.500 mii lei**, necesară construcției de spitale regionale la Iași, Craiova și Cluj Napoca, creșterii accesibilității serviciilor de sănătate, comunitare și a celor de nivel secundar, în special pentru zonele sărace și izolate precum și a creșterii eficienței energetice a clădirilor publice sanitare, conservarea și valorificarea clădirilor de patrimoniu din sistemul sanitar.

d. Proiecte finanțate prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 – 2020 (POCA)

POCA va promova crearea unei administrații publice moderne, capabilă să faciliteze dezvoltarea socio-economică, prin intermediul unor servicii publice competitive, investiții și reglementări de calitate, contribuind astfel la atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020. Pentru a putea îndeplini acest rol, administrația publică are nevoie de resurse umane competente și bine gestionate, un management eficient și transparent al utilizării resurselor, o structură instituțional-administrativă adecvată, precum și de proceduri clare, simple și predictibile de funcționare.

e. Proiecte finanțate prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014 – 2020 (POIM)

În cadrul acestei finanțări se va realiza Laboratorul Național de Monitorizare a calității apei, în care Ministerul Sănătății este partener alături de Ministerul Mediului, Ministerul Apelor și Pădurilor și Administrația Națională "Apele Române" .

f. Programul de Cooperare Elvețiano-Român

În cadrul Programului de Cooperare Elvețiano-Român, aprobat prin Acordul Cadru încheiat între Consiliul Federal al Elveției și Guvernul României pentru perioada 2017-2018 este prevăzută pentru bugetare suma de 4.832 lei. Prin acest program se urmărește reducerea disparităților economico-sociale din cadrul Uniunii Europene.

Politica în domeniul dezvoltării regionale, administrației publice și fondurilor europene

Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene (MDRAPFE) realizează, după caz, împreună cu ministerele de resort, politica guvernamentală în următoarele domenii strategice de activitate: gestionarea instrumentelor structurale 2007-2013, a fondurilor europene structurale și de investiții 2014—2020, a fondurilor alocate prin mecanismele financiare ale Spațiului Economic European și norvegian 2009—2014, prin mecanismele financiare ale Spațiului Economic European și norvegian 2014— 2021 și a programelor de dezvoltare regională și cooperare teritorială; administrație publică.

Politica în domeniile dezvoltării regionale, administrației publice și fondurilor europene:

- Dezvoltarea regională (Dezvoltare și Cooperare teritorială, Lucrări Publice, Cadastru și publicitate imobiliară);
- Administrație Publică;
- Fonduri Europene;
- Management performant.

Priorități strategice

Prioritățile strategice ale MDRAPFE, așa cum sunt asumate prin **Programul de Guvernare**, sunt următoarele:

- A. Coeziune economică și socială la nivel național, prin dezvoltarea regională echilibrată și durabilă a teritoriului și valorificarea potențialului cooperării teritoriale europene;
- B. Administrație publică eficientă;
- C. Creșterea gradului de absorbție a fondurilor nerambursabile;
- D. Întărirea capacității administrative a MDRAPFE (componenta de management organizațional și componenta legislativă).

Direcții de acțiune, ținte și obiective propuse, măsuri de implementare a obiectivelor, programe și proiecte avute în vedere în perioada 2018 – 2020:

Direcție de acțiune	Dezvoltarea regională (Dezvoltare și Cooperare teritorială, Lucrări Publice, Cadastru și publicitate imobiliară) Politica de dezvoltare regională este finanțată din fonduri europene și de la bugetul național. <u>Dezvoltare regională și Cooperare teritorială europeană</u> Politica de dezvoltare regională, implementată prin POR 2014-2020, are ca obiectiv principal creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic. Principalele acțiuni care pot fi vizate de politicile regionale sunt: transfer tehnologic, competitivitate IMM-uri, eficiență energetică, dezvoltarea durabilă și integrată a orașelor, patrimoniu cultural, infrastructură de transport rutier, turism, infrastructură socială (sănătate, servicii sociale, educație), sprijinirea regenerării zonelor urbane defavorizate, cadastru în mediul rural. <u>Lucrări publice, locuințe, construcții</u>
----------------------------	---

	În vederea asigurării unei dezvoltări teritoriale de coeziune și competitive, prin intermediul politicilor specifice din acest domeniu, ministerul gestionează programe și proiecte de dezvoltare de interes național, regional și local privind construcțiile de locuințe, reabilitarea termică a clădirilor, reducerea vulnerabilității seismice a construcțiilor, infrastructura tehnico-edilitară a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare și/sau a serviciului de alimentare cu energie termică a localităților, infrastructura rutieră de interes local și județean de la nivelul satelor, comunelor, orașelor, municipiilor, județelor, precum și infrastructura rutieră ce asigură legăturile dintre acestea, infrastructura social-culturală și sportivă, urbanism, sistem informațional imobiliar-edilitar și bănci de date urbane și teritoriale integrate. Una dintre cele 9 măsuri incluse în Capitolul Administrație publică. Dezvoltare regională din Programul de Guvernare este Asigurarea pachetului minim de servicii publice în fiecare localitate din mediul rural – 10 S (zece servicii). Pentru perioada 2017-2020, Guvernul a stabilit prin programul de guvernare definirea și asigurarea din bugetul de stat/fonduri nerambursabile a sumelor necesare implementării pachetului minim de servicii publice în fiecare localitate. Cele 10 servicii sunt: sănătate; educație; apă – canalizare; energie termică, electrică; transport, drumuri; salubritate; cultură; culte; sport; locuință.
Țintă /Obiectiv general	➤ Creșterea coeziunii economice și sociale la nivel național prin dezvoltarea regională echilibrată și durabilă a teritoriului, precum și îmbunătățirea cooperării teritoriale transfrontaliere, transnațională și inter-regională.
<i>Obiective specifice/Măsuri de implementare pentru perioada 2018 - 2020</i>	1.Asigurarea cadrului strategic și de reglementare pentru politicile și strategiile sectoriale în domeniul dezvoltării regionale, lucrărilor publice și cooperării teritoriale europene 2.Dezvoltarea de instrumente operaționale de gestionare a teritoriului 3.Îmbunătățirea activității de monitorizare și control a pieței serviciilor comunitare de utilitate publică și asigurarea standardelor de calitate UE 4.Dezvoltarea teritoriului prin implementarea eficientă și eficace a programelor de investiții finanțate din fonduri comunitare, naționale și din alte surse legal constituite
<i>Programe/Proiecte prioritare pentru perioada 2018 - 2020</i>	În domeniul dezvoltării regionale, măsurile prioritare sunt: — finalizarea documentelor de implementare a programelor gestionate de către minister (ghidurile solicitantului, scheme de ajutor de stat/de minimis, definitive proceduri etc.); — aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare teritorială a României și demararea implementării politicilor și programelor derivate din aceasta; — implementarea Strategiei integrate de dezvoltare durabilă a Deltei Dunării și implementarea acesteia printr-o Investiție Teritorială Integrată; — revizuirea coerentă și corelată a legislației din domeniul amenajării teritoriului, urbanismului, construcțiilor, lucrărilor publice, conform Strategiei privind buna reglementare; — dezvoltarea de instrumente operaționale de gestionare a teritoriului - măsura vizează Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară și

	face referire la Dezvoltarea sistemului național de înregistrare a proprietăților. <u>CADASTRU ȘI PUBLICITATE IMOBILIARĂ</u> – Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI): — Programul Național de Cadastru și Carte Funciară - Prin Ordonanța de urgență nr. 35/28.06.2016 privind modificarea și completarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 489/30.06.2016, a fost introdusă cofinanțarea de către ANCPI a lucrărilor de înregistrare sistematică derulate de unitățile administrativ-teritoriale, la nivel de sector cadastral, în condițiile expres prevăzute de Lege. — Continuarea contractelor din cadrul Proiectului pilot de înregistrare sistematică a imobilelor - Rezultatul așteptat: Înregistrarea proprietăților rurale selectate în Sistemul Informatic Integrat de Cadastru și Carte Funciară. Stadiul înregistrării sistematice în cele 3181 UAT-uri din România, la această dată este următorul: - au fost finalizate lucrări de înregistrare sistematică în: • 31 UAT-uri din 15 județe, în integralitate, fiind înregistrate gratuit un număr de 330.349 imobile cu o suprafață aferentă de 222.677,11 ha; • 1.205 sectoare cadastrale din cadrul a 494 de UAT-uri, fiind înregistrate gratuit un număr de 212.294 imobile cu o suprafață aferentă de 150.867,12 ha. - sunt în derulare/inițiate procedurile necesare lucrărilor de înregistrare sistematică în: • 192 UAT-uri din cadrul a 39 județe, la nivelul întregului UAT; • 708 sectoare cadastrale din cadrul a 179 UAT-uri (finanțarea 2016); • 14.946 sectoare cadastrale din cadrul a 1.727 UAT-uri (finanțarea 2017). — POR 2014 - 2020, Axa prioritară 11 - Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară: Această prioritate de investiții va fi implementată prin intermediul unui proiect major ce își propune să contribuie la creșterea economică rurală, să sprijine creșterea economico-socială, să faciliteze dezvoltarea infrastructurii și să promoveze incluziunea printr-o lărgire a acoperirii înregistrărilor privind drepturile imobiliare din zonele rurale ale României. Obiective 2018-2020: Finalizarea înregistrărilor în Sistemul integrat de cadastru și carte funciară a imobilelor în cele 2861 UAT-uri din mediul rural. Proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile:
--	---

- 1) Consolidarea capacității instituționale a Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară în vederea implementării programelor, reformării cadrului legislativ și creșterii calității serviciilor furnizate;
- 2) Dezvoltarea și introducerea instrumentelor și standardelor de gestiune a documentelor și fluxurilor în vederea optimizării proceselor orientate către cetățeni și mediul de afaceri;
- 3) Informații geografice pentru mediu schimbări climatice și integrare UE LAKI III;
- 4) Proiectul major „Creșterea gradului de acoperire și incluziune a sistemului de înregistrare a proprietăților în zonele rurale din România”, Axa 11-Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară din POR 2014 – 2020.

LOCUINTE

— **Programul de construcții de locuințe sociale derulat în baza prevederilor Legii locuinței nr.114/1996**

Scop: construirea de locuințe sociale. Obiectivul ce se dorește a fi atins este asigurarea unor condiții de locuit decente pentru categoriile sociale dezavantajate;

Obiective 2018-2021: - sunt propuse la finațare un număr de peste 1170 apartamente în diferite faze de execuție, din care în anul 2018 se estimează finalizarea unui număr de cca. 344 apartamente.

— **Programul de economisire și creditare în sistem colectiv pentru domeniul locativ anual, conform O.U.G. nr.99/2006**

— **Programul-pilot privind construcția de locuințe sociale pentru comunitățile de romi:** reprezintă o componentă experimentală a programului de incluziune socială în România și are în vedere implementarea unor proiecte pentru construcția de locuințe sociale în cele 8 regiuni de dezvoltare ale României, în locații stabilite de M.D.R.A.P.F.E. împreună cu autoritățile administrației publice locale și cu Agenția Națională pentru Romi.

Stadiu 2017: sunt în curs de execuție 84 unități locative, urmând a se recepționa 21 unități locative până la finele anului 2017.

Obiectiv 2018: În cursul anului 2018 se vor promova și vor demara lucrările de execuție pentru 21 locuințe. Se vor continua lucrările de execuție la 84 locuințe, care se vor finaliza până la finele anului 2018.

— **Programul privind construcția de locuințe pentru tineri, destinate închirierii:** prin acest program se are în vedere realizarea de locuințe destinate tinerilor ale căror venituri nu le permit accesul la o locuință în condițiile pieței, în același timp constituindu-se un fond de locuințe la nivel local pentru a asigura mobilitatea tinerilor specialiști între localități la nivelul întregii țări. Prin acest demers se poate stimula tânăra generație să profeseze pe teritoriul României, limitând astfel migrația specialiștilor către alte țări.

Stadiu 2017: sunt în curs de execuție 1.450 unități, până în prezent fiind recepționate 386 unități. Până la finele anului se vor mai recepționa circa 150 unități.

	Obiectiv 2018: În cursul anului 2018 se vor promova și vor demara lucrările de execuție pentru circa 3.800 locuințe. Se vor continua lucrările de execuție la circa 1.300 locuințe, dintre care se vor finaliza circa 700 unități. — Programul privind construcția de locuințe de serviciu, prin intermediul Agenției Naționale pentru Locuințe, conform prevederilor H.G. nr. 719/2016 pentru aprobarea Programului „Construcția de locuințe de serviciu” Obiectiv 2018: În cursul anului 2018 se vor promova și vor demara lucrările de execuție pentru circa 1.000 locuințe. — Programul anual de acțiuni privind proiectarea și execuția lucrărilor de intervenție pentru reducerea riscului seismic la construcțiile cu destinația de locuință multietajate, încadrate prin raport de expertiză tehnică în clasa I de risc seismic și care prezintă pericol public, conform O.G. nr.20/1994, republicată Obiective 2018: • finalizarea execuției lucrărilor de consolidare pentru 7 clădiri de locuit, • continuarea execuției lucrărilor de consolidare pentru 4 clădiri de locuit, • începerea execuției lucrărilor de consolidare pentru 8 clădiri de locuit, • finalizarea proiectării lucrărilor de consolidare pentru 31 clădiri de locuit, • începerea elaborării proiectării lucrărilor de consolidare pentru 22 clădiri de locuit. <u>INFRASTRUCTURĂ</u> — Programul național de dezvoltare locală aprobat prin O.U.G. nr.28/2013 este un program multianual Obiective 2018-2020: • Includerea în cadrul Programului național de dezvoltare locală, Etapa II 2017 – 2020 a până la 9500 de obiective de investiții din care cel mult 2500 de creșe și grădinițe și cel mult 2000 de școli, • Se continuă finanțarea până la finalizare, conform contractelor de finanțare a obiectivelor de investiții din cadrul PNDL etapa I, perioada 2015-2018, a 2142 obiective de investiții și a 150 de obiective de investiții finanțate în perioada 2016-2019, — Programul – „Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, precum și a stațiilor de tratare a apei potabile și a apei uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 locuitori” aprobat prin Legea nr. 224/2007 - se va continua realizarea a 17 obiective de investiții incluse la finanțare, dintre acestea estimându-se a se finaliza un număr de 6 obiective — Programul național de construcții de interes public sau social derulat în baza Anexei 3 la O.G. nr.25/2001 privind înființarea Companiei Naționale de Investiții "C.N.I." - S.A, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.117/2002, cu modificările și completările ulterioare, anexă introdusă prin O.G. nr.16/2014, cu următoarele subprograme: Săli de sport;
--	---

Complexuri sportive; Bazine de înot; Așezăminte culturale; Reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate; Unități sanitare din mediul urban; Patinoare artificiale; Săli de cinema; Instituții de învățământ superior de stat; Lucrări în primă urgență; Cămine studențești, Investiții în infrastructura justiției.

Acțiuni 2018:

- continuarea lucrărilor la 192 obiective de investiții aflate în diferite stadii de execuție la 31.12.2017;
- finalizarea procedurilor de achiziții publice la 96 obiective de investiții aflate în diverse stadii ale procedurii;
- inițierea procedurilor de achiziții publice la 80 obiective de investiții cu indicatori tehnico-economici aprobați și aflate în programul de investiții publice;
- continuarea procedurilor de aprobare indicatori tehnico-economici pentru un număr de 687 obiective de investiții ale căror documentații se află în curs de verificare la această dată.

— **Programul național privind creșterea performanței energetice la blocurile de locuințe**

Obiective: în anul 2018 sunt propuse la finanțare un număr de cca 8.696 apartamente în diferite faze de execuție, din care 4.802 obiective noi, în funcție de alocările bugetare

— **Programul „Termoficare 2006-2020 căldură și confort”**

Obiectiv: modernizarea infrastructurii aferente serviciului public de alimentare cu energie termică a localităților și îmbunătățirea eficienței energetice;

Rezultate obținute: în perioada 2008-2016 au fost finanțate 159 obiective de investiții promovate de 46 unități administrativ-teritoriale;

Pentru anul 2017 se estimează că 15 UAT-uri vor finanța, prin program, 26 de obiective de investiții în continuare sau noi.

Rezultate estimate în perioada 2018-2020: finanțarea a aproximativ 38 obiective de investiții propuse de 14 unități administrativ-teritoriale beneficiare.

DEZVOLTARE REGIONALĂ – POR

PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL (POR) 2014-2020 - Referitor la POR 2014-2020, acesta a fost aprobat de către CE pe data de 23 iunie 2015.

Bugetul total al POR 2014-2020 este de 8,13 miliarde Euro

Obiectivul general al POR 2014-2020 este creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

PROGRAMUL OPERAȚIONAL INIȚIATIVA PENTRU IMM-URI (POIIMM)

Bugetul POIIMM este de 100 milioane FEDR.

COOPERARE TERITORIALĂ EUROPEANĂ

	Programele de cooperare aferente perioadei 2014-2020: <u>Programe de cooperare aferente politicii de coeziune a UE, finanțate din FEDR:</u> — Programul Interreg V-A România-Bulgaria – în calitate de Autoritate de Management — Programul Interreg V-A România-Ungaria – în calitate de Autoritate de Management — Programul transnațional Dunărea – în calitate de Autoritate Națională — Programul de cooperare interregională INTERREG EUROPE – în calitate de Autoritate Națională — Programul de cooperare interregională URBACT III – în calitate de Autoritate Națională — Programul de cooperare interregională INTERACT III – în calitate de Autoritate Națională — Programul de cooperare interregională ESPON 2020 – în calitate de Autoritate Națională <u>Program de cooperare aferent politicii de extindere a UE, finanțat din IPA:</u> Programul INTERREG IPA de cooperare transfrontalieră România – Serbia - în calitate de Autoritate de Management. <u>Programe de cooperare aferente politicii de vecinătate a UE, finanțate din ENI:</u> — Programul operațional comun România-Ucraina 2014-2020 – în calitate de Autoritate de Management — Programul operațional comun România - Republica Moldova 2014-2020 – în calitate de Autoritate de Management — Programul operațional comun Bazinul Mării Negre 2014-2020 – în calitate de Autoritate de Management — Programul de Cooperare Transfrontalieră ENI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2014-2020 – în calitate de Autoritate Națională
Direcție de acțiune	Administrație Publică În calitate sa de responsabil al coordonării procesului de reformă și modernizare a administrației publice românești, prin structurile de specialitate cu competențe în domeniu, ministerul acționează în direcțiile majore: • creșterea/ consolidarea capacității administrației publice în conformitate cu prevederile Strategiei pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020 pentru ca aceasta să poată răspunde cât mai eficient atât nevoilor în continuă creștere ale societății în ansamblul său, cât și a celor aferente unor categorii specifice de beneficiari (cetățeni, mediul de afaceri etc.)
Țintă/Obiectiv general	➤ Creșterea eficienței administrației publice românești și a receptivității acesteia la nevoile cetățenilor ➤ Să contribuie la reducerea disparităților economice și sociale dintre România și țările mai dezvoltate din Uniunea Europeană extinsă (UE) și/ sau să contribuie la reducerea disparităților economice și sociale, în

	România, dintre centrele urbane dinamice și regiunile periferice slabe din punct de vedere structural.
<i>Obiective specifice/ Măsurile de implementare pentru perioada 2018 - 2020</i>	1.Implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAPFE din cadrul Strategiei pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020 (SCAP 2014-2020) Măsurile incluse în acest obiectiv vizează: — Implementarea acțiunilor aferente criteriilor ale condiționalității ex-ante impuse de Comisia Europeană pentru OT 11 - „Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă” în contextul programării fondurilor europene 2014-2020: simplificarea și raționalizarea procedurilor administrative pentru cetățeni, și promovarea managementului calității, implementarea unor strategii și politici privind resursele umane care să acopere principalele decalaje identificate în acest domeniu, dezvoltarea de competențe la toate nivelurile ierarhiei profesionale din cadrul autorităților publice — Sistematizarea/codificarea legislației în administrația publică. Elaborarea proiectelor Codului Administrativ și Codului de Procedură Administrativă, — Consolidarea cadrului pentru creșterea calității serviciilor publice și pentru sprijinirea dezvoltării la nivel local, în concordanță cu prevederile SCAP și care contribuie la atingerea Obiectivului Specific 1.1 al Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, respectiv <i>Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri în concordanță cu SCAP.</i> 2.Consolidarea capacității administrative și financiare a unităților administrativ-teritoriale Măsurile incluse în acest obiectiv vizează: asistența tehnică în cadrul procesului de descentralizare; consolidarea capacității financiare la nivelul administrației publice; programe de finanțare aferente domeniului de administrație publică.
<i>Programe/Proiecte prioritare pentru perioada 2018 - 2020</i>	<u>Rezultate principale așteptate – cu privire la obiectivul specific (OS) 1</u> — Implementarea Planului integrat de simplificare a procedurilor administrative aplicabile cetățenilor și implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAPFE din cadrul acestuia, — Simplificarea și raționalizarea procedurilor administrative pentru cetățeni în conformitate cu prevederile planului integrat de simplificare, — Mecanism pentru evaluarea impactului măsurilor de simplificare, — Implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAPFE din cadrul Planului de acțiune pentru implementarea managementului calității, — Mecanism de monitorizare a utilizării sistemelor și instrumentelor de management al calității în administrația publică, — Implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAPFE din cadrul Strategiei privind dezvoltarea funcției publice pentru perioada 2016 – 2020, aprobată prin H.G. nr.525/2016, — Implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAPFE din cadrul Strategiei privind formarea profesională în administrația publică pentru perioada 2016-2020, aprobată prin H.G. nr.650/2016,

	— Operaționalizarea Institutului Național de Administrație (INA), ca entitate cu atribuții în domeniul formării profesionale a personalului din administrația publică (înființat prin O.G. nr.23/2016), — Analiza serviciilor publice furnizate/prestate de administrația publică, — Propuneri de standarde de calitate și de cost pentru serviciile publice descentralizate, — Sistem de monitorizare și evaluare a capacității administrative a unităților administrativ-teritoriale și a competențelor descentralizate, — Mecanism de monitorizare a gestionării bunurilor din domeniul public și privat al unităților administrativ-teritoriale, — Propuneri strategice și/sau legislative de îmbunătățire/eficientizare a exercitării competențelor autorităților administrației publice, — Elaborarea proiectului Codului Administrativ, — Elaborarea proiectului Codului de Procedură Administrativă, — Elaborarea Codului amenajării teritoriului și urbanismului, — Sistematizarea reglementărilor tehnice din domeniul construcțiilor, — Realizarea registrului național al clădirilor, — Identificarea nevoilor și a soluțiilor necesare introducerii sistemelor de e-guvernare în domeniul urbanismului și autorizării construcțiilor, — Analiza și monitorizarea impactului teritorial al politicilor investiționale. Măsurile incluse în acest obiectiv vizează asistența tehnică în cadrul <u>procesului de descentralizare-regionalizare</u>, consolidarea capacității financiare la nivelul administrației publice, precum și programele de finanțare aferente domeniului de administrație publică. <u>DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE</u> MDRAPFE este Autoritate de Management pentru POCA 2014 – 2020, program aprobat prin Decizia C(2015) 1290 în data de 25 februarie 2015, program ce își propune să consolideze capacitatea administrativă a autorităților și instituțiilor publice de a susține o economie modernă și competitivă, abordând provocarea 5 "Administrația și guvernarea" și provocarea 2 "Oamenii și societatea" din Acordul de Parteneriat al României. POCA 2014 – 2020 asigură continuitatea viziunii strategice a PODCA 2007 – 2013 cu privire la consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și eficiența administrației publice. Programul se va implementa până la finalul anului 2023, beneficiind de un buget total de 658,29 milioane euro, din care 553,19 milioane euro reprezintă sprijinul UE, prin Fondul Social European, respectiv circa 105,10 milioane euro contribuția națională, asigurată din fonduri publice naționale (buget de stat, bugete locale).
Direcție de acțiune	Fonduri europene Direcția strategică fonduri europene vizează: - Fonduri Structurale și de Coeziune - Fonduri Europene Structurale și de Investiții – CFM 2014-2020 - Mecanisme financiare SEE și Norvegian 2009-2014 și 2014-2021 - PHARE și Facilitatea de Tranziție (FT)

	- Măsurile ISPA - Fondul Frontierelor Externe - Activitatea de Twinning-out - Programul de cooperare Elvețiano - Român - Fondul de Securitate Internă 2014-2020
<i>Țintă/Obiectiv general</i>	<u>Îmbunătățirea absorbției și gestionarea eficientă a Fondurilor Europene</u>
<i>Obiective specifice/Măsurile de implementare pentru perioada 2018 - 2020</i>	Măsurile planificate pentru implementarea fondurilor ESI În ceea ce privește măsurile de accelerare a absorbției fondurilor ESI, un accent deosebit va fi acordat următoarelor: 1. Lansarea tuturor call-urilor de proiecte, pe toate liniile de finanțare, atât pentru beneficiarii publici, cât și pentru cei privați, în 2017. 2. Timpi scurți de evaluare pentru proiectele depuse și semnarea rapidă a contractelor de finanțare. 3. Achitarea fără întârziere a facturilor beneficiarilor, prin crearea unui mecanism transparent de monitorizare a facturilor, de la momentul depunerii și până la achitarea lor de către Autoritățile de Management. 4. Analiza fiecărui program operațional și realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție atât în interiorul cât și între programele operaționale, pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României (anul 2018). 5. Măsurile de simplificare și evitare a supra-proceduralizării și birocrăției excesive prin simplificarea orientărilor pentru solicitanți, operaționalizarea SMIS 2014+, simplificarea procedurilor de achiziții pentru beneficiarii privați, introducerea unor opțiuni de costuri simplificate, a unor rate forfetare și baremuri standard pentru costurile unitare în normele naționale și regionale referitoare la eligibilitate, simplificarea procedurilor pentru autorizațiile de construcție. 6. Îmbunătățirea sistemului administrativ și a capacității de absorbție a acestor fonduri, 7. Utilizarea instrumentelor financiare și a instrumentelor teritoriale, 8. Simplificarea legislației aferente promovării și aprobării proiectelor de investiții din România, 9. Stimularea schimbului de bune practici în implementarea mecanismelor de creștere a absorbției de fonduri europene cu alte țări membre UE, 10. Consultarea periodică cu actorii interesați prin consolidarea structurilor decizionale de la nivelul comitetelor de monitorizare și CCMAP. Măsurile planificate pentru implementarea altor fonduri nerambursabile: 1. Aprobarea normelor metodologice de aplicare a O.U.G. nr.34/2017 privind gestionarea financiară a fondurilor externe nerambursabile aferente Mecanismului financiar al Spațiului Economic European 2014-2021 și Mecanismului financiar norvegian 2014-2021; 2. Coordonarea procesului de programare pentru perioada 2014-2021 - semnarea acordurilor de programe între PNC și Statele Donatoare,

	3. Închiderea proiectelor / programelor SEE și Norvegia 2009-2014 (sfârșitul anului 2017); 4. Verificarea achizițiilor derulate de beneficiarii FSI 2014-2020, Programul Elvețiano-Român, SEE 2009-2014, 5. Închidere programe ISPA, Phare pe măsură ce sunt clarificate aspectele ridicate de CE, 6. Continuarea demersurilor de recuperare creante ISPA, Phare, FFE, stabilite prin Procese verbale conform O.U.G. nr. 66/2007 sau cele stabilite prin ICC (vezi ISPA și Phare) 7. Închidere instanțe împreună cu Direcția Juridică MFP/MDRAPFE după caz, 8. Continuare verificări cereri de plată Elveția, SEE 2009-2014 acolo unde DGMIFEN are rol de OP, cereri de fonduri FFE, plăți Twinning.
<i>Programe/Proiecte prioritare pentru perioada 2018 - 2020</i>	<u>PROGRAMUL OPERATIONAL INFRASTRUCTURĂ MARE 2014-2020 (POIM)</u> — MDRAPFE este autoritate de management pentru POIM. Programul a fost aprobat de către CE pe data de 9 iulie 2015. — Bugetul total al POIM este de 11,88 miliarde Euro, din care 9,41 miliarde Euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). <u>PROGRAMUL OPERATIONAL CAPITAL UMAN 2014-2020 (POCU)</u> — Bugetul total al POCU este de 5,06 miliarde Euro, din care 4,32 miliarde Euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). <u>PROGRAMUL OPERATIONAL COMPETITIVITATE 2014-2020 (POC)</u> — POC a fost aprobat de către CE în data de în data de 19.12.2014 (Decizia CE nr. C(2014) 10233), — Bugetul total al POC este de 1,58 miliarde Euro, din care 1,33 miliarde Euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). <u>PROGRAMUL OPERATIONAL SECTORIAL CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE (POS CCE)</u> — POSCCE a fost aprobat de către CE în data de 12 iulie 2007 (Decizia Comisiei Europene nr.3472 din 12 iulie 2007); — Bugetul total alocat POS CCE pentru perioada 2007-2013, conform ultimei decizii în vigoare, a fost de 2.536.646.054 euro. <u>PROGRAMUL OPERATIONAL PO ASISTENȚĂ TEHNICĂ 2014-2020</u> — POAT a fost aprobat de către CE la data de 18 decembrie 2014, — Bugetul total al POAT este de 251 milioane Euro, din care 212 milioane Euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). <u>PROGRAMUL OPERAȚIONAL AJUTORAREA PERSOANELOR DEFAVORIZATE (POAD)</u> — Bugetul total al POAD este de 0,52 miliarde Euro, din care 0,44 miliarde Euro contribuție UE. <u>ALTE FONDURI EXTERNE NERAMBURABILE:</u> - PHARE și Facilitatea de Tranziție (FT) - Măsurile ISPA - Fondul Frontierelor Externe - Activitatea de Twinning-out - Programul de cooperare Elvețiano - Român - Mecanismele financiare SEE și Norvegian 2009-2014

	- Asistența și reprezentare juridică - Fondul de Securitate Internă 2014-2020 - Mecanismul Financiar Norvegian & Spațiul Economic European 2014-2021
Direcție de acțiune	Management performant al activității MDRAPFE dispune de un aparat administrativ funcțional pentru asigurarea administrării resurselor instituției într-un mod cât mai eficient și eficace. Totodată, acesta are la bază principiile standardelor de management - aferente Sistemului de control intern/managerial (SCI/M), introdus la nivelul instituției încă din anul 2006. De asemenea, în perioada următoare, în vederea eficientizării activității MDRAPFE, se are în vedere inclusiv oportunitatea implementării unor instrumente moderne de management (ISO, CAF) , cât și consolidarea SCIM.
Țintă/Obiectiv general	➤ Întărirea capacității administrative a MDRAPFE
<i>Obiective specifice/Măsurile de implementare pentru perioada 2018 - 2020</i>	1. Alocarea eficientă și eficace a resurselor financiare, umane, logistice 2. Îmbunătățirea transparenței și a procesului decizional 3. Asigurarea cadrului de prevenire, monitorizare și control
<i>Programe/Proiecte prioritare pentru perioada 2018 - 2020</i>	1. Consolidarea sistemelor de integritate – cea mai bună strategie de prevenire a corupției în administrația publică (proiect cofinanțat din FSE prin POCA 2014-2020). Scopul proiectului este acela de a consolida integritatea la nivelul MDRAPFE, al structurilor din subordinea/sub autoritatea sa, precum și la nivelul autorităților administrației publice locale, prin dezvoltarea, promovarea și utilizarea de instrumente specifice prevenirii corupției. 2. Calitate, standarde, performanță – premisele unui management eficient la nivelul Ministerului Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene (proiect cofinanțat din FSE prin POCA 2014-2020). Scopul proiectului este acela de a eficientiza activitatea MDRAPFE și a instituțiilor din subordinea/sub autoritatea MDRAPFE (ANL) prin implementarea de standarde și instrumente ale managementului calității: ISO 9001:2015, ISO 37001:2016, și a unui sistem de auto-evaluare de tip CAF. 3. Consolidarea implementării sistemului de control intern managerial la nivel central și local. (proiect cofinanțat din FSE prin POCA 2014-2020 al cărui beneficiar este Secretariatul General al Guvernului iar MDRAPFE este partener).

FONDUL EUROPEAN AGRICOL PENTRU DEZVOLTARE RURALĂ

Programul național de dezvoltare rurală 2014-2020 a fost adoptat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei nr.3508 din 26.05.2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, trasând prioritățile României pentru utilizarea celor aproximativ 9,5 miliarde euro fondurile publice disponibile (8,1 miliarde euro din bugetul FEADR și 1,4 miliarde euro reprezentând cofinanțarea națională).

Alocarea financiară a PNDR 2014-2020, împărțită pe ani este următoarea:

milioane euro

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
0,0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	8.128,00

➤ *Rata de absorbție PNDR 2014-2020*

Valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor este de 1.804,8 mil. euro, la care se adaugă prefinanțarea încasată în anul 2015, respectiv 2016, din bugetul FEADR, în vederea asigurării finanțării necesare demarării și derulării Programului, în valoare de 325,12 mil. euro, ceea ce conduce la un **grad de absorbție FEADR 2014-2020 de 26,20%** (conform declarațiilor de cheltuieli din anul 2016, declarațiilor de cheltuieli ale trimestrelor I și II aferente anului 2017 rambursate de către Comisia Europeană, precum și a plăților efectuate în trimestrul III nedecarate Comisiei- preluate din monitorizarea curentă).

➤ *Măsuri întreprinse pentru absorbția FEADR 2014-2020.*

Principalele modificări procedurale în favoarea solicitanților/beneficiarilor

- depunerea online de către beneficiari a solicitărilor de modificare a contractelor și a documentelor necesare modificării contractelor de finanțare, cu posibilitatea încărcării și transmiterii documentelor respective din contul lor deschis în cadrul portalului www.afir.info;
- acordarea avansului după primirea avizului favorabil din partea Autorității Contractante asupra unei achiziții;
- după semnarea contractului de finanțare se solicită proiectul tehnic pentru verificare și avizare (se elimină posibilitatea de a plăti proiectul tehnic fără a avea certitudinea obținerii finanțării);
- prelungirea termenului de răspuns la solicitarea de informații suplimentare.

FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT/FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT ȘI AFACERI MARITIME

PRINCIPALELE REALIZĂRI ÎN DOMENIUL FONDURILOR EUROPENE ÎN ANII 2016 ȘI 2017

Misiunea DGP-AMPOPAM constă în gestionarea Programului Operațional de Pescuit 2007-2013 și al Programului Operațional de Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020, în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare.

a) Programul Operațional pentru Pescuit 2007-2013

rată absorbție și angajare POP

Gradul de angajare al sumelor alocate 2007-2013: 89,75%

Gradul de absorbție aferent întregii perioade de programare: 71,68% din valoarea totală publică eligibilă plătită și certificată.

↳ Valoarea angajamentelor/plăților efectuate raportată la alocările publice:

Alocare financiară POP 2007-2013	Contracte		Plăți efectuate
Valoare (€)	Număr	Valoare (€)	Valoare (€)
237.697.486	553	213.338.651	170.379.078

b) Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020

Prin Decizia nr.8416/25.11.2015, Comisia Europeană (CE) a aprobat Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime pentru România (POPAM), pentru perioada 2014-2020.

Alocarea financiară totală este de 223.709.082 euro, din care contribuția FEPAM este de 168.421.371 euro și contribuția națională de 55.287.711 euro.

CONCLUZII PRIVIND STADIUL IMPLEMENTĂRII POPAM 2014-2020

Informații relevante privind ratele de angajare și absorbție

Gradul de angajare al sumelor alocate 2014-2020: 21,085%

Gradul de absorbție la data curentă: 6,46%

↳ Valoarea angajamentelor/plăților efectuate raportată la alocările publice:

Sprijin total		Cheltuieli certificate de ACP	Rambursări CE
Contribuția FEPAM (inclusiv rezerva de performanță)	Contrapartida națională (inclusiv rezerva de performanță)	Valoare totală eligibilă	Rata de absorbție efectivă (%)
EURO	EURO	EURO	
168.421.371,00	55.287.711,00	10.872.395,72	

Măsuri întreprinse pentru creșterea capacității de absorbție:

- Intensificarea promovării oportunităților de finanțare prin POPAM și explicarea condițiilor de accesare (întâlniri de lucru)
- Simplificarea condițiilor de accesare a finanțării urmare a interacțiunii cu sectorul;

FONDUL EUROPEAN DE GARANTARE AGRICOLĂ

Principalele realizări în domeniul fondurilor europene FEAGA în anul 2016

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură implementează **Fondul European de Garantare Agricolă (FEAGA)**.

ALOCARE FEAGA – PLĂȚI DIRECTE

În Regulamentul delegat (UE) 2015/851 AL COMISIEI din 27 martie 2015 de modificare a anexelor II, III și VI la Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune este prevăzut plafonul financiar alocat României din FEAGA pentru plățile directe, astfel:

Alocare FEAGA plăți directe (EURO)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
	1,599,992,519	1,772,469,112	1,801,335,000	1,872,821,000	1,903,195,000	1,903,195,000	10,853,007,463

Schemele de plăți directe finanțate din FEAGA sunt următoarele:

- schema de plată unică pe suprafață;
- plata redistributivă;
- plata pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu;
- plata pentru tinerii fermieri;
- schemele de sprijin cuplat în sectorul vegetal și în sectorul zootehnic;
- schema simplificată pentru micii fermieri.

În ceea ce privește Campania 2016, APIA a autorizat la plată suma de **1,681 miliarde euro**, ceea ce reprezintă un procent de absorbție **94.87%** din plafonul financiar alocat României în Campania 2016 de **1,772 miliarde de euro**.

Plățile se efectuează la cursul de schimb de 4,4537 lei pentru un euro, stabilit de către Banca Centrală Europeană în data de 30 septembrie 2016 și publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 363/21 din 01 octombrie 2016.

Începând cu data de 16.10.2017, Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură a demarat Campania de plăți în avans pentru fermierii care au depus cereri unice de plată în anul 2017. Suma totală autorizată la plată este de 723 milioane euro.

Menționăm că plățile se efectuează la cursurile de schimb valutar stabilite de către Banca Centrală Europeană în data de 29.09.2017 și publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 329/05 din 30.09.2017, pentru plățile finanțate din FEAGA (Fondul European de Garantare Agricolă);

MĂSURI FINANȚATE DIN BUGETUL NAȚIONAL PE SECTOARELE VEGETAL, ZOOTEHNIE ȘI CERCETARE

➤ Program susținere produse deficitare

Programul produse deficitare este un Program în derulare, conform Programului de Guvernare 2017 – 2020, Capitolul „Politici agricole și de dezvoltare rurală”. Programul se derulează pe o perioadă de 8 ani pentru produse deficitare, prin selectare în urma analizei balanței comerciale. Primele produse în anul 2017 au fost tomatele.

Programele vor avea ca efecte asigurarea produselor deficitare din producția internă, sporirea interesului producătorilor agricoli în dezvoltarea exploatațiilor comerciale, îmbunătățirea balanței comerciale prin reducerea importului.

➤ Ajutor de stat pentru motorină, ce se acordă în sectoarele vegetal, zootehnic și îmbunătățiri funciare.

Ajutorul de stat, sub formă de rambursare a diferenței dintre rata accizei standard și rata accizei reduse, se acordă în limita cantităților maxime anuale, defalcate pentru sectoarele vegetal, zootehnic și îmbunătățiri funciare.

➤ Ajutoarele naționale tranzitorii se acordă de la bugetul de stat, în sectoare care au beneficiat de plățile naționale directe complementare în anul 2013 și în aceleași condiții specifice ca în anul 2013, respective:

a) În sectorul vegetal, se acordă pe suprafață, decuplat de producție, astfel:

b) în sectorul zootehnic (ANTZ) se acordă de la bugetul de stat fermierilor crescători de animale din speciile bovine, ovine/caprine, înscriși în evidența APIA cu cod unic de identificare în funcție de îndeplinirea criteriilor de eligibilitate, pentru următoarele scheme:

- schema decuplată de producție, specia bovine, în sectorul lapte;
- schema decuplată de producție, specia bovine, în sectorul carne;
- schema cuplată de producție, speciile ovine/caprine.

➤ **Ajutoare de minimis**

Se pot acorda din bugetul național, în perioada 2016-2018 potrivit prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1408/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis în sectorul agricol, în limitele plafoanelor stabilite la art. 3 alin. (2) și (3) a acestui act normativ.

Ajutorul de minimis pentru lâna comercializată se acordă începând cu anul 2018.

Obiective principale:

- eficientizarea activității sectorului, în sensul reducerii pierderilor crescătorilor de ovine prin valorificarea lânii;
- sprijinirea crescătorilor de ovine, prin acordarea unui ajutor în cuantum de 1 leu/kg lâna comercializată.

➤ **Ajutor de stat pentru ameliorarea raselor de animale**

Programul se adresează asociațiilor crescătorilor de animale acreditate pentru înființarea și menținerea registrelor genealogice la rasele de animale din România, cu scopul menținerii purității raselor și îmbunătățirii potențialului de producție al acestora prin programe de ameliorare.

➤ **Ajutor de stat pentru neutralizarea deșeurilor de origine animală**

Prin Normele metodologice pentru neutralizarea subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman se stabilește cadrul legal privind organizarea și desfășurarea activității de neutralizare a subproduselor de origine animală care nu sunt destinate consumului uman referitoare la sistemul de colectare, transport și eliminare a acestora.

➤ **Schema de garantare a finanțărilor acordate de instituțiile finanțatoare pe baza certificatelor de depozit**

Prin Legea nr. 101/2014 privind măsuri de reglementare a depozitării semințelor de consum și a regimului certificatelor de depozit pentru acestea a fost reglementat regimul licențelor de depozit pentru gestionarea și garantarea integrității stocurilor de semințe de consum, precum și regimul de utilizare a certificatelor de depozit pentru semințele de consum.

➤ **Programul pentru școli**

Ca urmare a adoptării Regulamentului (UE) 2016/791 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 mai 2016 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1308/2013 și (UE) nr. 1306/2013 în ceea ce privește schema de ajutoare pentru aprovizionarea instituțiilor de învățământ cu fructe și legume, cu banane și cu lapte și a Regulamentului (UE) 2016/795 al consiliului din 11 aprilie 2016 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1370/2013 privind măsuri pentru stabilirea anumitor ajutoare și restituții în legătură cu organizarea comună a piețelor produselor agricole, **din anul școlar 2017-2018 se va derula Programul pentru școli.**

Programul pentru școli unifică sub aceleași reguli și principii de implementare actualele programe de încurajare a consumului de fructe și legume în școli, 108 respectiv de distribuire a laptelui în școli, cu implementare din anul școlar 2017-2018.

➤ **Programul de reabilitare a infrastructurii principale de irigații din România (PNI)**

Capitolul Politici agricole și de dezvoltare rurală din Programul de guvernare 2017-2020

Refacerea și extinderea sistemului de irigații. Apă gratuită până la stația de punere sub presiune.

Reabilitarea infrastructurii principale, de la priză de apă până la stațiile de punere sub presiune, pentru cca. 2 milioane de hectare. Programul se va desfășura în trei etape, urmând a fi reabilitate în total un număr de 86 de amenajări de irigații: în prima etapă, 2017-2020 vor fi reabilitate 40 de amenajări deserving o suprafață de 1,3 milioane hectare; în a doua etapă, 2018-2020, vor fi reabilitate 37 de amenajări deserving o suprafață de 490 mii hectare; în a treia etapă, 2019-2020 vor fi reabilitate 9 amenajări deserving o suprafață de 190 mii hectare.

Beneficiari: 484 organizații ale utilizatorilor de apă pentru irigații, cu peste 200.000 de utilizatori care dețin exploatații agricole în amenajările de îmbunătățiri funciare;

Efecte: creșterea producțiilor și sporirea calității acesteia; îmbunătățirea condițiilor de mediu; reducerea costului de producție prin creșterea randamentului și reducerea cheltuielilor pentru apă;

➤ **Planul sectorial pentru cercetare-dezvoltare din domeniul agricol și de dezvoltare rurală al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pe anii 2015-2018, «Agricultură și Dezvoltare Rurală – ADER 2020»**

Planul sectorial ADER 2020 își propune să găsească rezolvări și să ofere soluții adaptate condițiilor agro-eco-climatice regionale specifice, care să corespundă stadiului actual de dezvoltare rurală a României.

În contextul schimbărilor climatice vor trebui găsite soluțiile inovative de adaptare a tehnicilor și tehnologiilor de cultură și de creștere a animalelor, astfel ca exploatațiile agricole să poată contribui la creșterea ponderii agriculturii în valoarea produsului intern brut.

Bugete locale

Sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru bugetele locale au fost estimate, pe orizontul de referință, în baza legislației în vigoare.

Începând cu anul 2010, pentru instituirea unor criterii de eficientizare a utilizării fondurilor acordate de la bugetul de stat pentru bugetele locale, pentru cheltuielile curente, sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată au fost fundamentate pe baza standardelor de cost aprobate prin hotărâri ale Guvernului în domeniile învățământ și servicii sociale.

Sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată sunt destinate finanțării:

- **cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor :**

a) finanțarea sistemului de protecție a copilului și centrelor de asistență socială a persoanelor cu handicap;

b) finanțarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie-iunie a anului școlar 2017 – 2018, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 640/2017 pentru aprobarea Programului pentru școli al României în perioada 2017 - 2023 și pentru stabilirea bugetului pentru implementarea acestuia în anul școlar 2017 – 2018;

c) finanțarea drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul special, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar, în conformitate cu prevederile anexei nr.1, pct. A la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014 pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;

d) finanțarea învățământului special și a centrelor județene de resurse și asistență educațională, inclusiv a drepturilor prevăzute de Legea nr.85/2016 privind plata diferențelor salariale cuvenite personalului didactic din învățământul de stat pentru perioada octombrie 2008-13 mai 2011, plății indemnizațiilor de vacanță sau a primelor de vacanță, după caz, sub formă de vouchere, în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 privind acordarea voucherelor de vacanță, cu modificările și completările ulterioare, executării hotărârilor judecătorești devenite executorii până la 31 decembrie 2017, având ca obiect acordarea de daune-interese moratorii sub forma dobânzii legale pentru plata eșalonată a sumelor prevăzute în titluri executorii prin care s-au acordat drepturi salariale personalului din învățământ;

e) finanțarea instituțiilor de cultură descentralizate începând cu anul 2002;

f) plății contribuțiilor pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult din țară, în cuantumul stabilit potrivit prevederilor Legii-cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice;

g) finanțarea serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor județene;

h) finanțarea cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor, potrivit prevederilor art.18, alin.(5), lit.c) din Legea nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

- **cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și sectoarelor municipiului București:**

a) finanțarea de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat pentru categoriile de cheltuieli prevăzute la art.104 alin.(2) din Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv a drepturilor prevăzute de Legea nr.85/2016 privind plata diferențelor salariale cuvenite personalului didactic din învățământul de stat pentru perioada octombrie 2008-13 mai 2011, plății indemnizațiilor de vacanță sau a primelor de vacanță, după caz, sub formă de vouchere, în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 privind acordarea voucherelor de vacanță, cu modificările și completările ulterioare, executării hotărârilor judecătorești devenite executorii până la 31 decembrie 2017, având ca obiect acordarea de daune-interese moratorii sub forma dobânzii legale pentru plata eșalonată a sumelor prevăzute în titluri executorii prin care s-au acordat drepturi salariale personalului din învățământ;

b) drepturile asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav sau indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav acordate în baza prevederilor art.42 alin.(4) din Legea nr.448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

c) ajutorul pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni și combustibili petrolieri, pentru beneficiarii de ajutor social;

d) serviciile publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor și Consiliului General al Municipiului București;

e) finanțarea cheltuielilor creșelor;

f) finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul sectoarelor și municipiului București, respectiv pentru: sistemul de protecție a copilului, centrele de asistență socială a persoanelor cu handicap, implementarea Programului pentru școli al României pentru perioada ianuarie-iunie a anului școlar 2017 - 2018, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 640/2017 pentru aprobarea Programului pentru școli al României în perioada 2017 - 2023 și pentru stabilirea bugetului pentru implementarea acestuia în anul școlar 2017 – 2018, învățământul special și centrele de resurse și asistență educațională, inclusiv a drepturilor prevăzute de Legea nr.85/2016 privind plata diferențelor salariale cuvenite personalului didactic din învățământul de stat pentru perioada octombrie 2008-13 mai 2011, plății indemnizațiilor de vacanță sau a primelor de vacanță, după caz, sub formă de vouchere, în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 privind acordarea voucherelor de vacanță, cu modificările și completările ulterioare, executării hotărârilor judecătorești devenite executorii până la 31 decembrie 2017, având ca obiect acordarea de daune-interese moratorii sub forma dobânzii legale pentru plata eşalonată a sumelor prevăzute în titluri executorii prin care s-au acordat drepturi salariale personalului din învățământ, instituțiile de cultură descentralizate începând cu anul 2002 și plata contribuțiilor pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult în cuantumul stabilit potrivit prevederilor Legii-cadru nr.153/2017;

g) finanțarea drepturilor stabilite de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate;

h) finanțarea drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.564/2017 în conformitate cu prevederile anexei nr.1, pct. A la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014 pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;

i) finanțarea cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București, potrivit prevederilor art.18 alin.(5) lit.c) din Legea nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

- **finanțarea cheltuielilor privind drumurile județene și comunale;**
- **echilibrarea bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor;**
- **finanțarea învățământului particular sau confesional acreditat.**

Destinația sumelor defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru bugetele locale, precum și a subvențiilor alocate de la bugetul de stat, prin bugetele unor ministere, către unitățile administrativ-teritoriale pe orizontul de referință este prezentată în tabelul de mai jos.

mii lei

DENUMIREA INDICATORILOR	Realizari 2016	Prevederi buget 2017 (L.6/2017)	Propunere buget 2018	ESTIMARI 2019	ESTIMARI 2020	ESTIMARI 2021
	1	2	3	4	5	6
Sume defalcate din TVA	20.520.484	22.190.523	29.880.492	29.525.697	28.510.835	28.214.865
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor	2.754.776	2.669.843	3.016.451	3.261.462	3.305.707	3.413.323
Sume defalcate din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și sectoarelor Municipiului București	13.981.028	16.497.794	19.845.165	20.339.137	20.373.819	21.992.696
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru drumuri	339.948	441.000	450.000	500.000	500.000	500.000
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru echilibrarea bugetelor locale	3.384.172	2.469.472	6.390.276	5.246.498	4.152.709	2.130.246
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru finanțarea învățământului particular sau confesional acreditat	60.560	112.414	178.600	178.600	178.600	178.600
IV. SUBVENTII	9.358.413	6.412.132	7.509.509	5.012.863	7.523.268	8.006.932
SUBVENTII DE LA ALTE NIVELE ALE ADMINISTRATIEI PUBLICE	9.358.413	6.412.132	7.509.509	5.012.863	7.523.268	8.006.932
Subventii de la bugetul de stat	9.018.112	6.411.025	7.508.390	5.007.898	7.518.303	8.001.967
A. De capital	5.319.162	3.470.734	3.110.209	4.615.345	7.157.377	7.666.467
Retehnologizarea centralelor termice și electrice de termoficare	29.956	67.500	100.000	20.000	20.000	20.000
Planuri si regulamente de urbanism	18.481	25.000	20.500	5.000	5.000	5.000
Finanțarea subprogramului privind alimentare cu apă a satelor	90	0	0	0	0	0
Finanțarea acțiunilor privind reducerea riscului seismic al construcțiilor existente cu destinație de locuință	466	25.000	20.000	10.000	10.000	10.000
Subventii pentru reabilitarea termica a cladirilor de locuit	15.295	20.000	20.000	5.000	5.000	5.000
Subventii pentru finantarea programelor multianuale prioritare de mediu si gospodarie a apelor	15.882	17.000	11.008	4.700	4.700	4.700
Finanțarea cheltuielilor de capital ale unităților de învățământ preuniversitar	1	0	0	0	0	0
Subvenții de la bugetul de stat catre bugetele locale pentru finanțarea investițiilor în sănătate	95.683	32.290	10.300	40.000	43.504	39.532
Subvenții de la bugetul de stat catre bugetele locale pentru finanțarea aparaturii medicale și echipamentelor de comunicații în urgență în sănătate.	69.867	7.800	1.300	10.000	5.000	5.000
Subvenții de la bugetul de stat catre bugetele locale pentru finanțarea reparațiilor capitale în sănătate.	11.630	10.290	2.000	10.000	18.504	8.000

Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru finanțarea altor investiții în sănătate.	14.186	14.200	7.000	20.000	20.000	26.532
Subvenții din veniturile proprii ale MS către bugetele locale pentru finanțarea investițiilor în sănătate	7.801	18.723	24.000	3.000	3.000	3.000
Subvenții din veniturile proprii ale MS către bugetele locale pentru finanțarea aparaturii medicale și echipamentelor de comunicații în urgență în sănătate.	5.912	1.200	4.000	1.000	1.000	1.000
Subvenții din veniturile proprii ale MS către bugetele locale pentru finanțarea reparațiilor capitale în sănătate.	1.235	1.023	4.000	1.000	1.000	1.000
Subvenții din veniturile proprii ale MS către bugetele locale pentru finanțarea altor investiții în sănătate.	654	16.500	16.000	1.000	1.000	1.000
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale necesare susținerii derulării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare.	751.370	118.421	13.781	668	0	0
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru realizarea obiectivelor de investiții în turism	19.971	25.000	13.191	18.626	18.934	18.324
Subvenții primite de la bugetul de stat pentru finanțarea unor programe de interes național	2.598	5.000	22.579	74.327	22.862	0
Subvenții primite de la bugetul de stat pentru finanțarea investițiilor pentru institutii publice de asistenta sociala si unitati de asistenta medico-sociala	10.518	21.291	20.626	0	0	0
Subvenții pentru finanțarea locuințelor sociale	7181	0	0	0	0	0
Subvenții pentru finanțarea subprogramului Modernizarea satului românesc	516	0	0	0	0	0
Sume alocate din bugetul de stat aferente corecțiilor financiare	70693	50.000	10.000	0	0	0
Finanțarea Programului Național de Dezvoltare Locală	4233718	2.270.000	2.053.090	3.303.982	5.890.147	6.104.490
Subvenții din bugetul de stat alocate conform contractelor încheiate cu direcțiile de sănătate publică	11685	242.000	294.000	307.230	320.441	333.579
Subvenții din sume obținute în urma scoaterii la licitație a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră pentru finanțarea proiectelor de investiții	2016	0	0	0	0	0
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale necesare susținerii derulării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile (FEN) aferente cadrului financiar 2014-2020	25.241	533.509	477.134	822.812	813.789	1.122.842
B. Curente	3.698.950	2.940.291	4.398.181	392.553	360.926	335.500
Finanțarea drepturilor acordate persoanelor cu handicap	2.866.540	2.778.691	4.077.302	94.000	96.000	96.000
Subvenții primite din Fondul de Interventie	559.259	0	0	0	0	0
Finanțarea lucrărilor de cadastru imobiliar	430	1.000	0	0	0	0
Subvenții pentru acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni, combustibili petrolieri	67.692	70.000	70.000	8.108	0	0
Subvenții din bugetul de stat pentru finanțarea unităților de asistență medico-socială	28.004	35.000	53.200	85.000	95.000	95.000
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru finanțarea sănătății	146.088	47.000	77.000	90.000	90.000	90.000
Sume primite de administrațiile locale în cadrul programelor FEAGA implementate de APIA	3.003	0	0	0	0	0
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru finanțarea camerelor agricole	28.042	0	0	0	0	0

Sume primite de administrațiile locale în cadrul programelor finanțate din Fondul Social European	8	0	0	0	0	0
Subvenții primite de la bugetul de stat pentru finanțarea unor programe de interes național	74	0	103.879	60.945	25.426	0
Subvenții de la BS pentru finanțarea cheltuielilor urgente specifice sezonului rece, destinate SF	-190	0	0	0	0	0
Subvenții pentru realizarea activității de colectare, transport, depozitare și neutralizare a deșeurilor de origine animală	0	8.600	16.800	54.500	54.500	54.500
Subvenții de la alte administrații	340.301	1.107	1.119	4.965	4.965	4.965

4.8 Investițiile publice semnificative prioritizate

O prioritate a Guvernului o reprezintă îmbunătățirea procesului de evaluare, selecție, prioritizare și implementare a investițiilor publice, respectiv a activităților privind managementul investițiilor publice. În acest sens, Guvernul României și-a asumat implementarea unei reforme în domeniul sus menționat în scopul îmbunătățirii calității proiectelor de investiții publice și a creșterii gradului de absorbție a fondurilor UE, pentru descongestionarea spațiului fiscal și susținerea creșterii economice.

Reforma în domeniul managementului investițiilor publice a demarat prin adoptarea de către Guvernul României a O.U.G. nr.88/2013 și, ulterior, a normelor metodologice de aplicare a acesteia. Aceste acte normative stabilesc, respectiv detaliază, principiile și criteriile de prioritizare a proiectelor de investiții publice semnificative (cu o valoare mai mare de 100 mil. lei).

Obiectivele generale urmăresc alinierea portofoliului proiectelor de investiții ce se finanțează din fonduri publice cu prioritățile Guvernului și asigurarea includerii în bugetele anuale a proiectelor de investiții publice cu beneficii economice și sociale ridicate.

În scopul întăririi legăturii dintre procesul de prioritizare și bugetare, în luna iunie 2016 au fost luate măsuri pentru îmbunătățirea cadrului legal existent în materie prin completarea prevederilor capitolului II al O.U.G.nr.88/2013, în sensul că ordonatorii principali de credite au obligația să reflecte rezultatele prioritizării în bugetele anuale și să repartizeze resursele bugetare, disponibile la nivel de titlu de cheltuială, astfel încât gradul de acoperire a necesarului anual de finanțare pentru un proiect de investiții publice să nu depășească gradul de acoperire a necesarului anual de finanțare aferent oricărui alt proiect de investiții publice care a obținut un punctaj superior, în urma aplicării principiilor și criteriilor de prioritizare.

Conform prevederilor O.U.G. nr.88/2013, cu modificările și completările ulterioare și ale Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin H.G. nr.225/2014, în perioada aprilie - iunie 2017, la nivelul ordonatorilor principali de credite, a avut loc un proces de evaluare a proiectelor de investiții publice semnificative, în scopul elaborării și prezentării de către Ministerul Finanțelor Publice spre aprobare Guvernului, a listei proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate.

Principiile care au stat la baza prioritizării proiectelor de investiții publice semnificative noi sau în continuare sunt cele prevăzute în O.U.G. nr.88/2013, respectiv H.G. nr.225/2014 și anume:

- oportunitatea proiectului în contextul strategiilor sectoriale sau naționale;
- justificarea economică și socială;
- suportabilitatea și sustenabilitatea financiară;
- aranjamentele pentru implementare/performața în implementare;
- perioada rămasă până la finalizarea proiectului de investiții publice, pentru proiectele în continuare.

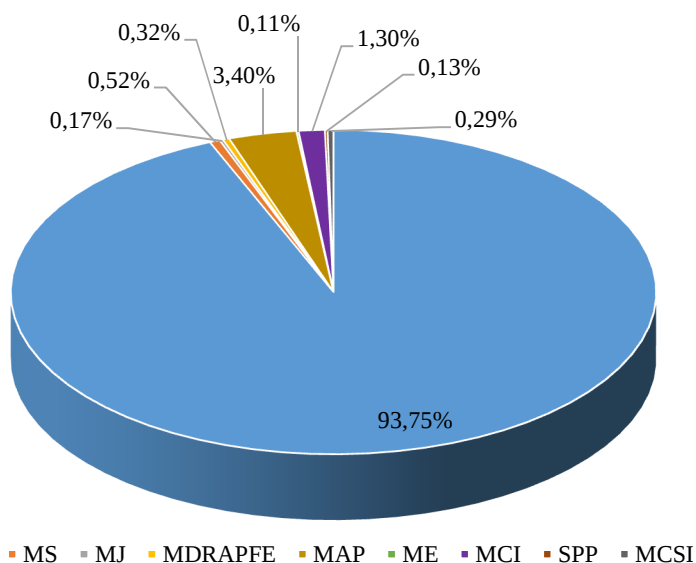
Urmare analizei informațiilor transmise, respectiv a listelor proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate prezentate de 9 ordonatori principali de credite, Ministerul Finanțelor Publice a înaintat spre aprobare Guvernului memorandumul conținând rezultatele prioritizării.

Prezentăm mai jos un sumar al analizei informațiilor prezentate de către ordonatorii principali de credite în procesul de evaluare a acestor proiecte de investiții.

Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte evaluate în procesul de prioritizare
Ministerul Transporturilor	103
Ministerul Sănătății	2
Ministerul Justiției	2
Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene	2
Ministerul Apelor și Pădurilor	10
Ministerul Economiei	1
Ministerul Cercetării și Inovării	1
Serviciul de Protecție și Pază	1
Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale	1
Total: 9 ordonatori principali de credite	123

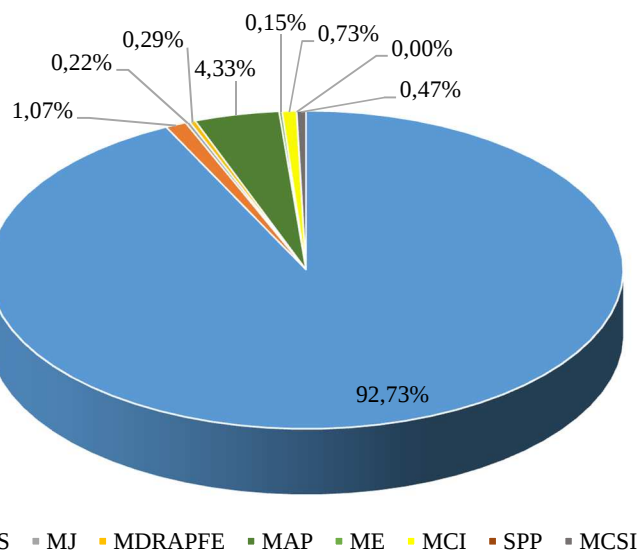
În ceea ce privește distribuția cheltuielilor totale pe ordonatorii principali de credite, s-a constatat că cea mai ridicată pondere a cheltuielilor revine Ministerului Transporturilor (93,75%), urmat de Ministerul Apelor și Pădurilor (3,40%) și Ministerul Cercetării și Inovării (1,30%). Celelalte ministere dețin o pondere de sub 1% (Figura 1).

Figura 1. Distribuția procentuală a cheltuielilor totale pe ordonatorii principali de credite

Din punct de vedere al distribuției necesarului de finanțare până la finalizarea proiectelor de investiții pe ordonatorii de credite, se poate observa din datele prezentate în *Figura 2* că cea mai mare pondere în necesarul total de finanțare revine Ministerului Transporturilor (92,73%), urmat de Ministerul Apelor și Pădurilor (4,33%) și Ministerul Sănătății (1,07%). Celelalte ministere dețin o pondere de sub 1%.

Figura 2. Distribuția procentuală a necesarului de finanțare pe ordonatorii principali de credite

Analizele efectuate asupra celor 123 de proiecte de investiții publice semnificative transmise de ordonatorii principali de credite în cadrul procesului de prioritizare, evidențiază următoarele aspecte cu privire la stadiul implementării acestora:

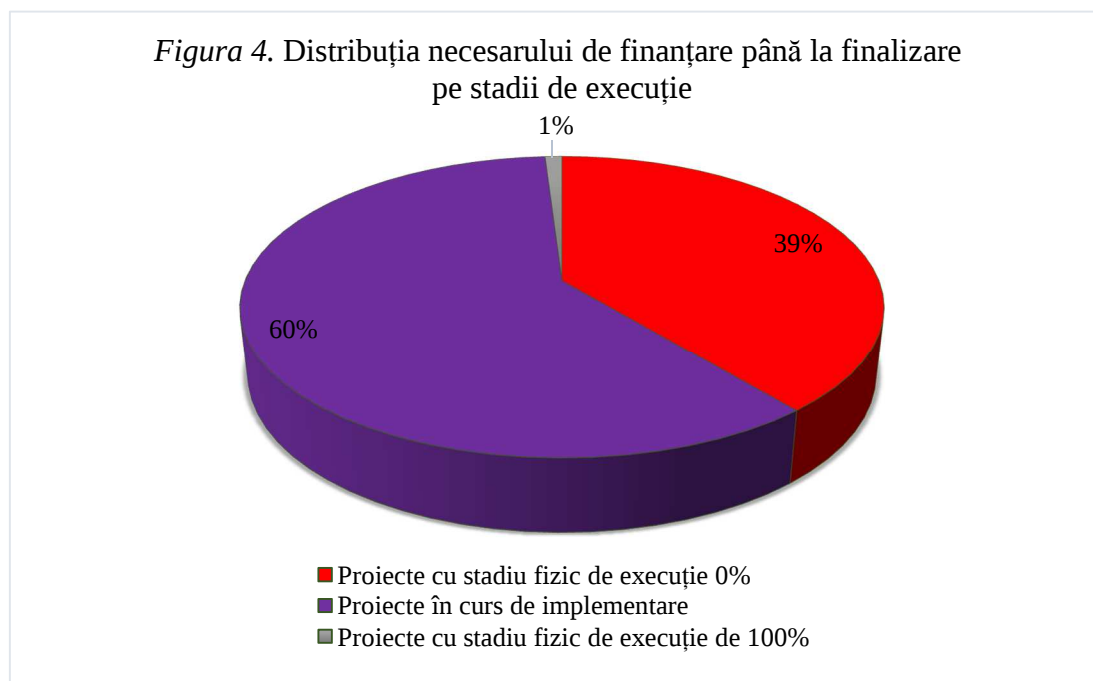
Stadiul implementării	Număr de proiecte
Stadiu fizic de 0%	23
Proiecte în curs de implementare	65
Proiecte cu stadiu fizic de execuție de 100%	35

Din cele 23 de proiecte cu un stadiu fizic de 0%, 20 de proiecte se regăsesc în portofoliul Ministerului Transporturilor, 2 proiecte se află în portofoliul Ministerului Sănătății și un proiect în portofoliul Ministerului Apelor și Pădurilor.

Din cele 65 de proiecte de investiții aflate în curs de implementare, Ministerul Transporturilor deține 51 de proiecte, Ministerul Justiției 2 proiecte, Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene 2 proiecte, Ministerul Apelor și Pădurilor 7 proiecte, Ministerul Economiei, Ministerul Cercetării și Inovării și Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale au câte un proiect.

Din cele 35 de proiecte cu stadiu fizic de execuție de 100%, Ministerul Transporturilor deține 32, Ministerul Apelor și Pădurilor 2 proiecte și Serviciul de Protecție și Pază 1 proiect.

Din punct de vedere al distribuției acestor proiecte în funcție de necesarul de finanțare până la finalizare, se constată că proiectele care au un stadiu fizic de 0% dețin o pondere de 39% în necesarul total de finanțare până la finalizare, în timp ce proiectele aflate în curs de implementare dețin o pondere 60%, iar proiectele cu stadiu fizic de execuție de 100% dețin o pondere de 1% în necesarul total de finanțare până la finalizare (Figura 4).

Referitor la proiectele de investiții publice semnificative finalizate, conform informațiilor furnizate de ordonatorii principali de credite, acestea vor fi menținute în buget și după finalizare, pe perioade ce variază în funcție de specificul contractelor semnate și care au în vedere, în principal, perioadele de garanție aferente activelor respective.

Dintre cei 9 ordonatori principali de credite care au prezentat listele proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate, prezentăm mai jos informații referitoare la ponderea deținută de Ministerul Transporturilor, Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene, Ministerul Sănătății și Ministerul Cercetării și Inovării, din punct de vedere al numărului de proiecte administrate și al necesarului rămas de finanțat aferent acestora.

Figura 5. Ponderea proiectelor MT, MDRAPFE, MS, MCI în total 123 proiecte de investiții publice semnificative

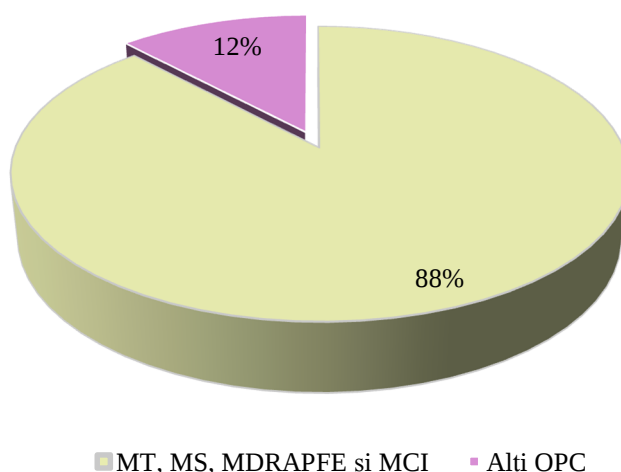
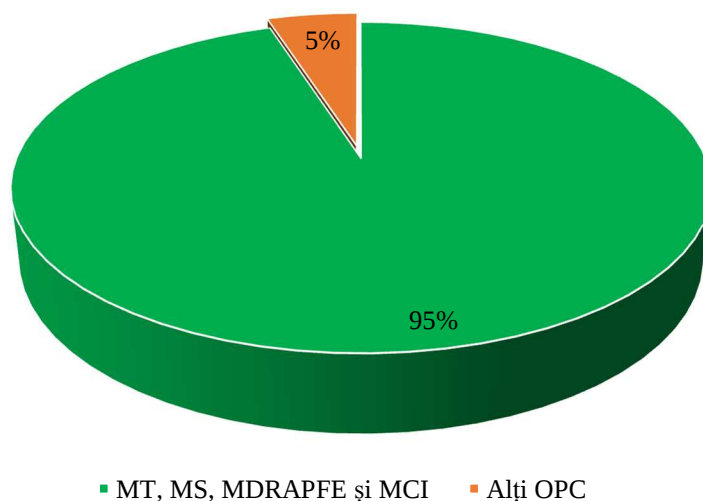

Figura 6. Ponderea necesarului rămas de finanțat aferent proiectelor MT, MDRAPFE, MS, MCI în totalul necesar de finanțat aferent celor 123 de proiecte

La elaborarea proiectului de buget pe anul 2018, ordonatorii principali de credite vor respecta rezultatele prioritizării în procesul de repartizare a resurselor bugetare pentru proiectele de investiții publice semnificative, potrivit prevederilor art. 45 alin. (4) din O.U.G. nr.88/2013.

Notă: Toate informațiile prezentate mai sus au fost comunicate de către ordonatorii principali de credite în cadrul procesului de prioritizare.

4.9 Politica în domeniul Fondurilor Europene

A. FONDURI STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE

1. Principalele evoluții în anii 2016 și 2017

Anul 2016 a fost un an important pentru procesul de gestionare a fondurilor europene, deoarece autoritățile de management au transmis către Autoritatea de Certificare și Plată, în conformitate cu calendarul stabilit prin HG 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007–2013, ultimele declarații de cheltuieli aferente acestui cadru financiar, care cuprind cheltuieli efectuate de beneficiari până la 31 decembrie 2015.

De asemenea, în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar, până la 31 martie 2017, au fost transmise către CE aplicațiile de plată finale pentru toate PO finanțate din 2007 – 2013. În consecință, rata de absorbție înregistrată este de aprox. 89% din alocarea UE aferentă.

Pentru cadrul financiar 2014 - 2020 au fost desemnate toate autoritățile implicate în sistemul de management și control pentru Programele Operaționale finanțate în actuala perioadă de programare, respectiv:

- ✓ Programul INTERREG IPA de cooperare transfrontalieră România-Serbia (15.07.2016);
- ✓ Programul de cooperare transfrontalieră INTERREG V-A România-Bulgaria (05.12.2016);
- ✓ Programul Operațional Ajutorarea persoanelor defavorizate (09.12.2016);
- ✓ Programul Operațional Inițiativa pentru IMM-uri (24.07.2017);
- ✓ Programul Operațional Asistență Tehnică (27.07.2017);
- ✓ Programul Operațional Capacitate Administrativă (27.07.2017);
- ✓ Programul INTERREG V-A România-Ungaria (28.07.2017);
- ✓ Programul Operațional Infrastructură Mare (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Competitivitate (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Regional (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Capital Uman (11.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Comun România-Republica Moldova 2014-2020 (09.10.2017 - raport final AA și opinia de audit fără rezerve);
- ✓ Programul Operațional Comun România-Ucraina 2014-2020 (11.10.2017 - raport final AA și opinia de audit fără rezerve);
- ✓ Programul Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2014-2020 (13.10.2017 - raport final AA și opinia de audit fără rezerve).

Totodată, au fost întreprinse acțiuni în vederea:

- dezvoltării și operaționalizării sistemelor informatice de colectare și gestionare a datelor (MySMIS2014 și SMIS2014+);
- lansării apelurilor de proiecte în cadrul programelor operaționale;
- îndeplinirii condiționalităților ex-ante.

Acțiuni aferente cadrului financiar multianual (CFM) 2007 – 2013

- înregistrarea unei rate ridicate de absorbție curentă pentru anul 2016, astfel încât față de finalul anului 2015 aceasta a crescut cu aprox. 20 puncte procentuale, de la aprox. 63% la aprox. 83% (aprox. 15,5 miliarde euro) la 31 decembrie 2016;

- transmiterea Comisiei Europene spre rambursare a aplicațiilor de plată finale în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar
- valoarea totală solicitată CE a fost de aprox. 16,73 miliarde euro, ceea ce reprezintă cca. 89% din alocarea UE aferentă acestor programe;
- aprobarea de către Comisia Europeană a finanțării unor proiecte majore de mediu și transport în două etape (fazare), în condițiile nefinalizării acestora până la 31 decembrie 2015;
- maximizarea absorbției prin identificarea de proiecte retrospective și introducerea cheltuielilor aferente în aplicații de plată pentru a fi rambursate de către Comisia Europeană;
- completarea/modificarea cadrului legal și procedural la nivelul întregului sistem de gestionare a fondurilor structurale și de coeziune pentru procesul de închidere a exercițiului de programare 2007-2013.
- aprobarea de către Guvern a listelor proiectelor fazate și nefuncționale

Acțiuni aferente CFM 2014 – 2020

- implementarea programelor operaționale aferente cadrului financiar 2014 - 2020 prin lansarea ghidurilor solicitantului și a apelurilor de proiecte, inclusiv semnarea de contracte de finanțare și efectuarea de plăți către beneficiari;
- asigurarea unui dialog mai eficient cu beneficiarii fondurilor europene
- creșterea transparenței modului de implementare a programelor operaționale finanțate din fonduri europene;
- transpunerea în legislația națională a noilor directive europene în domeniul achizițiilor publice și a cadrului instituțional aferent sistemului național de achiziții publice, cu sprijinul instituțiilor de specialitate.
- transmiterea către Autoritatea de Audit a documentelor aferente pachetelor de desemnare pentru toate programele operaționale gestionate de Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene.

2. Stadiul implementării

2.1 Instrumente structurale Cadrul financiar Multianual (CFM) 2007-2013

În cadrul obiectivului „Convergență”, din alocarea UE de 18,78 miliarde euro pentru cele 7 programe operaționale¹⁴ finanțate au fost contractate fonduri UE în valoare de aprox. 20 miliarde euro reprezentând 107%.

Rata de absorbție curentă¹⁵

Valoarea aplicațiilor de plată care a fost declarată Comisiei Europene este de 16,73 miliarde euro, ceea ce reprezintă o rată de absorbție curentă de aprox. 89% din alocarea UE pentru perioada 2007-2013.

Rata rambursărilor¹⁶

Suma totală primită de România de la Comisia Europeană pentru perioada 2007-2013 este de 16,99 miliarde euro, ceea ce reprezintă aprox. 89% din alocarea UE pentru perioada 2007-2013. Din

¹⁴ Programul Operațional Regional, Programul Operațional Sectorial Transport, Programul Operațional Sectorial Mediu, Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative și Programul Operațional Asistență Tehnică.

¹⁵ Rata de absorbție curentă reprezintă raportul dintre valoarea declarațiilor de cheltuieli transmise Comisiei Europene și alocarea totală aferentă perioadei 2007-2013.

¹⁶ Rata rambursărilor reprezintă raportul dintre valoarea sumelor plătite de către Comisia Europeană și alocarea totală aferentă programelor operaționale.

această sumă, 2,11 miliarde euro reprezintă prefinanțări, în timp ce 14,88 miliarde euro reprezintă sume rambursate de către Comisia Europeană, rata rambursărilor fiind de 78% din totalul alocat pentru perioada 2007-2013.

Repartizarea pe tipuri de fond a sumelor solicitate CE și rambursate de către aceasta, se prezintă astfel:

mil. euro		
Fond	Sume solicitate	Sume rambursate
FEDR ¹⁷	8.250	7.333
FC ¹⁸	5.365	5.030
FSE ¹⁹	3.114	2.518

Rata finală de absorbție va putea fi stabilită numai după acceptarea pachetului de închidere de către CE și plata soldului final aferent aplicațiilor de plată finale transmise de către România, până la data de 31 Martie 2017, în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar.

2.2 Fondurile Europene Structurale și de Investiții – CFM 2014-2020

Începând cu anul 2015, au fost lansate 1138 apeluri de proiecte pentru programele operaționale (PO) gestionate de Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene (PO Infrastructură Mare, Capital Uman, Competitivitate, Asistență Tehnică, Regional, Capacitate Administrativă, Inițiativa pentru IMM-uri). Bugetul total lansat pentru aceste apeluri este de aprox. 18,9 miliarde euro, reprezentând 68,5% din alocarea totală de aprox. 28 miliarde euro disponibilă pentru implementarea acestor programe.

Până la data de 13 octombrie 2017, au fost semnate 1254 contracte de finanțare în valoare totală eligibilă de aprox. 5,9 miliarde euro, reprezentând aprox. 21% din alocarea totală aferentă acestor PO. În cadrul acestor contracte au fost efectuate plăți de către autoritățile de management în sumă de 0,92 miliarde euro.

Pentru PO mai sus menționate, s-au primit de la CE fonduri de prefinanțare în cuantum de 1,43 miliarde euro, reprezentând 6,4% din alocarea UE de aproximativ 22,54 miliarde euro aferentă acestora.

Până în prezent, valoarea aplicațiilor de plată transmise la Comisia Europeană este de aproximativ 530 mil. euro, din care CE a rambursat, până în prezent, suma de 418,8 mil. euro.

În conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile actualei perioade de programare, rambursarea cheltuielilor declarate se realizează după finalizarea procesului de desemnare a autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor, care a implicat evaluarea acestora de către Autoritatea de Audit din România și emiterea unei opinii cu privire la conformitatea sistemului cu cerințele de acreditare, Anul 2016 a implicat și continuarea procesului de îndeplinire a condiționalităților. România și-a asumat prin Acordul de Parteneriat îndeplinirea unui număr de 36 de condiționalități ex-ante, din diverse domenii. Responsabilitatea îndeplinirii condiționalităților ex-ante revine ministerelor de linie, deoarece acestea vizează existența

¹⁷ Fondul European de Dezvoltare Regională

¹⁸ Fondul de Coeziune

¹⁹ Fondul Social European

politicilor/strategiilor/legislațiilor sectoriale, MDRAPFE coordonand procesul de monitorizare a stadiului îndeplinirii acestora.

2.3 Măsurile implementate și planificate în domeniul fondurilor europene

2.3.1 Măsurile implementate

Principalele măsuri întreprinse în anii 2016 - 2017 au vizat pe de-o parte procesul de închidere a programelor operaționale 2007 – 2013, iar pe de altă parte procesul de desemnare a autorităților implicate în gestionarea fondurilor ESI și accelerarea implementării programelor operaționale aferente perioadei 2014 - 2020.

Astfel, s-au întreprins o serie de măsuri, dintre care menționăm:

- revizuirea cadrului legal și instituțional:
 - modificarea HG nr. 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007–2013 prin Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul European pentru Pescuit, prin care au fost stabilite principalele activități și termene care trebuie respectate de către toate structurile implicate în închiderea programelor operaționale;
 - modificarea și completarea OUG 64/2009 privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, în scopul flexibilizării condițiilor de plată către beneficiari;
 - adoptarea/modificarea principalelor acte normative necesare procesului de implementare a FESI (HG nr. 398/2015 - cadrul instituțional de coordonare și gestionare a FESI, OUG nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene și HG nr. 93/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 40/2015).
 - Ministerul Transporturilor a fost desemnat organism intermediar pentru Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM).
 - aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a instrumentelor structurale și a fondurilor ESI prin preluarea de către fostul Minister al Fondurilor Europene a organismelor intermediare/intermediare regionale POS M și POS DRU;
- fazarea proiectelor: o serie de proiecte majore și non-majore finanțate prin cadrul financiar 2007 – 2013 care nu s-au încheiat la termenul de eligibilitate au putut fi eşalonate, respectiv lucrările rămase de efectuat pot fi finanțate din bugetul 2014-2020. România a fazat 90 de proiecte pe două PO (84 POIM și 6 POC), pentru care valoarea totală eligibilă a fazei II este de 3,5 miliarde euro .
- simplificarea ghidurilor pentru beneficiari și a procedurilor de accesare a fondurilor, pentru o mai mare coerență în funcționarea sistemului, astfel încât regulile să fie aproximativ aceleași pentru beneficiarul care depune un proiect, indiferent de programul din care se finanțează;
- elaborarea unor Orientări generale la nivel de program și publicarea calendarelor pentru apelurile de proiecte 2016/2017, în vederea asigurării unei reale predictibilități a posibilităților de finanțare;
- depunerea de către solicitanți în format electronic a cererilor de finanțare;

- dezvoltarea unui sistem de evaluare a funcționarilor publici care gestionează asistența financiară nerambursabilă folosind indicatori de performanță, atât de încadrare în timp, cât și de calitate, dezvoltați prin intermediul unui acord de servicii încheiat cu Banca Mondială;
- asigurarea fondurilor necesare autorităților de management pentru efectuarea plăților către beneficiari în cazul indisponibilității temporare de fonduri UE, prin accesarea mecanismului de alocare temporară a sumelor din venituri din privatizare (conform OUG 40/2015).

2.3.2 Măsuri planificate pentru implementarea fondurilor ESI

În ceea ce privește măsurile de accelerare a absorbției fondurilor ESI, un accent deosebit va fi acordat următoarelor acțiuni, prevăzute în Programul de Guvernare:

- Lansarea tuturor apelurilor de proiecte, pe toate liniile de finanțare, atât pentru beneficiarii publici, cât și pentru cei privați, până la sfârșitul anului 2017.
- Timpi scurți de evaluare pentru proiectele depuse și semnarea rapidă a contractelor de finanțare.
- Acreditarea tuturor autorităților de management.
- Achitarea fără întârziere a facturilor beneficiarilor, prin crearea unui mecanism transparent de monitorizare a facturilor, de la momentul depunerii și până la achitarea lor de către Autoritățile de Management.
- Analiza fiecărui program operațional și realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție atât în interiorul cât și între programele operaționale, pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României (anul 2018).
- Măsuri de simplificare și evitare a supra-proceduralizării și birocrăției excesive prin simplificarea orientărilor pentru solicitanți, operaționalizarea SMIS 2014+, simplificarea procedurilor de achiziții pentru beneficiarii privați, introducerea unor opțiuni de costuri simplificate, a unor rate forfetare și baremuri standard pentru costurile unitare în normele naționale și regionale referitoare la eligibilitate, simplificarea procedurilor pentru autorizațiile de construcție.
- Îmbunătățirea sistemului administrativ și a capacității de absorbție a acestor fonduri.
- Utilizarea instrumentelor financiare și a instrumentelor teritoriale.
- Simplificarea legislației aferente promovării și aprobării proiectelor de investiții din România.
- Inițierea unui proces de instruire a beneficiarilor, pe baza unui ghid privind principalele riscuri identificate în domeniul achizițiilor publice în vederea prevenirii greșelilor constatate în aplicarea procedurilor privind achizițiile publice în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, precum și asigurarea unei practici unitare pe viitor.
- Încurajarea Parteneriatelor Public – Privat, ca alternative și soluții complementare care pot conduce la sustenabilitatea proiectelor cofinanțate de Uniunea Europeană.
- Stimularea schimbului de bune practici în implementarea mecanismelor de creștere a absorbției de fonduri europene cu alte țări membre UE.
- Consultarea periodică cu actorii interesați prin consolidarea structurilor decizionale de la nivelul comitetelor de monitorizare și Comitetul de Coordonare pentru Managementul Acordului de Parteneriat.

2.4 Stadiul implementării cadrului legal și instituțional privind fondurile ESI pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, alte acte normative necesare pentru consolidarea și creșterea absorbției

Cadrul instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor ESI este reglementat prin **Hotărârea Guvernului nr. 398/2015 pentru stabilirea cadrului instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor europene structurale și de investiții și pentru asigurarea continuității cadrului instituțional de coordonare și gestionare a instrumentelor structurale 2007-2013**, cu modificările și completările ulterioare, care a fost elaborată în temeiul Regulamentului nr. 1303/2013. Actul normativ stabilește instituțiile/structurile implicate în coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor ESI, atribuțiile acestora precum și relațiile autorității de coordonare cu autoritățile de management, autoritățile de certificare și autoritatea de audit, relațiile între aceste autorități, precum și relațiile dintre aceste autorități și Comisia Europeană.

De la apariția HG 398/2015 până în prezent, au existat mai multe modificări ale cadrului instituțional – la nivelul organismelor intermediare – modificări determinate de apariția unor acte normative (OUG nr. 68/2015 pentru aprobarea unor măsuri de gestionare a instrumentelor structurale din domeniul transporturilor, HG nr. 44/2016 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, OUG nr. 23/2016 pentru aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a fondurilor structurale și de investiții europene), precum și de aprobarea Programului operațional Inițiativa pentru IMM-uri 2014-2020 de către Comisia Europeană.

În acest context, s-a impus modificarea Hotărârii Guvernului nr. 398/2015, astfel încât să fie prevăzute, în mod unitar, instituțiile/structurile implicate în coordonarea, gestionarea și controlul Fondurilor ESI.

De asemenea, a fost aprobată **HG nr. 399/2015 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune 2014-2020** prin care sunt reglementate următoarele aspecte:

- Stabilirea regulilor generale pe care trebuie să le îndeplinească o cheltuială pentru a fi eligibilă;
- Stabilirea regulilor specifice și a anumitor plafoane pentru unele categorii de cheltuieli „sensibile” de tipul contribuției în natură, costul cu achiziția de terenuri și autovehicule sau mijloace de transport;
- Categoriile de cheltuieli neeligibile.

Prevederile privind eligibilitatea reglementează inclusiv situația în care autoritatea de management, în exercitarea funcției de gestionare a programului, conform art. 125 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, acordă asistență financiară nerambursabilă instituției publice din care face parte.

Prin **OUG nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014-2020**, respectiv **Hotărârea Guvernului nr. 93/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor OUG nr. 40/2015** se stabilește cadrul financiar general pentru gestionarea asistenței financiare nerambursabile alocate României din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul de Ajutor European destinat celor mai defavorizate persoane în perioada de programare 2014-2020, precum și a prefinanțării și cofinanțării aferente acestei asistențe, în vederea asigurării unui management financiar eficient al acestor fonduri.

De asemenea, în vederea accelerării implementării FESI, prin Ordonanța de Urgență nr. 49 din 30 iunie 2017 au fost modificate mai multe prevederi ale Ordonanței de Urgență nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014 – 2020.

În plus, au fost inițiate sau semnate protocoale de colaborare cu alte instituții care pot sprijini procesul de implementare a acestor fonduri, precum Agenția Națională pentru Integritate, Agenția Națională de Administrare Fiscală, Agenția Națională pentru Achiziții Publice, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Autoritatea de Certificare și Plată din cadrul Ministerului Finanțelor Publice.

2.5 Fondurile aferente CFM 2014-2020, alocarea acestora pe politica de coeziune și pe politica agricolă comună, pe obiective distincte, precum și programele operaționale ce vor fi finanțate din aceste fonduri

În exercițiul financiar 2014-2020 alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care 22,9 miliarde euro prin Politica de Coeziune și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată.

mil. euro

Program operațional/Program	Tip fond	Alocare (UE)
PO Asistență Tehnică	FEDR	212,77
PO Competitivitate	FEDR	1.329,79
PO Capital Uman	FSE	4.326,84
PO Capacitatea Administrativă	FSE	553,19
PO Regional	FEDR	6.600,00
PO Inițiativa pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii	FEDR	100,00
PO Infrastructură Mare	FEDR	2.483,53
	FC	6.935,00
Programul Național de Dezvoltare Rurală	FEADR	8.128,00
PO Pescuit	FEPAM	168,42

Programelor Operaționale sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate, cu finanțare din Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor cele mai Defavorizate (FEAD), cu o alocare totală de 519 milioane euro (din care contribuția UE este de 441 milioane euro) pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de aprox. 787 (din care contribuția UE este de aprox. 670 milioane euro) milioane euro din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

În vederea asigurării complementarității și valorificării sinergiilor între intervențiile care vor fi finanțate din diferitele fonduri ESI, este importantă asigurarea unei bune coordonări în etapa de implementare a intervențiilor.

Pe baza lecțiilor învățate în perioada 2007-2013 și noilor provocări pe care le aduce arhitectura specifică fondurilor pentru perioada 2014-2020, este avută în vedere dezvoltarea unui mecanism de coordonare cu structuri pe 3 niveluri (coordonare strategică, coordonare la nivel tematic și la nivel operațional), așa cum a fost stabilit la nivelul Acordului de Parteneriat.

Rolul acestui mecanism este de a asigura coordonarea strategică și complementaritatea intervențiilor pe parcursul implementării programelor finanțate din FESI, urmărind în același timp, coerența, sinergiile și demarcarea cu alte programe/ instrumente naționale și europene.

2.5.1 Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, pe total, pe ani și pe programe operaționale

Mil euro

Program	Fonduri ESI	Total	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PO Infrastructură Mare	FEDR	2.483,53	0,00	593,27	324,66	333,05	380,35	420,24	431,96
	FC	6.935,00	0,00	1.710,04	949,84	999,90	1.046,79	1.093,83	1.134,60
PO Capital Uman	FSE	4.220,84	503,64	538,84	577,38	607,53	636,80	664,94	691,72
Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” (alocare specială)	Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”	105,99	59,55	46,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PO Capacitate Administrativă	FSE	553,19	67,22	71,39	75,93	79,53	83,04	86,43	89,66
Programul Operațional Competitivitate	FEDR	1.329,79	156,53	168,17	171,39	184,73	201,79	210,67	236,50
PO Asistență Tehnică	FEDR	212,77	21,28	31,91	28,91	31,91	31,91	31,91	34,91
PO Regional	FEDR	6.600,00	0,00	1.671,14	841,39	994,50	1.005,65	1.029,44	1.057,87
PO IMM	FEDR	100,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PNDR	FEADR	8.128,00	0,00	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93
POPAM	FEPAM	168,42	0,00	46,47	23,59	23,98	24,53	24,70	25,15
TOTAL		30.837,53	808,22	6.600,94	4.844,70	4.441,67	4.595,59	4.704,09	4.842,30

2.5.2 Programe gestionate de România în perioada 2014-2020, prin intermediul MDRAPFE²⁰:

2.5.2.1. Programul Operațional Regional (POR)²¹

MDRAPFE este Autoritate de Management pentru POR 2014-2020 și își propune să asigure continuitatea viziunii strategice privind dezvoltarea regională în România, prin completarea direcțiilor și priorităților de dezvoltare regională și implementate prin POR 2007–2013, precum și prin alte programe naționale.

Bugetul total al POR 2014-2020 este de **8,13 miliarde euro**, din care 6,60 miliarde euro (inclusiv rezerva de performanță) reprezintă sprijinul UE, prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională, respectiv 1,53 miliarde euro contribuția națională, asigurată din fonduri publice naționale (buget de stat, bugete locale).

Obiectivul general al POR 2014-2020 este creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Conform versiunii oficiale a POR 2014-2020, acesta va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare:

- 1) Promovarea transferului tehnologic;
- 2) Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;
- 3) Sprijinirea creșterii eficienței energetice în clădirile publice;
- 4) Sprijinirea dezvoltării urbane durabile;
- 5) Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural;
- 6) Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională și locală;
- 7) Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului;
- 8) Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale;
- 9) Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban;
- 10) Îmbunătățirea infrastructurii educaționale;
- 11) Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară;
- 12) Asistența tehnică.

2.5.2.2 Programul Operațional Inițiativa pentru IMM-uri (POIIMM)²²

PO Inițiativa pentru IMM-uri are ca obiectiv facilitarea accesului IMM-urilor la finanțare prin implementarea instrumentului de garantare neplafonată. POIIMM va sprijini accesul IMM-urilor din România la finanțare, în vederea creșterii productivității, inovării, și a capacității IMM-urilor de a crește pe piețele regionale, naționale și internaționale, prin oferirea unei rate de garantare de până la 80%. **Bugetul** PO IIMM este de **100 milioane euro**. Se poate estima că alocarea de 100 milioane euro va duce la acordarea de noi credite pentru 2.500 de IMM-uri, cu o valoare totală minimă de 400 milioane euro.

²⁰ Ministerul Dezvoltării Rurale, Administrației și Fondurilor Europene (MDRAPFE) este Autoritate de Management pentru aceste Programe Operaționale

²¹ aprobat de către CE pe data de 23 iunie 2015

²² aprobat de către CE pe data de 29 martie 2016

În cadrul acestui program se are în vedere:

- Creșterea cifrei de afaceri a IMM (număr de salariați 0-249) – de la 608,81 milioane lei (2013), la 991,68 milioane lei (2023);
- Sprijinirea unui număr de 2.500 întreprinderi;
- Realizarea unui volum de 400 milioane euro investiții private combinate cu sprijinul public pentru întreprinderi.

2.5.2.3. Programul Operational Capacitate Administrativă (POCA)²³

Programul vizează consolidarea capacității administrative a autorităților și instituțiilor publice de a susține o economie modernă și competitivă, abordând provocarea 5 "Administrația și guvernarea" și provocarea 2 "Oamenii și societatea" din Acordul de Parteneriat al României. POCA 2014 – 2020 asigură continuitatea viziunii strategice a PODCA 2007 – 2013 cu privire la consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și eficiența administrației publice.

Buget total de 658,29 milioane euro, din care 553,19 milioane euro reprezintă sprijinul UE, prin Fondul Social European, respectiv circa 105,10 milioane euro contribuția națională, asigurată din fonduri publice naționale (buget de stat, bugete locale).

Implementarea programului se realizează prin trei axe prioritare:

- Axa 1 – Administrație publică și sistem judiciar eficiente;
- Axa 2 – Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente;
- Axa 3 – Asistență tehnică.

2.5.2.4 Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM)²⁴

Obiectivul general al POIM este Dezvoltarea infrastructurii de transport, mediu, energie și prevenirea riscurilor la standarde europene, în vederea creării premiselor unei creșteri economice sustenabile, în condiții de siguranță și utilizare eficientă a resurselor naturale. **Bugetul total al POIM este de 11,88 miliarde euro**, din care 9,41 miliarde euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POIM va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

- AP1 Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T centrale și a metroului
- AP2 Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient
- AP3 Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor
- AP4 Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric
- AP5 Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
- AP6 Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon

²³ aprobat de către CE pe data de 25 februarie 2015 prin Decizia C(2015) 1290

²⁴ aprobat de către CE pe data de 9 iulie 2015

AP7 Creșterea eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate

AP8 Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale

2.5.2.5 Programul Operațional Capital Uman (POCU)²⁵

Programul Operațional Capital Uman stabilește prioritățile de investiții, obiectivele specifice și acțiunile asumate de către România în domeniul resurselor umane, continuând astfel investițiile realizate prin Fondul Social European în perioada 2007-2013 și contribuind, totodată, la atingerea obiectivului general al Acordului de Parteneriat (AP 2014-2020) - implicit al fondurilor Europene Structurale și de Investiții din România, și anume, de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială dintre România și Statele Membre ale UE.

Strategia POCU urmărește integrarea nevoilor de dezvoltare a resurselor umane în ansamblul programelor și politicilor publice ale României, ca SM al UE și are în vedere valorizarea capitalului uman, ca resursă pentru o dezvoltare sustenabilă în viitor. **Bugetul** total al POCU este de **5,06 miliarde euro**, din care 4,32 miliarde euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POCU va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

AP 1 - Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”

AP 2 - Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs

AP 3 – Locuri de muncă pentru toți

AP 4 – Incluziunea socială și combaterea sărăciei

AP 5 - Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității

AP 6 - Educație și competențe

AP 7 - Asistență Tehnică

2.5.2.6 Programul Operațional Competitivitate (POC)²⁶

Obiectivul general al POC este de a contribui la realizarea obiectivului global al Acordului de Parteneriat prin susținerea CDI și TIC pentru competitivitate și dezvoltare. POC propune soluții nevoilor și provocărilor legate de nivelul redus al competitivității economice la nivel național, în special în ceea ce privește (a) sprijinul insuficient pentru CDI și (b) infrastructura subdezvoltată de TIC și implicit servicii slab dezvoltate.

Bugetul total al POC este de **1,58 miliarde euro**, din care 1,33 miliarde euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POC va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

AP1 Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor

²⁵ aprobat de către CE pe data de 25 februarie 2015

²⁶ aprobat de către CE pe data de 19 decembrie 2014

2.5.2.7 Programul Operațional PO Asistență Tehnică (POAT)²⁷

POAT 2014-2020 are drept scop asigurarea unui proces de implementare eficientă și eficace a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții în România în conformitate cu principiile și regulile de parteneriat, programare, evaluare, comunicare, management, inclusiv management financiar, monitorizare și control, pe baza responsabilităților împărțite între Statele Membre și Comisia Europeană.

Obiectivul global al POAT 2014-2020 este de a asigura capacitatea și instrumentele necesare pentru o eficientă coordonare, gestionare și control al intervențiilor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții, precum și o implementare eficientă, bine orientată și corectă a POAT, Programului Operațional Infrastructură Mare (POIM) și a Programului Operațional Competitivitate (POC).

Bugetul total al POAT este de **251 milioane euro**, din care 212 milioane euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POAT va finanța proiecte prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

AP 1 - Întărirea capacității beneficiarilor de a pregăti și implementa proiecte finanțate din FESI și diseminarea informațiilor privind aceste fonduri

AP 2 - Sprijin pentru coordonarea, gestionarea și controlul FESI

AP 3 - Creșterea eficienței și eficacității resurselor umane implicate în sistemul de coordonare, gestionare și control al FESI

2.5.2.8 Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)

POAD asigură pe întreaga perioadă 2014 - 2020 în principal, distribuția gratuită de ajutoare alimentare în toate localitățile din țară în favoarea persoanelor dezavantajate. POAD este o continuare a Planului european de furnizare ajutoare alimentare în beneficiul persoanelor cele mai defavorizate (PEAD) derulat în perioada 2007 -2013.

Programul este finanțat în proporție de 85% din Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane și în proporție de 15% din bugetul național. **Bugetul** total al POAD este de **0,52 miliarde euro**, din care 0,44 miliarde euro contribuție UE.

Având în vedere că în decembrie 2016 a fost obținută acreditarea sistemului de management și control pentru acest PO, s-a solicitat CE suma de 4,29 mil euro, ceea ce reprezintă aprox. 1% din alocarea UE aferentă PO. Tot în decembrie 2016, Comisia Europeană a rambursat pentru POAD 3,86 mil. euro, ceea ce reprezintă 0,88% din alocarea programului.

2.5.2.9 Programe de cooperare:

²⁷ aprobat de către CE pe data de 18 decembrie 2014

Programe de cooperare aferente politicii de coeziune a UE, finanțate din FEDR:

Programul Interreg V-A România-Bulgaria²⁸ cu un buget total de 258,50 mil euro, a fost aprobat în 12 februarie 2015 de Comisia Europeană, primul apel de proiecte fiind lansat la 25 martie 2015.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- O regiune bine conectată
- O regiune verde
- O regiune sigură
- O regiune calificată și inclusivă
- O regiune eficientă

Programul Interreg V-A România-Ungaria²⁹ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 9 decembrie 2015 cu un buget total de 231,86 mil euro.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Protejarea în comun și utilizarea eficientă a valorilor comune și resurselor (Cooperarea în domeniul valorilor comune și resurselor)
- Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor (Cooperarea în domeniul accesibilității)
- Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea mobilității forței de muncă transfrontaliere (Cooperare în domeniul ocupării forței de muncă)
- Îmbunătățirea serviciilor de îngrijire a sănătății (Cooperare în domeniul sănătății și prevenției bolilor)
- Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor (Cooperare în domeniul prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor)
- Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni (Cooperarea instituțiilor și comunităților)

Programul transnațional Dunărea³⁰ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 20 august 2015, având Autoritatea de Management în Ungaria. Acest program are un buget total de 262,99 mil euro, din care 202,10 mil euro finanțare FEDR.

Domeniile de finanțare au fost cuprinse în următoarele axe prioritare:

- Axa prioritară 1 - Inovare și responsabilitate socială în Regiunea Dunării
- Axa prioritară 2 - Responsabilitatea față de mediu și cultură în Regiunea Dunării
- Axa prioritară 3 – Conectivitatea în Regiunea Dunării
- Axa prioritară 4 - Buna guvernare în Regiunea Dunării
- Axa prioritară 5 - Asistență tehnică dedicată finanțării structurilor de management ale programului și activităților acestora - Facilitarea implementării programului

Programul de cooperare interregională INTERREG EUROPE³¹ fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 11 iunie 2015, având Autoritatea de Management în Franța. Acest program are un buget total de 426.31 mil euro, din care 359,33 mil euro finanțare FEDR. Primul apel de proiecte a fost deschis în perioada 22 iunie – 31 iulie 2015.

Domeniile de finanțare au fost cuprinse în următoarele axe prioritare:

- Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării
- Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor
- Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele

²⁸ în calitate de Autoritate de Management

²⁹ în calitate de Autoritate de Management

³⁰ în calitate de Autoritate Națională

³¹ în calitate de Autoritate Națională

- Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

Programul de cooperare interregională URBACT³² III a fost aprobat prin decizia C(2014) 9857 din 12.12.2014, având Autoritatea de Management în Franța. Acest program, cu buget total de 96.324.550 euro din care 74,30 mil euro finanțare FEDR, a avut evenimentul de lansare în 16 martie 2015 la Bruxelles. Domeniile de finanțare au fost cuprinse generic într-o singură axă prioritară: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile

Programul de cooperare interregională INTERACT³³ III a fost aprobat de Comisia Europeană prin decizia C(2015) 5855 din data de 13.08.2015, având Autoritatea de Management în Slovacia. Obiectivul programului este acela de a acorda asistență tehnică celorlalte programe de cooperare teritorială europeană în creșterea capacității administrative pentru management și control, identificarea și valorificarea rezultatelor, implementarea abordărilor inovative (GECT, strategii macro-regionale, ITI etc). Bugetul programului este de 39,40 mil euro FEDR la care se adaugă 163.530 euro contribuția Elveției și Norvegiei.

Programul de cooperare interregională ESPON 2020³⁴

Programul IPA de cooperare transfrontalieră³⁵ România – Republica Serbia 2014-2020 redenumit ulterior **Programul INTERREG IPA de cooperare transfrontalieră România – Serbia** prin decizia C(2015) 5667 din 06.08.2015 - în calitate de Autoritate de Management.

Acest program, cu un buget total de 88.124.999 euro, a fost aprobat de Comisia Europeană în 06.08.2015.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele 4 axe prioritare:

- Promovarea ocupării forței de muncă și servicii pentru o creștere favorabilă a incluziunii
- Protecția mediului și managementul riscurilor
- Mobilitate sustenabilă și accesibilitate
- Atractivitate pentru turism sustenabil

Programe de cooperare aferente politicii de vecinătate a UE, finanțate din ENI:

Programul operațional comun România-Ucraina 2014-2020³⁶ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 17 decembrie 2015 cu un buget de 66 mil euro. Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Cooperare instituțională în educație pentru creșterea accesului la educație și a calității educației;
- Promovare și suport pentru cercetare și inovare;
- Conservarea și promovarea patrimoniului cultural și istoric;
- Dezvoltarea infrastructurii de transport transfrontalieră și a instrumentelor TIC;
- Sprijin pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate și accesul la sănătate;
- Sprijin pentru activități comune de prevenire a dezastrelor naturale sau provocate de om, precum și acțiuni comune în situații de urgență;
- Prevenirea și lupta împotriva criminalității organizate și cooperarea polițienească;

³² în calitate de Autoritate Națională

³³ în calitate de Autoritate Națională

³⁴ în calitate de Autoritate Națională

³⁵ program de cooperare aferent politicii de extindere a UE

³⁶ în calitate de Autoritate de Management

Programul operațional comun România - Republica Moldova 2014-2020³⁷ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 17 decembrie 2015 cu un buget total de 89,10 mil euro. Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Cooperare instituțională în educație pentru creșterea accesului la educație și a calității educației
- Promovare și suport pentru cercetare și inovare
- Conservarea și promovarea patrimoniului cultural și istoric
- Dezvoltarea infrastructurii de transport transfrontalieră și a infrastructurii TIC
- Sprijin pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate și accesul la sănătate
- Sprijin pentru activități comune de prevenire a dezastrelor naturale sau provocate de om, precum și acțiuni comune în situații de urgență
- Prevenirea și lupta împotriva criminalității organizate și cooperarea polițienească

Programul operațional comun Bazinul Mării Negre 2014-2020³⁸ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană cu un buget total de 53,94 mil euro.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Promovarea în comun a mediului de afaceri și antreprenoriatului în sectoarele turism și cultură;
- Creșterea oportunităților de comerț transfrontalier și modernizarea în domeniul agriculturii și sectoarelor conexe, inclusiv acvacultură, industria alimentară și industria agricolă;
- Îmbunătățirea sistemului de monitorizare în comun a mediului;
- Promovarea unei activități comune de conștientizare publică și a unor acțiuni comune împotriva deșeurilor maritime și riverane;

Sumele cheltuite de la bugetul de stat pentru proiectele de cooperare teritorială europeană sunt esențiale pentru buna implementare a proiectelor de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională aferente programelor ce fac parte din obiectivul cooperare teritorială europeană al politicii de coeziune a UE și a proiectelor de cooperare transfrontalieră aferente politicilor de extindere și vecinătate ale UE la care ia parte România.

Programul de Cooperare Transfrontalieră ENI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2014-2020 a fost aprobat oficial de Comisia Europeană cu un buget total de 81,35 mil euro.

Domeniile de finanțare vor cuprinde următoarele axe prioritare:

- Promovarea culturii locale și a istoriei cu accentuarea funcției de turism
- Utilizarea durabilă a mediului în zona transfrontalieră - conservarea resurselor naturale, acțiuni de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și poluare a râurilor
- Dezvoltarea infrastructurii de transport în vederea îmbunătățirii mobilității persoanelor și bunurilor
- Dezvoltarea infrastructurii pentru tehnologiile de informare și comunicare și schimbul de informații
- Sprijinirea activităților comune pentru prevenirea dezastrelor naturale și antropice precum și acțiuni comune în situațiile de urgență
- Sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii de sănătate

³⁷ în calitate de Autoritate de Management

³⁸ în calitate de Autoritate de Management

B. FONDURI DIN POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ

1. Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020

Programul național de dezvoltare rurală 2014-2020 a fost adoptat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei nr. 3508 din 26.05.2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, trasând prioritățile României pentru utilizarea celor aproximativ 9,5 miliarde euro fondurile publice disponibile (8,1 miliarde euro din bugetul FEADR și 1,4 miliarde euro reprezentând cofinanțarea națională).

1.1 Alocarea financiară a PNDR 2014-2020, împărțită pe ani este următoarea:

euro							milioane
2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
0,0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	8.128,00

Alocarea publică totală este împărțită pe 6 priorități de dezvoltare rurală (PDR), conform PNDR 2014-2020:

- PDR 1 "*Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale*" – această prioritate este programată prin prioritățile de la 2 la 6 și are alocarea de 169,28 mil. euro;
- PDR 2: "*Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor*" – alocare de 1.864,16 mil. euro;
- PDR 3: "*Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură*" - alocare de 995,37 mil. euro;
- PDR 4: "*Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură*" – alocare de 2.813,74 mil. euro;
- PDR 5: "*Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic*" – alocare de 1.025,84 mil. Euro;
- PDR 6: "*Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale*" - alocare de 2.563,69 mil. euro.

La alocările menționate mai sus, pe priorități de dezvoltare rurală, se adaugă alocarea pentru măsura de Asistență tehnică de 209,84 mil. euro.

Programul cuprinde 16 măsuri de finanțare (la care se adaugă și o măsură exclusiv tranzitorie, respectiv Bunăstarea animalelor – angajamente multianuale încheiate prin PNDR 2007-2013). Plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+3.

1.2 Rata de absorbție PNDR 2014-2020

Valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor este de 1.804,80 mil. euro, la care se adaugă prefinanțarea încasată în anul 2015, respectiv 2016, din bugetul FEADR, în vederea asigurării finanțării necesare demarării și derulării Programului, în valoare de 325,12 mil. euro, ceea

ce conduce la un **grad de absorbție FEADR 2014-2020 de 26,20%** (conform declarațiilor de cheltuieli din anul 2016, declarațiilor de cheltuieli ale trim I și II aferente anului 2017, rambursate de către COM, precum și a plăților efectuate în trimestrul III nedecarate Comisiei – preluate din monitorizarea curentă).

1.3 Măsuri PNDR 2014-2020 lansate

Sunt active 36 de (sub)măsuri, din care 29 (sub)măsuri sunt implementate de AFIR/AM PNDR și 6 măsuri de către APIA, la care se adaugă măsura de întărire a capacității administrative la nivelul autorităților responsabile de implementarea PNDR, respectiv Asistența tehnică.

Sunt nelansate 6 (sub)măsuri, care vor fi implementate de AFIR/AM PNDR.

Sesiunea anuală 2015

Depunere: în perioada martie – decembrie 2015 s-a derulat prima sesiune anuală în cadrul a **15 submăsuri/componente** (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), **licitându-se suma de 1.558,32 mil. euro**, au fost depuse 7.691 proiecte cu o valoare publică de 1.550,3 mil. euro.

Pentru măsurile de plăți compensatorii pe suprafață/animale implementate de APIA (inclusiv angajamente tranzitorii) aferent Campaniei 2015 s-au plătit 370,95 mil. euro:

- M10 „Agromediu și climă” – 66,42 mil. euro;
- M11 „Agricultură ecologică” – 16,83 mil. euro;
- M13 „Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice” – 223,55 mil. euro;
- M14 „Bunăstarea animalelor” – tranziție - 64,15 mil. euro.

Selecție și contractare: din proiectele depuse în sesiunea 2015, s-au selectat 4.359 proiecte în valoare publică de 903,31 mil. euro și s-au contractat 4.157 proiecte în valoare publică de 773,64 mil. euro, plățile efectuate fiind în valoare publică de 361,91 mil. euro.

Sesiunea anuală 2016

Depunere:

Începând cu luna aprilie s-au lansat sesiuni continue de depunere a cererilor de finanțare 2016 pentru **24 submăsuri/componente/scheme** (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), **licitându-se suma de 1.685,25 mil. euro** și s-au depus 14.540 proiecte cu o valoare publică de 1.967,24 mil. euro (numărul și valoarea proiectelor depuse se actualizează cu proiectele retrase din sistem de către solicitanții de fonduri europene nerambursabile).

În perioada 10 martie - 28 aprilie 2016, s-a desfășurat sesiunea de depunere a Strategiilor de Dezvoltare Locală (SDL), din cadrul Măsurii 19 Dezvoltarea locală LEADER - Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020. S-au selectat **239 Strategii de Dezvoltare Locală în valoare de 563,52 mil. euro**.

Pentru măsurile de plăți compensatorii pe suprafață/animale implementate de APIA (inclusiv angajamente tranzitorii) aferent Campaniei 2016 s-au plătit 507,82 mil. euro:

- M10 „Agromediu și climă” inclusiv angajamente tranzitorii – 94,26 mil. euro;
- M11 „Agricultură ecologică” inclusiv angajamente tranzitorii – 24,67 mil. euro;
- M13 „Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice” – 231,34 mil. euro;
- M14 „Bunăstarea animalelor” – 157,55 mil. euro.

Seleție și contractare: din proiectele depuse în sesiunea 2016, s-au selectat 9.608 proiecte în valoare publică de 1.347,61 mil. euro și s-au contractat 8.960 proiecte în valoare publică de 1.033,44 mil. euro. Plățile efectuate sunt în valoare publică de 342,79 mil. Euro.

Sesiunea anuală 2017

Depunere:

Începând cu luna februarie s-au lansat sesiuni de depunere a cererilor de finanțare 2017 pentru 26 submăsurii/componente/scheme, iar exclusiv pentru teritoriul ITI Delta Dunării s-au lansat sesiuni pentru 13 submăsurii/ componente/ scheme. Suma licitată până în prezent este de 2.304,63 mil. euro, iar numărul proiectelor depuse este 20.410 cu o valoare publică de 3.312,65 mil. euro.

În perioada 01 martie – 15 mai 2017 s-a desfășurat Campania de primire a Cererilor unice de plată pentru anul 2017 și până în prezent au fost solicitate plăți în valoare de 426,18 mil. euro.

- M10 „Agromediu și climă” – 84,61 mil. euro;
- M11 „Agricultură ecologică” – 31,56 mil. euro;
- M13 „Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice” – 270,01 mil. euro;
- M214 „Plăți de agro-mediu” – tranziție – 40 mil. Euro.

Seleție și contractare: dintre proiectele depuse în sesiunea anului 2017, au fost selectate 6.313 proiecte în valoare publică de 713,74 mil. euro, și s-au contractat 5.863 proiecte în valoare publică de 400,54 mil. euro. Plățile efectuate sunt în valoare publică de 82,58 mil. euro.

Astfel, urmare sesiunilor derulate în cei trei ani de implementare, cumulativ, numărul proiectelor depuse este de 42.641 cu o valoare publică 6.830,19 mil. euro.

Numărul proiectelor selectate pentru finanțare este de 20.280 în valoare publică de 2.964,66 mil. euro din care au fost contractate 18.980 proiecte în valoare publică de 2.207,62 mil. euro. Plățile efectuate sunt în valoare publică de 787,28 mil. euro.

De asemenea, au mai fost contractate 35 proiecte în valoare publică de 4,51 mil. Euro, în cadrul măsurii de Asistență Tehnică, precum și 239 proiecte în valoare publică de 69,85 mil. Euro în cadrul SM. 19.4 „Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare” acordat GAL-urilor.

Suplimentar, prin procedura de tranziție, au fost transferate din PNDR 2007-2013 în PNDR 2014-2020, 22.646 proiecte cu o valoare publică de 439,50 mil. euro (valoarea rămasă de plătit în vederea finalizării acestor contracte). Pentru aceste contracte tranzitate, au fost efectuate plăți în valoare publică de 548,23 mil. Euro.

1.4 Măsurile întreprinse pentru absorbția FEADR 2014-2020:

Principalele modificări procedurale în favoarea solicitanților / beneficiarilor

- depunerea online de către beneficiari a solicitărilor de modificare a contractelor și a documentelor necesare modificării contractelor de finanțare, cu posibilitatea încărcării și transmiterii documentelor respective din contul lor deschis în cadrul portalului www.afir.info;
- documentele necesare încheierii și modificării contractului de finanțare, altele decât cele depuse on-line, pot fi depuse de către solicitanți la oficiile județene ale agenției de plată (OJFIR), în orice situație, inclusiv pentru solicitanții publici, urmând ca acesta să facă transmiterea către centrele regionale ale agenției de plată (CRFIR).
- acordarea avansului după primirea avizului favorabil din partea Autorității Contractante asupra unei achiziții (*anterior, avansul se acorda numai după primirea avizului favorabil din partea Autorității Contractante pentru procedura de achiziții lucrări, în cazul investițiilor care presupun construcții-montaj, iar în cazul investițiilor privind achiziția de bunuri, după avizarea cel puțin a unei achiziții de bunuri*).
- după semnarea contractului de finanțare se solicită proiectul tehnic pentru verificare și avizare (*se elimină posibilitatea de a plăti proiectul tehnic fără a avea certitudinea obținerii finanțării*).
- prelungirea termenului de răspuns la solicitarea de informații suplimentare.
- introducerea excepției, în cazul în care solicitarea de informații suplimentare vizează prezentarea de către beneficiar a unui document emis de o instituție publică, beneficiarul va prezenta dovada demersului făcut la instituția respectivă în termenul precizat în adresă, urmând ca acesta să depună documentul imediat după eliberarea acestuia de instituția publică în termenele legale sau procedurale specifice instituției respective.
- aprobarea modificărilor minore la Contractul/ Decizia de finanțare la nivel județean OJFIR (*anterior se aprobau la nivel regional CRFIR*).
- reverificarea criteriilor de eligibilitate și selecție înainte de contractare și nu la tranșa 1 de plată, pentru a se evita ca solicitanții să avanseze în cheltuirea banilor proprii prin declararea neeligibil sau neselectat la tranșa 1.
- introducerea Notelor de îndrumare la semnarea contractelor de finanțare în care sunt prevăzute etapele ce trebuie parcurse pentru implementarea corectă a proiectelor.
- eliminarea restricției privind rectificarea declarației de eşalonare a depunerii DCP de maxim două ori în perioada de execuție a Contractului de Finanțare.
- introducerea unui capitol în manualul de plată privind *informarea beneficiarului cu privire la obligațiile pe care le are în vederea depunerii dosarului cererii de plată-ultima tranșă/ finalizării implementării proiectului*.
- s-a introdus posibilitatea depunerii de către beneficiari a autorizațiilor/ avizelor/ certificatelor în maxim 6 luni de la primirea Notificării beneficiarului cu privire la confirmarea plății, pe baza depunerii documentelor doveditoare ca s-au făcut demersuri necesare obținerii lor și a unui Angajament. Însă, această excepție nu se aplică acelor avize, autorizații sau certificate prin care se condiționează în mod direct și explicit eligibilitatea fondurilor FEADR printr-o prevedere din PNDR sau din legislația UE sau națională aferentă gestionării sau implementării fondurilor UE.
- s-a eliminat etapa de reverificare a criteriilor de eligibilitate și selecție la prima tranșă de plată. Aceasta a rămas doar pentru eşantionul de control la fața locului stabilit la nivel central.
- s-a eliminat cerința cu privire la prima tranșă de plată trebuie să reprezinte minim 20% din valoarea eligibilă a proiectului.

2. Programul Operațional de Pescuit și Afaceri Maritime

2.1 Principalele realizări în domeniul fondurilor europene în anii 2016 și 2017:

Misiunea DGP-AMPOPAM constă în gestionarea Programului Operațional de Pescuit 2007-2013 și al Programului Operațional de Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020, în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare.

În acest scop, DGP-AMPOPAM a implementat o serie de măsuri specifice fiecărui program în parte, având ca rezultat îndeplinirea obiectivelor stabilite pentru anul 2016 și 2017.

1. Realizarea demersurilor privind activitățile specifice pentru închiderea perioadei de programare 2007-2013;
2. Pregătirea cadrului instituțional și legal pentru implementarea Programului Operațional de Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020;
3. Elaborarea Ghidurilor solicitantului și lansarea apelurilor pentru depunerea cererilor de finanțare aferente perioadei de programare 2014-2020;
4. Întreprinderea demersurilor privind desemnarea Autorității de Management, acțiune care este pe cale de finalizare.
5. Realizarea activităților de verificare, evaluare, selectare, contractare, verificare și efectuare de plăți către beneficiari, precum și a activităților de monitorizare și raportare la nivelul POPAM;
6. Asigurarea măsurilor de informare și publicitate;

c) Programul Operațional pentru Pescuit 2007-2013

Rată absorbție și angajare POP

Gradul de angajare al sumelor alocate 2007-2013: 89,75%

Gradul de absorbție aferent întregii perioade de programare: 71,68% din valoarea totală publică eligibilă plătită și certificată.

Valoarea angajamentelor/plăților efectuate raportată la alocările publice:

Alocare financiară POP 2007-2013	Contracte **		Plăți efectuate ***
Valoare (€)	Număr	Valoare (€)	Valoare (€)
237.697.486	553	213.338.651	170.379.078

Sursa: Raport final de implementare POP, aprobat prin decizia CM nr.13/2017, adresa nr. 310037/18.05.2017 și trimis spre aprobare către CE.

*la data de 30.04.2016, cu modificările ulterioare stabilite în urma corecțiilor sumelor rezultate din verificări

**exprimată ca valoare totală eligibilă nerambursabilă

***exprimată ca valoare totală publică eligibilă plătită și certificată

Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020

Prin Decizia nr. 8416/25.11.2015, Comisia Europeană (CE) a aprobat Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime pentru România (POPAM), pentru perioada 2014-2020.

Alocarea financiară totală este de 223.709.082 euro, din care contribuția FEPAM este de 168.421.371 euro și contribuția națională de 55.287.711 euro.

PRIORITĂȚILE UNIUNII EUROPENE VIZATE PRIN POPAM 2014-2020:

PU1 – Promovarea pescuitului sustenabil din punct de vedere al mediului, eficient din punct de vedere al utilizării resurselor, inovator, competitiv și bazat pe cunoaștere

PU2 – Stimularea acvaculturii sustenabile din punct de vedere al mediului, eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoaștere

PU3 – Stimularea punerii în aplicare a PCP

PU4 – O ocupare a forței de muncă și o coeziune teritorială sporite

PU5 – Stimularea comercializării și a prelucrării

PU6 – Încurajarea punerii în aplicare a politicii maritime integrate

PU7 – Asistență tehnică

ALOCAREA FINANCIARĂ CORESPUNZĂTOARE FIECĂREI PRIORITĂȚI³⁹ A UNIUNII EUROPENE

Prioritatea Uniunii Europene	Valoarea contribuției FEPAM (euro)	Valoarea contribuției naționale (euro)	Valoarea totală a contribuției publice (euro)
PU1	13.203.700	4.667.900	17.871.600
PU2	84.257.945	28.085.982	112.343.927
PU3	12.942.786	3.483.396	16.426.182
PU4	33.684.278	11.228.093	44.912.371
PU5	11.765.754	3.633.370	15.399.124
PU6	2.500.000	833.334	3.333.334
PU7	10.066.908	3.355.636	13.422.544
TOTAL	168.421.371	55.287.711	223.709.082

Sursa: Raport anual de activitate al MADR aprobat prin OMADR nr. 81/30.03.2017 (<http://madr.ro/docs/minister/rap-activitate-MADR-2016.pdf>, pag. 14)

2.2 Alocarea financiară din FEPAM⁴⁰ se prezintă după cum urmează:

mil euro						
2014+2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
46.465.937	23.594.150	23.976.562	24.534.471	24.702.232	25.148.019	168.421.371

³⁹ Sursa: Raport anual de activitate al MADR aprobat prin OMADR nr. 81/30.03.2017 (<http://madr.ro/docs/minister/rap-activitate-MADR-2016.pdf>, pag. 14)

⁴⁰ Sursa: <http://www.madr.ro/docs/popam/2015/Anexa-Decizie-8416-2015.pdf>

CONCLUZII PRIVIND STADIUL IMPLEMENTĂRII POPAM 2014-2020

- ✓ În vederea deschiderii sesiunilor de depunere a cererilor de finanțare, au fost elaborate 15 ghiduri ale solicitantului noi și au fost revizuite în sensul simplificării și clarificării alte 8.
- ✓ Au fost selectate 16 Strategii de dezvoltare locală gestionate de către grupurile de acțiune locală pentru pescuit (FLAG), în valoare de 30.450.123 euro; pentru aceste strategii, DGP-AMPOPAM a verificat sau are în curs de verificare și avizare ghidurile solicitantului și manualele de proceduri
- ✓ În data de 18.10.2017 a fost transmisă către Comisia Europeană o cerere de plată în valoare de 10.872.395,72 euro
- ✓ La 15.10.2017, situația proiectelor depuse/respinse/aprobrate, precum și a contractelor de finanțare era următoarea:

(Sursa: <http://www.ampeste.ro/popam-2014-2020/stadiul-implementarii-fepam/439-stadiul-implementarii-popam-2014-2020-la-06-octombrie-2017.html>)

Proiecte depuse: 203

Valoare totală eligibilă proiecte depuse: 912.814.241,85 lei*

Contribuție UE proiecte depuse: 534.911.961,34 lei*

Proiecte respinse: 63

Valoare totală eligibilă proiecte respinse: 223.724.681,97 lei*

Contribuție UE proiecte respinse: 114.433.225,61 lei*

Proiecte aprobate: 90

Valoare totală eligibilă proiecte aprobate: 283.435.735,70 lei*

Contribuție UE proiecte aprobate: 162.745.151,74 lei*

CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 90

Valoare totală eligibilă CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 283.435.733,30 lei*

Valoare contribuție nerambursabilă CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 216.993.533,26 lei*
(din care contribuție UE: 162.745.149,87 lei*)

Contracte reziliate: 1

Valoare totală eligibilă contracte reziliate: 780.237,50 lei* (din care contribuție UE: 585.178,13 lei*)

Contracte finalizate**: 28

Valoare totală eligibilă contracte finalizate: 2.889.391,76 lei* (din care contribuție UE: 2.167.043,79 lei*)

Contracte în implementare: 61

Valoare totală eligibilă contracte în implementare: 279.766.104,04 lei*

Plăți către beneficiari la data de 15.10.2017***:

Prefinanțări Contributie UE(lei)	Contributie nationala (lei)	Rambursări Contributie UE (lei)	Contributie nationala lei	Total (lei)	Rata de plata la beneficiar %
3.487.661,13	1.162.553,71	56.597.479,95	18.865.826,16	80.113.520,95	10,04

* INFOREURO OCT 2017: 4,6003 lei

** CONTRACTE FINALIZATE = finalizate sub aspectul duratei de execuție a proiectului, data menționată în contractul de finanțare

2.3 Rate de angajare și de absorbție:

Aferente POPAM

Gradul de angajare al sumelor alocate 2014-2020: 21,085%

Gradul de absorbție la data curentă: 6,46%

Valoarea angajamentelor/plăților efectuate raportată la alocările publice:

Sprijin total		Cheltuieli certificate de ACP	Rambursări CE****
Contribuția FEPAM (inclusiv rezerva de performanță)	Contrapartida națională (inclusiv rezerva de performanță)	Valoare totală eligibilă	Rata de absorbție efectivă
EURO	EURO	EURO	(%)
168.421.371,00	55.287.711,00	10.872.395,72	6,46

(Sursa: <http://www.ampeste.ro/popam-2014-2020/stadiul-implementarii-fepam/439-stadiul-implementarii-popam-2014-2020-la-06-octombrie-2017.html>)

****calculata în funcție de valoarea cheltuielilor certificate de ACP (trimisă la CE)

2.4 Acte normative care vor fi modificate și/sau completate în viitor, în vederea îmbunătățirii procesului de implementare a proiectelor finanțate din FEPAM și măsuri întreprinse pentru creșterea capacității de absorbție

Acte normative ce vizează îmbunătățirea procesului de implementare a proiectelor finanțate prin FEPAM:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene nerambursabile aferente politicii agricole comune, politicii comune de pescuit și politicii maritime integrate la nivelul Uniunii Europene, precum și a fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru perioada de programare 2014-2020 și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul garanțării;
- Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 79/2009 privind reglementarea unor măsuri pentru stimularea absorbției fondurilor alocate prin Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru renovarea și dezvoltarea spațiului rural prin creșterea calității vieții și diversificării economiei în zonele rurale;
- Hotărârea Guvernului nr. 347/2016 privind stabilirea cadrului general de implementare a operațiunilor cofinanțate din Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime prin Programul operațional pentru pescuit și afaceri maritime 2014-2020;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 816/2016 privind aprobarea Listei detaliate a cheltuielilor eligibile pentru operațiunile finanțate, inclusiv cheltuielile de personal ale Autorității de management, în cadrul Programului operațional pentru pescuit și afaceri maritime 2014-2020;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale privind aprobarea schemei de ajutor de minimis „Sprijin pentru punerea în aplicare a strategiilor de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității”, aferentă Programului Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020.

Măsuri întreprinse pentru creșterea capacității de absorbție:

- Intensificarea promovării oportunităților de finanțare prin POPAM și explicarea condițiilor de accesare (întâlniri de lucru)
- Simplificarea condițiilor de accesare a finanțării urmare a interacțiunii cu sectorul;
- Elaborarea/ completarea /modificarea prevederilor ghidurilor solicitantului și lansarea apelurilor de depunerea cererilor de finanțare pentru 21 măsuri în cadrul POPAM
- Organizarea evenimentelor regionale de informare și promovare a POPAM.
- Accelerarea procesului de concesionare a terenului pe care sunt amplasate unitati piscicole;
- Continuarea demersurilor necesare pentru acreditarea sistemului de management și control/desemnarea Autorității de Management;
- Continuarea demersurilor pentru reducerea birocrăției și a timpului de răspuns instituțional, precum și pentru simplificarea procedurilor de lucru și a ghidurilor, prin încheierea protocoalelor de colaborare interinstituțională;
- Fluidizarea circuitului documentelor în cadrul DGP-AMPOPAM,;
- Evaluarea și gestionarea riscurilor, precum și implementarea mecanismelor de control intern;
- Măsuri de creștere a integrității și a gradului de prevenție.

2.5 Riscurile care pot interveni în perioada 2018-2020 în implementarea POPAM:

- lipsa disponibilităților financiare ale solicitanților/ beneficiarilor POPAM;- beneficiarii privați, în speță pescarii comerciali, nu au venituri suficiente pentru susținerea unor astfel de investiții (ei sunt limitați ca venituri la cota de pescuit alocată pe autorizația de pescuit), rata de cofinanțare fiind de 50%. Pentru a intensifica informarea acestora cu privire la măsurile ce au fost prevăzute în legislația națională referitoare la plăți, AM va proceda la elaborarea unei fișe de prezentare a facilităților privind plata la factură și avansul de până la 50% din cuantumul sprijinului financiar nerambursabil și distribuirea acestuia pescarilor prin inspectorii ANPA;- inoperabilitatea pe perioade semnificative a sistemului electronic de transmitere adatelor utilizat de DGP-AMPOPAM;- interesul scăzut al autorităților publice locale pentru infrastructura portuară de pescuit, datorită faptului că se poate finanța numai modernizarea infrastructurii existente și nu crearea de noi porturi de pescuit, locuri de debarcare sau centre de licitații deși cuantumul sprijinului financiar pentru autorități publice este de 100%. În acest sens, AM a inițiat discuții cu autoritatea portuară din Constanța și cu organizațiile de pescari pentru identificarea unei posibile locații;- întârzieri semnificative la nivelul MDRAPFE în operaționalizarea tuturor modulelor sistemului integrat de management SMIS2014+/MySMIS 2014;- dificultăți ale beneficiarilor în operarea datelor în MySMIS 2014;- disfuncționalități temporare ale sistemelor informatice MySMIS 2014, SMIS2014 ș.a.- întârzierea/lipsa aprobării CE a modificării țințelor/ operațiunilor sau realocărilor bugetare POPAM;- modificări frecvente ale cadrului legislativ și instituțional;- birocrăția excesivă.

3. FONDUL EUROPEAN DE GARANTARE AGRICOLĂ (FEGA), FONDUL EUROPEAN PENTRU AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ (FEADR), BUGETUL NAȚIONAL (BN) GESTIONATE DE APIA

3.1 Principalele realizări în campania 2016

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură implementează **Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA)**. Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) funcționează în subordinea Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale (MADR) și gestionează scheme de sprijin acordate fermierilor, finanțate din:

- ✓ FEGA – Fondul European de Garantare Agricolă (plăți directe, măsuri de piață)
- ✓ FEADR – Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (prin intermediul măsurilor delegate din cadrul PNDR 2014 - 2020)
- ✓ BN – Bugetul Național (ajutoare naționale tranzitorii, ajutoare de stat)

Schemele de plăți directe și ajutoarele naționale tranzitorii, care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020, se acordă în conformitate cu prevederile:

- ✓ O.U.G.nr. 3/2015 cu modificările și completările ulterioare,
- ✓ OMADR nr. 619/2015 cu modificările și completările ulterioare,
- ✓ OMADR nr. 620/2015 cu modificările și completările ulterioare.

Ajutoarele naționale tranzitorii (ANT) se acordă în domeniul vegetal și zootehnic în limita prevederilor bugetare alocate Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

FEGA se implementează prin gestiune partajată între statele membre și Uniune și finanțează cheltuieli care sunt efectuate în conformitate cu dreptul Uniunii, în conformitate cu prevederile Regulamentului **Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 AL Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului**

1. Alocare FEGA – Plăți directe

În Regulamentul delegat (UE) 2015/851 al Comisiei din 27 martie 2015 de modificare a anexelor II, III și VI la Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune este prevăzut plafonul financiar alocat României din FEGA pentru plățile directe, astfel:

Aloc. FEGA plati directe (mii euro)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
	1.599,99	1.777,47	1.801,33	1.872,82	1.903,20	1903,20	10.853,01

*La plafoanele financiare din FEGA menționate mai sus, se vor adăuga și cele estimate pentru măsuri de piață și comerț exterior de aproximativ 400 mil. Euro pentru perioada 2015-2020.

Schemele de plăți directe finanțate din FEGA sunt următoarele:

- schema de plată unică pe suprafață;
- plata redistributivă;
- plata pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu;

- plata pentru tinerii fermieri;
- schemele de sprijin cuplat în sectorul vegetal și în sectorul zootehnic;
- schema simplificată pentru micii fermieri.

Beneficiarii plăților sunt fermierii activi persoane fizice și/sau persoane juridice care desfășoară o activitate agricolă în calitate de utilizatori ai suprafețelor de teren agricol și/sau deținători legali de animale, în conformitate cu legislația în vigoare. În categoria beneficiarilor de plăți se încadrează și cooperativele agricole, conform Legii 566/2004 a cooperăției agricole, precum și grupurile de producători care desfășoară activități agricole.

În ceea ce privește anul financiar 2017, Agenția de Plăți și Interventie pentru Agricultură a întocmit declarațiile lunare de cheltuieli, suma rambursată de la Comisia Europeană aferentă acestora este de 1,755 miliarde euro, suma aferentă plăților directe, măsurilor de piață și promovare produse agricole și ajutoare excepționale.

Suma rambursată este urmare transmiterii declarațiilor lunare de cheltuieli aferente perioadei 16.10.2016 – 31.08.2017.

2. Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

APIA implementează în baza acordurilor de delegare încheiate cu Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) următoarele măsuri finanțate din FEADR:

- **Măsura 08** - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor – submăsura 8.1 - Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite
- **Măsura 10** - Agro-mediu și climă
- **Măsura 11** – Agricultură ecologică
- **Măsura 13** - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice
- **Măsura 14** (fosta masura 215)- Plăți în favoarea bunăstării animalelor
- **Măsura 15** – Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor - 15.1 - Plăți pentru angajamente de silvo-mediu
- **Măsura 214** - Plăți privind agromediu

Alocarea FEADR și cofinanțarea de la Buget Național însumează 3,42 mld. Euro.

Plafonare alocate din FEADR pentru CFM 2014-2020

Măsura	Perioada de programare 2014-2020	FEADR (mii euro)	BN (mii euro)	Total (mii euro)
8	Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor	105,70	18,82	124,51
10	Agromediu și climă	909,96	160,78	1070,74
11	Agricultură ecologică	200,69	35,73	236,42
13	Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice	1.150,80	204,10	1.354,89
14	Bunăstarea animalelor	437,01	79,52	516,53

15	Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor	100,00	17,80	117,80
	TOTAL	2.904,16	516,75	3.420,89

În anul financiar 2017, Agenția de Plăți și Interventie pentru Agricultură a întocmit declarațiile trimestriale de cheltuieli aferente perioadei 16.10.2016-30.06.2017, iar suma totală aferentă acestora este de 502,21 milioane euro, suma aferentă măsurilor de dezvoltare rurală.

MASURA	Suma aferentă declarațiilor trimestriale de cheltuieli (16.10.2016-30.06.2017) milioane euro
MASURA 10 – Agromediu și climă	112,31
MASURA 11- Agricultură ecologică	28,42
MASURA 13 – Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice	230,73
MASURA 14 (fosta M 215) - Plăți în favoarea bunăstării animalelor - sectoarele păsări și porcine	130,75
TOTAL	502,21

***Nota:** În acest moment este în curs de elaborare declarația trimestrială de cheltuieli, declarație aferentă perioadei 01.07.2017 - 15.10.2017

3. Bugetul Național

În perioada 16.10.2016 – 18.10.2017, APIA a autorizat la plată suma de **506,83** milioane euro, din care:

- **122,36 milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sectorul vegetal (ANT 1 - Ajutor Național Tranzitoriu pentru culturi în teren arabil, ANT2 și ANT3 - Ajutor Național Tranzitoriu pentru în și canepă pentru fibră, ANT4 - Ajutor Național Tranzitoriu pentru tutun, ANT5 - Ajutor Național Tranzitoriu pentru hamei și ANT6 - Ajutor Național Tranzitoriu pentru sfeclă de zahăr);**
- **20,65 milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sector zootehnic – Schema decuplată de producție în sectorul lapte, specia bovine (ANTZ 7);**
- **102,78 milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sector zootehnic – Schema decuplată de producție în sectorul carne, specia bovine (ANTZ 8);**
- **52,81 milioane euro Ajutor Național Tranzitoriu în sector zootehnic – Schema decuplată de producție în sectorul carne, specia ovine - caprine (ANTZ 9);**
- **205,66 milioane euro Măsuri de piață și promovare produse agricole și Ajutoare de stat**
- **2,57 milioane euro alte Campanii**

Măsurile implementate de către APIA au ca principal scop stimularea absorbției fondurilor europene, cu respectarea prevederilor comunitare și naționale în vigoare.

Începând cu data de 16 octombrie 2017, Agenția de Plăți și Interventie pentru Agricultură a demarat plata avansului aferent Campaniei 2017. Până la data de 18 octombrie 2017, s-a autorizat suma de 260,39 milioane euro, din care FEGA 183,84 milioane euro și FEADR cu cofinanțare de la bugetul național 76,56 milioane euro.

Începând cu anul 2017, Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură a lansat două măsuri noi, din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 – 2020, respectiv:

- **Schema de ajutor de stat „Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite”, Măsura 8 „Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor”, SubMăsura 8.1 „Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite”**

În sesiunea 1/2016 de depunere a cererilor de sprijin pentru accesarea schemei de ajutor de stat „Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite”

- o au fost depuse un număr de **34 de cereri de sprijin eligibile**,
- o suprafața totală angajată - **486,49 ha**,
- o Total valoare publică estimată - **6.473.776,22 euro**.

- **Schema de ajutor de stat „Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor”, Măsura 15 „Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor”, SubMăsura 15.1 „Plăți pentru angajamente de silvomediu”.**

În sesiunea 1/2017 de depunere a cererilor de sprijin pentru accesarea schemei de ajutor de stat „Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor”

- o au fost depuse un număr de **28 de cereri de sprijin**,
- o suprafața totală angajată - **21.418,15 ha**,
- o Total valoare publică estimată - **2.793.322,68 euro**.

În continuare sunt prezentate câteva dintre măsurile luate de APIA, pe parcursul anilor 2016-2017:

- autorizarea și efectuarea plăților în avans către fermierii beneficiari ai schemei de plată pe suprafață;
- încheierea/prelungirea convențiilor de lucru încheiate între APIA, fondurile de garantare în domeniul agriculturii și bancile comerciale în vederea eliberării adeverințelor în cadrul diferitelor scheme de sprijin implementate, respectiv: SAPS, măsuri de dezvoltare rurală, ajutoarele naționale tranzitorii în sector zootehnic, plățile pentru bunăstarea animalelor (pasări și porcine);
- încheierea de acorduri și protocoale cu instituții din țară și din străinătate;
- participarea la misiunile de audit ale Comisiei Europene, ale Curții Europene de Conturi, la întâlnirile bilaterale sau de conciliere;
- activități de informare publică asupra măsurilor/schemelor de sprijin derulate din fonduri europene (FEGA - Fondul European de Garantare Agricolă și FEADR - Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală) și de la bugetul național;
- realizarea, tipărirea, distribuirea/difuzarea de materiale de informare având secțiuni speciale cu privire la măsurile implementate de APIA;
- postarea pe pagina web oficială a instituției - www.apia.org.ro, a materialelor de informare aferente Campaniei de primire a cererilor de sprijin pe suprafață, în cadrul secțiunii deschise special cu această ocazie.
- participarea instituției la evenimente de informare publică sau promovare a constat în organizarea unor standuri proprii sau doar în prezența unor reprezentanți ai Agenției în standurile unor organisme partenere, din cadrul MADR sau externe, cu ocazia evenimentelor de tipul târgurilor (internaționale/naționale) sau expozițiilor;

- activități de informare publică sau promovare au fost derulate și în cadrul unor conferințe, seminarii, simpozioane, colocvii de specialitate, întâlniri cu reprezentanți ai primăriilor sau prefecturilor, producători sau asociații agricole etc., cu participarea specialiștilor APIA;

În ceea ce privește **perioada 2018-2021**, principalul obiectiv al Agenției este de a asigura o bună gestionare a fondurilor comunitare și naționale și de a veni în sprijinul fermierilor români, asigurând astfel dezvoltarea sectorului agricol, a exploatațiilor vegetale și de creștere a animalelor, cu respectarea măsurilor de protejare a mediului înconjurător, precum și valorificarea resurselor și posibilităților naturale de care dispune România. Calitatea produselor agricole europene, metodele de producție utilizate, siguranța alimentară și proprietățile nutritive ale acestora, producția ecologică, rămân atuuri care pot susține produsele agricole în competiția cu cele obținute în țări terțe la prețuri mult mai scăzute și calitate pe măsura costurilor de producție.

Măsura de promovare a produselor agricole pe piața internă a Uniunii Europene și pe piețele țărilor terțe la a cărei finanțare participă, alături de beneficiari, Comisia Europeană, conține instrumente destinate consolidării schimburilor comerciale, pătrunderii și creșterii cotei de piață a produselor din Uniunea Europeană, inclusiv a celor românești, pe piețele țărilor terțe, efectele benefice fiind cuantificate la nivel economic.

Politica Agricolă Comună (PAC) permite ca potențialul sectorului agricol și agroalimentar european să fie eliberat și pus în valoare, pentru a contribui la Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, sprijinind agricultura ca sursă de siguranță alimentară, de folosire sustenabilă a resurselor și de dinamism pentru zonele rurale.

În calitate de instrument PAC, politica europeană de promovare pentru produsele agricole urmărește obiectivele reformei PAC până în 2020 și, în special, stimularea competitivității agriculturii europene, atât pe piața internă, cât și în țările terțe, punând accentul pe următoarele obiective:

- Sporirea nivelului de conștientizare al consumatorilor în ceea ce privește meritele produselor agricole europene;
- Dezvoltarea și deschiderea de noi piețe pentru produsele agricole europene pe piața internă și în țările terțe;
- Sporirea eficacității și eficienței politicii, prin valorificarea mai eficientă a producției agricole europene și prin consolidarea poziției acesteia pe diferitele piețe existente.

3.7 Obiective în perioada 2016-2018

În ceea ce privește perioada 2016-2018, **principalul obiectiv** al Agenției este de a asigura o bună gestionare a fondurilor comunitare și naționale și de a veni în sprijinul fermierilor români, asigurând astfel dezvoltarea sectorului agricol, a exploatațiilor vegetale și de creștere a animalelor, cu respectarea măsurilor de protejare a mediului înconjurător, precum și valorificarea resurselor și posibilităților naturale de care dispune România.

Calitatea produselor agricole europene, metodele de producție utilizate, siguranța alimentară și proprietățile nutritive ale acestora, producția ecologică, rămân atuuri care pot susține produsele agricole în competiția cu cele obținute în țări terțe la prețuri mult mai scăzute și calitate pe măsura costurilor de producție.

Măsura de promovare a produselor agricole pe piața internă a Uniunii Europene și pe piețele țărilor terțe la a cărei finanțare participă, alături de beneficiari, Comisia Europeană conține instrumente destinate consolidării schimburilor comerciale, pătrunderii și creșterii cotei de

piață a produselor din Uniunea Europeană, inclusiv românești, pe piețele țărilor terțe, efectele benefice fiind cuantificate la nivel economic.

Politica Agricolă Comună (PAC) permite ca potențialul sectorului agricol și agroalimentar european să fie eliberat și pus în valoare, pentru a contribui la Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, sprijinind agricultura ca sursă de siguranță alimentară, de folosire sustenabilă a resurselor și de dinamism pentru zonele rurale.

În calitate de instrument PAC, politica europeană de promovare pentru produsele agricole urmărește obiectivele reformei PAC până în 2020 și, în special, stimularea competitivității agriculturii europene, atât pe piața internă, cât și în țările terțe, punând accentul pe următoarele obiective:

- o Sporirea nivelului de conștientizare al consumatorilor în ceea ce privește meritele produselor agricole europene;
- o Dezvoltarea și deschiderea de noi piețe pentru produsele agricole europene pe piața internă și în țările terțe;
- o Sporirea eficacității și eficienței politicii, prin valorificarea mai eficientă a producției agricole europene și prin consolidarea poziției acesteia pe diferitele piețe existente.

Contribuția României la bugetul UE

Potrivit angajamentelor asumate prin Tratatul de aderare a Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană ratificat prin Legea nr. 157/2005, România, în calitate de stat membru, participă la finanțarea bugetului Uniunii Europene potrivit regulilor comunitare unitare care sunt direct aplicabile de la data aderării. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2007, România asigură plata contribuției sale pentru finanțarea bugetului Uniunii Europene în cadrul sistemului resurselor proprii ale bugetului comunitar.

Începând cu anul 2014 sistemul resurselor proprii ale Uniunii Europene este reglementat prin Decizia nr. 2014/335/CE, Euratom, aceasta fiind publicată, atât în original (EN) cât și toate limbile oficiale ale statelor membre (inclusiv în limba română), în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 168 din 07.06.2014 (p. 105-111 pentru versiunea în limba română).

Contribuția României la bugetul Uniunii Europene pentru anul 2018 și estimarea pentru anii 2019-2021 conform limitelor de cheltuieli stabilite cu Scrisoarea Cadru nr. 443.420/9.11.2017					
Cod	Denumirea	2018	2019	2020	2021
55.03.01	Contributii din taxe vamale	738.010,0	736.388,0	733.144,0	729.900,0
55.03.03	Contribuții din sectorul zaharului	0,0	0,0	0,0	0,0
	Total contribuții din resurse proprii tradiționale	738.010,0	736.388,0	733.144,0	729.900,0
55.03.04	Contributii din resursa TVA	936.477,0	934.419,0	930.303,0	926.186,0
55.03.05	Contribuții pentru corecția/rabatul acordat Marii Britanii	465.255,0	464.233,0	462.187,0	460.142,0
55.03.06	Contributii din resursa VNB	4.885.566,0	5.492.067,0	5.501.734,0	5.511.402,0
55.03.10	Contributii pentru reducerile în favoarea Danemarca, Austria, Țărilor de Jos și Suediei	59.552,0	59.421,0	59.160,0	58.898,0
	Total contribuții din resurse proprii	7.084.860,0	7.686.528,0	7.686.528,0	7.686.528,0
55.03.07	Contributii suplimentare si neprevazute	0,0	0,0	0,0	0,0
	rezerve pentru acoperirea diferentelor calculate la soldurile TVA si VNB	0,0	0,0	0,0	0,0
55.03	Contributia Romaniei la bugetul UE	7.084.860,0	7.686.528,0	7.686.528,0	7.686.528,0
	Produsul Intern Brut ^{*)}	907.900.000,0	977.200.000,0	1.051.900.000,0	1.126.600.000,0
	Contributia Romaniei privind resursele proprii la bugetul UE, ca pondere in PIB (%), inclusiv contributii suplimentare si neprevazute	0,78	0,79	0,73	0,68

^{*)} CNP – Proгноza de toamnă (octombrie 2017)

Aceste sume pot suferi modificări, întrucât, pe de o parte, potrivit procedurilor comunitare, se vor efectua ajustări tehnice automate ale indicatorilor stabiliți în cadrul reuniunii ACOR-Previziuni, la momentul apariției noilor indicatori macroeconomici estimați de Comisia Europeană, iar pe de altă parte, nivelul contribuției tuturor Statelor Membre, deci și a României, se va modifica în funcție de negocierile la nivel comunitar în ceea ce privește volumul total al bugetului Uniunii Europene.

Estimarea contribuției României la Fondul European de Dezvoltare pentru perioada 2018 – 2021

Prin Legea nr. 16/2008, România a aderat la Acordul, semnat la Luxemburg la 25 iunie 2005, de modificare a Acordului de parteneriat dintre membrii grupului statelor din Africa, Caraibe și Pacific, pe de o parte, și Comunitatea Europeană și statele membre, pe de altă parte, semnat la Cotonou la 23 iunie 2000. În acest context, din 2011, România contribuie la cel de-al 10-lea Fond European pentru Dezvoltare (FED 10).

În tabelul de mai jos este prezentată estimarea contribuției României la FED pentru perioada 2018-2021:

Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare pentru anul 2018 și estimarea pentru anii 2019-2021					
Cod	Denumirea	2018	2019	2020	2021
55.02.05	Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare	149.860,0	148.749,0	148.749,0	148.749,0
55.02	Transferuri curente în străinătate (către organizații internaționale)	149.860,0	148.749,0	148.749,0	148.749,0

Aceste sume pot suferi modificări în funcție de deciziile luate la nivel comunitar, cu privire la necesarul de fonduri pentru plățile către statele ACP.

Poziția financiară netă a României în relația cu bugetul UE

Evoluția fluxurilor financiare dintre România și Uniunea Europeană la 31.08.2017

Sume primite în CFM^{*)} 2007-2013

milioane euro

Denumire	Realizat 2007-2016	Realizat 2017 (execuția la 31.08.2017)	Realizat 2007-2017 (execuția la 31.08.2017)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	37.052,81	9,67	37.062,48
A. Fonduri de pre-aderare	2.709,47	0,00	2.709,47
B. Fonduri post-aderare, din care:	34.343,34	9,67	34.353,01
<i>i)</i> Avansuri	4.208,05	8,38	4.216,43
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	30.135,29	1,29	30.136,58
B1. Fonduri structurale și de coeziune (FSC), din care:	17.252,16	1,29	17.253,45
a) Avansuri din FSC	2.125,81	0,00	2.125,81
b) Rambursari din FSC	15.126,35	1,29	15.127,64
B2. Fonduri pentru dezvoltare rurală și pescuit (FEADR+FEF), din care:	7.734,02	0,00	7.734,02
a) Avansuri (FEADR+FEF)	593,88	0,00	593,88
b) Rambursari (FEADR+FEF)	7.140,15	0,00	7.140,15
B3. Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEAGA)	7.658,82	0,00	7.658,82
B4. Altele (post-aderare), din care:	1.698,34	8,38	1.706,72
a) Avansuri	1.488,37	8,38	1.496,75
b) Rambursari	209,97	0,00	209,97

Sume primite în CFM 2014-2020

milioane euro

Denumire	Realizat 2007-2016	Realizat 2017 (execuția la 31.08.2017)	Realizat 2014-2017 (execuția la 31.08.2017)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	3.814,37	2.978,41	6.792,78

<i>i)</i> Avansuri	1.724,77	141,60	1.866,38
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	2.089,59	2.836,81	4.926,40
A1. Fonduri structurale si de coeziune (FSC), din care:	1.374,91	273,15	1.648,06
a) Avansuri din FSC	1.374,91	136,09	1.511,00
b) Rambursari din FSC	0,00	137,06	137,06
A2. Fonduri pentru dezvoltare rurala si pescuit (FEADR+FEPM), din care:	858,64	887,56	1.746,20
a) Avansuri (FEADR+FEPM)	334,62	0,99	335,61
b) Rambursari (FEADR+FEPM)	524,02	886,57	1.410,59
A3. Fondul European pentru Garantare Agricola (FEAGA)	1.240,59	1.647,80	2.888,40
A4. Altele (post-aderare), din care:	340,23	169,89	510,13
a) Avansuri	15,25	4,52	19,77
b) Rambursari	324,98	165,37	490,35

Sume plătite în perioada 2007-2017

milioane euro

Denumire	Realizat 2007-2016	Realizat 2017 (execuția la 31.08.2017)	Realizat 2014-2017 (execuția la 31.08.2017)
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	13.782,79	1.005,48	14.788,27
C. Contributia României la bugetul UE	13.436,86	984,93	14.421,79
D. Alte contribuții	345,92	20,55	366,47

SOLD - CFM 2007-2013 + CFM 2014-2020

milioane euro

Denumire	Realizat 2007-2016	Realizat 2017 (execuția la 31.08.2017)	Realizat 2007-2017 (execuția la 31.08.2017)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	40.867,18	2.988,07	43.855,25
A. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2007-2013	37.052,81	9,67	37.062,48
B. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2014-2020	3.814,37	2.978,41	6.792,78
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	13.782,79	1.005,48	14.788,27
III. SOLDUL FLUXURILOR = I - II	27.084,39	1.982,59	29.066,98

*) Cadrul financiar multianual

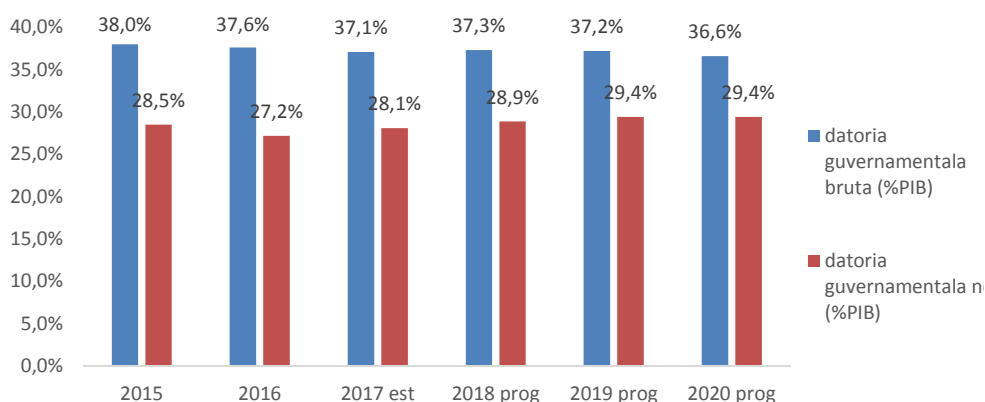
4.10 Datoria Publică și finanțarea deficitului bugetar

Datoria guvernamentală (conform metodologiei UE)

Datoria guvernamentală, conform metodologiei UE, s-a situat la sfârșitul anului 2016 la un nivel de 37,6% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Din datoria guvernamentală, la sfârșitul anului 2016, datoria internă a reprezentat 19,4% din PIB, iar datoria externă a fost de 18,2% din PIB. La sfârșitul lunii septembrie 2017, datoria guvernamentală a reprezentat 37,0% din PIB, din care datoria internă a reprezentat 19,1% din PIB, iar datoria externă a fost de 17,9% din PIB.

Nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute pentru sfârșitul anului 2017 este de 37,1% din PIB, iar pe termen mediu (2018 - 2020) se va situa sub 40,0% din PIB, în timp ce nivelul datoriei guvernamentale nete⁴¹ este estimat la 28,1% pentru sfârșitul anului 2017, iar pe termen mediu nu va depăși 30,0% din PIB. La prognoza nivelului datoriei guvernamentale în PIB s-a avut în vedere datoria contractată în numele propriu de companiile reclassificate în sectorul administrație publică la sfârșitul lunii septembrie a.c. de 0,1% în PIB, nivel care a fost extrapolat pe întreaga perioadă de analiză.

Datoria guvernamentală conform metodologiei UE (%PIB)

Perspectiva de creștere moderată a datoriei guvernamentale pe termen mediu și de menținere la un nivel sustenabil se datorează creșterii economice estimate la o medie anuală de cca 5,6% și unor deficite bugetare calculate conform metodologiei UE de până la 3,0 % din PIB, în perioada 2018-2020.

⁴¹

Activele financiare se referă la următoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale, conform metodologiei pentru Programul de Convergență (Aprilie 2017).

Factorii care vor determina nivelul datoriei publice conform metodologiei UE, pe termen mediu sunt prezentați în tabelul de mai jos:

% in PIB	Codul SEC	2016	2017 est.	2018 prog.	2019 prog.	2020 prog
1. Datoria guvernamentala bruta		37,6	37,1	37,3	37,2	36,6
2. Modificarea datoriei guvernamentale		-0,4	-0,5	0,2	-0,1	-0,6
Contributia la modificarea datoriei brute						
3. Balanta primara		-1,5	-1,5	-1,5	-1,0	-0,5
4. Dobanda	EDP D.41	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4
5. Ajustari stoc-flux <i>din care:</i>		-3,4	-3,4	-2,7	-2,5	-2,5
- Diferente dintre dobanzi platite si accrual		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
- Acumularea neta de active financiare <i>din care:</i>		2,0	-0,4	0	0	0
- Din privatizare		0	0	0	0	0
- Efecte ale evaluarii si altele		-5,3	-2,9	-2,6	-2,4	-2,4
p.m.: rata dobanzii implicite asupra datoriei		4,2	4,2	4,2	4,0	4,0

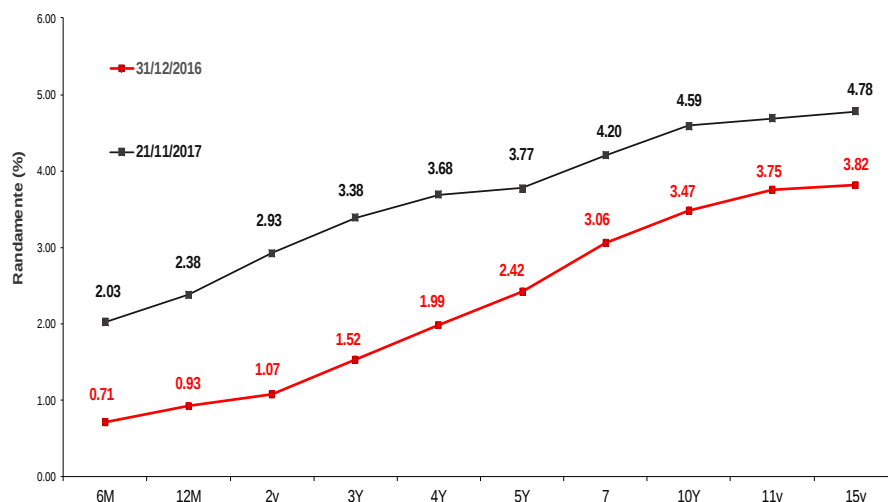
Finanțarea deficitului bugetar

În anul 2017, în vederea îndeplinirii obiectivului de dezvoltare a pieței titlurilor de stat, finanțarea deficitului bugetar s-a realizat în principal din surse interne și în completare din surse externe, prin emisiuni de titluri de stat.

De la începutul anului și până în prezent au fost emise titluri de stat pe piața internă în valoare de 39,8 mld. lei.

Nivelul costurilor de finanțare s-a menținut relativ stabil pe parcursul primelor 9 luni ale anului. Începând cu luna octombrie, într-un context caracterizat de creșterea ratelor dobânzilor din piața monetară și a așteptărilor inflaționiste, randamentele titlurilor de stat pe piața internă înregistrează creșteri, în special pe segmentul maturităților scurte și medii.

Evoluția randamentelor titlurilor de stat pe piața secundară internă, perioada decembrie 2016 – noiembrie 2017

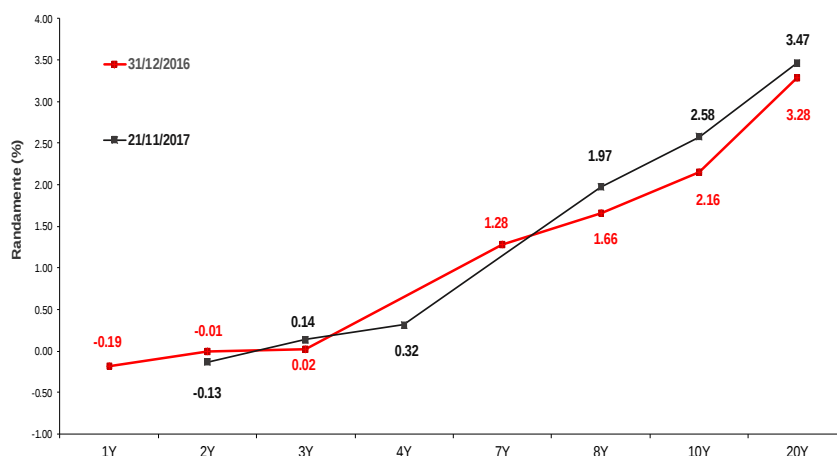

Sursa: MFP

În anul 2017 au fost realizate două emisiuni pe piețele financiare externe, și anume: a) prima emisiune a fost lansată în data de 10 aprilie, fiind atrasă suma de 1,75 miliarde euro, din care 1 miliard euro printr-o emisiune nouă cu maturitatea de 10 ani, cupon 2,375% (randament 2,411%) și 0,75 miliarde euro prin redeschiderea emisiunii lansată în octombrie 2015, cu maturitatea inițială de 20 ani, cupon 3,875% (randament 3,55%), b) cea de-a doua emisiune în sumă de 1 miliard de euro s-a realizat în data de 10 octombrie 2017, prin redeschiderea emisiunii lansată în aprilie 2017. Tranzacția s-a realizat la cel mai scăzut cost pentru această maturitate fiind obținut un randament de 2,114% față de nivelul de 2,411% înregistrat la lansarea inițială din luna aprilie.

De la începutul anului și până în prezent randamentele obligațiunilor emise de România pe piețele externe s-au menținut la niveluri stabile.

Evoluția randamentelor titlurilor de stat pe piața secundară externă, perioada decembrie 2016 – noiembrie 2017

Sursa: MFP

În anul 2018 similar anului 2017, în vederea îndeplinirii obiectivului de dezvoltare a pieței titlurilor de stat, finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale se va realiza în principal din surse interne și în completare din surse externe. MFP va continua să mențină o abordare flexibilă în realizarea procesului de finanțare, urmărind asigurarea caracterului predictibil și transparent al ofertei de titluri de stat, tocmai pentru a putea reacționa prompt și adecvat la potențialele modificări în tendințele pieței și comportamentului investitorilor.

Strategia de finanțare din surse interne are în vedere, în principal, emisiuni de titluri de stat denominate în lei, respectiv certificate de trezorerie cu scadențe pe termen scurt și obligațiuni de tip benchmark cu scadențe pe termen mediu și lung în funcție de cererea existentă în piață și ținând cont de obiectivul consolidării curbei de randamente în lei. Pe piața internă, pentru a crește lichiditatea pieței secundare, MFP intenționează să continue politica de construire a unor serii de obligațiuni de stat de tip benchmark lichide de-a lungul întregii curbe de randament, concomitent cu o politică transparentă de emitere a titlurilor de stat, până la atingerea unor volume pe emisiune în valoare echivalentă de până la 2 miliarde Euro, cu informarea în prealabil a pieței în ceea ce privește volumele, frecvența lansării/redeschiderii anumitor categorii de maturități. Emisiunile de titluri de stat denominate în Euro pe piața internă, pot fi realizate în contextul unei cereri importante pentru astfel de instrumente venită din partea investitorilor locali în contextul lipsei unor instrumente alternative, fiind astfel create premisele unui raport maturitate/cost avantajos.

De asemenea, în funcție de finalizarea cadrului procedural și operațional privind operațiunile pe piața secundară la nivelul BNR, se are în vedere utilizarea operațiunilor de tipul răscumpărărilor anticipate sau preschimbărilor de titluri de stat, în scopul facilitării procesului de refinanțare a seriilor cu volume acumulate mari, care devin scadente, și accelerării procesului de creare a unor serii de titluri de stat de tip benchmark lichide. În mod similar, se intenționează utilizarea operațiunilor de tip reverse repo pentru un management eficient al lichidităților, în baza unei consultări în prealabil cu BNR, în vederea coordonării politicilor de finanțare și de administrare a lichidităților cu cele monetare.

În scopul creșterii accesibilității persoanelor fizice la cumpararea titlurilor de stat se va introduce Programul Tezaur, prin intermediul căruia populația va putea subscrie certificate de trezorerie prin unitățile operative ale Trezoreriei Statului.

În ceea ce privește sursele de finanțare externă, MFP intenționează să-și mențină prezența pe piețele internaționale de capital, în principal prin emisiuni de obligațiuni denominate în euro. MFP va păstra flexibilitatea în ceea ce privește momentul accesării piețelor internaționale și volumul emisiunilor externe, ținând cont de costurile asociate, de considerentele

de risc, de potențialele implicații ale politicilor băncii centrale, precum și de evoluția pieței locale. Emisiunile denominate în dolari pe piețele externe sau în alte valute se vor lansa doar ca alternativă de finanțare, în condiții de cost avantajoase, în cazul unor evenimente externe care ar putea limita accesul la anumite segmente de maturitate la finanțarea pe piața europeană, având în vedere avantajele oferite, prin extinderea maturității, capacitatea crescută a pieței de absorbție a noilor emisiuni și diversificarea bazei de investitori.

Totodată, pe termen mediu, MFP intenționează să continue parteneriatul cu instituțiile financiare internaționale pentru a beneficia de avantajele financiare aferente produselor acestora în limitarea costurilor și extinderea maturității portofoliului de datorie prin condițiile de cost și maturitate oferite, cum ar fi împrumuturile BIRD de politici de dezvoltare (DPL), precum și celelalte împrumuturi contractate de la IFI-uri în scopul finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice guvernamentale, disponibilizarea sumelor având la bază realizarea unor măsuri și/sau alte acțiuni necesare în domeniul reformelor sectoriale.

Sursele necesare refinanțării datoriei publice guvernamentale se vor asigura de pe piețele pe care s-au emis aceste datorii, precum și din rezerva financiară în valută la dispoziția Trezoreriei Statului. Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, se are în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, la un nivel confortabil, astfel încât să fie diminuate riscurile aferente perioadelor caracterizate de o volatilitate ridicată pe piețele financiare. Pe termen mediu, nivelul acestui buffer va fi în continuare consolidat astfel încât să acopere 4 luni din necesarul brut de finanțare.

În vederea utilizării instrumentelor financiare derivate (swap valutar și swap pe rată de dobândă), pentru crearea cadrului legal, procedural și tehnic Ministerul Finanțelor Publice, prin Direcția Generală de Trezorerie și Datorie Publică beneficiază de asistență tehnică din partea Trezoreriei Băncii Mondiale, pentru o perioadă de 25 luni, în cadrul proiectului cu tema “Dezvoltarea capacității de administrare a datoriei publice guvernamentale prin utilizarea instrumentelor financiare derivate” cod SIPOCA 10. Proiectul este finanțat din Fondul Social European în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 și se află în perioada de implementare.

4.11 Plafoane privind principalii indicatori bugetari în perioada 2015-2020

În tabelele de mai jos sunt prezentate limite pentru anumiți indicatori bugetari ce vor face obiectul adoptării de către Parlament potrivit art.26 din Legea responsabilității fiscal-bugetare, nr.69/2010, republicată.

Plafoane ^{*)} privind soldul bugetar pe principalele bugete componente						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sold buget general consolidat (% din PIB)	-1,4	-2,4	-2,96	-2,97	-2,58	-1,89
Sold structural (% din PIB)	-0,3	-2,2	-3,06	-3,17	-2,71	-2,22
Sold primar**) al bugetului general consolidat (mil. lei)	-29,5	-8.290,5	-14.469,7	-14.862,8	-12.671,1	-6.442,4
Sold buget general consolidat (mil. lei)	-9.602,7	-18.304,4	-24.968,0	-26.959,6	-25.218,5	-19.834,7
Sold buget de stat (mil. lei)	-19.482,3	-28.602,9	-36.452,1	-35.776,4	-36.163,2	-30.458,3
Sold buget asigurari sociale de stat (mil. lei)	240,0	231,9	311,6	191,1	192,8	214,0
Sold bugetul fondului pentru asigurari de sanatate (mil. lei)	-173,3	-1.155,8	0	245,2	2.232,7	1.615,1
Sold bugetul fondului pentru somaj (mil. lei)	498,3	893,0	1.268,5	1.133,2	1.353,8	1.620,8
Sold bugetul institutiilor finante din venituri proprii (mil. lei)	2.714,3	2.972,0	2.667,1	2.300,0	2.374,8	2.372,7

*) Plafoanele se refera doar la perioada 2018-2020

**) Exclde platile de dobanzi

În vederea încadrării în țintele de deficit bugetar pentru perioada 2018 -2020, pentru unitățile administrativ-teritoriale (UAT) au fost propuse limite anuale atât pentru valoarea contractată a finanțărilor rambursabile care urmează a fi contractate de către acestea, cât și limite de cheltuieli bugetare aferente tragerilor din finanțările rambursabile contractate sau care urmează a fi contractate de către UAT.

Având în vedere perspectiva de creștere a economiei naționale estimăm ca datoria guvernamentală conform metodologiei UE se va situa la un nivel stabil și sustenabil și drept urmare propunem plafoane de maxim 40,0% din PIB pentru perioada 2018 - 2020, în timp ce pentru diminuarea riscului bugetar rezultat din plățile ce ar trebui efectuate de MFP și UAT în contul garanțiilor emise în conformitate cu OUG nr.64/2007 privind datoria publică au fost propuse următoarele plafoane:

Plafoane pentru: datoria guvernamentală, împrumuturi contractate și garanții acordate

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Datoria publică (metodologie UE) - % din PIB -	38,0	37,6	37,1	40,0	40,0	40,0
Finanțări rambursabile contractate de unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale *) - mil. lei -	1.104,3	927,8	1.200,0	1.200,0	1.200,0	1.200,0
Trageri din finanțările rambursabile contractate sau care urmează a fi contractate de către unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale *) - mil. lei -	1.057,5	939,4	1.200,0	1.200,0	1.200,0	1.200,0
Garanțiile emise de Ministerul Finanțelor Publice și unitățile administrativ-teritoriale - mil. lei -	3.045,2	3.405,5	8.000,0	6.000,0	6.000,0	6.000,0

*) Nu sunt incluse finanțările rambursabile destinate refinanțării datoriei publice locale și cele destinate proiectelor care beneficiază de fonduri externe nerambursabile de la Uniunea Europeană, inclusiv cele cuprinse în Planul Elen de Reconstrucție și Dezvoltare Economică a Balcanilor - HIPERB;

Notă: Valorile pentru finanțările contractate de UAT-uri și cele pentru trageri aferente anilor 2017, 2018 și 2019 au fost aprobate prin HG nr.884/2016 privind aprobarea limitelor anuale, aferente anilor 2017-2019, pentru finanțările rambursabile care pot fi contractate și pentru tragerile din finanțările rambursabile contractate sau care urmează a fi contractate de unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale.

Plafoanele privind cheltuielile totale și cele de personal ale bugetului general consolidat exclusiv asistența financiară de la Uniunea Europeană și alți donatori, sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Plafoane*) privind cheltuieli de personal și cheltuieli totale exclusiv asistența financiară din partea UE sau altor donatori
 - mil. lei -

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bugetul general consolidat	212.800,5	225.976,5	235.263,0	260.179,1	286.077,2	304.065,7	324.229,6
- cheltuieli de personal	50.400,1	52.070,0	57.068,4	69.636,8	81.175,5	84.147,7	88.613,2
- cheltuieli de personal % din PIB	7,5	7,3	7,5	8,3	8,9	8,6	8,4
Bugetul de stat	107.742,8	117.383,9	124.349,7	132.554,8	138.934,0	143.762,9	149.300,8
- cheltuieli de personal	21.239,7	21.002,8	21.492,4	23.917,1	28.189,3	29.206,7	30.533,2
Bugetul general centralizat al unităților administrativ-teritoriale	58.147,7	65.224,9	67.090,4	71.788,1	78.302,5	78.493,9	85.710,1
- cheltuieli de personal	21.118,4	22.401,4	25.155,7	32.877,4	38.572,1	39.849,5	41.752,0
Bugetul asigurărilor sociale de stat	52.080,0	54.700,8	52.196,4	57.717,8	62.715,8	71.543,1	77.098,4
- cheltuieli de personal	174,0	168,8	177,2	209,5	238,5	228,4	239,8
Bugetul asigurărilor pentru somaj	1.511,6	1.199,7	1.008,0	967,5	972,4	982,7	990,7
- cheltuieli de personal	103,8	99,2	100,3	109,5	118,1	119,9	125,8
Bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate	22.854,5	23.489,8	26.106,0	29.238,6	33.769,0	33.735,9	38.162,9
- cheltuieli de personal	180,6	167,2	162,3	281,0	306,0	321,3	337,4
Bugetul instituțiilor/activităților finanțate din venituri proprii	16.637,0	18.947,1	19.473,1	19.604,9	23.626,7	25.152,6	26.974,7
- cheltuieli de personal	7.317,7	7.926,9	9.650,4	11.757,5	13.118,0	13.773,9	14.962,6
Alte bugete componente ale bugetului general consolidat	6.493,5	4.874,4	3.896,0	3.393,1	4.201,6	4.717,9	5.170,1
- cheltuieli de personal	266,0	303,7	330,1	484,8	633,4	648,0	662,3

*) Plafoanele se referă doar la perioada 2018-2020

4.12 Potențiale riscuri fiscal-bugetare asociate Strategiei fiscal-bugetare 2018-2020

Estimările bugetare și prognozele economice care stau la baza întocmirii *Strategiei fiscal-bugetare 2018-2020* se pot abate de la nivelurile din **scenariul de bază**, ca urmare a posibilei materializări a numeroase riscuri ce pot apărea atât din surse externe cât și interne, cu implicații diferite pentru evoluția finanțelor publice.

Riscuri macroeconomice

Riscuri asociate perspectivei economice pentru România

Riscurile care pot afecta economia reală și implicit obiectivul de creștere economică sunt în principal de **natură externă**. Economia românească, ca parte a economiei europene, depinde de contextul economic internațional și în special, de creșterea economică din principalele țări partenere din punct de vedere comercial.

Un prim risc pe termen mediu îl reprezintă **ieșirea Marii Britanii din UE**, deși estimările recente ale Comisiei Europene și ale Comisiei Naționale de Prognoză arată că impactul acestui proces este moderat, apreciat până la maxim 0,2% din PIB pe ansamblul UE și mai redus în cazul României.

Prognoza FMI actualizată în luna octombrie 2017 estimează o **creștere mai mare a economiei globale**, respectiv cu 3,6% în 2017 și cu 3,7% în 2018, față de 3,5% respectiv 3,6% în prognoza publicată în luna aprilie 2017, datorită unei intensificări a activității economice la nivel global.

Această evoluție se datorează unor rezultate economice peste așteptări în țările din zona euro, Japonia, economiile emergente din Asia și Europa, precum și din Rusia au fost de asemenea revizuite în sus. Chiar și în condițiile unei contractări ale activității economice din SUA și Marea Britanie estimările FMI se situează pe un trend ascendent. **Estimarea privind creșterea economică a României în 2017 a fost revizuită în sus cu 1,3 puncte procentuale (de la 4,2% în prognoza din aprilie 2017 la 5,5% în cea din octombrie 2017) datorită intensificării exporturilor de bunuri și servicii, dar și activității investiționale susținute.** Pentru anul 2018, prognoza de creștere economică a fost de asemenea majorată cu 1 punct procentual (de la 3,4% la 4,4%).

În primele 10 luni din anul 2017 **prețul petrolului** a ajuns la o medie de 50,7\$/baril, cu 29,0% mai mult decât în perioada corespunzătoare din 2016, tendință care se așteaptă să continue până la sfârșitul anului, după ce în luna octombrie a atins un maxim de 55,5\$/baril, iar în prima parte a lunii noiembrie media a depășit 60\$/baril.

Pentru anul 2017, FMI estimează ca **prețul petrolului** să își stopeze declinul și să ajungă la o medie de 50,28\$/baril, cu 17,4% mai mult decât în 2016 iar pentru anul 2018 este anticipat un preț de 50,17\$/baril.

Riscurile cu privire la perspectivele economice la nivel global au căpătat un **caracter mai echilibrat** comparativ cu previziunile anterioare datorită unei accentuări a consumului dar și a îmbunătățirii gradului de încredere a mediului de afaceri în ceea ce privește climatul economic general mai ales în țările zonei euro. Acest cadru devine **favorabil unor schimburi comerciale amplificate cu impact pozitiv și asupra economiei românești.**

Evoluțiile macroeconomice din primele 9 luni ale anului 2017, precum și indicatorii de încredere din luna octombrie arată că în UE dar în special în zona euro se înregistrează un proces de accelerare a creșterii economice. Plecând de la aceasta, un risc pozitiv la adresa economiei românești, prin intermediul cererii externe, îl constituie continuarea la același nivel susținut din 2017 a activității economice și în anul următor.

Pe de altă parte, există în continuare factori care afectează activitatea economică în ansamblu și implicit în plan european. Aceștia privesc **incertitudinile legate de politicile fiscale și comerciale restrictive ale SUA**, de rezultatele negocierilor aflate în curs cu Marea Britanie, dar și de evoluția inflației și a prețului petrolului. Alături de factorii de natură economică există și cei de natura non-economică cum ar fi **amenințările teroriste și fluxurile migraționiste** care pot spori tensiunile geopolitice care pot afecta relațiile interstatale și în consecință împiedica activitatea comercială și investițională. În acest context, ar putea avea loc o degradare a **percepției publice** cu impact negativ asupra încrederii economice și o sporire a aversiunii la risc.

Tensiunile în alte locuri din lume pot, de asemenea, crea efecte negative asupra activității economice globale și comerțului (Siria, Ucraina, Marea Chinei de Sud, Iran) care fie direct sau indirect pot determina o creștere a prețurilor la utilități, precum și a cererii externe a României.

Pe **plan intern**, riscurile sunt în general **echilibrate din punct de vedere al afectării ofertei sau cererii interne iar predominante sunt riscurile pozitive**.

Principalul risc pozitiv este reprezentat de un **efect mai mare de antrenare în economie al măsurilor din programul de guvernare**, atât cele care se adresează firmelor (reducerea poverii fiscale) cât și celor care vizează veniturile populației (majorarea salariului minim, a punctului de pensie, etc).

Riscul negativ este dat de **posibilitatea creșterii dobânzii de politică monetară a BNR**, în cazul în care Banca Centrală Europeană ar înăspri politica monetară actuală care asigură un grad ridicat de lichiditate în zona euro sau ar apărea presiuni inflaționiste suplimentare. Efectele negative s-ar vedea pe de o parte în **evoluția creditării** iar pe de altă parte în **puterea de cumpărare a populației** și în **profitabilitatea firmelor**.

Riscurile interne asociate evoluției inflației sunt date de apariția unor condiții meteorologice nefavorabile, cu efect asupra **prețurilor produselor agroalimentare**, în contextul în care prognoza are în vedere ani agricoli normali. Totodată, evenimentele internaționale, care amplifică tensiunile geopolitice recente, ar putea conduce la o **depreciere a cursului de schimb**. Aceste riscuri pot conduce la rate ale inflației peste nivelul prognozat.

Senzitivitatea unor proiecții bugetare la variația variabilelor macroeconomice-cheie

Senzitivitatea veniturilor guvernamentale pentru diferite scenarii și ipoteze

Pe termen scurt, modificările fiscale semnificative introduse de la 1 ianuarie 2018 ar putea crește incertitudinea mediului de afaceri cu un impact negativ asupra dinamicii investițiilor și a locurilor de muncă nou create. Dată fiind ponderea ridicată a încasărilor aferente impozitului pe venit și contribuțiilor sociale de aproximativ 40% din veniturile bugetare totale, măsurile fiscale ar putea avea un impact semnificativ asupra încasărilor totale din aceste surse. Măsura de trecere a contribuțiilor sociale de la angajator la angajat generează riscuri atât pozitive, cât și negative. Astfel, pe de o parte, se așteaptă ca aceasta să conducă la o creștere a gradului de colectare a contribuțiilor sociale, cu impact pozitiv asupra bugetului asigurărilor sociale de stat (risc pozitiv). În același timp ar putea avea un efect negativ asupra dinamicii câștigurilor brute al angajaților și ocupării în anumite domenii (risc negativ) față de scenariul de bază.

Totodată, dinamica accelerată a creșterilor salariale din ultimii ani susținute și de creșterea salariului minim, precum și majorarea costurilor de finanțare ar putea reduce profitabilitatea agenților economici în anumite sectoare, cu un impact negativ asupra încasărilor din impozitul pe profit.

În contextul riscurilor macroeconomice enunțate la capitolul anterior, posibila atenuare a creșterii consumului, pe fondul creșterii prețurilor, constituie un risc negativ cu privire la creșterea prognozată a veniturilor din impozitele indirecte. Deși există un spațiu semnificativ pentru îmbunătățirea colectării, dat fiind gap-ul estimat⁴² aferent încasărilor din impozitele indirecte, în special TVA, realizarea veniturilor din măsurile de creștere a conformării luate în calcul la construcția bugetară, inclusiv prin implementarea plății defalcate a TVA prezintă un grad de incertitudine.

În condițiile în care încasările din impozite și taxe sunt strâns corelate cu evoluțiile: ratei de ocupare în economie, a câștigului mediu și a creșterii economice, în tabelul următor se prezintă impactul asupra veniturilor bugetare, a variației variabilelor economice considerate independente, având ca bază anul 2017.

Comparativ cu scenariul de bază, cel mai ridicat risc în cazul reducerii indicatorilor economici este asociat cu încasările din taxa pe valoarea adăugată și contribuțiile de asigurări sociale.

Senzitivitatea principalelor categorii de impozite pentru diferite scenarii și ipoteze

<i>Categoria de impozite și taxe</i>	<i>Baza macroeconomică</i>	<i>Modificări ale bazei macroeconomice (puncte procentuale)</i>	<i>Modificări ale veniturilor (% din PIB)</i>
1. Impozitul pe venit	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	-0,030
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	-0,026
	PIB	Redus cu 1%	
2. Contribuțiile la asigurări sociale	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	-0,091
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	-0,092
	PIB	Redus cu 1%	
3. Impozitul pe profit	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	
	PIB	Redus cu 1%	-0,018
4. Taxa pe valoarea adăugată	Salariul mediu brut	Redus cu 1%	
	Nivelul de angajare	Redus cu 1%	
	PIB	Redus cu 1%	-0,101

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Senzitivitatea datoriei guvernamentale brute și a plăților de dobândă față de modificările unor variabile macroeconomice

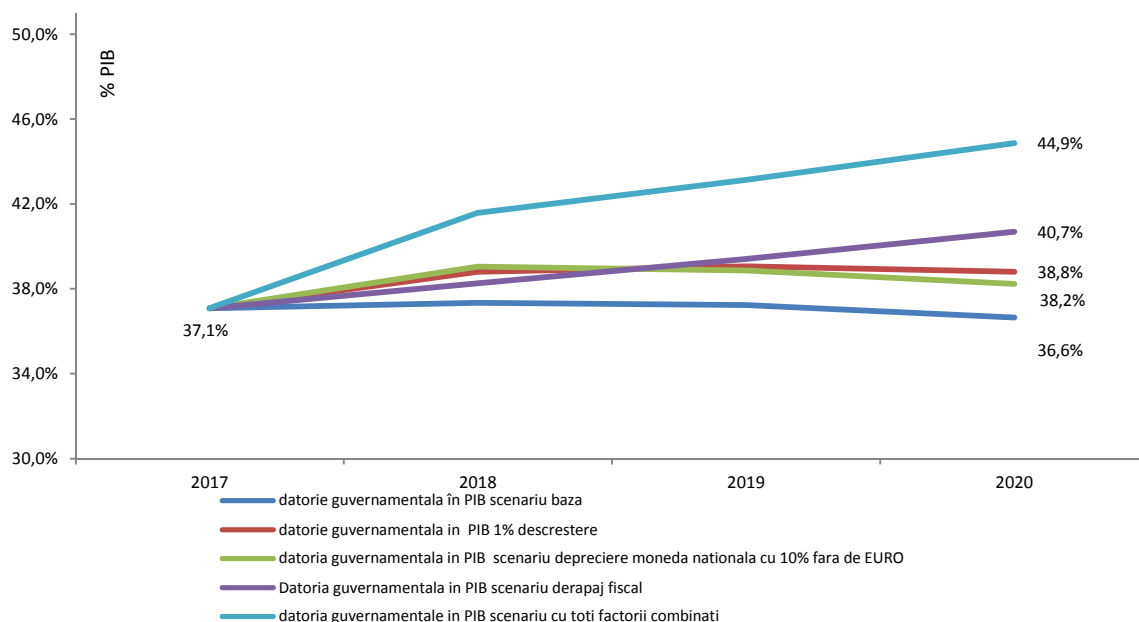
Analizele de sensibilitate asupra portofoliului datoriei publice guvernamentale⁴³ au în vedere influențele următorilor factori:

- 1) influența creșterii economice, a deprecierei monedei naționale, precum și a derapajului fiscal asupra soldului datoriei guvernamentale, și
- 2) influența deprecierei monedei naționale și a modificării ratelor de dobândă asupra plăților de dobânzi conform metodologiei UE (SEC2010).

⁴² A se vedea Programul de Convergență 2017-2020

⁴³ Toti indicatorii sunt calculati in conformitate cu metodologia UE

I - Factorii de influență asupra datoriei guvernamentale

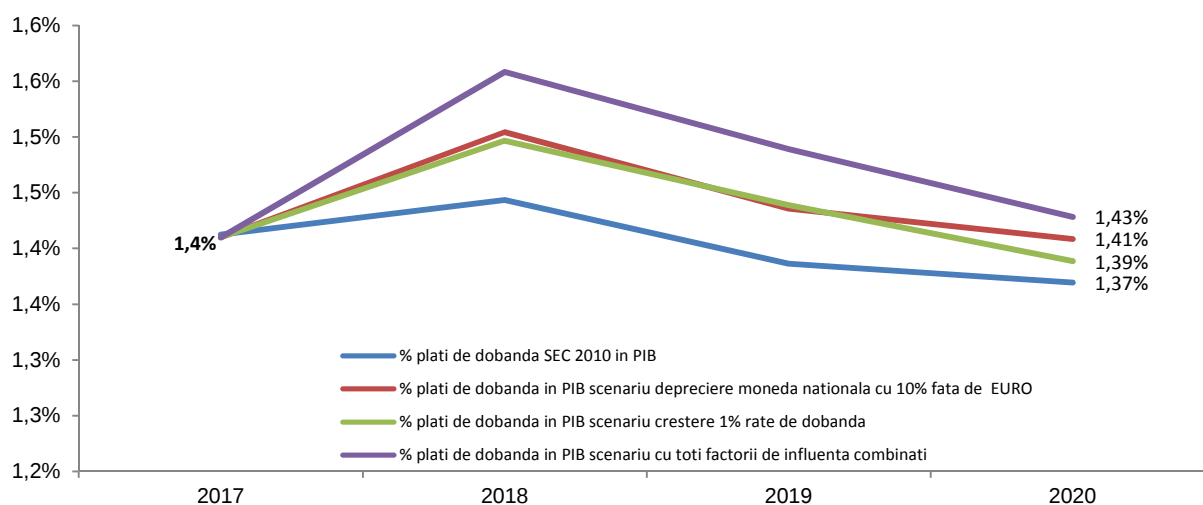
În graficul de mai sus se observă următoarele:

- **O creștere economică cu 1% din PIB mai scăzută** decât creșterea economică nominală prognozată, ar avea un impact negativ asupra nivelului de îndatorare, respectiv, de **creștere a nivelului datoriei cu 2,2 % din PIB, în anul 2020;**
- **Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro⁴⁴**, principala valută în care este denominată datoria guvernamentală în valută, ar determina **creșterea ponderii datoriei guvernamentale în PIB cu până la 1,6 % din PIB, în anul 2020;**
- Un **derapaj fiscal transpus într-un deficit în numerar de finanțat de 3,9%⁴⁵ din PIB în perioada 2018 – 2020**, ar conduce la o **creștere a nivelului de îndatorare cu până la 4,1% din PIB în 2020;**
- **Influența combinată a acestor factori** asupra ponderii datoriei guvernamentale în PIB, ar determina o **creștere a acestui indicator cu 8,3% din PIB, la sfârșitul perioadei de analiză**, atingându-se un prag inferior celui de 45% menționat ca prim prag în *Legea responsabilitatii fiscal-bugetare nr. 69/2010, republicată*, care ar necesita acțiuni specifice de ajustare.

⁴⁴ Si celelalte valute in care este denominata datoria urmeaza aceeași tendință de apreciere

⁴⁵ La determinarea acestui indicator s-a avut în vedere prognoza de toamna a CE care estimează pentru 2018 un deficit ESA2010 de 3,9% din PIB

II - Factorii de influență asupra plăților de dobândă

Sursă: MFP

În graficul de mai sus se observă următoarele:

- **Deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro** ar avea un impact negativ scăzut asupra plăților de dobândă, în sensul **creșterii ponderii acestora în PIB cu până la 0,04%, în anul 2020;**
- **Creșterea ratelor de dobândă cu 1%** ar conduce la o **creștere mai accentuată a ponderii plăților de dobândă în PIB cu până la 0,02%, la sfârșitul perioadei de analiză;**
- **Influența combinată a acestor factori asupra plăților de dobândă** ar determina o **creștere a acestor plăți cu 0,06% din PIB, în anul 2020.**

Sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice

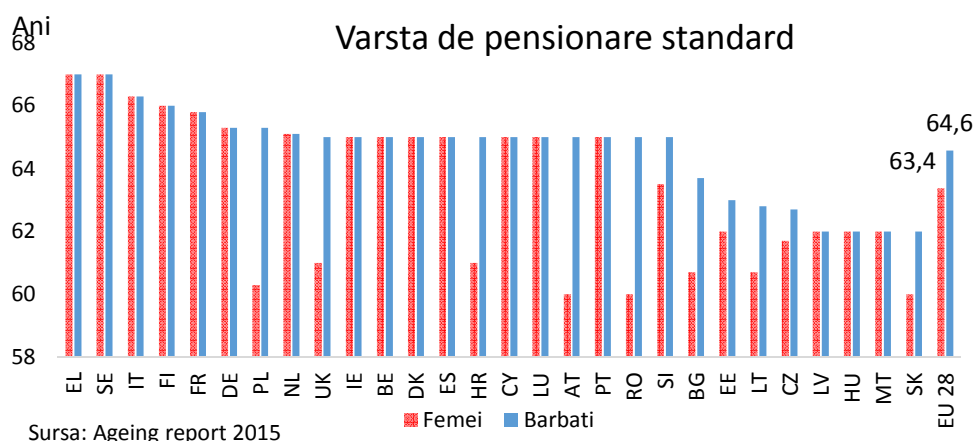
Viabilitatea finanțelor publice pentru statele membre ale Uniunii Europene este analizată o dată la trei ani, atât în cadrul Raportului de sustenabilitate fiscală cât și în cadrul Raportului privind îmbătrânirea populației care cuprinde proiecții economice și bugetare pentru cele 28 de state membre ale Uniunii Europene până în anul 2060. Din actualizarea proiecțiilor pentru ultimul exercițiu disponibil și anume cel din 2015, în cazul României se estimează că ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB se va menține până la finele perioadei de proiecție sub media UE. Riscurile s-ar amplifica, dacă balanța structurală primară ar reveni la valorile înregistrate în perioada 1998-2012. Nivelul datoriei publice este prognozat a rămâne semnificativ sub valoarea de referință de 60% din PIB pe termen mediu.

De notat evaluarea pozitivă, față de Raportul pe anul 2009 privind sustenabilitatea, când România se caracteriza printr-un risc ridicat privind sustenabilitatea pe termen lung, urmare a impactului bugetar cauzat de cheltuielile legate de îmbătrânirea populației, aflate mult peste media Uniunii Europene. În acest sens, îmbunătățirea previziunilor conform Raportului din 2012 este confirmată și de exercițiul din 2015.

Proiecția actualizată a creșterii cheltuielilor strict legate de îmbătrânirea populației, indică pentru România un spor de 2,2 puncte procentuale din PIB pentru perioada 2013-2060 (media europeană fiind de 1,8 puncte procentuale). Pe principalele componente de cheltuieli:

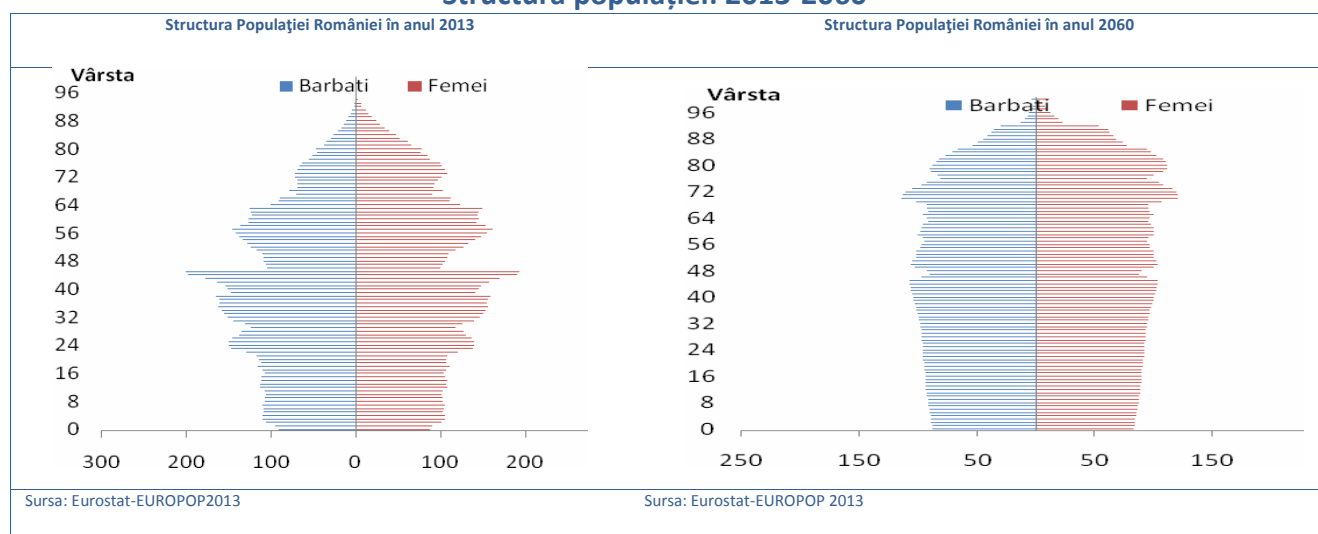
- 0,1 puncte procentuale din PIB reprezintă scăderea cheltuielilor cu pensiile (media europeană 0,2 puncte procentuale);
- 1,9 puncte procentuale din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor cu sănătatea și îngrijirile pe termen lung (media europeană 2 puncte procentuale);
- 0,4 puncte procentuale din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor din învățământ (media europeană 0 puncte procentuale).

Vârsta medie de pensionare standard din Uniunea Europeană este de 64,6 ani la bărbați și 63,4 ani la femei. România se află aproape de media Europeană în cazul vârstei de pensionare a bărbaților, dar are cea mai mică vârstă de pensionare a femeilor alături de PL, AT și SK.

Comparativ cu evoluțiile la nivel european, ritmul de majorare a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației este marcat în România de o răsturnare mai accentuată a piramidei vârstelor. De menționat că proiecțiile nu au inclus recomandarea Comisiei Europene, privind egalizarea vârstei de pensionare între femei și bărbați, la 65 de ani.

Structura populației: 2013-2060

Schimbările demografice vor modifica structura populației României. Amploarea și viteza de îmbătrânire a populației depind de tendințele viitoare în ceea ce privește speranța de viață, fertilitatea și migrația. Procesul de îmbătrânire rapidă va modifica raportul dintre populația la vârsta de pensionare

și populația activă, ceea ce va aduce schimbări majore în structura pe vârste și implicații negative pe piața forței de muncă.

Pe termen mediu și lung, evoluția sectorului de pensii este puternic influențată de perspectivele demografice date de evoluția ratei natalității și a speranței de viață și de procesul inevitabil de îmbătrânire a populației.

Proгноza pe termen lung a cheltuielilor cu pensiile

	2013	2014	2020	2030	2040	2050	2060
Pilonul 1 de pensii	8,2	8,2	8,1	8,1	8,4	8,4	8,1
Pilonul 2 de pensii	-	-	-	0,1	0,4	0,7	0,8

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Rezultatele estimate prin modelul de pensii "Pension Reform Options Software Toolkit (PROST)" indică o creștere a ponderii cheltuielilor cu pensiile din pilonul 1, de la 8,2% din PIB în anul 2013 la circa 8,4% din PIB la începutul decadei 2040-50, urmată de o scădere treptată, către finele perioadei de prognoză, până sub nivelul din anul de bază.

Analiza din perspectiva *Raportului Comisiei Europene privind sustenabilitatea fiscală*, ediția 2015, confirmă absența unor riscuri semnificative pe termen scurt, iar pe termen lung, aceste riscuri sunt apreciate la nivel mediu și derivă în particular din poziția bugetară inițială nefavorabilă, fiind sporite de cheltuielile publice cu îmbătrânirea populației, mai ales cele legate de îngrijirea sănătății și îngrijirile pe termen lung.

Riscuri fiscal-bugetare specifice

Riscul bugetar rezultat din plățile ce ar putea fi efectuate de MFP în calitate de garant, pentru garanțiile emise de stat

Dimensiunea garanțiilor guvernamentale acordate conform legislației naționale

Soldul datoriei publice garantate de Guvern, prin MFP și de către unitățile administrativ teritoriale, conform OUG 64/2007, privind datoria publică, se prezintă astfel:

	2015	2016	2017 est.	2018 prog.	2019 prog.	2020 prog.
<i>I. Soldul datoriei publice garantate la sfarsit de perioada*)</i>						
- miliarde lei	16,2	17,6	20,5	23,5	26,5	29,6
- % din PIB	2,3%	2,3%	2,4%	2,6%	2,7%	2,8%
<i>II. PIB (miliarde lei)</i>						
	711,1	761,5	842,5	907,9	977,2	1051,9

*) proiecția garanțiilor a avut la baza valoarea estimată de MFP pentru emiterea de noi garanții
Sursă: MFP

Riscul bugetar rezultat din plățile ce ar putea fi efectuate de MFP, în calitate de Garant, pentru garanțiile emise de stat

Având în vedere stocul în descreștere al garanțiilor de stat emise în trecut pentru împrumuturile contractate de companii și gradul foarte redus al plăților efectuate de MFP în calitate de Garant în contul garanțiilor emise în cadrul programelor guvernamentale, estimările privind plățile ce urmează a se efectua din bugetul de stat în contul acestor garanții se situează la un nivel de 0,02 % din PIB în perioada 2018 - 2020. Ipotezele acestui scenariu au în vedere și garanțiile de stat emise în cadrul programelor guvernamentale de garanții, dintre care programul guvernamental "Prima casă" este cel mai important.

Plăți MFP în calitate de garant pentru garanțiile emise de stat

	2015	2016	2017 est.	2018 prog.	2019 prog.	2020 prog.
<i>I. Plăți MFP în calitate de garant pentru garanțiile emise de stat</i>						
- milioane lei	148,1	73,2	99,0	165,7	146,1	123,8
- % din PIB	0,02%	0,01%	0,01%	0,02%	0,01%	0,01%
<i>II. PIB (milioane lei)</i>	711.102	761.500	842.500	907.900	977.200	1.051.900

Sursă: MFP

Având în vedere stocul în descreștere al garanțiilor de stat emise în trecut pentru împrumuturile contractate de companii și gradul foarte redus al plăților efectuate de MFP în calitate de Garant în contul garanțiilor emise în cadrul programelor guvernamentale, estimările privind plățile ce urmează a se efectua din bugetul de stat în contul acestor garanții se situează la un nivel de 0,02 % din PIB în perioada 2018 - 2020. Ipotezele acestui scenariu au în vedere și garanțiile de stat emise în cadrul programelor guvernamentale de garanții, dintre care programul guvernamental "Prima casă" este cel mai important.

Plăți MFP în calitate de garant pentru garanțiile emise de stat

	2015	2016	2017 est.	2018 prog.	2019 prog.	2020 prog.
<i>I. Plăți MFP în calitate de garant pentru garanțiile emise de stat</i>						
- milioane lei	148,1	73,2	99,0	165,7	146,1	123,8
- % din PIB	0,02%	0,01%	0,01%	0,02%	0,01%	0,01%
<i>II. PIB (milioane lei)</i>	711.102	761.500	842.500	907.900	977.200	1.051.900

Sursă: MFP

Riscuri asociate sectorului companiilor de stat

Prezentele date au fost obținute pe baza situațiilor financiare **pentru anul 2016** depuse la Ministerul Finanțelor Publice, de întreprinderile publice nefinanciare de subordonare centrală și locală, până la data de 17.10.2017.

Numărul întreprinderilor publice care au depus situații financiare este de 1533

Întreprinderile publice au fost grupate astfel:

353 întreprinderi publice de **subordonare centrală**. Dintre acestea:

- * 224 întreprinderi publice active
- * 129 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014;

1180 întreprinderi publice de **subordonare locală**. Dintre acestea:

- * 1048 întreprinderi publice active
- * 132 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014;

Principalii indicatori economico-financiar

- **Capitalul propriu** al întreprinderilor publice a fost în sumă totală de 59,39 mld. lei și reprezintă 7,79 % din PIB din care capitalul propriu al întreprinderilor de subordonare centrală a fost în sumă de 61,17 mld. lei și reprezintă 8,03 % din PIB iar capitalul propriu al întreprinderilor publice de subordonare locală a fost în sumă de -1,78 mld. lei;

- **Activele totale** ale întreprinderilor publice au fost în sumă totală de 177,45 mld. lei din care activele totale ale întreprinderilor publice de subordonare centrală au fost în sumă de 146,38 mld. lei, iar activele totale ale întreprinderilor publice de subordonare locală au fost în sumă de 31,07 mld. lei.

- **Datoriile totale** (sume ce trebuie platite într-o perioadă de până la 1 an și peste 1 an) ale întreprinderilor publice au fost în sumă totală de 56,03 mld. lei din care datoriile totale ale întreprinderilor publice de subordonare centrală au fost în sumă de 40,56 mld. lei iar datoriile totale ale întreprinderilor publice de subordonare locală au fost în sumă de 15,47 mld. lei.

Din totalul datoriilor, **plățile restante** ale întreprinderilor publice au fost în sumă totală de 24,35 mld. lei și reprezintă 3,19% din PIB. Dintre acestea, plățile restante ale întreprinderilor de subordonare centrală au fost în sumă de 16,29 mld. lei și reprezintă 2,13% din PIB iar plățile restante ale întreprinderilor de subordonare locală au fost în sumă de 8,06 mld. lei și reprezintă 1,05% din PIB

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor de subordonare centrală, suma de 3,47 mld. lei a fost înregistrată de 90 întreprinderi publice active și suma de 12,82 mld. lei a fost înregistrată de 73 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014;

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor de subordonare locală, suma de 1,11 mld. lei a fost înregistrată de 358 întreprinderi publice active, suma de 6,95 mld. lei a fost înregistrată de 79 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014.

- **Gradul de îndatorare** calculat conform formulei (Total Datorii/Total Active) al întreprinderilor publice a fost de 31,57 % din care întreprinderile publice de subordonare centrală înregistrează un grad de îndatorare de 27,71% iar întreprinderile publice de subordonare locală înregistrează un grad de îndatorare de 49,78%.

- Referitor la **pierderea / profitul** înregistrat de întreprinderile publice în anul 2016, din analiza datelor se desprind următoarele:

a). Din cele 353 întreprinderi publice de subordonare centrală un număr de 202 întreprinderi publice au înregistrat profit în sumă totală de 6,85 mld. lei, reprezentând 0,89% din PIB iar un număr de 151 întreprinderi publice au înregistrat pierdere, în sumă totală de 2,42 mld. lei, reprezentând 0,31% din PIB.

b). Din cele 1180 de întreprinderi publice de subordonare locală un număr de 723 întreprinderi publice au înregistrat profit în sumă totală de 0,644 mld. lei, reprezentând 0,08% din PIB iar un număr de 457 întreprinderi publice au înregistrat pierdere în sumă totală de 0,648 mld. lei, reprezentând 0,08% din PIB.

- **Valoarea participațiilor statului și a unităților administrativ-teritoriale la întreprinderile publice** au fost în sumă totală de 32,64 mld. lei din care participațiile directe au fost în sumă de 29,39 mld. lei, participațiile indirecte au fost în sumă de 1,63 mld. lei, iar patrimoniul propriu al regiilor autonome / INCD-urilor, a fost în sumă de 1,62 mld.. lei.

La nivelul Ministerului Finanțelor Publice au fost monitorizate un număr de 287 întreprinderi publice de subordonare centrală care au înregistrat la finele anului 2016 plăți restante în sumă totală de 13,99 mld. lei și rezultat brut respectiv profit brut, în sumă totală de 4,61 mld. lei.

Din cele 287 întreprinderi publice de subordonare centrală, au fost înregistrate plăți restante în sumă de 3,50 mld. lei, la un număr de 223 întreprinderi publice active, precum și o sumă de 10,49 mld. lei plăți restante, la un număr de 64 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014.

De asemenea, au fost monitorizate și un număr de 1381 întreprinderi publice de subordonare locală care au înregistrat la finele anului 2016, plăți restante în sumă totală de 8,846 mld. lei și rezultat brut respectiv profit brut, în sumă totală de 0,030 mld. lei.

Din cele 1381 întreprinderi publice de subordonare locală, au fost înregistrate plăți restante în suma de 1,144 mld. lei la un număr de 1186 întreprinderi publice active, precum și suma de 7,701 mld. lei plăți restante la un număr 195 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii nr. 85/2006 și Legii 85/2014.

S-a luat în considerare un PIB de 761,5 mld. lei aferent anului 2016, potrivit proiecției principalilor indicatori macroeconomici – prognoza preliminară de toamnă 2017 – sursa Comisia Națională de Prognoză.

Prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență este asigurată prin **Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență**⁴⁶ organizat pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, asigurarea și coordonarea resurselor umane, materiale, financiare și de altă natură necesare restabilirii stării de normalitate⁴⁷.

În vederea funcționării Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență sunt asigurate resursele necesare **umane, materiale și financiare**. România dispune de un **sistem integrat și coordonat de furnizare a răspunsului la dezastre – SNMSU** care include structuri de decizie, de suport decizional și structuri operative distribuite relativ uniform în plan teritorial.

Fondurile bănești pentru realizarea și desfășurarea activităților de management al situațiilor de urgență la nivel central și local se asigură din bugetul de stat și/sau din bugetele locale, după caz, precum și din alte surse interne și internaționale, potrivit legii.

Fiecare minister care asigură managementul tipurilor de riscuri generatoare de situații de urgență este responsabil de evaluarea costurilor generate de manifestarea situațiilor de urgență determinate de tipurile de risc respective, care au afectat elemente de infrastructură sau obiective aflate în administrare (lucrări hidroelectrice de apărare, drumuri naționale, autostrăzi, poduri etc.)

Cuantificarea pagubelor produse **pe timpul manifestării tipurilor de risc, se realizează la nivelul IGSU.**

Ulterior manifestării situațiilor de urgență, **la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale**, comisii constituite prin dispoziție a primarului procedează la evaluarea finală a pagubelor (fizic și valoric), care sunt validate la nivel județean de comisii de specialitate constituite pe domenii, prin ordin al prefectului.

Principalele **categorii de situații de urgență** a căror producere ar putea genera riscuri de proporții atât în ceea ce privește **afectarea populației și a bunurilor acesteia de folosință îndelungată cât și a obiectivelor de interes public**, cât și în ceea ce privește **impactul financiar** de ansamblu, sunt:

- **Dezastrele naturale:**

- seisme
- inundații
- secetă

- **Incendiile**

- **Accidentele de proporții**

Urmare a analizării **principalelor riscuri generate de dezastrele naturale**, a rezultat că **riscul major este cel generat de cutremure.**

Condițiile seismice specifice României sunt cunoscute ca fiind dintre cele mai severe din Europa, în medie într-un secol putându-se produce 2-3 cutremure majore, cu magnitudine mai mare de 7 grade pe scara Richter. În ultimul secol s-au produs 11 cutremure cu magnitudinea de peste 6,5 grade pe scara Richter.

Municipiul București este, în particular, capitala sud-europeană cea mai vulnerabilă la cutremure.

Având în vedere urmările cutremurelor de mare intensitate care pot afecta pe scară largă populația, construcțiile, bunurile și funcțiunile social-economice, reducerea riscului seismic al construcțiilor existente este considerată o acțiune de interes național.

În caz de cutremur, răspunsul constă în suma tuturor acțiunilor pe care **autoritățile responsabile în asigurarea managementului situațiilor de urgență** și cele care au stabilite în competență funcții de sprijin le întreprind de la momentul producerii dezastrului până la restabilirea stării provizorii de

⁴⁶ Înființat pe baza OUG nr. 21/2004, cu modificările ulterioare, privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență

⁴⁷ O.U.G. nr. 21/2004

normalitate, astfel încât să fie permisă reluarea vieții comunității la un nivel minimal. În conformitate cu HG 557/2016 privind managementul tipurilor de risc, sunt **stabilite cadrul organizatoric precum și autoritățile responsabile cu managementul** acestui tip de risc: **MDRAPFE** – autoritatea responsabilă cu rol principal, **MAI** – autoritatea responsabilă cu rol secundar, **MEc, MMACA, ME, MS, MapN, STS, MT, MAE, MMAP, MADR**, autoritățile administrației publice locale, alte organizații și structuri conform domeniului de competență.

Din anul 2009, la nivelul **IGSU** este elaborat **Planul de acțiune în cazul producerii situațiilor de urgență generate de cutremure**. În vederea îmbunătățirii reacției de răspuns a structurilor responsabile, IGSU, în cooperare cu celelalte componente ale SNMSU. De asemenea, SNMSU dispune de mecanisme care permit adoptarea unor decizii rapide și implementarea măsurilor necesare pentru gestionarea unei situații post-seism.

În România, **monitorizarea seismicității teritoriului național și activitatea de cercetare a fenomenelor seismice** și a diminuării efectelor acestora asupra construcțiilor este asigurată în principal de următoarele instituții: Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Pământului (INCDFP), Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Construcții, Urbanism și Dezvoltare Teritorială Durabilă (URBAN INCERC), Universitatea Tehnică de Construcții București, alte institute de cercetare ale Academiei Române, precum Institutul de Geografie al Academiei Române, Institutul de Geologie, etc.

În ceea ce privește **asistența internațională în caz de cutremur**, alături de **Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul de Interne**, prin IGSU este punct național de contact cu mecanismele de răspuns la dezastre de la nivelul NATO și UE.

PROPUNERI

În vederea punerii în acord a **politicilor publice în caz de seism** cu **necesarul operațional** pe care îl implică gestionarea unui dezastru generat de producerea unui seism major în România, s-a propus concentrarea eforturilor pe următoarele măsuri:

- 1) Îndeplinirea condiționalităților ex-ante referitoare la prevenirea și gestionarea riscurilor; finalizarea proiectului *”RO-RISK, sprijin pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante în domeniul prevenirii și gestionării riscurilor”* - cerință necesară pentru continuarea posibilității accesării de către România a fondurilor europene în perioada 2014-2020 și continuarea implementării de astfel de proiecte.
Finalizarea implementării proiectului menționat va asigura printre altele posibilitatea absorbirii de către România, până în 2020, a cca. 520 milioane de euro pentru investiții legate de prevenirea riscurilor și de protecția împotriva riscurilor identificate ca prioritare, principalii beneficiari ai acestor fonduri putând fi MMAP, MAI prin IGSU și MADR, dar și autoritățile administrației publice locale și chiar MDRAP care, din punct de vedere al riscurilor, este autoritatea principală responsabilă pentru gestionarea riscului de cutremur și alunecări de teren;
- 2) Reducerea deficitului de dotare cu mijloace și materiale de intervenție a componentelor DSU prin accesarea/acordarea de fonduri europene și de la bugetul de stat;
- 3) Continuarea procesului de pregătire a componentelor DSU pentru realizarea unui răspuns oportun, integrat și eficient în situația unui dezastru generat de un cutremur major;
- 4) Derularea unui program național pentru îmbunătățirea funcționării sistemului național de înștiințare – avertizare – alarmare a autorităților și populației în situația producerii unor dezastre;
- 5) Dezvoltarea acțiunilor de comunicare și informare publică și de pregătire a populației și a mediului economic pentru eventualitatea unui cutremur major;
- 6) Realizarea Concepției naționale de răspuns la seism și a Regulamentului de gestionare a tipului de risc cutremur, în corelare cu termenele stabilite prin HG nr. 557/2016 și executarea unui exercițiu complex de validare a acesteia;

- 7) Preluarea de către MAI, prin structurile din coordonarea DSU a depozitelor regionale din rețeaua Ministerului Sănătății și utilizarea acestora pentru depozitarea stocurilor de intervenție la dezastre (tehnică și echipamente de intervenție, materiale sanitare și medicamente necesare în asistența medicală de urgență);
- 8) Îmbunătățirea *OG nr. 20/1994 privind măsuri pentru reducerea riscului seismic al construcțiilor existente* în vederea eficientizării derulării programului anual de acțiuni privind proiectarea și execuția lucrărilor de intervenție pentru reducerea riscului seismic al clădirilor de locuit multietajate încadrate în clasa I de risc seismic și care prezintă pericol public;
- 9) Promovarea unui program la nivel național, în vederea realizării de locuințe de necesitate în care să se asigure mutarea temporară pe perioada execuției lucrărilor de intervenție (consolidare) a locatarilor din locuințele care urmează a fi consolidate;
- 10) Promovarea unui program național prin care să se realizeze consolidarea clădirilor publice incluse în Clasa 1 și 2 de importanță;
- 11) Promovarea unor programe dedicate:
 - Program special de consolidare/reconstrucție și de urmărire a comportării în timp în cazul sistemelor de furnizare centralizată a energiei termice, în special a coșurilor de fum, precum și a sistemelor de înmagazinare a apei – rezervoare, turnuri de apă, castele de apă, etc.;
 - Program național de consolidare a infrastructurii de educație;
 - Program național de consolidare a infrastructurii de sănătate;
 - Program național de consolidare a lucrărilor de artă, poduri și tuneluri;
 - Program național de consolidare a infrastructurii administrației publice centrale;
 - Program național de consolidare a infrastructurii administrației publice locale.
- 12) Inventarierea fondului construit și crearea unei baze de date la nivelul întregii țări, precum și crearea unui mecanism privind actualizarea periodică a datelor, informațiilor (organizarea și realizarea unui recensământ al construcțiilor);
- 13) Programarea și realizarea, cu celeritate, a unui exercițiu privind mobilizarea și capacitatea de răspuns în caz de cutremur.

Aspecte privind impactul financiar în cazul unor situații de urgență

Referitor la ***costul mediu estimat al dezastrelor naturale***, potrivit competențelor Ministerului Finanțelor Publice, datele existente pe ***tipuri de riscuri*** sunt evidențiate în cele de mai jos:

✓ *Cutremurele*

Cutremurul din 1977 în București a avut un cost care a fost estimat la circa 7% din PIB.

În cazul celorlalte cutremure înregistrate în secolul XX nu au fost consemnate avarii majore la construcții sau pierderi de vieți omenești, dar temporal, aflându-ne în perioada de recurență a cutremurelor vrâncene, ***se poate estima că următorul cutremur cu intensitate similară celui produs în anul 1977 va genera pagube substanțiale.***

În baza datelor statistice existente din anul 1977 (Raport Banca Mondială din 1978), pagubele materiale înregistrate se cifrează la o valoare de 2,048 miliarde dolari. Luând în calcul un coeficient suplimentar de 20% față de această valoare – determinat de factori cum sunt vechimea construcțiilor, punerea parțială în practică – din cauza insuficienței fondurilor – a *Programului național de consolidare a construcțiilor*, creșterea numărului de clădiri cu aglomerări de persoane, creșterea costurilor generate de inflație etc., ***se poate estima că un cutremur produs în prezent, similar ca parametri cu cel din 1977 ar genera pierderi de cca 1,8 miliarde EURO.***

✓ *Riscuri naturale în ansamblu:*

Ca urmare a materializării unor riscuri generate de unele dezastre naturale (inundații, cutremure, secetă, accidente nucleare, dezăpeziri, etc.), accidente grave de circulație petrecute pe teritoriul și în

afara României au fost alocate fonduri prin bugetele unor ordonatori principali de credite cu atribuții pe această linie: **Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale**, atât pentru acordarea de ajutoare umanitare pentru dezastre naturale în special pentru înlăturarea efectelor inundațiilor și ale fenomenului de secetă, pentru suplimentarea Fondului de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, cât și pentru acordarea de ajutoare umanitare unor țări aflate în asemenea situații.

Logistica intervențiilor presupune asigurarea bazei materiale pentru realizarea **funcțiilor de sprijin**. Astfel, fiecare organ al administrației publice centrale de specialitate asigură această funcție, pe domeniul lui de activitate, precum și pentru obiectivele din coordonare/subordine sau de sub autoritatea acestuia.

5. Cadrul de cheltuieli pe termen mediu 2018-2020

Cheltuielile totale ale bugetului de stat pentru perioada 2015-2020, precum și cheltuielile agregate ale celor mai mari 10 ordonatori principali de credite în funcție de criteriul fondurilor alocate din bugetul de stat, sunt prezentate în tabelul de mai jos:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
-milioane lei-						
BUGET DE STAT -						
CHELTUIELI TOTAL, din						
care:						
mil lei	125.216	130.094	151.753	161.732	169.735	173.519
% din P.I.B.	16,44	15,44	16,71	16,55	16,14	15,40
CHELTUIELI TOTAL - 10 ministere						
mil lei	91.745	97.392	116.162	124.057	129.720	131.295
% din P.I.B.	12,05	11,56	12,79	12,70	12,33	11,65
Cheltuieli de personal						
mil lei	17.015	17.303	19.254	22.699	23.557	24.652
% din P.I.B.	2,23	2,05	2,12	2,32	2,24	2,19
Bunuri și servicii						
mil lei	4.252	4.299	4.545	4.667	4.790	4.908
% din P.I.B.	0,56	0,51	0,50	0,48	0,46	0,44
Dobânzi						
mil lei	52	48	46	46	47	47
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00
Subvenții						
mil lei	3.725	3.835	3.732	3.942	3.738	3.734
% din P.I.B.	0,49	0,46	0,41	0,40	0,36	0,33
Transferuri între unități ale						
administratiei publice						
mil lei	33.360	32.925	30.358	26.316	23.092	23.996
% din P.I.B.	4,38	3,91	3,34	2,69	2,20	2,13
Alte transferuri						
mil lei	3.085	2.840	1.224	1.488	1.132	1.160
% din P.I.B.	0,41	0,34	0,13	0,15	0,11	0,10
Proiecte cu finanțare din						
fonduri externe						
nerambursabile (FEN)						
mil lei	8.586	1.050	280	188	44	41
% din P.I.B.	1,13	0,12	0,03	0,02	0,00	0,00
Asistență socială						
mil lei	15.471	22.691	27.048	27.703	33.314	34.295
% din P.I.B.	2,03	2,69	2,98	2,83	3,17	3,04
Proiecte cu finanțare din						
fonduri externe						
nerambursabile aferente						
cadrelor financiar 2014-2020						
mil lei	3	7.054	20.383	26.948	28.891	26.000
% din P.I.B.	0,00	0,84	2,25	2,76	2,75	2,31
Alte cheltuieli						
mil lei	1.912	1.523	2.070	2.762	2.684	2.870
% din P.I.B.	0,25	0,18	0,23	0,28	0,26	0,25
Cheltuieli aferente						
programelor cu finanțare						
rambursabila						
mil lei	601	463	466	335	444	539
% din P.I.B.	0,08	0,05	0,05	0,03	0,04	0,05
Active nefinanciare						
mil lei	3.109	2.981	6.534	6.763	7.792	8.858
% din P.I.B.	0,41	0,35	0,72	0,69	0,74	0,79
Active financiare						
mil lei	901	166	49	40	36	36
% din P.I.B.	0,12	0,02	0,01	0,00	0,00	0,00
Imprumuturi						
mil lei	33	33	15	10	10	10
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rambursări de credite						
mil lei	229	181	157	151	150	149
% din P.I.B.	0,03	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01
Plăți efectuate în anii						
precedenți și recuperate în						
anul curent						
mil lei	-587	0	0	0	0	0
% din P.I.B.	-0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CHELTUIELI TOTALE - ALTI						
ORDONATORI PRINCIPALI						
DE CREDITE						
mil lei	33.471	32.703	35.590	37.675	40.015	42.224
% din P.I.B.	4,40	3,88	3,92	3,86	3,80	3,75

Bugetul celor 10 ordonatori principali de credite prezentați în strategie reprezintă aproximativ 75% din totalul cheltuielilor bugetului de stat. Adăugând la acești ordonatori de credite și bugetul Ministerului Finanțelor Publice – Acțiuni Generale care cuprinde dobânzi, rambursări de credite, contribuția României la bugetul UE, cofinanțarea la proiectele de preaderare, precum și schemele de ajutor de stat, acestea ar reprezenta aproximativ 90% din totalul cheltuielilor bugetului de stat.

Detalierea cheltuielilor pentru fiecare din cei 10 ordonatori principali de credite pentru orizontul de referință este prezentată în Anexele 1 – 10 atașate Strategie.

6. Declarație de răspundere

Se atestă corectitudinea și integralitatea preluării și prelucrării de către Ministerul Finanțelor Publice a informațiilor prevăzute în Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2018-2020.

Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2018-2020 a fost elaborată pe baza informațiilor fiscale bugetare furnizate de către factorii implicați în procesul bugetar, precum și cu luarea în considerație a conjuncturii interne și internaționale cunoscute la această dată.

PRIM – MINISTRU,

MIHAI TUDOSE

MINISTRUL FINANTELOR PUBLICE,

IONUȚ MIȘA

Anexa 1 - Cheltuielile Ministerului Muncii și Justiției Sociale din bugetul de stat pe perioada 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	36.522	35.291	36.518	31.693	34.220	33.446
% din P.I.B.	4,80	4,19	4,02	3,24	3,25	2,97
Cheltuieli de personal						
mil lei	233	218	230	249	259	272
% din P.I.B.	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02
Bunuri și servicii						
mil lei	156	160	168	185	181	185
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Transferuri între unități ale administrației publice						
mil lei	21.262 *)	18.202 *)	16.878 *)	11.641 *)	8.596 *)	7.048 *)
% din P.I.B.	2,79	2,16	1,86	1,19	0,82	0,63
Alte transferuri						
mil lei	4	4	4	5	6	6
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	236	4	3	5	23	23
% din P.I.B.	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asistența socială						
mil lei	14.632	16.661	19.175	19.532	25.052 **)	25.826 **)
% din P.I.B.	1,92	1,98	2,11	2,00	2,38	2,29
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei		2	16	40	31	16
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
mil lei	29	29	29	32	39	39
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă						
mil lei	7	5	11	2		
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	9	5	3	2	32	31
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent						
mil lei	-47					
% din P.I.B.	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

*) Sunt incluse și subvențiile stabilite pentru echilibrarea bugetului asigurărilor sociale de stat (18.363,7 milioane lei în anul 2015, 15.097,0 milioane lei în anul 2016, 13.599,1 milioane lei în anul 2017, 7.408,8 milioane lei în anul 2018, 8.357,4 milioane lei în anul 2019 și 6.902,1 milioane lei în anul 2020).

**) Sunt incluse și sumele aferente implementării venitului minim de incluziune potrivit Legii nr.196/2016 privind venitul minim de incluziune (2,1 miliarde lei în anul 2019 și 2,4 miliarde lei în anul 2020).

Anexa 2 - Cheltuielile Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale din bugetul de stat pe perioada 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	5.477	6.946	18.681	23.450	22.733	19.590
% din P.I.B.	0,72	0,82	2,06	2,40	2,16	1,74
Cheltuieli de personal						
mil lei	509	559	579	620	647	680
% din P.I.B.	0,07	0,07	0,06	0,06	0,06	0,06
Bunuri și servicii						
mil lei	118	114	146	150	152	153
% din P.I.B.	0,02	0,01	0,02	0,02	0,01	0,01
Subvenții						
mil lei	1.836	2.128	1.953	1.732	1.748	1.733
% din P.I.B.	0,24	0,25	0,22	0,18	0,17	0,15
Transferuri între unități ale administrației publice						
mil lei	484	450	829	1.232	1.280	1.272
% din P.I.B.	0,06	0,05	0,09	0,13	0,12	0,11
Alte transferuri						
mil lei	681 *)	16	28	99	70	60
% din P.I.B.	0,09	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	1.792	105	5	5	5	5
% din P.I.B.	0,24	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	0	3.417	15.046	19.500	18.713	15.567
% din P.I.B.	0,00	0,41	1,66	2,00	1,78	1,38
Alte cheltuieli						
mil lei	68	62	59	59	59	59
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Active nefinanciare						
mil lei	66	94	35	45	50	53
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Imprumuturi						
mil lei			1	10	10	10
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rambursări de credite						
mil lei	4					
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent						
mil lei	-81					
% din P.I.B.	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

**) În anul 2015 titlul "Alte transferuri" include și ajutoare naționale tranzitorii în sectorul vegetal

NOTA: Începând cu anul 2016 sumele pentru ajutoarele naționale tranzitorii în sectorul vegetal sunt cuprinse la titlul "Subvenții"

Anexa 3 - Cheltuielile Ministerului Apărării Naționale din bugetul de stat pe perioada 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	7.664	10.583	15.721	17.724	18.907	20.305
% din P.I.B.	1,01	1,26	1,73	1,81	1,80	1,80
Cheltuieli de personal						
mil lei	3.630	3.684	4.157	5.072	5.168	5.426
% din P.I.B.	0,48	0,44	0,46	0,52	0,49	0,48
Bunuri si servicii						
mil lei	1.267	1.056	1.296	1.469	1.510	1.581
% din P.I.B.	0,17	0,13	0,14	0,15	0,14	0,14
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	415	466	618	939	1.167	1.219
% din P.I.B.	0,05	0,06	0,07	0,10	0,11	0,11
Alte transferuri						
mil lei	282	164	140	140	156	190
% din P.I.B.	0,04	0,02	0,02	0,01	0,01	0,02
Asistenta sociala						
mil lei	83	2.914	3.515	3.580	3.671	3.743
% din P.I.B.	0,01	0,35	0,39	0,37	0,35	0,33
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei			0	7	7	5
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
mil lei	3	4	6	8	8	9
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	1.993	2.295	5.988	6.508	7.220	8.132
% din P.I.B.	0,26	0,27	0,66	0,67	0,69	0,72
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-10					
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 4 - Cheltuielile Ministerului Transporturilor din bugetul de stat pe perioada 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	10.117	8.575	9.054	9.133	10.198	11.230
% din P.I.B.	1,33	1,02	1,00	0,93	0,97	1,00
Cheltuieli de personal						
mil lei	17	23	38	43	43	45
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bunuri si servicii						
mil lei	7	9	11	14	14	14
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dobanzi						
mil lei	52	48	46	46	47	47
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00
Subventii						
mil lei	1.712	1.706	1.779	1.911	1.940	1.951
% din P.I.B.	0,22	0,20	0,20	0,20	0,18	0,17
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	1.709	1.761	1.630	1.546	1.671	1.681
% din P.I.B.	0,22	0,21	0,18	0,16	0,16	0,15
Alte transferuri						
mil lei	609	827	543	749	659	662
% din P.I.B.	0,08	0,10	0,06	0,08	0,06	0,06
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	4.236	281	137	50		
% din P.I.B.	0,56	0,03	0,02	0,01	0,00	0,00
Asistenta sociala						
mil lei	470	438	400	480	530	536
% din P.I.B.	0,06	0,05	0,04	0,05	0,05	0,05
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei		2.993	4.060	4.000	5.000	6.000
% din P.I.B.	0,00	0,36	0,45	0,41	0,48	0,53
Alte cheltuieli						
mil lei	25	26	9	18	19	19
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	315	170	243	117	119	120
% din P.I.B.	0,04	0,02	0,03	0,01	0,01	0,01
Active nefinanciare						
mil lei	2	8	3	7	7	7
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active financiare						
mil lei	833	105				
% din P.I.B.	0,11	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Rambursari de credite						
mil lei	225	181	157	151	150	149
% din P.I.B.	0,03	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-95					
% din P.I.B.	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 5 - Cheltuielile Ministerului Afacerilor Interne din bugetul de stat pe perioada 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	8.871	11.344	12.399	14.856	16.316	16.201
% din P.I.B.	1,16	1,35	1,37	1,52	1,55	1,44
Cheltuieli de personal						
mil lei	7.498	7.641	7.554	9.304	9.770	10.258
% din P.I.B.	0,98	0,91	0,83	0,95	0,93	0,91
Bunuri si servicii						
mil lei	643	723	540	649	685	686
% din P.I.B.	0,08	0,09	0,06	0,07	0,07	0,06
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	160	169	159	187	237	255
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Alte transferuri						
mil lei	5	4	4	4	12	12
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	249	16	5	10	10	10
% din P.I.B.	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asistenta sociala						
mil lei	68	2.478	3.747	3.893	3.830	3.952
% din P.I.B.	0,01	0,29	0,41	0,40	0,36	0,35
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	2	166	203	750	1.657	894
% din P.I.B.	0,00	0,02	0,02	0,08	0,16	0,08
Alte cheltuieli						
mil lei	6	4	6	9	10	10
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei			2			
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	304	143	180	50	105	123
% din P.I.B.	0,04	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-63					
% din P.I.B.	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 6 - Cheltuielile Ministerului Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene din bugetul de stat pe perioada 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	4.993	6.067	4.542	5.905	6.917	9.561
% din P.I.B.	0,66	0,72	0,50	0,60	0,66	0,85
Cheltuieli de personal						
mil lei	68	65	106	130	119	125
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Bunuri si servicii						
mil lei	9	10	13	14	14	14
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Subventii						
mil lei	176	0	1	299	50	50
% din P.I.B.	0,02	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	2.810	4.591	2.683	2.611	3.429	6.015
% din P.I.B.	0,37	0,54	0,30	0,27	0,33	0,53
Alte transferuri						
mil lei	394	507	488	450	201	201
% din P.I.B.	0,05	0,06	0,05	0,05	0,02	0,02
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	1.274	613	112	100	3	3
% din P.I.B.	0,17	0,07	0,01	0,01	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	0	70	999	2.200	3.048	3.100
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,11	0,23	0,29	0,28
Alte cheltuieli						
mil lei	30	14	33	1	1	1
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	115	79	17	50	30	30
% din P.I.B.	0,02	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	292	86	76	50	22	22
% din P.I.B.	0,04	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00
Imprumuturi						
mil lei	33	33	15			
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-207					
% din P.I.B.	-0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 7 - Cheltuielile Ministerului Sănătății din bugetul de stat pe perioada 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	5.482	5.855	6.859	7.083	5.697	5.911
% din P.I.B.	0,72	0,69	0,76	0,72	0,54	0,52
Cheltuieli de personal						
mil lei	778	965	1.508	1.994	2.092	2.196
% din P.I.B.	0,10	0,11	0,17	0,20	0,20	0,19
Bunuri si servicii						
mil lei	1.493	1.645	1.819	1.684	1.684	1.722
% din P.I.B.	0,20	0,20	0,20	0,17	0,16	0,15
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	3.066 *)	3.181 *)	3.427 *)	3.277 *)	1.726 *)	1.755 *)
% din P.I.B.	0,40	0,38	0,38	0,34	0,16	0,16
Alte transferuri						
mil lei	10	5	10	35	6	6
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	89	9	8	12	1	
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei		0	5	4	85	64
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01
Alte cheltuieli						
mil lei	1	1	1	0		
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	31	45	76	76	76	150
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Active nefinanciare						
mil lei	18	4	4	1	27	19
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-5					
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

*) Anii 2015-2018 includ subventiile acordate din bugetul de stat catre Fondul national unic de asigurari sociale de sanatate pentru echilibrare (1.213,6 milioane lei in anul 2015, 1.136,6 milioane lei in anul 2016, 651,7 milioane lei in anul 2017 si 1.805,3 milioane lei).

Anexa 8 - Cheltuielile Ministerului Educatiei Nationale din bugetul de stat pe perioada 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	5.639	6.353	5.006	5.913	6.257	6.242
% din P.I.B.	0,74	0,75	0,55	0,61	0,59	0,55
Cheltuieli de personal						
mil lei	365	404	461	528	555	582
% din P.I.B.	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Bunuri si servicii						
mil lei	96	81	81	80	113	117
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	2.412	3.049	3.070	3.681	3.769	3.518
% din P.I.B.	0,32	0,36	0,34	0,38	0,36	0,31
Alte transferuri						
mil lei	1.096	1.310	2	2	2	2
% din P.I.B.	0,14	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	674	8	1			
% din P.I.B.	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asistenta sociala						
mil lei	217	200	211	217	231	238
% din P.I.B.	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	0	404	29	390	307	307
% din P.I.B.	0,00	0,05	0,00	0,04	0,03	0,03
Alte cheltuieli						
mil lei	450	531	848	900	925	989
% din P.I.B.	0,06	0,06	0,09	0,09	0,09	0,09
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	36	95	90	65	105	108
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Active nefinanciare						
mil lei	336	272	203	50	250	380
% din P.I.B.	0,04	0,03	0,02	0,01	0,02	0,03
Active financiare						
mil lei			10			
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-42					
% din P.I.B.	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 9 - Cheltuielile Ministerului Finanțelor Publice din bugetul de stat pe perioada 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	3.678	3.361	3.633	4.567	4.619	4.909
% din P.I.B.	0,48	0,40	0,40	0,47	0,44	0,44
Cheltuieli de personal						
mil lei	1.995	2.143	2.263	2.509	2.545	2.672
% din P.I.B.	0,26	0,25	0,25	0,26	0,24	0,24
Bunuri si servicii						
mil lei	255	287	260	247	264	264
% din P.I.B.	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	1	1	1	2	2	2
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte transferuri						
mil lei	0	0	1	1	18	18
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	30	10	2	2	1	
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei		1	21	42	25	33
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
mil lei	1.269	794	1.018	1.683	1.584	1.722
% din P.I.B.	0,17	0,09	0,11	0,17	0,15	0,15
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	33	30	12	11	84	96
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01
Active nefinanciare						
mil lei	48	35	15	30	60	65
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01
Active financiare						
mil lei	68	61	39	40	36	36
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-22					
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 10 - Cheltuielile Ministerului Justiției din bugetul de stat pe perioada 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	3.301	3.017	3.750	3.733	3.856	3.899
% din P.I.B.	0,43	0,36	0,41	0,38	0,37	0,35
Cheltuieli de personal						
mil lei	1.923	1.602	2.358	2.250	2.359	2.395
% din P.I.B.	0,25	0,19	0,26	0,23	0,22	0,21
Bunuri si servicii						
mil lei	207	214	212	175	172	174
% din P.I.B.	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	1.040	1.055	1.062	1.200	1.213	1.230
% din P.I.B.	0,14	0,13	0,12	0,12	0,12	0,11
Alte transferuri						
mil lei	5	3	5	3	3	3
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	6	5	8	4	2	1
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asistenta sociala						
mil lei	0	0	0	0	0	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei		0	3	16	17	14
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
mil lei	32	58	60	52	38	23
% din P.I.B.	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	64	40	15	14	30	35
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	39	40	27	20	20	25
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	-15					
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00